

Dato: 21.10.2013

Deres ref.:

Vår ref.:

2013/127

Sakskart for møte i Programutvalg for masterstudiet i rettsvitenskap

Tid og sted: Tirsdag 29. oktober kl. 13.15, Kollegieværelset DA

Sak 1 s.9-12	Protokoll Protokollen var allerede godkjent http://www.jus.uio.no/for-ansatte/organisasjon/pmr/moter/2013/pmr7/protokoll_27.08.13_oppdatert.pdf
Sak 2 s. 12-28 og s 201-228	Vedtakssak: Forslag om opprettelse av nytt valgemne Comparative Public Law Emnemal Vedlegg 1: Forslag om opprettelse av valgemnet Comparative Public Law fra Iris Nguyễn-Duy Forslag til vedtak Valgemnet Comparative Public Law opprettes fom. våren 2016
Sak 3	Diskusjonssak: Språkemner ved Det juridiske fakultet

<p>s. 18-24</p>	<p>Se diskusjon fra PMR møte 27.08.2013, punkt 4, s. 3:</p> <p>http://www.jus.uio.no/foransatte/organisasjon/pmr/moter/2013/pmr7/protokoll_27.08.13_oppdateret.pdf</p> <p>Forslag til revisjon av emnet Engelsk for jurister fra ansvarlig faglærer Andrew Hutter Proposed Curriculum, Key terms & concepts and Objectives</p> <p>Hutter har gitt tilbakemelding på behov for flere undervisere med kompetanse innenfor juridiske fagområder dersom emnet nå endres til å inkludere dette. Han peker videre på at det er viktig at alle undervisere på emnet har en felles forståelse for emnets nivå og formål. Hutter har brukt mye tid på å sette sammen dagens undervisningstilbud og peker på at dersom en tar inn flere undervisere vil det være behov for noe økt administrasjon. Hutter er åpen både for å beholde fagansvaret for emnet og gi ansvaret videre til annen person.</p> <p>Til orientering: Antall møtte til eksamen i emnet Tysk for jurister har gått opp siden det ble vedtatt at emnet kunne inngå i graden MiR som valgemne på ba-nivå. Våren 2011 møtte 3 til eksamen, våren 2012 møtte 3 til eksamen, våren 2013 møtte 10 til eksamen.</p>
<p>Sak 4</p> <p>s. 24-29 og s. 228-252</p>	<p>Vedtaks sak: Forslag om opprettelse av profil i Komparativ rett</p> <p>Mal for opprettelse av profil</p> <p>Vedlegg 2: Forslag om opprettelse av profil i Komparativ rett fra Iris Nguyễn-Duy</p> <p>Forslag til vedtak</p> <p>Profil i Komparativ rett opprettes med oppstart høsten 2015</p> <p>Profilen vil legges ut på nettider og opprettes i FS/StudentWeb så snart som mulig og innen våren 2014 slik at studentene orieteres om tilbudet.</p>
<p>Sak 5</p> <p>s. 29-32</p>	<p>Vedtaks sak: Forslag om profil i Naturressurser og miljø</p> <p>Mal for opprettelse av profiler</p> <p>Forslag om profil i Naturressurser og miljø er tidligere fremmet i 2012. Saken ble utsatt da det var ønskelig at</p> <p>Forslag til vedtak</p>

	<p>a. Profil i Naturressurser og miljø opprettes</p> <p>Profilen vil legges ut på nettider og opprettes i FS/StudentWeb så snart som mulig og innen våren 2014.</p> <p>Administrasjonen kan garantere kollisjonsfrie eksamensdatoer for profitemner fom. våren 2014, men det vil først kunne undervisningsplanlegges med sikte på kollisjonsfri undervisning fom. høsten 2014, dette da undervisningsplanlegging for våren allerede er godt i gang.</p> <p>b. Emnet JUS 5831 Environmental Law and Economics endrer semester fra vår til høst fom. Våren 2015. Dvs. at emnet gis høsten 2013 og neste gang våren 2015</p>
<p>Sak 6 s. 32-46</p>	<p>Vedtaks sak: Forslag om opprettelse av nytt valgemenne i lovgivningslære</p> <p>Forslag om nytt emne Lovgivningslære i Masterstudiet i rettsvitenskap fra Inge Lorange Backer</p> <p>Emnemal</p> <p>Innholdsfortegnelse for Inge Lorange Backer: Lov og lovgivning</p> <p>Innholdsfortegnelse for Inge Lorange Backer: Loven – hvordan blir den til?</p> <p>Forslag til vedtak</p> <p>Valgemnet Lovgivningslære opprettes fom. høsten 2014</p>
<p>Sak 7 s. 46-49</p>	<p>Vedtaks sak: Økt krav til antall eksamensmøtte på valgemenner for å opprettholde undervisningstilbud</p> <p>Notat fra Kristin Steen Slåttå</p> <p>Forslag til vedtak</p> <p>Krav til antall eksamensmøtte økes fra 15 til 20 studenter for å få sette opp undervisning på valgemenner påfølgende semester. Tall for eksamensmøtte regnes ut som gjennomsnitt av de siste tre semestrene.</p> <p>Det nye kravet trer i kraft våren 2014, dvs. at første kutt i undervisningstilbud vil først gjøres våren 2015 (høsten 2014 for emner som har undervisning og eksamen både høst og</p>

	vår).
Sak 8 s. 49-51	Orienteringssak: Tall for eksamensmøtte valgerner våren 2013 Tall for eksamensmøtte våren 2013
Sak 9	Vedtaks sak: Endre møtedato for PMR møtet i november Forslag til alternative møtedager: Mandag 18. november kl 13.15 Tirsdag 26. november kl 13.15
Sak 10 s. 51	Diskusjonssak: Fortløpende endring av tidspunkt for undervisning E-post fra JSU
Sak 11	Diskusjonssak: Undersøkelse av undervisningen på valgerner Det er meldt inn ønske om å gjennomføre en undersøkelse av undervisningen på valgerner, lik som ble gjort for de obligatoriske emnene under prosjektet «bedre bruk av undervisningsressursene» i 2012. Info om prosjektet her: http://www.jus.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/prosjekter/studieadministrasjon/undervisningsressurser/ Rapport fra systemet AURA (alle eksterne og interne avtaler om undervisning registreres her) viser en stor overvekt av interne undervisere på valgernene. Høsten 2012 var 69,5 % av alle registrerte undervisningsavtaler interne, våren 2013 var 72 % av alle undervisningsavtaler interne på valgerner.

Sak 12 s. 52-64	Diskusjons- og orienteringssak: Undervisnings- og eksamensbudsjettet for 2014 Undervisningsbudsjettet 2014 I undervisningsbudsjettet er det muligheter til å øke undervisningen med inntil 350 undervisningstimer fordelt på 1.-4. studieår innenfor rammen med virkning fra høsten 2014. De studieårsansvarlige bes komme med innspill til kvalitetsfremmende tiltak innenfor sitt studieår. Frist for innspill fra PMR er onsdag 13. november. Til orientering: Eksamensbudsjettet 2014
Sak 13 s. 64-151	Orienteringssak: Evalueringsresultater periodiske emneevalueringer våren 2013 Notat fra Elisabeth Ulleberg
Sak 14	Orienteringssak: Arbeidet med innføring av kvalifikasjonsrammeverket Alle ansvarlige faglærere har denne våren mottatt bestilling om oppdatering av læringskrav, de har blitt bedt om å dele læringskravene inn i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse i henhold til kvalifikasjonsrammeverket. For de fleste emner er oppdaterte læringskrav godkjent, og det er publisert nye læringskrav på programnivå, noen engelskspråklige valgemner og for emnene på 4. studieår. Imidlertid har fakultetet mottatt tilbakemeldinger fra studenter som opplever det som uheldig at disse oppdateres midt i semesteret. Av denne grunn har det blitt bestemt at for alle resterende emner vil administrasjon avvente publisering til slutten av semesteret, og endringene vil dermed gjelde fra og med vårsemesteret 2014. Det har vært noen utfordringer knyttet til arbeidet, blant annet at læringsutbyttebeskrivelsene har fått ulik detaljeringsgrad og at kategorien generell kompetanse har vært noe vanskelig å definere og dermed kan være litt uklart formulert. Det foretas nå en vurdering av om det bør gjøres noen justeringer før læringsutbyttebeskrivelsene publiseres for studentene.

<p>Sak 15</p>	<p>Orienteringssak: Forskningsprosjekt om karakterbruk og kvalitet i høyere utdanning</p> <p>Kunnskapsdepartementet (KD) har gjennomført et forskningsprosjekt mellom inntakskarakterene og karakterer ved uteksaminasjon. Karaktersettingpraksisen synes å variere så mye mellom institusjonene at karakternivået gir begrenset informasjon om studentens ferdigheter. De fire «gamle» universitetene og NHH fremstår med streng karaktersettingspraksis, mens mange av de statlige høyskolene fremstår med snill karaktersettingpraksis. Se rapport her:</p> <p>http://www.uhr.no/aktuelt_fra_uhr/uhrs_karakterrapport_for_2012_og_kds_forskningsprosjekt_om_k</p>
<p>Sak 16 s. 151-201</p>	<p>Orienteringssak: Forslag om endringer av læringskrav/litteratur og hjelpemidler for emner gjeldende fom. våren 2014</p> <p>Notat fra Christine S. Haavgard</p> <p>Vedlegg</p>
<p>Sak 17</p>	<p>Saker tatt på fullmakt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Godkjent nye læringskrav for emnet JUS5251 – Ekspropriasjonsrett fom. høsten 2014 - Maksimal ordgrense for fakultetsoppgaver er 3000 ord. De må gjerne være kortere. Dersom eksamensoppgaver benyttes, bes ansvarlig faglærer oppgi antall timer kandidatene hadde til disposisjon ved eksamen, slik at studentene har mulighet til å besvare oppgavene på tilnærmet eksamensvilkår. - Vedtatt retningslinjer for særskilt mappeinnlevering på første studieår - Godkjent ny beskrivelse om forkunnskapskrav på alle valgemner på ma-nivå. Tidligere kunne alle studenter ved UiO som hadde opptak til ett masterprogram avlegge valgemner på ma-nivå, denne gruppen har å ikke lengre unntak fra forkunnskapskravene - Oppdatert revidert litteratur for emnet JUS5503 - Human Rights and Counter-

	<p>Terrorism: Striking a Balance</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppdatert revidert litteratur for emnet JUS5850 International trade law - Oppdatert revidert litteratur for JUS5880 Finansmarketsrett - Oppdatert revidert tilleggslitteratur for faget Alminnelig forvaltningsrett, JUS2211 forvaltningsrett - Godkjent ny ansvarlig faglærer for emnet HUMR5132 - Human Rights Law in Context, Vibeke Blaker Strand overtar som fagansvarlig fom. høsten 2013 - Godkjent ny ansvarlig faglærer for emnet HUMR4504 - Human Rights in Practice, Kjetil M. Larsen overtar som fagansvarlig fom høsten 2013. - Godkjent ny ansvarlig faglærer for emnet JUS 5540 Public International Law, Cecilia M. Bailliet overtar som fagansvarlig fom høsten 2013. - Godkjent ny ansvarlig faglærer for faget Folkerett som inngår i emnet JUS2111 Statsforfatningsrett og internasjonal rett, Christin Voigt overtar som fagansvarlig fom. høsten 2013. - Godkjent nytt emnenavn for emnet JUR1820/JUS5820. Emnet her tidligere Design- varemerke og patentrett, er nå endret til JUR1820/JUS5820 Varemerke- og patentrett fom. våren 2014 - Godkjent endring av hjelpemidler for emnet JUR1590/JUS5590 Diskriminerings- og likestillingsrett. Endret fra "Regelverk og sakssamling, Diskriminerings- og likestillingsrett, Godkjent hjelpemiddel til eksamen", 2010. Endres til: Syse, Aslak (red.): Lovsamling i helse- og sosialsektoren 2013-2014 Gyldendal Akademisk 2013" - Godkjent godskrivning for emnet HUMR4504- Human Rights in Practice. Kurslederjobben gis en uttelling i undervisningsregnskapet som tilsvarer 20 undervisningstimer. I tillegg foreslås det at det gis 0,25 timer pr. praksisrapport, slik det gjøres for praksisrapportene i Master i rettsvitenskap. Gjelder fom. våren 2013 i undervisningsregnskapet. - Godkjent godskrivning knyttet til emnet MARL5120 (godkjent av dekanus) Kursleder MARL5120: 20 undervisningstimer (som ordinært valgmenne, dvs 88,5 klokketimer) Kursleders arbeid med eksamen MARL5120: 8 klokketimer, Rettens formann MARL5120: Time for time under mock trial + 10, klokketimer i forberedelse til eksamen - Til orientering: PMR vedtok den 23 oktober at emnene JUS5410 Petroleumsrett og JUS5411 Petroleum Law skulle revideres innen våren 2014. Revisjonen av emnene er forsinket, imidlertid har Institutt for sjørett ikke brukt flere undervisningstimer til de to emnene samlet sett enn det som PMR ba om - Godkjent å gi undervisningstilbud i hvordan skrive engelsk «paper» for studenter
--	---

	<p>som avlegger engelske juridiske valgemner. Det settes opp en dobbelforelesning i tema høsten 2013.</p> <ul style="list-style-type: none">- Godkjent endring av emnebeskrivelsen for emnet HUMR4504 Human Rights in Practice. Tidligere tekst: "<i>Examination: Students who undertake an internship should write an internship report of maximum 8 pages. Students who do not undertake an internship should write an essay of maximum 15 pages.</i>" Ny tekst: "<i>Examination: Students who undertake an internship should write an internship report of maximum 8 pages. Students who do not undertake an internship should write an essay of maximum 15 pages. The student must formulate in writing the topic of the research project and a brief statement of methodology. The topic and research project must be approved in writing by the course leader in advance. Further instructions about the essay will be given during the course.</i>»
Sak 18	Erfaringer fra studieårene, LLMs, JSU og nytt fra Kåre
Sak 19	Eventuelt

Dato: 21.10.2013

Deres ref.:

Vår ref.:

**Protokoll for møte i Programutvalget for Master i Rettsvitenskap (PMR),
27. august 2031 kl 1330**

Tilstede: Kirsten Sandberg, John Asland, Ole Kristian Fauchald, Lasse Simonsen, Inge Lorange Backer, Ulf Stridbeck, Cecilia Bailliet, Hanna Nicolls, Marthe Oldernes og Bente Lindberg Kraabøl

Observatører: Randi Saunes, Julie Orning og Nina Lofstad

Referent: Aina Vibeke Larsen

Sakene ble diskutert i den rekkefølgen som følger under.

Sak 1 Protokoll

Protokollen var godkjent før møtet. Intet nytt å melde.

Sak 2 Erfaringer fra studieårene, LLM, JSU og studiedekanen

Første studieår: ingenting å melde

Andre studieår: Siden semesterstart har det blitt holdt introduksjonsforelesinger. Det er litt vanskeligheter med å få en god form på disse forelesingene. De blir annonsert som fellesforelesninger for 1. og 2. semester på andre studieår, og forelesningene kolliderer med fadderordningen den første uken av semestret.

Tredje studieår: Alt på plass med kurs og nye lærere/nyansatte. Fagansvarlig for vanlige kurs, obligatoriske kurs og basisgrupper er på plass og har hatt møter sammen.

Fjerde studieår: Har siden semesterstart holdt introduksjonsforelesinger, hvor det kjøres felles forelesinger for de to semestrene på studieåret. Inge Lorang Backer melder at det har vært et høyt frafall i antall studenter på forelesningene.

Fra studentenes side meldes det meldes om et gjennomgående ønske om podcast.

På fjerde semester har det også vært noen utfordringer med det obligatoriske etikk kurset, ettersom studenter med gyldig forfall én dag har mistet 50% av kurset (Kursene arrangeres ofte som 2X4 timer undervisning). JSU melder at de har fått klager på at man ikke har mulighet til å ta opp etikk kurset samme semester dersom man er syk. Inge Lorange Backer etterspør hvordan opplegget for godt juridisk språk følges opp i basisgruppene. Det skal bli arrangert oppgaver i basisgruppene knyttet til dette.

Femte studieår:

Temaet om skjevfordeling i karakterfordelingen til masteroppgavene ble tatt opp til diskusjon, og Ulf Stridbeck la frem karakterstatistikk som bekrefter en skjevdeling. Dette temaet skal følges opp videre.

Kirsten Sandberg orienterte om at det pågår et felles prosjekt mellom de tre juridiske fakultetene om bruk av karakterer på masteroppgaver. Beskrivelsen av karakterer er landsdekkende.

JSU påpeker at dersom det skjer endringer så må det kommuniseres ut til arbeidslivet. Kirsten Sandberg er enig i at endringer bør gjøres samtidig for de tre fakultetene, og tar saken videre. Det er på samme tid viktig å understreke at vi skiller oss fra Bergen og Tromsø med det at vi fram til nå har hatt veilederne på oppgavene som sensor på samme oppgave.

LLM: Det er nesten bare kvinner på PIL og menneskerettsstudiet. Ca 2 av 24 er menn. Samtidig er det en merkbar økning av norske studenter som tar LLM-fag som del av graden, noe som medfører behov for å lage seminarer som retter seg mot de som har opptak til LLM, for å gi dem følelsen av å delta på et masterprogram. De norske studentene har et merkbart lavere nivå i engelske valgemner enn utenlandske studenter.

JSU: Hadde intet å melde

Studiedekan: Kirsten Sandberg informerte om at arbeidsgruppen for alternative eksamensformer har startet arbeidet sitt, og har hatt sitt første møte.

Videre informerte Sandberg om kvalifikasjonsrammeverket og prosessen der.

3) Diskusjonssak - maksimalt antall ord på fakultetsoppgaver

Dagens ordgrense på 6000 ord gjør at mange studenter skriver svært lange besvarelser på fakultetsoppgavene. JSU er enig i at det må settes en lavere grense for ord på fakultetsoppgaver. De ansvarlige faglærerne oppfordres til å oppgi antall timer per oppgave, dersom eksamensoppgaver benyttes, slik at studentene kan forsøke å besvare oppgavene på eksamensvilkår.

Det er enighet om at 3000 ord er en god grense, samtidig som dette ikke betyr at studentene skal skrive 3000 ord. Studiedekan Kirsten Sandberg gis fullmakt til å fatte vedtak i saken.

Informasjonssiden for fakultetsoppgaver på nettsidene vil oppdateres med bl.a. informasjon om dette.

4) Diskusjonssak- språkemnene og deres fremtid

JSU orienterer om et møte de har hatt med faglærer i Engelsk for jurister. Society delen av faget tatt ut, og det vil bli lagt inn en større grad av juridisk fagterminologi hvor det blant annet undervises i forskjellen mellom engelsk og amerikansk rett. Språkdelen er stor sammenlignet med andre juridiske emner som gir 10 SP og det vurderes om antall timer kan reduseres noe. Det foreslås at emnet blir gjort om til 10 SP valgемne på BA-nivå. Bakgrunnen for dette er at det trolig er bedre å ha tatt dette emnet før studentene tar andre engelskspråklige valgемner på MA-nivå.

Kirsten Sandberg gis fullmakt til å vedta at 10 SP kan inngå i graden på BA-nivå.

5) Orienteringssak - Endring i lønnsats/honorar for eksterne veiledere og sensorer ved Det juridiske fakultet

Sekretær Aina Larsen orienterte om økning/endring i lønn for eksterne sensorer som følge av bortfall av feriepengene.

6) Eventuelt – Inge Lorange Backer informerte om at når undervisningen for 2014 planlegges så bør det tas med i planleggingen at Nordisk Juristmøte vil bli arrangert i Urbygningen og Aulaen 21. og 22. august 2014.

Saksbehandler:

Aina Vibeke Larsen

Tlf: 22859864, aina.larsen@jus.uio.no

Mal for opprettelse av nye emner ved Det juridiske fakultet

For saksforberedning og fremlegg til programråd/vedtaksorgan

Emnenavn: **Comparative Public Law**

Behov, økonomi og ressurser.

Begrunnelse for opprettelse av emnet	
Tekst adresseres til PMR	
Se fullstendig notat fra Iris Nguyen Duy, vedlegg 1	
<p>I en tid hvor globaliseringen og demokratiseringen utvikler seg i raskt tempo og hvor Norge i stadig større grad er bundet av internasjonale (multilaterale eller bilaterale) avtaler, er det vanskelig å hevde at det nasjonale rammeverket er tilstrekkelig for rettsutviklingen. Det komparative perspektivet blir stadig viktigere – for å ikke si uunnværlig – for å forstå både andre rettssystemer og internasjonale og europeiske rammene som påvirker alle rettsområder.</p> <p>Emnet «Comparative Public Law» («Komparativ offentlig rett», på norsk) tilbyr en kritisk innføring og analyse av de viktigste ideene, problemer, trender og metoder innen komparativ offentlig rett.</p> <p>Emnet «Comparative Public Law» legger hovedvekten på det sammenlignende studiet av nasjonale rettssystemer og institusjoner i et konstitusjonelt og administrativt perspektiv, særlig (men ikke utelukkende) med utgangspunkt i nordisk, europeisk og amerikansk rett.</p> <p>Kommentar: Emnet «Comparative Public Law» utgjør motstykket til «Comparative Private law» og er sentral for profilen i «Komparativ rett».</p>	
Kostnadsberegning	
PMR sekretær fyller ut dette	
Ordinært engelsk valgemne, 22 t undervisning og 4 t skriftlig skoleeksamen	
Ressurser	
- <i>Finansiering av emnet</i>	Fakultet som ordinært
- <i>Instituttilknytning</i>	Institutt for offentlig rett
- <i>Faglig ansvarlig</i>	Cecilia Baillet
- <i>Faglærere</i>	Iris Nguyen Duy
- <i>Administrativt ansvarlig</i>	Elisabeth Reien og Ann Kristin Moldal
- <i>Programtilknytning</i>	Master i rettsvitenskap

Emnets innhold

<p>Innhold</p> <p>Beskriv emnets faglige innhold, en kort presentasjon av innhold i emnet med fokus på faglige temaer. Teksten inngår på emnesiden og skal være statisk informasjon, dvs. ikke gjenstand for jevnlig revisjon.</p>	
<p>This course provides a critical understanding of the main ideas, issues, trends and methods in the field of comparative public law.</p> <p>It will present a survey of the major themes in comparative public law and compare leading legal families and traditions (Nordic, Romano-Germanic, Common law, among others) in the field of Constitutional and Administrative law. The course will also provide the students with both method and practice in comparative public law.</p> <p>The main part of the course is dedicated to the study of the fundamental structure of a Constitution, its main features in various countries, as well as the institutional and administrative structure of the States studied. The students will also be introduced to constitutional and administrative judicial review and case-law. The last part of the course will focus on recent trends and evolutions in a more international and European perspective.</p>	
<p>Hva lærer du?</p> <p>Skriv 1-2 setninger (spisset i forhold til læringsutbyttet). Det skal i forhold til forrige punkt; "Innhold", være fokus på sluttprodukt, kompetansemål/ konkrete ferdigheter. Eks: «Emnet skal gi studentene en grunnleggende forståelse av begreper, problemstillinger og arbeidsmetoder innen[...] Etter emnet skal studenten[...]» Teksten inngår på emnesiden og skal være statisk informasjon, dvs. ikke gjenstand for jevnlig revisjon.</p>	
<p>See 'Detailed course information' regarding requirements and syllabus.</p>	
<p>Læringskrav</p> <p>Læringskravene fremgår på emnets semesterside og har klar sammenheng med litteraturlisten. Læringskravene skal deles inn i kvalifikasjonsrammeverkets tre kategorier. For å beskrive kunnskaper kan man for eksempel bruke formuleringer som 'kjenne til..', 'forstå.'. For å beskrive ferdighetsmål kan man for eksempel bruke formuleringer som 'anvende', 'analysere', mm.: Generell kompetanse kan for eksempel være ikke-fagspesifikke kunnskaper, ikke-fagspesifikke (overførbare) ferdigheter, eller holdninger. Læringskravene bør ellers være korte og konsise, og bør settes opp som en punktliste.</p>	
<p><i>Kunnskap</i></p>	<p>On completion of this course, the students should:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Understand the similarities and differences between leading (Western) constitutional traditions in key areas (sovereignty, separation of powers etc.). - Have an improved understanding of their own legal system. - Understand how the States studied have developed and applied constitutional principles, especially in the light of processes of globalization and democratization. - Understand the theoretical and practical issues surrounding the making and the amendment of constitutions. - Understand how the States studied have developed their administrative structure and how they solve the conflicts between the State and the citizens.

<i>Ferdigheter</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Be aware of the international and European contexts that frame and influence the States and their legal and administrative organisation. - Be familiar with the methodology of comparative public law. - Be able to use (constitutional & administrative) legal material from the States studied and to analyse and evaluate the relevance of this material in relation to their own legal system.
<i>Generell kompetanse</i>	Be able to use comparative methods to deepen and enhance any legal analysis.
Pensum/Litteraturliste	
For emner som inngår i MiR programmet er sidetallsnormen 40 s. pr stp ved ba-nivå, 50-60 s. pr stp ved ma-nivå. For samfunnsvitenskapelige emner som f.eks HUMR-emner gjelder maks 80 s. pr stp.	
<i>Innføringslitteratur</i>	
<i>Hovedlitteratur</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Rosenfeld, Michele and Andras Sajo (2012). The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law. Oxford: Oxford University Press. - Rose-Ackerman, Susan and Peter Lindseth (2010). Comparative Administrative Law. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited.
<i>Tillegglitteratur</i>	<p>Various articles (to be announced)</p> <p>Kommentar: Det er ønskelig å opprette emnet som full tut engelskspråkelig. Om emnet opprettes vil litteraturen justers I god tid før publisering på nett.</p>
Tillatte hjelpemidler til eksamen	
Generelle hjelpemidler som definert i chapt. 1 i Regulations for support materials permitted at examination for courses taught in English	

Om emnet

Generelle fakta om emnet	
Emnekode i FS (må avklares med lokal FS-koordinator)	JUS5xxx
Emnenavn – bokmål	
Emnenavn – nynorsk	
Emnenavn – engelsk	Comparative Public Law
Antall studiepoeng	10
Eksamenssemester (sett kryss)	Høstsemesteret ☐ Vårsemesteret x ☐
Undervisningssemester (sett kryss)	Høstsemesteret ☐ Vårsemesteret x ☐
Studienivå (sett kryss)	BA (Bachelor) ☐ MA (Master) x ☐
Hvis emnet inngår i en profil/emnegruppe, oppgi hvilken.	Aktuell som del av profil i komparativ rett
Opptak og adgang	
Hvordan oppnås studierett til emnet? Studieprogram, evt andre opptak.	<p>You may register for this course if you have admission to a Master's programme at UiO or the faculty's exchange programme. You can also register for this course if you do not have admission to any programme at UiO, but meet the formal prerequisites.</p> <p>All students are required meet the formal prerequisites.</p> <p>Have you met the formal prerequisites at another institution than the University of Oslo, and the results are not formally registered at UiO, you must apply for admission to courses at Master's level . Students with admission to Master's degree programmes at other faculties than The Faculty of Law must also apply for admission.</p> <p>When your admission is in order you must register for courses in StudentWeb</p>
Har emnet obligatorisk undervisning?	
Forkunnskaper	
Obligatoriske	<p>Students must fill one of these requirements:</p> <p>Passed 1st - 3rd year of the 5-years degree Master of Laws (Master i rettsvitenskap at UiO) (or exams that qualify for exemption for these) or</p> <p>Hold a 5-years Master's degree in Laws (Master i rettsvitenskap at UiO) or equivalent.</p> <p>Starting Autumn 2013 exception from the formal prerequisites will be given only to students on the faculty's exchange programmes, and not to students with admission to other Master's programmes at the University of Oslo.</p>
Anbefalte	Three years of law studies. Prior knowledge of international law.

Faglig overlapp med andre emner		
<i>List opp emner og angi overlapp i studiepoeng <2/3 overlapp = fullt overlapp Mellom 2/3 og 1/3 overlapp = halvt overlapp >1/3 overlapp = ingen overlapp</i>	Emne	Studiepoeng
	Ingen overlapp	

Undervisning			
Undervisningsformer	Sett kryss	Antall timer	
- Forelesninger	x ☐	22	
- Kurs/Seminar	☐		
- Frivillige kurs-/fak.oppgaver	☐		
- PBL-undervisning	☐		
- Basisgrupper	☐		
-Veiledning	☐		
Beskriv eventuelle obligatoriske arbeidskrav eller undervisning			
Eksamen			
Eksamensform	Skriftlig skoleeksamen		
Eksamenstid	4 timer		
Karakterregel (sett kryss)	A-F (bokstavkarakter)	x ☐	
	Bestått/Ikke bestått	☐	
Gis det utsatt eksamen? (sett kryss)	Ja	x ☐	
	Nei	☐	
Inngår emnet i kvoteordning for gjentak av bestått eksamen? Gjelder emner som kan inngå i graden Master i rettsvitenskap	Ja		
Språk i undervisning, litteratur og eksamen			
	Norsk	Engelsk	
- Undervisning	☐	x ☐	
- Litteratur (pensum)	☐	x ☐	
- Eksamensoppgave	☐	x ☐	
- Eksamensbesvarelse	x ☐	x ☐	

Vedlegg til sak 3: Forslag til revisjon av emnet Engelsk for jurister fra ansvarlig faglærer Andrew Hutter Proposed Curriculum, Key terms & concepts and Objectives

Proposed Curriculum for revised Engelsk for Jurister course

Anglo-American Law & Legal Systems – 40 hours

1. US Legal System – 4 hours
Court System, Juries, Profession, Legal Education, Sources of Law, Overview of a Civil Lawsuit
2. US Constitutional Law – 6 hours
Overview of Constitution, Equal Protection, Establishment Clause, Freedom of Speech, Interpreting the Constitution
3. English Legal System (include British constitutional law?) - ? hours
Historical overview of the Common Law and Equity?
4. Contract Law – 5 hours
Contract Formation, Remedies for Breach of Contract
5. Tort Law – 5 hours
Elements of a Tort, Intentional Torts, Negligence, Defenses to Torts, Remedies
6. Criminal Law – 2 hours
Key Terms, Overview of a Criminal Trial
7. Property Law – 2 hours
8. Family Law – 2 hours
9. Business Law – 3 hours

Practical Exercises – 36 Hours

1. Translation – 12 hours
2. Oral Advocacy or Oral Presentations – 12 hours

3. Legal Writing – 12 hours

KEY TERMS & CONCEPTS**British legal system****US Legal System**

Bill of rights
 Separation of powers
 Checks and balances
 Judicial review
 Judicial activism
 Fundamental Right
 Strict Scrutiny
 Original intent
 Federalism
 Rule of law
 Establishment clause
 Free exercise clause
 Equal protection clause
 Affirmative action
 Common law
 Equity
 Adversarial System
 Stare decisis/Precedent
 Judicial activism
 Voir Dire
 Bar exam
 LSAT

Civil Law

Cause of action
 Prima facie case
 Discovery
 Deposition
 Complaint
 Summary judgment
 Retainer
 Contingency fee
 Lien
 Arbitration
 Mediation

Criminal Law

Probable cause
 Plea bargain
 Exclusionary rule
 Self-incrimination

Miranda rights
 Double jeopardy
 Subpoena
 Search warrant
 Homicide
 Murder
 Manslaughter
 Burglary
 Arson
 Rape
 Robbery
 Embezzlement
 Conspiracy
 Felony
 Misdemeanor

Tort Law

Intentional torts
 Negligence
 Proximate cause
 Strict liability
 Tortfeasor
 Battery
 Assault
 Defamation
 Fraud/Misrepresentation
 Wrongful death
 Libel
 Liable
 Compensatory damages
 Punitive damages
 Consent
 Malpractice
 Product liability
 Tort reform
 Informed consent
 Assumption of risk

Contract Law

Offer
 Offeror/Offeree
 Acceptance
 Consideration

Breach of contract
 Material breach
 Liquidated damages
 Repudiation
 Rescind/Rescission
 Promissory Estoppel
 Capacity/Incapacity
 Assign/Assignment

Property Law

Real property
 Personal property
 Intellectual property
 Chattel
 Easement
 Eminent domain
 Covenant
 Title
 Patents
 Trademark
 Copyright
 Lease
 Lessor/ee
 Sublease
 Tenant

Business & Corporate Law

Articles of Incorporation
 Limited liability
 Securities
 Shareholder
 Assets
 Debt
 Mortgage
 Bankruptcy
 Fiduciary duty

Family Law

Will/Testament
 Trust/or/ee
 Beneficiary

Misc.

Jurisdiction

Standing

Immunity

Third party

Statute of limitations

Proposal for Revised Engelsk for Jurister Course

OBJECTIVES

1. Ability to read cases and understand how they are used in common law jurisdictions.
2. Familiarity with key legal concepts and terminology in central areas of Anglo-American law (Contracts, Torts, Criminal, Property, Family, Constitutional, Business and ???)
3. Understand the structure of the legal systems in the UK and the US. Points covered would be the organization of the courts, the legal profession, legal education, sources of law with an emphasis on the Common Law and finding the law.
4. Improve students' ability to communicate in written and oral legal English, including explaining Norwegian law in English.

METHODS USED TO ACHIEVE OBJECTIVES

- A. Reading case law. To satisfy #1 above, but also in support of #2. Students should be required to read at least one case a week and be prepared to answer questions about cases assigned in class.
- B. Reading course assigned texts and classroom discussions/lectures. In support of #2 and the primary source of information for #3.
- C. Translating legal texts. Primarily for #4, but also useful in support of #2.
- D. Required written and oral assignments. Primarily for #4, but could be used in support of #2 & #3. Written assignments could be essays about the law (perhaps an aspect of Anglo-American law compared with Norwegian law), or practical assignments such as writing memos, briefs or letters to clients. Oral assignments could be oral advocacy or done in connection with a written assignment.
- E. Classes would be taught in small groups (max. 30) more as a seminar with required student participation than as a straight lecture class. This is essential for #4 and useful for #1.

Mal for opprettelse av nye profiler ved Det juridiske fakultet

For saksforberedelse og fremlegg til programråd/vedaksorgan

Profilnavn: Komparativ rett

1. Behov og ressurser (til fremlegg til PMR)

1.1 Faglig begrunnelse for opprettelse av profilen	<p>HVORFOR EN PROFIL I KOMPARATIV RETT?</p> <p>I en tid hvor globaliseringen og demokratiseringen utvikler seg i raskt tempo og hvor Norge i stadig større grad er bundet av internasjonale (multilaterale eller bilaterale) avtaler, er det vanskelig å hevde at det nasjonale rammeverket er tilstrekkelig for rettsutviklingen.</p> <p>Den juridiske og økonomiske globaliseringen, og særlig utviklingen i Europa, gjør det nødvendig å kjenne andre lands rettskulturer, slik at man kan fange kompleksiteten i kreftene som påvirker vårt eget (og andres) rettssystem(er) og slik at man kan utdype refleksjonen over dagens utfordringer.</p> <p>Når man forstår de ulike nasjonale forskjellene, er det lettere både å forbedre ens eget rettssystem og å utvikle nye partnerskap og fellesprosjekter på internasjonalt og regionalt nivå. Det er bare med et åpent sinn og en god forståelse av forskjeller at man kan bygge broer mellom ulike (retts)kulturer, takle utfordringer og bli ekte "verdensborgere".</p> <p>Se fullstendig notat fra forslagstiller Iris Nguyễn-Duy, vedlegg 2</p>
1.2 Profilansvarlig	Cecilia Baillet
1.3 Forslagstiller	Iris Nguyễn-Duy
1.4 Andre faglærere	Inger Johanne Sand, Mads Andenæs, Kåre Lilleholt, Lee Bygrave, Andrew Hutter, Wendy J.H. Gabrielsen, Eivind Smith, Kjell Bjørskau og Knut-Erich Papendorff
1.5 Administrativt ansvarlig	Elisabeth Reien/Anne Brit Strandset

2. Profilens innhold (til nettsiden om profiler)

<p>2.1 Kort ingress</p> <p>1-2 setninger om profilens innhold, se eksempel her: http://www.uio.no/studier/program/ju/s/oppbygging/profiler/marked-innovasjon-konkurranse-.html</p>	<p>I en tid hvor globaliseringen og demokratiseringen utvikler seg i raskt tempo og hvor Norge i stadig større grad er bundet av internasjonale (multilaterale eller bilaterale) avtaler, er det vanskelig å hevde at det nasjonale rammeverket er tilstrekkelig for rettsutviklingen. Det komparative perspektivet blir stadig viktigere – for ikke å si uunnværlig – for å forstå både andre rettssystemer og de internasjonale og europeiske rammene som påvirker alle rettsområder.</p> <p>Komparativ rett er et fag hvor man studerer hvordan de</p>
---	---

	<p>nasjonale rettssystemene er bygget opp (hvordan de varierer, hva som er deres konstitutive elementer, hvordan disse settes sammen i et system osv.), hvordan de "kommuniserer" og hva som er likhetene og forskjellene i de ulike juridiske tradisjonene.</p> <p>Formålet med komparativ rett er å oppnå dypere kunnskap om ulike rettssystemer og deres samspill, samt å få studentene til å beherske den komparative metoden som benyttes av fremtredende jurister når de befatter seg med rettsutviklingen på både nasjonalt og internasjonalt nivå.</p>
<p>2.2 Hvorfor bør du velge denne profilen? Tekst rettet mot studenter. Se eksempel her: http://www.uio.no/studier/program/jus/oppbygging/profiler/markeds-innovasjon-konkurrans.html</p>	<p>En spesialisering i komparativ rett åpner for bedre jobb- og karrieremuligheter både i Norge og i utlandet.</p> <p>Det er en økende interesse blant stadig flere norske advokatfirmaer og bedrifter for jurister som kan flere språk (med en spesialisering i juridisk terminologi), som har kunnskap i utenlandske rettssystemer (og i deres kontraktsrett, selskapsrett, konkurranserett, markedsrett, beskyttelse av menneskerettigheter osv.) og som kan forstå juridiske dokumenter fra utlandet (f.eks. en tysk kontrakt). Selv statsforvaltningen og Stortinget gjør mer og mer bruk av komparative elementer og analyser i forberedelsen av bl.a. lovgivningen og grunnlovsendringer.</p> <p>Det lønner seg å spesialisere seg i komparativ rett for å gjøre karriere i multinasjonale selskaper, i utlandet, i internasjonale organisasjoner, ved de europeiske (eller andre internasjonale) institusjonene, osv.</p> <p>Den komparative metoden og de komparativrettslige kunnskapene er også svært nyttige selv for studentene som ikke ønsker å velge en internasjonal karriere. De øker og utdyper forståelsen av det norske rettssystemet.</p>
<p>2.3 Hvilke spørsmål tas opp i profilen?</p>	<p>Det er to felles hovedemner: "Comparative Private Law" og "Comparative Public Law". De tilbyr grunnleggende kunnskap i både komparativ teori og praksis. I tillegg åpner "English Law of Contract" og språkemnene for en spesialisering i et rettssystem og juridisk fagterminologi i enten engelsk, fransk eller tysk.</p> <p>"Comparative Private Law" fokuserer på hva som kjennetegner bl.a. kontraktsrett i ulike rettssystemer og tradisjoner, samt deres likheter og forskjeller.</p> <p>"Comparative Public Law" tar sikte på å gi en kritisk innføring i de viktigste ideene, problemene, trendene og metodene innen komparativ offentlig rett. Faget gir en</p>

	<p>oversikt over de viktigste temaene i komparativ konstitusjonell rett og en sammenligning av ledende konstitusjonelle tradisjoner.</p> <p>International Constitutional Law and Democracy” er utformet for å gi studentene en dypere innsikt i de aktuelle endringene i internasjonal og europeisk rett i retning av å danne mer helhetlige regimer, anvende overnasjonale juridiske former, bruke internasjonale domstoler og dermed også for å oppnå de kvaliteter som man finner i konstitusjonelle rettssystemer. Kurset vil også gi en innføring i teorier om demokrati som er relevante for de nye konstitusjonelle nivåer.</p> <p>”English Law of Contract” presenterer flere viktige aspekter av den britiske kontraktsretten, bl.a. regler om dannelse av kontrakter, vilkårene som må oppfylles, regler om kontraktsbrudd, osv..</p> <p>”Engelsk for jurister” hjelper jusstudenter å styrke sine generelle kompetanser i skriftlig og muntlig engelsk. Det er lagt vekt på juridisk fagterminologi og amerikansk / britisk kultur og samfunn.</p> <p>”Fransk for jurister” tilbyr bl.a. en innføring i det franske rettssystemet og i fransk kultur og samfunn. I tillegg øves det skriftlig og muntlig i fransk juridisk fagterminologi med hensyn til jusstudentenes aktuelle studie- og yrkesbehov.</p> <p>”Tysk for jurister” hjelper jusstudenter å styrke sine generelle kompetanser i skriftlig og muntlig tysk ved bl.a. bruk av litterære tekster, oversettelse av juridiske tekster og innføring i det juridiske fagspråk og det tyske rettssystemet.</p>
--	---

3. Om profilen

Generelle fakta om profilen	
3.1 Hvilke emner inngår i profilen? Profilen vil inneholde 3 valgemner på masternivå, ett valgemne på bachelornivå og masteroppgave.	Se tabell under Profil er oppnådd når 4 profilemner og masteroppgave er avlagt, eller 3 profilemner og 1 innlånsemne og masteroppgave innenfor profil er bestått. I profilen må ett emne på bachelornivå inngå (ett språkemne).
3.2 Er noen av profilemnene obligatoriske?	Ja, JUS5240 og JUS5xxx er obligatoriske, det er videre obligatorisk å avlegge ett språkemne, dvs. av ENGSEMJ, FRAJUR og TYSJUR1 er semiobligatoriske
3.3 Er det et engelsk emne i profilen?	Ja, se tabell
3.4 Innlånsemner? Hvor mange profilemner kan erstattes av ett innlånsemne?	Det er kun tillatt å ha ett innlånsemne i profilen. Se tabell for innlånsemner
3.5 Støtteemner?	Ja, se tabell JUS5912
3.6 Profilen opprettes fom <ul style="list-style-type: none"> • Informasjon på nettsidene om profilen • Profilen er valgbar i studentweb • Undervisningsplanlegges for å unngå kollisjon innad i profilen • Eksamensplanlegges for å unngå kollisjoner 	Høsten 2015

Profilemner	Innlånsemner	Støtteemner	Emner senere
JUS5240 Comparative Private Law* (H)		JUS5912 - Legal Writing and Oral Advocacy in International Law	Comparative constitutional law (H)
JUS5xxx Comparative Public Law* (H)	JUS5310 - EU Competition Law (H)		Comparative administrative law (V)
JUS5560 International Constitutional Law and Democracy (H)	JUS5440 - EU Substantive Law (V)		Spansk for jurister (H & V)
JUS5260 English Law of Contract (H og V)	JUS5701 - Internasjonale menneskerettigheter (H)		
FRAJUR Fransk for jurister (H og V)**	JUS5710 - International Human Rights Law: Institutions		

	and Procedures (H)		
TYSJUR1 Tysk for jurister, delemne 1 (H og V)**	JUS5230 - International Commercial Law (V)		
ENGSEMJ Semesteremne I engelsk for jurister (H og V)**	JUS5852 - International Commercial Arbitration (H)		
	JUS5870 – International and Comparative Labour Law (V)		
	JUS5570 - International Criminal Law (V)		
	JUS5540 - Public International Law (H)		
	JUS5850 - International Trade Law (H)		

* Emnene er obligatorisk i profilen

** Emnene er semiobligatoriske i profilen

4 Annet

Det vises til den parallelle søknaden om å opprette emnet "Comparative Public Law" ved det juridiske fakultet.

Det ville gi liten mening å opprette profilen i "Komparativ rett" uten at emnet "Comparative Public law" tilbys studentene, siden det utgjør motstykket til "Comparative Private law" og er sentralt for profilen i "Komparativ rett".

Se fullstendig notat fra forslagstiller Iris Nguyễn-Duy, vedlegg 2

Mal for opprettelse av nye profiler ved Det juridiske fakultet

For saksforberedelse og fremlegg til programråd/vedaksorgan

Profilnavn: Naturressurser og miljø

1. Behov og ressurser (til fremlegg til PMR)

<p>1.1 Faglig begrunnelse for opprettelse av profilen</p>	<p>Rettsreglene om naturressurser og miljø rommer sammensatte og ofte komplekse problemstillinger, som krever innblikk i forskjellige fag og rettsvitenskapelige metoder. Som eksempler kan nevnes: forebyggelse av global oppvarming og økte værvariasjoner; klimatilpasning; spørsmål konsistens i rettsreglene om naturressurser og miljø; miljøeffekter av produkter; utmarksrettigheter og samfunnsendring; veiutbygging; ekspropriasjon av fallrettigheter og annen vassdrags- og vannressursrett; grunnerverv og ulempekompensasjon ved veiutbygginger og annen infrastruktur som kraftledninger.</p> <p>Det har vist seg fruktbart å bringe slike og lignende tema inn i en rettsvitenskapelig diskusjon hvor det tas og gis ut fra ulike mer spesielle ståsteder som miljøvern, eiendom, energi og rettsøkonomi. På et slikt grunnlag har naturressursgruppen med hell samarbeidet med mange forskere, forskningsmiljøer og – ikke minst – brukergrupper – innenfor naturressursrett i inn- og utland.</p> <p>Naturressursgruppens faglige basis er forankret i flere obligatoriske fag, slik som Fast eiendoms tingsrett («rettsforhold») og miljørett. I tillegg kommer rettsøkonomi som semi-obligatorisk fag og en rekke valgfag.</p> <p>Målsettingen om forskningsbasert undervisning og et ønske om å synliggjøre et knippe fag som muliggjør spennende yrkeskarrierer i mange retninger – og, ikke minst, muligheter for å gjøre nokså forskjellige ting i løpet av karrieren – leder nokså naturlig frem mot å opprette en faglig profil med fagene til Forskergruppe i naturressursrett som utgangspunkt.</p> <p>Dette kan sies å ha vært bakgrunnen for følgende forslag:</p> <p><i>(Fremlagt for PMR 24.05.2012)</i> <i>Jeg viser til notat fra valgmennegruppen om Profilpiloter høsten 2012.</i> <i>På vegne av Naturressursgruppen vil jeg foreslå en valgmenneprofil fra høsten 2012. Denne er basert på fag/emner som gruppen arbeider med i sin forskning, og som medlemmer av gruppen i dag har fagansvar for og underviser i.</i> <i>”Naturressurser og miljø” er et tentativt navn på profilen.</i> <i>Vi foreslår en 5 emners profil, med tilhørende 4 emners spesialisering.</i> <i>Vi foreslår at følgende eksisterende valgmenner, som har sammenheng, inkluderes fra og med høsten 2012:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Miljørett (ansvarlig faglærer fra og med 2012: Ole Kristian Fauchald)</i> • <i>Petroleumsrett (ansvarlig faglærer Ivar Alvik)</i> • <i>Ekspropriasjonsrett (ansvarlig faglærer Endre Stavang)</i> • <i>International Environmental Law (ansvarlig faglærer fra og med 2012: Christina Voigt)</i>
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>International Climate Change and Energy Law (ansvarlig faglærer fra og med 2012: Christina Voigt).</i> <i>Vi vil gjerne få vurdere noe nærmere hvilke emner som kan passe som "innlånsemner" og vil komme tilbake til dette.</i> <i>Professor Kirsti Strøm Bull vil være profilansvarlig lærer.</i> <i>Forslaget er drøftet med og tiltrådt av de aktuelle fagansvarlige.</i> <p><i>Oslo, 22. november 2011</i></p> <p><i>Hans Chr. Bugge</i> <i>(sign.)</i></p> <p>Naturressursgruppen ved dens leder Kirsti Strøm Bull foreslår i tillegg at JUS5831 Environmental Law and Economics, som ikke var ferdig utviklet høsten 2011, inntas som et sjette emne i profilen.</p>
1.2 Profilansvarlig	Kirsti Strøm Bull
1.3 Andre faglærere	Ole Christian Fauchald, Endre Stavang og Christina Voigt
1.4 Administrativt ansvarlig	Elisabeth Reien/Anne Brit Strandset

2. Profilens innhold (til nettsiden om profiler)

<p>2.1 Kort ingress 1-2 setninger om profilens innhold, se eksempel her: http://www.uio.no/studier/program/jus/oppbygging/profiler/marked-innovasjon-konkurranse-.html</p>	<p>Spesialiseringen Naturressurser og miljø tar for seg nasjonale og internasjonale rettsregler for privat og offentlig forvaltning av naturressurser og naturmiljø, med vekt på å sikre lønnsom og bærekraftig forvaltning – gjennom bruk og vern av natur- og miljøverdier.</p>
<p>2.2 Hvorfor bør du velge denne profilen? Tekst rettet mot studenter. Se eksempel her: http://www.uio.no/studier/program/jus/oppbygging/profiler/marked-innovasjon-konkurranse-.html</p>	<p>Naturressurser og miljø-profilen kombinerer en unik juridisk yrkesskolering med fordypning i det mest sentral problemkompleks i vår tid, så vel internasjonalt som for Norge.</p> <p>Fagfeltet omfatter og binder sammen flere fag, som miljørett og klimarett, energirett, fast eiendoms rettsforhold (og da særlig særlig tingsrett) og urfolks rettigheter til naturressurser. Det går på tvers av det tradisjonelle skillet mellom offentlig rett og privatrett. Feltet er i stor grad preget av internasjonale konvensjoner, og det er også et omfattende regelverk i EU som slår inn i norsk rett gjennom EØS-avtalen. Feltet er samtidig preget både av overgripende prinsipper og et omfattende og til dels detaljert lov- og forskriftsverk.</p>

3. Om profilen

Generelle fakta om profilen	
3.1 Hvilke emner inngår i profilen? Hver profil må inneholde minimum 4 valgemner på masternivå og masteroppgave.	Se tabell under Profil er oppnådd når 4 profilemner er avlagt og masteroppgave innenfor profil er bestått.
3.2 Er noen av profilemnene obligatoriske?	Nei
3.3 Er det et engelsk emne i profilen?	Ja, se tabell
3.4 Innlånsemner? Hvor mange profilemner kan erstattes av ett innlånsemne?	Det er kun tillatt å ha ett innlånsemne i profilen. Se tabell for innlånsemner
3.5 Støtteemner?	Ingen spesielle.
3.6 Profilen opprettes fom <ul style="list-style-type: none"> • Informasjon på nettsidene om profilen • Profilen er valgbar i studentweb • Undervisningsplanlegges for å unngå kollisjon innad i profilen • Eksamensplanlegges for å unngå kollisjoner 	Høsten 2014 Profilen vil publiseres på nett så snart som mulig, slik at studenter kan begynne å ta profilemner våren 2014 og planlegge i forhold til videre studieløp.

Profilemner	Innlånsemner	Støtteemner	Kommentar
JUS5920 Naturressursrett i et miljøperspektiv (H)	JUS5720 Samerett (H)		
JUS5411 Petroleum Law/Petroleumsrett (V og H)	JUS5580 Kommunalrett (V)		Emnene JUS5411/JUS5410 er under revisjon
JUS5251 Ekspropriasjonsrett (H)	JUS5801 Selskapsrett (V)		
JUS5520 International Environmental Law (H)	JUS5851 International Investment Law (V)		
(JUS5911) International Climate Change and Energy Law (V)			
JUS5831 Environmental Law and Economics (ønskelig å endre til V)			Ønskelig å endre emnets termin fra høst til vår. Ønskelig at emnet går neste gang V15

4 Annet

Naturressursgruppen ved dens leder Kirsti Strøm Bull foreslår i tillegg at JUS5831 Environmental Law and Economics, som ikke var ferdig utviklet høsten 2011, inntas som sjettede fag i profilen. Samtidig foreslås at emnet neste gang undervises V 15 og deretter hver vår. Dette for å bedre balansen mellom antall vår- og høstemner.

Professor Inge Lorange Backer
Institutt for offentlig rett

Oslo, 11. oktober 2013.

PMR

FORSLAG OM NYTT EMNE LOVGIVNINGSLÆRE I MASTERSTUDIET FOR RETTSVITENSKAP

Vedlagt følger mitt forslag om å opprette et nytt emne «Lovgivningslære» i masterstudiet i rettsvitenskap. Det er en naturlig oppfølging av det ansvar jeg har hatt og har i et professorat som i flere år har vært finansiert med særlig sikte på lovgivningslære.

Masterstudiet er i høy grad preget av rettsanvendelse. Det er altså rettsanvenderperspektivet på rettsreglene som dominerer i studiet – å klarlegge og anvende gjeldende rett. Men rettsreglene kan også vurderes i et regelgiver- eller regelskaperperspektiv. Det er særlig nærliggende når det gjelder lovgivning, og mange jurister får i sitt yrkesliv befatning med forberedelse av lover.

Det nye emnet tar særlig spørsmål om bruk og virkninger av lovgivning, fremgangsmåten ved lovgivning og utformingen av lovforslag. Forslaget er tenkt som et nytt valgemne, men kunne i og for seg også være mulig som et semiobligatorisk emne. Det vil – om ønskelig – kunne inngå i forskjellige profiler, siden det er relevant for så å si alle nasjonale rettsområder.

Jeg foreslår at emnet blir opprettet med virkning fra vårsemesteret 2014, og vil selv kunne ta hovedansvaret for undervisningen i emnet.

Med vennlig hilsen

Inge Lorange Backer

Vedlegg:

Forslag om opprettelse av emnet lovgivningslære (oppsatt på fastsatt mal)

Innholdsfortegnelse for Inge Lorange Backer: Lov og lovgivning

Innholdsfortegnelse for Inge Lorange Backer: Loven – hvordan blir den til?

Mal for opprettelse av nye emner ved Det juridiske fakultet

For saksforberedning og fremlegg til programråd/vedtaksorgan

Emnenavn: Lovgivningslære

Behov, økonomi og ressurser.

Begrunnelse for opprettelse av emnet	
Tekst adresseres til PMR	
<p>Masterstudiet i rettsvitenskap er i hovedsak innrettet mot juridisk virksomhet som går ut på å klarlegge og anvende gjeldende rett. En viktig oppgave for mange jurister er imidlertid å delta i forberedelsen av nye lover og forskrifter. Regelgiverrollen gir et annet perspektiv på jusen enn rettsanvenderrollen gjør. Regelforberedelse krever forståelse for valget mellom rettslige og andre virkemidler og mellom forskjellige rettslige virkemidler, og kjennskap til lovgivningsprosessen og krav til god utforming av nye regler.</p>	
Kostnadsberegning	
PMR sekretær fyller ut dette	
Kostnader lik som alle andre valgemner, 20 t undervisning og 4. t skriftlig skoleeksamen	
Ressurser	
- <i>Finansiering av emnet</i>	Fakultetet
- <i>Instituttilknytning</i>	Institutt for offentlig rett
- <i>Faglig ansvarlig</i>	Professor Inge Lorange Backer
- <i>Faglærere</i>	
- <i>Administrativt ansvarlig</i>	Anne Brit Strandset og Ann Kristin Moldal
- <i>Programtilknytning</i>	Masterstudiet i rettsvitenskap. Emnet kan også ha interesse for samfunnsvitere og for yrkesutøvere.

Emnets innhold

Innhold

Beskriv emnets faglige innhold, en kort presentasjon av innhold i emnet med fokus på faglige temaer. Teksten inngår på emnesiden og skal være statisk informasjon, dvs. ikke gjenstand for jevnlig revisjon.

Emnet skal gi kunnskap om og forståelse for lovgivning generelt, uavhengig av innholdet av de enkelte regler i loven. Det ser på lovgivningen i et regelgiverperspektiv med vekt på forberedelse og vedtakelse av nye lover og forskrifter. Det omfatter spørsmål om årsaker til lovgivning og lovgivningens funksjoner, valget mellom lovgivning og andre virkemidler, utforming av lovregler og evaluering av lovgivning. I dette inngår også valget mellom lov og forskrift, gjennomføring av internasjonale regler og forholdet mellom lovgivning og dommerskapt rett. Mange av spørsmålene kan ses under synsvinkelen «krav til god lov kvalitet».

Emnet har grenseflater mot metode (rettskildelære), statsrett og rettssosiologi. Også andre fag, som rettsøkonomi og forvaltningsrett, kan ha betydning i lovgivningslæren. Innsikt fra lovgivningslæren kan anvendes på alle rettsområder, og nesten alle fag vil kunne gi materiale til å belyse spørsmål i lovgivningslæren med utgangspunkt i lover på fagområdet

Hva lærer du?

Skriv 1-2 setninger (spisset i forhold til læringsutbyttet). Det skal i forhold til forrige punkt; "Innhold", være fokus på sluttprodukt, kompetansemål/ konkrete ferdigheter. Eks: «Emnet skal gi studentene en grunnleggende forståelse av begreper, problemstillinger og arbeidsmetoder innen[...] Etter emnet skal studenten[...]» Teksten inngår på emnesiden og skal være statisk informasjon, dvs. ikke gjenstand for jevnlig revisjon.

Emnet skal gi studentene en grunnleggende forståelse av problemstillinger, begreper og fremgangsmåter ved forberedelse av ny lovgivning og gi et samlet bilde av lovgivningen. Det skal sette studentene i stand til å utforme lovforslag og analysere sterke og svake sider ved et lovforslag. Emnet skal gjøre studentene kjent med juristrollene knyttet til regelforberedelse og regelgivning.

Læringskrav

Læringskravene fremgår på emnets semesterside og har klar sammenheng med litteraturlisten. Læringskravene skal deles inn i kvalifikasjonsrammeverkets tre kategorier. For å beskrive kunnskaper kan man for eksempel bruke formuleringer som 'kjenne til.', 'forstå.'. For å beskrive ferdighetsmål kan man for eksempel bruke formuleringer som 'anvende', 'analysere', mm.: Generell kompetanse kan for eksempel være ikke-fagspesifikke kunnskaper, ikke-fagspesifikke (overførbare) ferdigheter, eller holdninger. Læringskravene bør ellers være korte og konsise, og bør settes opp som en punktliste.

Kunnskap

Det kreves god forståelse av

- Årsaker til lovgivning og lovgivningens funksjoner
- Valget mellom lov og andre virkemidler, og mellom lov og forskrift
- Forskjellige slags regler (virkemidler) i en lov
- Hvordan en lov bør utformes og andre krav til god lov kvalitet
- Arbeidet med å forberede nye lover

Det kreves kjennskap til

- Diskusjonen om forenkling av regelverket

	<ul style="list-style-type: none"> • Årsaker til «feil» i lovgivningen og konsekvensene av feil • Sammenhenger mellom forberedelse og kontroll av lovgivning
<i>Ferdigheter</i>	Emnet skal gi evne til å utforme lovforslag og til å analysere sterke og svake sider ved et lovforslag
<i>Generell kompetanse</i>	Emnet skal gjøre studentene kjent med juristroller knyttet til regelforberedelse og regelgivning og forståelse for hvordan retten kan skapes gjennom lovgivning
Pensum/Litteraturliste	
For emner som inngår i MiR programmet er sidetallsnormen 40 s. pr stp ved ba-nivå, 50-60 s. pr stp ved ma-nivå. For samfunnsvitenskapelige emner som f.eks HUMR-emner gjelder maks 80 s. pr stp.	
<i>Læringskrav</i>	Fremgår ovenfor
<i>Innføringslitteratur</i>	-
<i>Hovedlitteratur</i>	<p>Inge Lorange Backer: Loven – hvordan blir den til (2014) ca. 150 s.</p> <p>Inge Lorange Backer: Lov og lovgivning (2013) kap. 2-7, 9 og 11-13 (ca. 180 s.)</p> <p>Robert Baldwin, Martin Cave and Martin Lodge: Understanding Regulation (2nd ed., Oxford 2012) s. 1-102</p> <p>Jens Peter Christensen: Lovgivningskvalitet og enkeltsagsstyret lovgivning, Forhandlingene ved Det 38. nordiske Juristmøde (København 2008) s. 87-100</p> <p>Torstein Eckhoff: Statens styringsmuligheter – særlig i naturressurs- og miljøspørsmål (Oslo 1983) kap. 2-5 (s. 29-89)</p>
<i>Tillegglitteratur</i>	<p>Vilhelm Aubert: Rettens sosiale funksjon (Oslo 1976) del 2 s. 65-165</p> <p>Erling Eide og Endre Stavang: Rettsøkonomi (Oslo 2008), bl.a. kap. 19.1 og 25.1</p> <p>Evalueringsrapport av lover (Justisdepartementet/Senter for statlig økonomistyring, 2009)</p> <p>Lovteknikk og lovforberedelse (Justisdepartementets lovavdeling, 2000)</p> <p>NOU 1972:16 Gjennomføring av lovkonvensjoner i norsk rett</p> <p>NOU 1992:32 Bedre struktur i lovverket kap. 1-8</p> <p>Ot.prp. nr. 87 (2002-2003) Om lov om retting av feil i lovverket m.m.</p> <p>Utredningsinstruksen med veileder i utredningsarbeid (P-0885, Moderniseringsdepartementet 2005)</p> <p>Finn-Erik Vinje: Lovlig språk (2. utg., 1995)</p> <p>Peter Wahlgren: Lagstiftning (Stockholm 2008, anm. av Backer i Tidsskrift for rettsvitenskap 2012 s. 389-98)</p>
Tillatte hjelpemidler til eksamen	
Vanlige hjelpemidler ved eksamen i masterstudiet	

Om emnet

Generelle fakta om emnet		
Emnekode i FS (må avklares med lokal FS-koordinator)	JUS5xxx	
Emnenavn – bokmål	Lovgivningslære	
Emnenavn – nynorsk	Lovgivningslære	
Emnenavn – engelsk	Legislative studies	
Antall studiepoeng	10	
Eksamenssemester (sett kryss)	Høstsemesteret	☐
	Vårsemesteret	☒ x
Undervisningssemester (sett kryss)	Høstsemesteret	☐
	Vårsemesteret	☒ x
Studienivå (sett kryss)	BA (Bachelor)	☐
	MA (Master)	☒ x
Hvis emnet inngår i en profil/emnegruppe, oppgi hvilken.		
Opptak og adgang		
Hvordan oppnås studierett til emnet? Studieprogram, evt andre opptak.	Du kan melde deg til dette emnet dersom du er registrert student ved Universitetet i Oslo og har avlagt forkunnskapskravene her. Har du avlagt forkunnskapskravene ved annen utdanningsinstitusjon må du søke opptak til valgemner på masternivå . Alle søkere må oppfylle forkunnskapskravene.	
Har emnet obligatorisk undervisning?	Nei	
Forkunnskaper		
Obligatoriske	<p>Studenter må fylle ett av disse kravene:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bestått 1. - 3. avdeling i masterstudiet i rettsvitenskap (eller eksamener som kvalifiserer for fritak for disse) eller Fullført masterstudium i rettsvitenskap ved UiO (profesjonsstudium) eller tilsvarende <p>Unntaket fra forkunnskapskravene for studenter på andre masterprogram ved UiO ble opphevet med virkning fra og med høstsemesteret 2013. Unntak er der studieprogrammet på UiO har noen av våre juridiske valgemner integrert i sitt studieprogram og har en avtale med fakultetet om dette.</p>	
Anbefalte	Bestått eksamen i JUS 4211	
Faglig overlapp med andre emner		
List opp emner og angi overlapp i studiepoeng <2/3 overlapp = fullt overlapp Mellom 2/3 og 1/3 overlapp = halvt overlapp	Emne	Studiepoeng

>1/3 overlapp = ingen overlapp		
--------------------------------	--	--

Undervisning			
Undervisningsformer	Sett kryss	Antall timer	
- Forelesninger	x ☐	Inntil 20. Forelesningene bør til dels ha et seminarpreg. Noen av innledningene bør gis av eksterne med erfaring fra lovgivningsarbeid.	
- Kurs/Seminar	☐		
- Frivillige kurs-/fak.oppgaver	x	Det er naturlig å legge til rette for øvingsoppgaver i utforming av lover. Kan inngå innenfor de normerte ressursrammene for valgemenner	
- PBL-undervisning	☐		
- Basisgrupper	☐		
-Veiledning	☐		
Beskriv eventuelle obligatoriske arbeidskrav eller undervisning			
Eksamen			
Eksamensform	Skriftlig skoleeksamen		
Eksamenstid	4 timer		
Karakterregel (sett kryss)	A-F (bokstavkarakter)	x	☐
	Bestått/Ikke bestått		☐
Gis det utsatt eksamen? (sett kryss)	Ja	x	☐
	Nei		☐
Inngår emnet i kvoteordning for gjentak av bestått eksamen? Gjelder emner som kan inngå i graden Master i rettsvitenskap	Ja		
Språk i undervisning, litteratur og eksamen			
	Norsk	Engelsk	
- Undervisning	x ☐	☐	
- Litteratur (pensum)	x ☐	☐	
- Eksamensoppgave	x ☐	☐	
- Eksamensbesvarelse	x ☐	☐	

Innhold

FORORD	5
FORKORTELSER.....	11
KAPITTEL 1	
INNLEDNING	13
KAPITTEL 2	
HVA BRUKES LOV TIL? I LOVGIVNINGENS SENTRUM OG PERIFERI ..	17
1 Innledning.....	17
2 Mengden av lovvedtak og lovvedtakenes omfang	18
3 Lovgivningens funksjoner	20
4 Temaet for lovvedtak	22
5 Lovvedtak eller andre virkemidler – en oversikt	27
6 Lov i stedet for forskrift/instruks?	28
7 Lov eller forskrift ut fra utenrikspolitiske hensyn?	30
8 Å lovgi eller avstå?.....	31
9 Lovvedtak om oppgaver for det offentlige.....	32
10 Lovvedtak om forvaltningens organisasjon	34
11 Lovvedtak eller avtale?.....	35
12 Lovvedtak for enkelttilfelle?.....	35
KAPITTEL 3	
LOVGIVNINGSPOLITIKK, LOVGIVNINGSTRATEGIER, LOVKVALITET OG LOVPLEIE.....	39
1 Hva er lovgivningspolitikk?	39
2 Hva er lovgivningsstrategier?	40
3 Temaer for lovgivningspolitikken	41
4 God lovkvalitet	42
5 Lovgis det for mye?	43
6 Eksempler på lovgivningsstrategiske spørsmål	45
7 Lovgivningspolitikk og lovgivningsstrategier i Norge....	51
8 Lovpleie	53

8 INNHOLD

KAPITTEL 4

NÅR ER LOVEN MODEN FOR REVISJON?	55
1 Lovendringer og lovrevisjon.....	55
2 Revisjonsmoden for hvem?	56
3 Hva kan skape behov for en lovrevisjon?.....	57
4 Lovrevisjon i system: solnedgangslovgivning og etterkontroll	65
5 Oppsummering	66

KAPITTEL 5

FORENKLING AV REGELVERKET	67
1 Innledning.....	67
2 Hva er regelforenkling?	70
3 Begrensninger i forenklingmulighetene	76
4 Et bredt anlagt forenklingstiltak: Forskriftsdugnaden 1999–2001	81
5 Det er stadig et forenklingspotensial å utløse.....	82

KAPITTEL 6

JURISTENES ROLLE I LOVFORBEREDELSEN	83
1 Innledning.....	83
2 Institusjonelle rammer og endrete forhold	84
3 Lovforberedelse – en oppgave mellom fag og politikk ...	84
4 Fra nordisk samarbeid til internasjonalisering	85
5 Lovgivning er blitt mer regulert	86
6 Sentralforvaltningens rolle i lovforberedelsen	87
7 Hvor kommer initiativet til ny lovgivning fra?.....	89
8 Lovutredning og høring	91
9 Proposisjonsstadiet	93
10 Effektivitet og tidsbruk.....	95
11 Juristen som lovforbereder i fremtiden.....	97

KAPITTEL 7

RETTSFORSKERNES MEDVIRKNING I LOVGIVNINGSSARBEIDET.....	99
1 Innledning.....	99
2 Hva kan rettsforskningens resultater gi til lovgivningsarbeidet, og hva trengs i lovforberedelsen? ...	101
3 Hvordan kommer rettsforskerne inn i lovgivningsprosessen?	107

KAPITTEL 8	
LOVUTVALGSPROFESSORENE	113
1 Innledning	113
2 Lovutvalg og andre utvalg	114
3 Lovutvalg og annen deltakelse i lovarbeid	116
4 Hvilken rolle i et lovutvalg?	118
5 Hvilket omfang har deltakelsen?	119
6 Hva bringer fakultetsmedlemmer inn i lovutvalg?	124
7 Oppsummering – og et blick fremover	127
KAPITTEL 9	
FEIL I LOVGIVNINGEN – EN INKURIE?	129
1 Innledning	129
2 Hva er feil i lovgivningen?	130
3 Feil som følge av terminologiske eller begrepsmessige endringer	131
4 Misvisende organisatoriske betegnelser	133
5 Henvisningsfeil	135
6 Avvik mellom lovttekst og motiver	141
7 Årsaker og forebyggende tiltak	142
8 Oppretting og reparasjon av feil	144
9 Sluttord	146
KAPITTEL 10	
SUKSESSIVE ENDRINGSLOVER – ER DET NOE PROBLEM?	147
1 Innledning	147
2 Årsakene til suksessive endringslover	148
3 Ulemper ved suksessive endringslover	149
4 Særskilte feilkilder ved suksessive endringslover	150
5 Kan behovet for suksessive endringslover begrenses?	158
KAPITTEL 11	
FORHÅNDSKONTROLL MED LOVFORSLAG – LAGGRANSKNINGEN	
I NORGE	163
1 Innledning	163
2 Plikten til lovteknisk gjennomgåelse	163
3 Lovavdelingens arbeid med lovtekniske gjennomgørelser ..	165
4 Hva omfatter en lovteknisk gjennomgåelse?	166
5 Lovavdelingens deltakelse og bistand på tidligere stadier i lovforberedelsen	167

10	INNHOLD	
6	Betydningen av den lovtekniske uttalelsen.	169
7	Forhåndskontroll med lovgivning i Stortinget	169
8	Sluttord	171
KAPITTEL 12		
	OM GJENNOMFØRING AV BARNEKONVENSJONEN I NORSK RETT.	173
1	Bakgrunn	173
2	Det dualistiske prinsipp og innarbeiding	175
3	Forskjellige innarbeidingsmåter	176
4	Generelt om valget av innarbeidingsmåte	180
5	Barnekonvensjonens innhold og utforming	184
6	Innarbeiding ved inkorporasjon – finnes det et bedre alternativ?	186
7	Sluttord	194
KAPITTEL 13		
	NORDISK LOVSAMARBEID	195
1	Den historiske tradisjon	195
2	Forankringen i Helsingforsavtalen 1962	195
3	Mål for lovsamarbeidet.	196
4	Opptak til nordisk lovsamarbeid i det enkelte tilfelle.	200
5	Resultater av lovsamarbeidet – uniforme (ensartete lover) og nordiske konvensjoner	202
6	Fremgangsmåten i lovsamarbeidet i dag	206
7	Oppsummering: Basis og utfordringer for nordisk lovsamarbeid.	209

LOVEN – hvordan blir den til?

Innhold

LOVEN – hvordan blir den til?	1
Innledning.....	Error! Bookmark not defined.
1 År om annet – hvor mange lover?	Error! Bookmark not defined.
2 Lovgiverne og initiativet til lovgivning	Error! Bookmark not defined.
3 Når brukes lov?	Error! Bookmark not defined.
4 Lovstrukturen – inndelingen av lovverket	Error! Bookmark not defined.
5 Lovgivning – en regelstyrt prosess?	Error! Bookmark not defined.
6 Første fase i lovforberedelsen: utredningsfasen	Error! Bookmark not defined.
6.1 Innledende behovsvurdering.....	Error! Bookmark not defined.
6.2 Utredning eller lovutredning?	Error! Bookmark not defined.
6.3 Ekstern eller forvaltningsintern lovutredning?	Error! Bookmark not defined.
6.4 Lovutredningsutvalg	Error! Bookmark not defined.
6.5 Forvaltningsintern utredning – høringsnotat	Error! Bookmark not defined.
7 Høringen.....	Error! Bookmark not defined.
7.1 Et ordinært ledd i lovforberedelsen – med unntak.....	Error! Bookmark not defined.
7.2 Hva skal høringen tjene til?	Error! Bookmark not defined.
7.3 Høringsformer	Error! Bookmark not defined.
7.4 Skriftlig høring.....	Error! Bookmark not defined.
7.5 Ny høring	Error! Bookmark not defined.
8 Proposisjonsstadiet.....	Error! Bookmark not defined.
8.1 Hvem utarbeider proposisjonen?.....	Error! Bookmark not defined.
8.2 Proposisjonens funksjon.....	Error! Bookmark not defined.
8.3 Hva står i en lovproposisjon?	Error! Bookmark not defined.

8.4	Grunnlaget for lovproposisjonen – suppleringer	Error! Bookmark not defined.
8.5	Politiske klareringer	Error! Bookmark not defined.
8.6	Eksterne drøftinger eller klareringer	Error! Bookmark not defined.
8.7	Departementsforelegging.....	Error! Bookmark not defined.
8.8	Lovteknisk gjennomgåelse.....	Error! Bookmark not defined.
8.9	Fremsetting av lovproposisjonen	Error! Bookmark not defined.
9	Stortingsmelding	Error! Bookmark not defined.
10	Komitéstadiet	Error! Bookmark not defined.
11	Representantforslag.....	Error! Bookmark not defined.
12	Stortingsbehandlingen	Error! Bookmark not defined.
12.1	Fra odelsting og lagting til flere lesninger.....	Error! Bookmark not defined.
12.2	Stortingsdebatten	Error! Bookmark not defined.
12.3	Komitéinnstillingen og Stortingets lovvedtak.....	Error! Bookmark not defined.
12.4	Lovproposisjoner som ikke blir ferdigbehandlet	Error! Bookmark not defined.
13	Sanksjon	Error! Bookmark not defined.
14	Ikraftsetting og kunngjøring.....	Error! Bookmark not defined.
14.1	Ikraftsetting.....	Error! Bookmark not defined.
14.2	Kunngjøring.....	Error! Bookmark not defined.
15	Nordisk lovsamarbeid og internasjonale forpliktelser	Error! Bookmark not defined.
15.1	Norsk lovgivning og internasjonal påvirkning i sin alminnelighet ..	Error! Bookmark not defined.
15.2	Nordisk lovsamarbeid	Error! Bookmark not defined.
15.3	Internasjonale forpliktelser og gjennomføringen i norsk rett .	Error! Bookmark not defined.
15.4	EØS-avtalen	Error! Bookmark not defined.

16	Loven og overordnede normer – Grunnloven og konvensjoner med forrang	Error! Bookmark not defined.
Bookmark not defined.		
16.1	Utgangspunkt: Stortinget som suverene lovgiver	Error! Bookmark not defined.
16.2	Grunnloven som skranke for ny lovgivning	Error! Bookmark not defined.
16.3	Menneskerettsvernet	Error! Bookmark not defined.
16.4	EØS-avtalen	Error! Bookmark not defined.
16.5	Andre internasjonale konvensjoner	Error! Bookmark not defined.
16.6	Erstatning for lovbestemmelser i strid med overordnede regler ...	Error! Bookmark not defined.
not defined.		
16.7	Konsekvenser for lovforberedelsen	Error! Bookmark not defined.
17	Lovens oppbygging og utforming	Error! Bookmark not defined.
17.1	Oppbyggingen av en selvstendig lov	Error! Bookmark not defined.
17.2	Hvor blir forskjellige bestemmelser plassert i loven?	Error! Bookmark not defined.
17.3	Endringslover og oppbyggingen av dem	Error! Bookmark not defined.
17.4	Lovspråket	Error! Bookmark not defined.
18	Varighet og etterkontroll	Error! Bookmark not defined.
19	Lovforslag som ikke blir satt ut i livet	Error! Bookmark not defined.
Oversikt over den formelle oppbyggingen av en selvstendig lov		Error! Bookmark not defined.
Omtalte selvstendige lover		Error! Bookmark not defined.
Forkortelser		Error! Bookmark not defined.
Domsregister		Error! Bookmark not defined.
Stikkordregister		Error! Bookmark not defined.
Offentlige publikasjoner		Error! Bookmark not defined.
Utvalgt litteratur		Error! Bookmark not defined.

Dato: 21.10.2013

Deres ref.:

Vår ref.:

2013/127

Økt krav til antall eksamensmøtte på valgemner for å opprettholde undervisningstilbud

I 2008 ble det innført krav om minimum 15 eksamensmøtte på et valgemne for å få sette opp undervisning påfølgende semester. Tall for eksamensmøtte regnes ut som et gjennomsnitt av de tre siste semestrene. Tallene orienteres om i PMR hvert semester og undervisningsplanleggerene for valgemner planlegger undervisning i henhold til dette. Nye emner går tre semestre før forhåndstall regnes ut og man eventuelt vurderer å kutte undervisningstilbudet.

Emner som ikke kan sette opp undervisning grunnet for lavt forhåndstall har anledning til å gi to dobbelttimer veiledning, dette for å forhindre at slike emner ligger helt brakk. I 2012 ble flere slike emner nedlagt i PMR etter gjennomgang og forslag fra valgemnegruppen. Generelt er det svært få emner som greier å øke tall for eksamensmøtte slik at det kan settes opp undervisning på ny. Emner som har snudd trenden de siste årene er JUS5280 Internasjonal privatrett og JUS5820 Varemerke- og patentrett.

De siste semestrene har antall studenter som avlegger valgemner økt. Dette har bakgrunn i at antall valgemner som skal avlegges i graden master i rettsvitenskap har økt fra tre til fem. Våren 2011 møtte 1382 studenter til eksamen i valgemner. Våren 2013 hadde dette tallet økt til 1744, noe som tilsvarer en økning på 26 prosent.

Videre er det ønskelig at valgemneporteføljen ikke ligger fast, men at det er åpning for faglig utvikling og nye emnetilbud. Fakultetet har ikke anledning til å øke antall valgemner uten at det gjøres noe med det eksisterende tilbud. Krav om antall eksamensmøtte gjør at undervisningsressursene går til de emnene der det er flest studenter.

På bakgrunn av dette bes PMR diskutere om krav for antall eksamensmøtte skal økes fra 15 til 20.

Dersom en slik økning vedtas vil ytterligere 8 emner stå i fare for å måtte nedlegge sitt undervisningstilbud. Dette vil gjelde:

- JUS5101 Criminology¹ (15)
- JUS5280/JUR1280 Internasjonal privatrett (16)²
- JUS5701 Internasjonale menneskerettigheter (16)³
- JUS5920 Naturressursrett i et miljøperspektiv (16)⁴
- JUS5410 Petroleumsrett (17)⁵
- JUS5901/JUR1901 Rettshistorie (20)
- JUS5403 Sjørett – Kontrakter (16)⁶
- JUS5404 Sjørett – Ansvar og forsikring⁷

Forslag til vedtak

Krav til antall eksamensmøtte økes fra 15 til 20 studenter for å få sette opp undervisning på valgemner påfølgende semester. Tall for eksamensmøtte regnes ut som gjennomsnitt av de siste tre semestrene.

Det nye kravet trer i kraft våren 2014, dvs. at første kutt i undervisningstilbud vil først gjøres våren 2015 (høsten 2014 for emner som har undervisning og eksamen både høst og vår).

Saksbehandler:

Kristin Steen Slåttå

¹ Tidligere vedtak om at emnet hadde felles undervisning for emnet JUS5100 Kriminologi, dette emnet ble senere vedtatt nedlagt og gitt siste gang våren 2013.

² Undervisningstilbud i emnet ble gjenopprettet høsten 2013. Emnet er obligatorisk i profilen Internasjonale kommersielle relasjoner og det er svært mange studenter oppmeldt til eksamen høsten 2013. Emnet er nylig revidert med ny oppdatert litteratur.

³ Har ikke hatt undervisning høsten 2013

⁴ Faget er nylig revidert.

⁵ Emnet er tidligere diskutert i PMR. Pågående prosess ved NIFS om revidere JUS5410 Petroleumsrett og JUS5411 Petroleum Law til et kombiemne. Undervisning i det norske emnet er en forutsetning for ekstern finansiering. Inngår i profilen Shipping og offshore.

⁶ Undervisning i det norske emnet er en forutsetning for ekstern finansiering. Inngår i profilen Shipping og offshore.

⁷ Undervisning i det norske emnet er en forutsetning for ekstern finansiering. Inngår i profilen Shipping og offshore.

Tlf: 22 85 98 61, k.s.slatta@jus.uio.no

JUS5580/JUR1580	Kommunalrett	5		8		9		12	10
JUS5100	Kriminologi							17	17
JUR1290/JUS5290	Konkurranserett			10		19		24	18
JUS5401	Maritime Law - Contracts	6	37	10	35	3	32	6	35
JUS5450/JUR1450	Marine Insurance	32		27		23		25	25
JUR1285	Markedsrett					12		11	12
JUS5840/JUR1840	Odels- og åsetesrett							14	14
JUS5620/JUR1620	Personvern							42	42
JUS5430/JUR1430	Petroleumskontrakter	29	22	34	29	72	66	52	63
JUS5410	Petroleumsrett	4	8	3	14	4	28	12	15
JUS5411	Petroleum Law	19	1	19	1	33	1	38	30
JUS5010	Praksisordning	47	24	60	40	70		21	44
JUS5630/JUR1630	Privacy and Data Protection	35		40		36		28	35
JUS5530/JUR1530	Refugee and Asylum Law	56		48		66		62	59
JUS5902/JUR1902	Romersk rett	0		2		3		13	6
JUS5801	Selskapsrett	75		96		69		85	83
JUS5403	Sjørett - Kontrakter					16		16	16
JUS5404	Sjørett - Ansvar og forsikring					17		19	18
JUS5981/JUR1981	Skatterett I, grunnleggende skatterett				77	60	12 3	71	85
JUS5950	Sosialrett	19		27		28		26	27
JUS5960/JUR1960	Trygderett	27		54		72		69	65
JUS5120/JUR1120	Utlendingsrett	100		92		143		13 2	122
JUS5910/JUR1910	Women's Law and Human Rights	34		34		47		53	45

Sak 10 Fortløpende endring av tidspunkt for undervisning

Hei,

JSU ønsker å ta opp følgende diskusjonssak i neste PMR-møte 29. oktober:

-Fortløpende endring av tidspunkt for undervisning

Gjennom semesteret avholdes en rekke kurs, basisgrupper og øvrig undervisning på alle avdelinger. Studentene har god tid i forveien til å velge den undervisningen de ønsker å delta på, ofte på bakgrunn av når den skal avholdes. For mange er det en kabal som skal gå opp, da kollisjon med f. eks. jobb ikke blir godtatt som grunnlag for å få byttet kurs.

Gjennom semesteret opplever mange at kursdatoer blir endre fortløpende, et kurs i en kursrekke eller rett og slett hele kursrekken. JSU synes man må se nærmere på hvordan endringene uttøves, for mange innebærer dette at man misser ett helt kurs eller en vesentlig del av undervisningen som tilbys. Så lenge denne praksisen opprettholdes må man se på mulighetene for å kunne bytte undervisningsgruppe, all den tid studentene har deltidsjobber og timeplaner som blir nøye planlagt.

Mvh,
Marthe
på vegne av JSU

Til: Studieårsansvarlige lærere og PMR

Dato: 18.10.2013

Undervisningsbudsjett og eksamensbudsjett 2014

Vedlagt følger budsjett for undervisning og eksamen for 2014.

I undervisningsbudsjettet er det muligheter til å øke undervisningen med inntil 350 undervisningstimer fordelt på 1.-4. studieår innenfor rammen med virkning fra høsten 2014. De studieårsansvarlige bes komme med innspill til kvalitetsfremmende tiltak innenfor sitt studieår.

Budsjettet for eksamen er først og fremst et resultat av prognose for fremmøtte for 2014, og legges ved til orientering.

Følgende forutsetninger er lagt til grunn for undervisningsbudsjettet:

- opptaket er på 430 studenter per år fordelt på vår og høst
- undervisningsvolumet tilsvarer oppsettet i 2013, med de endringer som er foretatt i rekkefølge på fag på 1. 3. og 4. studieår
- Fordelingen mellom interne og eksterne lærere er differensiert etter undervisningsform:

10% eksterne på forelesninger, 50% eksterne på kurs og PBL, 30% eksterne på basisgrupper og 100% eksterne på oppgaveretning

Oppsummering	2014			2013
	Antall timer undervisning	Kurs- og fak-oppgaver ¹	Kostnad kr ²	Kostnad kr
1. studieår	4114 ³	410	5 958 230	5 507 687
2. studieår	2 105	195	4 117 457	4 216 467

¹ Innleverte kurs- og fakultetsoppgaver omregnet i undervisningstimer

² Fordelingsnøkkel mellom interne og eksterne lærere samme som i 2013, se ovenfor tabellen

³ Inkl. 1728 timer studentledete kollokvier

3. studieår	1 504	328	3 435 500	3 539 800
4. studieår	1 564	214	3 251 500	3 780 800
Valgemner 3.-5. studieår	1 276		2 424 400	2 405 000
Internasjonale master			500 000	500 000
Emneleveranser			332 500	426 000
Veiledning MA-oppgaver	1 650 ⁴		3 155 460	2 157 000
Internasjonalisering			313 000 ⁵	263 000
Diverse undervisning (språkemner mv)			530 000	530 000
Totalt			21 156 025	22 466 060

Som oversikten i vedlegget viser, er det rom for å øke undervisningen spesielt på 3. og 4. studieår innenfor rammen på 2400 undervisningstimer på 3. studieår og 2000 på 4. studieår.

De studieårsansvarlige bes komme med innspill til endringer innenfor sitt studieår.

Fakultetet legger opp til å bruke rammen fullt ut fra og med høsten 2014, men uten å foreløpig fordele økningen i antall timer på hvert enkelt studieår.

Effekten av dette vil bli en økning på 350 timer høsten 2014 (halvt års effekt) og 700 timer fom 2015. Med ca 50% interne/eksterne lærere vil økningen i timelønnsbudsjettet bli ca 325 000 kr i 2014 og ca 650 000 kr i 2015.

⁵ 450 oppgaver à 30 sp, 50 oppgaver à 60 sp.

⁵ inkl 25 000-, i støtte til nordisk prosedyrekonkurranse

Eventuelle endringer i innføres fra og med høstsemesteret 2014

Følgende forutsetninger er lagt til grunn for eksamensbudsjettet:

Det er ingen vesentlige endringer i den totale kostnadsrammen for budsjett eksamen 2014 sammenlignet med 2013. Budsjettet for 2014 er noe lavere som følge av en gradvis utfasing av gammel studieordning (JUR2000 ble avholdt siste gang våren 2013). Det innebærer også at antallet privatister går noe ned, og følgelig også privatistinntektene. Fortsatt er imidlertid antallet privatister høyt.

Kostnader til sensur av masteroppgaver er imidlertid høyere enn tidligere som følge av at fakultetet fra og med høst 2013 implementerer vedtaket om at veileder ikke skal være sensor. Dette innebærer en kostnadsøkning på ca 550 000 kr.

Videre saksgang:

Frist for innspill fra PMR er onsdag 13. november.

Budsjettet for 2014 vedtas i Fakultetsstyret 16. desember.

Saksbehandlere: Julie Orning, Randi Saunes og Trond Skjeie

Budsjetttark 1. studieår

Forventet antall studenter pr semester	240
Timer disponibelt totalt	2 400
Timer pr studiepoeng	24

Timesats undervisning	1 900	Timesats kollokvie*	430
Timesats oppgaver	290		

Budsjett																							
Fag	Studie-poeng	Timer disponibelt pr år	Antall Forelesn-timer	Antall kurs-timer	Basis-grupper timer	Antall deltakere per kurs	Antall deltakere per basisgr.	Antall grupper kurs vår	Antall grupper kurs høst	Antall basis-grupper vår	Antall basis-grupper høst	Antall timer vår	Antall timer høst	Antall timer planlagt pr år	Total undervisningskostnad	Fakultets-oppgaver som tilbys vår	Fakultets-oppgaver som tilbys høst	Fakultets-oppgaver kostnad	Kurs-oppgaver som tilbys vår	Kurs-oppgaver som tilbys høst	Kurs-oppgaver kostnad	Totalt antall timer undervisn. og oppg.	Totalt kostn. undervisn. og oppg.
Ex.phil 10 sp															0								
JUS1111															0								
Privatrett 1	20	960																					
Rettskilder til fots	1	48	5	10		12		18	18			185	185	370	703 000			0				0	370
Kjøps- og avtalerett	10	480	18	30		35		8	8			258	258	516	980 400	1	1	97 440	1	1	97 440	97 440	619
Erstatningsrett	9	432	16	16		35		8	8			144	144	288	547 200	1	1	97 440	1	1	97 440	391	
JUS1211															0							0	0
Privatrett II	30	1440																					0
Innføring i rettsstudiet	5	240	12	6		35		8	8			60	60	120	228 000	1	1	97 440				0	171
Menneskerettigheter	4	192	8	8		35		8	8			72	72	144	273 600	1	1	97 440				0	195
Fast eiendoms rettsforhold	9	432	16	14		35		8	8			128	128	256	486 400	1	1	97 440				0	307
Familie- og arverett	12	576	24	20		35		8	8			184	184	368	699 200	1	1	97 440				0	419
Basisgrupper					16		17			9	9	144	144	288	547 200							0	288
Oppgaveløsningsseminar fak. oppg			14										14	28	53 200			0				0	28
Totalt		2400	75	84	20							1 175	1 189	2 378	4 518 200	5	5	487 200	2	2	194 880	2 788	5 200 294
Forelesning kollokvieledere			4										4	8	15 200								
Kollokviegrupper				24		6		36	36			864	864	1 728	742 736								
Totalt														1 736	757 936								

Budsjetteres av fakultetsbiblioteket:

Menneskerettigheter Bibliotekskurs	0	0	0	2		35		8	8			16	16	32	60 800		1	48 720			2	97 440	109
Innføring i rettsstudiet Bibliotekskurs	0	0	0	2		35		8	8			16	16	32	60 800	1		48 720				0	58

Forventet antall studenter pr semester	215
Timer disponibelt totalt	2 400
Timer pr studiepoeng	24

Timesats undervisning	1900
Timesats oppgaver	290

Fag	Studie-poeng	Timer disponibelt pr år	Budsjett																		Totalt antall timer undervisning og oppgaver	Totalt kostn. undervisn. og oppgaver	
			Forelesn.-timer	kurs-timer	PBL-timer	Antall deltakere per kurs	Antall deltakere per PBL	Antall grupper kurs vår	Antall grupper kurs høst	Antall grupper PBL vår	Antall grupper PBL høst	Antall timer vår	Antall timer høst	Antall timer planlagt pr år	Total undervisnings-Kostnad	Fakultets-oppgaver levert vår	Fakultets-oppgaver levert høst	Fakultets-oppgaver kostnad	Kurs-oppgaver levert vår	Kurs-oppgaver levert høst			Kurs-oppgaver kostnad
Ex.fac.			20	14		15	0	12	12	0			188	188	376	714 400			0			0	376
JUS2111																						0	0
Statsforfatningsrett og internasjonal rett	20	960																				0	0
Statsforfatningsrett	10	480	22	14	4	35	15	7	7	12	12	170	168	338	642 200	79	79	45 820	90	90	52 200	390	
EØS-rett	5	240	10	6	8	35	15	7	7	12	12	148	148	296	562 400	81	81	46 980		0	0	321	
Folkerett	5	240	10	10		35	15	7	7	0	0	81	80	161	306 714	76	76	44 080	90	90	52 200	212	
Introduksjon			5					0		0		5	5	10	19 000			0			0	10	
																						0	0
JUS2211																						0	0
Forvaltningsrett	30	1440																				0	0
Alminnelig forvaltningsrett	15	720	30	16	8	35	15	7	7	10	10	222	222	444	843 600	97	97	56 260	190	190	110 200	532	
Velferdsrett	8	384	20	10	4	35	15	6	6	10	10	121	120	241	458 714	87	87	50 460			0	268	
Miljørett	7	336	16	6		35		6	6	0		53	52	105	199 229	50	50	29 000			0	120	
Manduksjoner			6					0		0		6	6	12	22 800			0			0	12	
Eksamensrettet kurs				8		35		6	6	0		49	48	97	184 571			0			0	97	
Oppgaveløsningsseminar fak.opp			12			35		6	6	0		12	12	24	45 600			0			0	24	
Totalt undervisning		2400	139	76	24							1 056	1 049	2 105	3 746 257	470	470	272 600	370	370	214 600	2 361	4 233 457

Forventet antall studenter pr semester	215
Timer disponibelt totalt	2 400
Timer pr studiepoeng	24

Timesats undervisning	1 900
Timesats oppgaver	290

Budsjett																								
Fag	Studie-poeng	Timer disponibelt pr år	Forelesn. timer	kurs-timer	Basis-grupper timer	Antall deltakere per kurs	Antall deltakere per PBL	Antall deltakere per basisgruppe	Antall grupper kurs vår	Antall grupper kurs høst	Antall basis-grupper vår	Antall basis-grupper høst	Antall timer vår	Antall timer høst	Antall timer planlagt pr år	Total undervisningskostnad kr	Fakultet soppgaver som tilbys vår	Fakultet soppgaver som tilbys høst	Fakultet soppgaver kostnad	Kursopp gaver som tilbys vår	Kursopp gaver som tilbys høst	Kursopp gaver kostnad	Totalt antall timer undervisning og oppgaver	Totalt kostn. Undervisn. og oppg.
JUS3111																								
Formuerett I	30	1440																						
Introduksjon*	1	48	8			15							8	8	16	30 400			0				0	16
Obligasjonsrett 1	14	672	24	20		35	15		6	6			144	144	288	547 200	1	1	62 350	1	1	62 350	0	354
Obligasjonsrett 2	6	288	10										10	10	20	38 000	1	1	62 350				0	53
Avtalerett	4	192	10				15						10	10	20	38 000	1	1	62 350				0	53
Oppgavekurs	5	240		12		22	15		10	10			120	120	240	456 000			0	1	1	62 350	0	273
Basisgrupper					20			18			10	10	200	200	400	760 000			0				0	400
													0	0	0				0				0	0
JUS3211													0	0	0				0				0	0
Formuerett II 20 sp	20	960											0	0	0				0				0	0
Dynamisk tingsrett	6	288	24	20		35	15		6	6			144	144	288	547 200	1	1	62 350	1	1	62 350	0	354
Selskapsrett	6	288	16	12		35	15		6	6			88	88	176	334 400	1	1	62 350	1	1	62 350	0	242
Rettshistorie	8	384	16				15						16	16	32	60 800	1	1	62 350				0	65
													0	0	0				0				0	0
Oppgaveløsningsseminar fak. oppg			12				15						12	12	24	45 600			0				0	24
Totalt undervisning		2400	108	64	20								752	752	1 504	2 812 000	6	6	374 100	4	4	249 400	1 832	3 435 500

*Inkl. introduksjon Dynamisk tingsrett 1 studiepoeng

Forventet antall studenter pr semester	250
Timer disponibelt totalt	2 800
Timer pr studiepoeng	20

Timesats undervisning	1900
Timesats oppgaver	290

Budsjett																	
Fag	Studie-poeng	Timer disponibelt pr år	Forelesnings-timer	kurs-timer	Basis-grupper timer	Antall deltakere per kurs	Antall grupper kurs vår	Antall grupper kurs høst	Antall timer vår	Antall timer høst	Antall timer planlagt pr år	Total undervisningskostnad	Fakultets-oppgaver levert vår	Fakultets-oppgaver levert høst	Fakultets-oppgaver kostnad	Totalt antall timer undervisn. og oppg.	Totalt kostn. undervisn. og oppg.
JUS4211																	
Prosess og strafferett	30	1200									1 010						
Sivilprosess	10	400	22	18		35	7	7	148	148	296	562 400	145	145	84 100	354	
Strafferett	10	400	24	16		35	7	7	136	136	272	516 800	176	176	102 080	342	
Straffeprosess	10	400	24	16		35	7	7	136	136	272	516 800	161	161	93 380	336	
Yrkesteknikk			2	4		200	1	1	6	6	12	22 800				0	12
Rettsakskurs				9		25	7	7	63	63	126	239 400				0	126
Prosjektkurs (tidl klinisk)				6		50	0	2	0	12	12	22 800				0	12
Manuduksjoner			4				0		4	4	8	15 200				0	8
Oppgaveløsningsseminar fak.oppg			6				0		0	0	0					0	0
Oppgaveløsningsseminar fak.oppg				6			0		6	6	12	22 800				0	12
JUS4111																	
Metode og etikk	10	400									336						
Introduksjon			2				0		2	4	4	7 600				0	4
Metode	7	280	18	8		15	12	12	114	228	433 200	23	23	23	13 340	237	
Etikk	3	120	4	8		40	6	6	52	104	197 600	20	20	20	11 600	112	
Perspektivfag 4121/4122 (10 sp hver)																	
intro i rettsøkonomi/retts sosiologi			2						2	4	4	7 600				0	4
Retts sosiologi	10	400	10	8		35	3	3	34	68	129 200	5	5	5	2 900	70	
Rettsøkonomi	10	400	12	10		35	5	5	62	124	235 600	5	5	5	2 900	126	
Rettsfilosofi*	10	400														0	0
Manuduksjoner			3						3	6	6	11 400				0	6
Oppgaveløsningsseminar fak.oppg			8				6		8	16	16	30 400				0	16
Totalt		2800	133	103	0				499	788	1 564	2 941 200	535	535	310 300	1 778	3 251 500

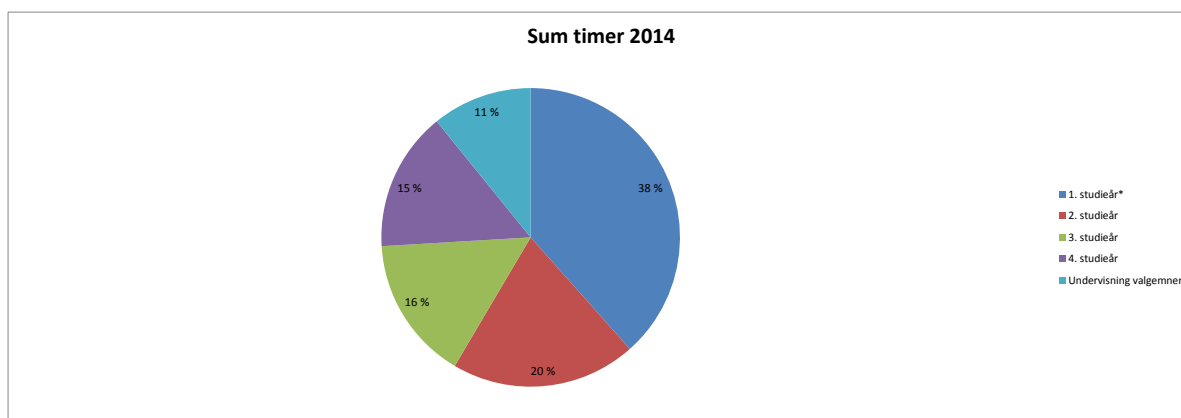
Timesats under 1 900

Fag	Studiepoeng	Timer disponibelt pr emne	Forelesningstimer			Total undervisningskostnad	Antall eksterne forelesningstimer	Ekstern kostnad	Eksterne timer
			Antall timer vår	Antall timer høst	Antall timer planlagt pr år				
Grunnleggende skatterett	10	40	20	20	40	76 000	0	0	
Rettsøkonomi	10	40	0	0	0	0	0	0	
Petroleumskontrakter	10	40	20	20	40	76 000	0	0	
Arbeidsrett, kol.del	10	20	22		22	41 800	0	0	
Barnerett	10	20	20		20	38 000	0	0	
Bygge- og entrepriserett	10	20	20		20	38 000	0	0	
Design-, varemerke- og patentrett	10	20	20		20	38 000	0	0	
Forsikringsrett	10	20	20		20	38 000	0	0	
Husleie- og eiersekseksjonsrett	10	20	0		0	0	0	0	
Informasjonsrett	10	20			0	0	0	0	
Kommunalrett	10	20			0	0	0	0	
Konkurranserett	10	20			0	0	0	0	
Kriminologi	10	20			0	0	0	0	
Odels- og åsetesrett	10	20			0	0	0	0	
Personvern	10	20			0	0	0	0	
Romersk rett	10	20			0	0	0	0	
Selskapsrett	10	20	20		20	38 000	0	0	
Sjørett: Kontrakter JUS5403	10	20	20		20	38 000	0	0	
Sjørett: Ansvar & forsikring	10	20	22		22	41 800	0	0	
Sosialrett	10	20			0	0	0	0	
Trygderett	10	20	20		20	38 000	0	0	
Utlendingsrett	10	20	20		20	38 000	0	0	
Markedsrett	10	20	20		20	38 000	0	0	
Internasjonal gjeldsforfølgingsrett	10	20	20		20	38 000	0	0	
Finansmarkedsrett	10	20		20	20	38 000	0	0	
Almen rettsteori	10	20	0		0	0	0	0	
Diskriminerings- og likestillingsrett	10	20		20	20	38 000	0	0	
Ekspropriasjonsrett	10	20		20	20	38 000	0	0	
Europarett	10	20			0	0	0	0	
Garantirett	10	20			0	0	0	0	
Helserett	10	20		22	22	41 800	0	0	
Int. privatrett	10	20		20	20	38 000	0	0	
Int. menneskerettigheter	10	20			0	0	0	0	
Naturressursrett	10	20			0	0	0	0	
Opphavsrett	10	20		20	20	38 000	0	0	
Petroleumsrett JUS5410	10	20		20	20	38 000	0	0	
Rettshistorie	10	20		16	16	30 400	0	0	
Retts sosiologi	10	20			0	0	0	0	
Samerett	10	20			0	0	0	0	
Skatterett	10	20		20	20	38 000	0	0	
Grunnleggende regnskapsforståelse	10	20		8	8	15 200	0	0	
Arbeidsrett, ind.del	10	20		22	22	41 800	0	0	
Grunnleggende skatterett	10	20		20	20	38 000	0	0	
Markedsrett	10	20		20	20	38 000	0	0	
Emner som tilbys på engelsk	10	20			0	0	0	0	
English Law of Contract	10	40	22	22	44	83 600	0	0	
Criminology	10	20	22		22	41 800	0	0	
EU- Substantive Law	10	20	22		22	41 800	0	0	
Electronic Commerce Law	10	20	22		22	41 800	0	0	
Enforcement and dispute Resolution in Digital Context	10	20	22		22	41 800	0	0	
International Climate change and Energy Law	10	20	22		22	41 800	0	0	
International commercial Law	10	20	22		22	41 800	0	0	
International Constitutional Law and Democracy	10	20	22		22	41 800	0	0	
International Criminal Law	10	20	22		22	41 800	0	0	
International Investment Law	10	20	22		22	41 800	0	0	
Marine Insurance	10	20	22		22	41 800	0	0	
Petroleum Law JUS5411	10	20	22		22	41 800	0	0	
Privacy, DataProtection and Lex Informatica	10	20	22		22	41 800	0	0	
Refugee and Asylum Law	10	20	22		22	41 800	0	0	
Women's Law and Human Rights	10	20	22		22	41 800	0	0	
International Comparative Labour Law	10	20	22		22	41 800	0	0	
Comparative Private Law	10	20		22	22	41 800	0	0	
Counter-terroisme and Human rights(veksler med humr5134)	10	20		0	0	0	0	0	
EC Competition Law	10	20		22	22	41 800	0	0	
Electronic Communications law	10	20		22	22	41 800	0	0	
Intellectual Property Law in the Information Society	10	20		22	22	41 800	0	0	
International Commercial Arbitration	10	20		22	22	41 800	0	0	

International Environmental Law	10	20		22	22	41 800		0	0
International Environmental Law and Economics				22	22	41 800		0	
Internet Governance	10	20		22	22	41 800		0	0
International Human Rights Law: Institutions and procedures	10	20		22	22	41 800		0	0
International Humanitarian Law	10	20		22	22	41 800		0	0
International Trade Law	10	20		22	22	41 800		0	0
Maritime Law- Contracts	10	20		22	22	41 800		0	0
Maritime Law- Liability and Insurance	10	20		22	22	41 800		0	0
Public International Law	10	20		22	22	41 800		0	0
The Right to Peace(veksler med humr5503)	10	20		22	22	41 800		0	
Totalt			636	640	1 276	2 424 400	382,8	727320	0

Oppsummering	2014				2013		Sum timer 2014	Sum timer 2013
	Antall timer undervisning	Antall timer oppgaver	Kostnad kr	Ekstern kostnad	Kostnad kr	Ekstern kostnad		
1. studieår*	4 114	410	5 958 230	1 787 469	5 507 687	1 652 306	4 524	4 156
2. studieår	2 105	256	4 233 457	1 270 037	4 216 467	1 264 940	2 361	2 413
3. studieår	1 504	328	3 435 500	1 030 650	3 539 800	1 061 940	1 832	1 937
4. studieår	1 564	214	3 251 500	975 450	3 780 800	1 134 240	1 778	2 072
Undervisning valgemner	1 276		2 424 400	727 320	2 405 000	721 500	1 276	1 300
Internasjonale master			500 000	150 000	500 000	150 000		
Emneleveranser			332 500	99 750	426 000	127 800		
Veiledning	1 650		2 253 900	1 577 730	2 253 900	1 577 730		
Internasjonalisering			313 000	93 900	263 000	78 900		
Kriminologi og rettssosiologi			260 000	260 000				
DRI + Forvaltn.inf.master			361 000	72 200				
Diverse 2013					530 000	159 000		
Totalt			23 323 487	8 044 506	22 892 653	7 769 356		

*inkl 1728 timer studentledete kollokvier

Andre undervisningstiltak i jusstudiet og undervining i andre studieprogrammer

andel eksterne

Internasjonale mastergrader	500 000	20 %
Språkfag, jf tabell nedenfor	571 900	20 %
Emneleveranser, jf tabell nedenfor	332 500	20 %
Veiledning i jusstudiet	2 253 900	70 %
Internasjonalisering, inkl 25' til nordisk prosedyrekonk.	313 000	20 %
Kriminologi og retts sosiologi	260 000	20 %
DRI + Forvaltn.inf.master, jf tabell nedenfor	361 000	20 %
SUM	4 592 300	

Budsjett diverse undervisning:	Sats kroner	timer vår	timer høst	sum kroner	andel eksterne
					20 %
Språkfag (engelsk, tysk og fransk for jurister)					
Engelsk:	1 900	52	60	212 800	42 560
Tysk:	1 900	57	60	222 300	44 460
Fransk:	1 900	36	36	136 800	27 360
Sum språkfag				571 900	114 380
				0	0
Emneleveranser:				0	0
JUROFF1201 (Forvaltningsrett for ikke-jurister) 33 t F, 4 K à 8 t	1 900		65	123 500	24 700
JUROFF1410 (Folkerett) Vår 2 K à 10 t	1 900	20		38 000	7 600
12 t F (10 t felles med 2. avd V06), 4 K à 10 t, = 26 t à 1700	1 900	42		79 800	15 960
JUROFF1500 (strafferett) Vår og Høst	1 900			0	0
8 t F, 2 K à 8 t	1 900	24	24	91 200	18 240
EØS regelverk (20 t F 2 k x 10)		40		0	0
Sum emneleveranser				332 500	66 500
				0	0
DRI + Forvaltn.inf.master					
RINF1100 Ytringsfrihet, medie- og nettregulering V (20 t F, 10 t K X 2)	1 900	40		76 000	15 200
RINF1200 Opphavsrett og beslektede rettigheter H (20 t F, 10 t K X 2)	1 900		40	76 000	15 200
DRI3010 - Systemutvikling, offentlig styring og demokrati, inkl 12 t. gruppeundervisning	1 900		36	68 400	13 680
DRI1010 - Personvern i offentlig forvaltning, gruppetimer, 2*12	1 900	24		45 600	9 120
DRI1001 - Digital forvaltning	1 900		26	49 400	9 880
DRI1001 - Digital forvaltning gruppetimer, 2*12	1 900		24	45 600	9 120
SUM DRI + Forvaltn.inf.master				361 000	72 200

Sensurbudsjettet inkl eksamensvakter

Emne	Tiltaks-kode	Antall kandidater	herav antall ordinære	herav antall privatister	Sats (kroner pr sensurering)	Ant sensorer	Kostn pr kandiat	Sensur kostnad	Andel interne sensorer	Sum kostnad eksterne sensorer	Arbeidsgiv eravgift	Totale kostnader
Eksamen 1. studieår, 1. semester	693100	600	400	200	438	2	876	525 600	10 %	473 040	66 699	539 739
Eksamen 1. studieår, 2. semester	693100	600	400	200	438	2	876	525 600	10 %	473 040	66 699	539 739
Eksamen 2. studieår, 1. semester	693200	400	400		438	2	876	350 400	10 %	315 360	44 466	359 826
Eksamen 2. studieår, 2. semester	693200	350	350		438	2	876	306 600	10 %	275 940	38 908	314 848
Exfac	693009	500	500		438	2	876	438 000	10 %	394 200	55 582	449 782
Eksamen 3. avdeling, gammel ordning	693300	350	10	340	876	2	1 752	613 200	10 %	551 880	77 815	629 695
Eksamen 3. studieår, 1. semester	693300	420	420		438	2	876	367 920	10 %	331 128	46 689	377 817
Eksamen 3. studieår, 2. semester	693300	390	420		438	2	876	341 640	10 %	307 476	43 354	350 830
Eksamen 4. avdeling, gammel ordning	693400	300	20	280	876	2	1 752	525 600	10 %	473 040	66 699	539 739
Eksamen 4. studieår, 1. semester	693400	400	400		309	2	618	247 200	10 %	222 480	31 370	253 850
Eksamen 4. studieår, 2. semester	693400	400	400		438	2	876	350 400	10 %	315 360	44 466	359 826
Eksamen 4. studieår, JUS4121 og JUS422	693400	400	400		309	2	618	247 200	10 %	222 480	31 370	253 850
Masteroppg 30 SP	693001	450	450		2 472	2	4 944	2 224 800	20 %	1 779 840	250 957	2 030 797
Masteroppg 60 SP	693004	50	50		4 635	2	9 270	463 500	20 %	370 800	52 283	423 083
Valgemner lavere grad, inkl. 3. studieår	691020	1 700	1 700		309	2	618	1 050 600	20 %	840 480	118 508	958 988
Valgemner høyere grad, inkl. valgemner 4. s	692020	2 100	2 100		309	2	618	1 297 800	20 %	1 038 240	146 392	1 184 632
Språkeksamener	693008	40	40		657	2	1 314	52 560	20 %	42 048	5 929	47 977
Emneleveranser til andre fak.	693500	400	400		438	2	876	350 400	20 %	280 320	39 525	319 845
Internasj. Mastergrader	692504	80	80		2 400	2	4 800	384 000	20 %	307 200	43 315	350 515
DRI	692107	250	250		438	2	876	219 000	20 %	175 200	24 703	199 903
BA KRIM/RSOS	691010	800	800		420	2	840	672 000	20 %	537 600	75 802	613 402
MA KRIM/ROS (se over)	692106							0	20 %	0	0	0
klager	690004	400	400					650 000	10 %	585 000	82 485	667 485
utsatt prøve	690005	55	55		309	2	546	30 030	10 %	27 027	3 811	30 838
Sum		11 435	10 445	1 020			1 070	12 234 050		10 339 179	1 457 824	11 797 003
Sum kostnader sensur								12 234 050		10 339 179	1 457 824	11 797 003

	Sum netto kostnader	Sosiale kostnader	Totale kostnader
vakter og studentrepr.	2 800 000		2 800 000
Diverse driftskostnader	300 000	784 000	3 584 000
Tilsynssensor	75 000	84 000	384 000
Bokkontroll	75 000	21 000	96 000
Eksamen 2013	15 484 050	75 000	15 559 050
Kostnad pr kand			1 354

Privatistinntekter	699000		5 305 000 X
JUS1111		200	1 800
JUS1211		200	3 950
3. avd.		340	6 250
4.avd.		280	7 250

Til: PMR
Fra: Elisabeth Ulleberg

Dato:
29.10.13

Evalueringresultater periodiske emneevalueringer våren 2013

8 emner ble periodisk emneevaluert våren 2013. Ansvarlig faglærer utarbeider rapporten som tar utgangspunkt i en spørreundersøkelse som er sendt til studentene via Questback i tillegg til gjennomføringsfakta for emnet (FS), tidligere emnerapporter, samt andre relevante tilbakemeldinger fra administrasjonen, underveisevaluering av undervisning og fra faglærergruppen.

Rutiner for oppfølging av emnerapportene

Fakultetets rutiner for periodiske emneevalueringer er beskrevet i kvalitetssystemet:

«Formålet med evalueringen er å gi grunnlag for faglige og strategiske vurderinger av behovet for endringer i emnet eller nedleggelse av emnet (...). Rapporten sendes programrådet og programleder. Rapporten skal være tilgjengelig for studieprogrammer hvor emnet inngår.»

Videre står det spesielt for emner på Master i rettsvitenskap:

«Studieårsansvarlig og ansvarlig faglærer er ansvarlig for at tiltakene gjennomføres. Andre lærere som underviser bør involveres i arbeidet. Programrådet kan vedta hvilke tiltak som skal iverksettes»

I de vedlagte rapportene fra faglærerne har de beskrevet ulike mulige tiltak. De fleste tiltakene er av en slik art at ansvarlig faglærer selv allerede har gjort eller planlegger å gjennomføre konkrete forbedringer. Enkelte av tiltakene som foreslås vil medføre endringer som krever mer ressurser, eller fordrer større faglige endringer. Enkelte tiltak tar også for seg mer utenforliggende forhold, slik som misnøye med undervisningslokaler eller forbedringer på spørsmålsformuleringene i undersøkelsen.

De ansvarlige faglærere bør få en tilbakemelding på sin rapport i etterkant av PMR-møtet, slik at det videre arbeidet med tiltakene synliggjøres og ansvaret tydeliggjøres. Rapportene og tiltakene bør også gjøres kjent for øvrige faglærere som er tilknyttet emnet og andre studieprogram som hvor emnet inngår. Det er i følge rutinen studieårsansvarlig og ansvarlig faglærer som er ansvarlig for dette. Studentene vil få en kort oppsummering av evalueringen på emnesiden.

Fra administrasjonens side arbeides det med å forbedre rutinen i kvalitetssystemet ved å vurdere den periodiske emneevalueringen opp mot de øvrige evalueringer som foretas ved fakultetet. Blant annet sees det på spørsmålene som stilles til studentene.

Rapporter

Vi har fått inn 6 rapporter fra fagansvarlige (frist 15. september). I henhold til nye rutiner i kvalitetssystemet fremlegges Questback-rapporten for emner der det ikke er skrevet rapport. Faglærere som ikke har levert rapport er informert om dette.

Følgende emner ble evaluert våren 2013:

Vedlegg:	Emne:	Fagansvarlig:	Merknader:	Svarprosent (stud.):
1	JUS4211 – Prosess- og strafferett	Inge Lorange Backer	Rapport levert	29 %
2	JUS5801 - Selskapsrett	Beate Sjøfjell	Rapport levert	33 %
3	JUS5851 – International Investment Law	Ivar Alvik	Rapport levert	12 %
4	JUS5910 - Women's Law and Human Rights	Anne Hellum	Rapport levert	30 %
5	JUS5911 - International Climate Change and Energy Law	Christina Voigt	Rapport levert	39 %
6	JUS5970 - Barnerett	Kirsten Sandberg	Rapport ikke levert	28 %
7	JUROFF1410 – Folkerett	Jo Stigen	Rapport ikke levert	18 %
8	JUROFF1500 – Strafferett	Ulf Stridbeck	Rapport levert	19 %

PERIODISK EMNERAPPORT VÅREN 2013 FOR MASTERSTUDIETS 7. SEMESTER – JUS 4211

1 Innledning

Emnet JUS 4211 Strafferett og prosess utgjør 30 studiepoeng og inngår i 4. studieår i studieordningen av 2011 for masterstudiet i rettsvitenskap. Emnet omfatter fagene strafferett, straffeprosess og sivilprosess. Det er på flere måter nær tilknytning mellom strafferett og straffeprosess og mellom sivilprosess og straffeprosess, men liten forbindelse mellom sivilprosess og strafferett. Eksamen er en én dags prøve i form av 6 timers skoleeksamen.

Opprinnelig var emnet lagt til 8. semester. På bakgrunn av emnerapporten høsten 2011 for JUS 4111 (metode og etikk) ble det høsten 2012 vedtatt å bytte om på de to semestrene, slik at JUS 4211 kommer i 7. semester. Denne endringen trådte i kraft vårsemesteret 2013.

Denne endringen i emnerekkefølgen medførte at studentkullet som tok JUS 4211 ble praktisk talt doblet våren 2013, siden det kom til å omfatte både studenter som hadde hatt sitt 6. semester og studenter som hadde hatt sitt 7. semester høsten 2012. Studentevalueringen må ses på bakgrunn av dette.

Denne emnerapporten bygger i hovedsak på emnebeskrivelsen og tilbakemeldingene fra studentevalueringen. I tillegg foreligger karakterstatistikk fra eksamen. Studentevalueringen er gjennomført som en Questback-undersøkelse der 122 (29 %) av 427 studenter svarte. (For ordens skyld nevner jeg at dette ikke omfatter privatister på JUR 4000.)

Svarprosenten er etter mitt syn nokså lav. Den er lavere enn ved en tilsvarende undersøkelse for JUS 4111 høsten 2011 (45 %) og for JUS 2211 høsten 2012 (39 %). En del svar er uten tvil preget av de særlige forhold som omleggingen til 7. semester medførte, og som ikke gjør seg gjeldende i senere semestre. Dette tilsier større varsomhet enn ellers med å trekke slutninger fra studentundersøkelsen. Det gjelder enda mer for enkeltkommentarer, der betydningen av de forhold som svareren påpeker, også må ses i lys av hvor representativ kommentaren kan antas å være.

2 Læringskrav og litteratur

Emnebeskrivelsen med læringskrav ble revurdert i løpet av vårsemesteret 2013. Etter min vurdering er det liten grunn til å foreta ytterligere endringer nå, og studentevalueringen gir heller ikke grunnlag for det.

Den oppgitte litteraturen er fordelt på innføringslitteratur, hovedlitteratur og tilleggslitteratur.

Innføringslitteraturen er etter min mening enten ganske kortfattet (typisk avsnitt i Knophs oversikt) eller ganske omfattende (typisk Mælands bøker eller Steinar Fredriksens Innføring i straffeprosess). Etter mitt syn er ingen av delene helt optimalt for studiet av emnet, men det er iallfall berettiget å vente av studentene at de har lest de kortfattede avsnittene i Knophs oversikt før de begynner å følge forelesninger.

Hovedlitteraturen er preget av at det tilbys alternativer i alle de tre fagene. I sivilprosess baserer noen studenter seg på et tredje alternativ – Mælands mer kortfattede Kort prosess

(som er oppført som innføringslitteratur), eventuelt med tillegg av Skoghøys Tvisteløsning/Tvistemål.

Tillegglitteraturen er omfattende i alle de tre fagene. Det er etter min mening lite realistisk at studentene i noen særlig utstrekning får tid til å lese tillegglitteraturen.

I studentevalueringen gir 50 % uttrykk for at de er fornøyde med de skriftlige læremidlene, mens 20 % uttrykker en viss misnøye.

I enkeltkommentarene gir mange uttrykk for at de mener lærebøkene er dårlig oppdatert. Det er uklart hva dette sikter til, og situasjonen har endret seg f.o.m. høsten 2013 i strafferett og sivilprosess ved at Eskelands og Robberstads bøker foreligger i nye utgaver (i tillegg til at også Mælands innføringsbok gjør det). Andenæs: Alminnelig strafferett er imidlertid fra 2004 og omfatter ikke nyere rettskilder, og også det faktiske materiale som fremstillingen bygger på, kan til dels virke preget av tidligere tider. Kanskje opplever studentene også at internasjonale rettskilder – særlig EMDs dommer – kunne ha vært bedre integrert i fremstillingene, først og fremst i straffeprosessen.

Flere omtaler lærebøkens omfang. Noen mener de er for omfattende, andre at de er for kortfattede – det kan nok avhenge av hvilken lærebok man tenker på. Hovedlitteraturen i straffeprosess oppleves av flere som uforholdsmessig omfattende sammenlignet med de andre fagene.

Lærebøkens innhold blir mindre omtalt. Det er et poeng med generell interesse for forfattere av lærebøker at flere kommentarer fremhever at en lærebokforfatter bør få klart frem også den alminnelige oppfatning om spørsmål der vedkommende forfekter et annet standpunkt. En av lærebøkene blir kritisert for å ha for mange skrive/trykkfeil. Også dette kan være en påminning til lærebokforfattere.

Flere kommentarer ønsker klarere informasjon om hva de forskjellige litteraturalternativene innebærer.

Jeg ser det ikke som aktuelt å gjøre endringer i hovedlitteraturen nå. Når en ny utgave av Andenæs: Alminnelig strafferett foreligger (ventelig i 2014), kan det være aktuelt å foreta en samlet vurdering av hovedlitteraturen i det faget.

3 Undervisning

Undervisningstilbudet har i alle fagene bestått av forelesninger (ca. 20 t), kurs (16-18 t), fakultetsoppgaver og manuduksjoner. Det ble ikke tilbudt særskilte rettssakskurs eller prosjektkurs pga. begrenset lærertilbud.

Av respondentene svarer 37,5 % at de har gått på forelesninger, 27,5 % på kurs og 35 % at de har fulgt annen undervisning. Halvparten har fulgt alt eller svært mye av undervisningen i emnet, litt over 10 % ganske lite eller mindre. Det har øyensynlig ikke vært mulig for en student å krysse av for at hun eller han har fulgt både forelesninger og kurs, annet enn ved å si fra om dette i kommentarfeltet. Prosenttallene er derfor etter alt å dømme for lave. Vi vet heller ikke noe om hva slags annen undervisning studenten har fulgt (manuduksjoner, oppgaveskriving osv), og hvordan studenter som har fulgt forelesninger på podcast, har svart.

Det er heller ikke klart om studentenes svar på hvor mye undervisning de har fulgt, gjelder i forhold til fakultetets samlede undervisningstilbud eller i forhold til de undervisningstilbud de selv har valgt å følge.

80 % av respondentene sier seg fornøyd (eller svært fornøyd) med egen studieinnsats, snaue 5 % uttrykker en eller annen form for misnøye.

Nesten 2/3 er fornøyd med innholdet i undervisningen, mens ca. 10 % uttrykker forskjellige former for misnøye – de fleste av dem «litt misfornøyd». Tilfredsheten er større med formen på undervisningen – 70 % fornøyde, under 7 % uttrykker en form for misnøye (ingen svært misfornøyd).

Enkeltkommentarene etterlater inntrykk av at studentenes vurderinger av de forskjellige forelesningsseriene spriker betydelig, og at det er plass for forbedringer. Et hovedsynspunkt er at forelesningene må gi en merverdi – i form av oversikt eller fordyping. Det er et ønske om oversiktsforelesninger som introduksjon til fagene. Om det legges størst vekt på det ene eller andre, ser ut til å variere. Noen ønsker at forelesningene skal knyttes tettere til læringskravene. Det er ønsket at forelesningene blir (fortsetter å bli) lagt ut på podcast.

Flere kommentarer ønsker sterkere vekt på kurs fremfor forelesninger. Det er en del misnøye med kurslederne. Behovet for at kurslederen oppsummerer diskusjonen i et metoderettet perspektiv understrekes. Det forekommer kursledere som bare tar opp få av kursoppgavene eller glir over i andre fag enn kurset direkte gjelder. En kommentar fremhever at kurslederen må se til at bare de som er tildelt plass på kurset, får delta. Rettssakskurset har vært savnet.

Flere kommentarer gir uttrykk for at det er for kort avstand mellom undervisningsbolkene.

Det etterlyses retting av kursoppgaver, flere fakultetsoppgaver og bedre tilbakemelding på fakultetsoppgaver.

Nesten halvparten av studentene har fått anledning til å gi tilbakemelding på undervisningen underveis, men over 40 % har ingen formening om dette. Svarene gir ikke grunnlag for å si noe om det stiller seg forskjellig for forskjellige undervisningstilbud. Mange er ikke blitt informert om hvordan tilbakemelding kan skje, og studentevalueringen tyder nærmest på underveisevaluering etter tiltak fra læreren snarere er unntaket enn regelen.

4 Informasjon om emnet

Nærmere 65 % er fornøyd med tilgjengeligheten av informasjon. Mellom 7 og 8 % uttrykker varierende grad av misnøye (ingen svært misfornøyd). Over 75 % er fornøyde med kvaliteten på informasjonen. Hva som regnes som kvalitet ved informasjon, fremgår ikke.

Trass i at nærmere 2/3 er fornøyd med informasjonen – og 3/4 med kvaliteten, er det en del mer konkrete klager i enkeltkommentarene. De spenner fra misnøye med fakultetets nettsider generelt via mangelfull eller feilplassert utlegging av informasjon til informasjonens innhold og utforming.

5 Eksamen og annen evaluering

Dette er det spørsmålet som volder størst misnøye i studentevalueringen: 45 % gir uttrykk for varierende grad av misnøye (de fleste «litt misfornøyd»), mens 35 % er svært fornøyd eller fornøyd. Mye av misnøyen skyldes antakelig at eksamen ble delt på to dager for hver sin halvpart av kullet, noe som skyldtes overgang til digital eksamen. En kommentar peker på at eksamensdagene burde ha vært fordelt på henholdsvis 1. semester- og 2. semesterkullet.

Karakterfordelingen svarer temmelig nøyaktig til en Gauss-kurve med 7 % A, 24 % B, 39 % C, 23 % D, 6 % E og 1 % stryk (F). Dette er noe bedre enn H 2012. Det er ikke opplyst om det er forskjell mellom karakterene for hver av de to eksamensdagene.

Eksamensformen får en god del kritikk, men oppfatningene varierer. Flere ønsker (ubegrenset) tilgang til hjelpemidler, bruk av hjemmeeksamen, karaktersetning delvis basert på innlevering av kursoppgaver e.l. og supplerer med muntlig eksamen. Mange peker på problemet med felles eksamen med én eksamensdag for de tre fagene, særlig når oppgaven til den enkelte eksamen er slik at man ikke blir prøvd i et av fagene. Dette er spørsmål som er til generell vurdering i fakultetet, og det er ikke grunnlag for å gjøre endringer spesielt for JUS 4211 nå.

Kommentarene tyder på tilfredshet med digital eksamen. Samtidig pekes det på at det er liten plass ved eksamensbordet for hjelpemidler og kladding, og reises spørsmål om tilgang til Lovdata.

6 Psykososialt og fysisk arbeidsmiljø

Ca. 45 % er fornøyde med det psykososiale læringsmiljøet, 20 % uttrykker forskjellige grader av misnøye. Tallene er dårligere for det fysiske læringsmiljøet – 40 % fornøyde, 25 % ulike former for misnøye.

I kommentarfeltet for det psykososiale læringsmiljøet pekes det på forskjellige forhold: Fakultetets lokaler og lesesaler ligger spredt, mange studenter på forelesningene og på kurs, stor avstand mellom lærere og studenter, karakterpress og for lite samarbeid mellom studentene, for store variasjoner i gruppesammensetninger (som gjør at man ikke har noen faste studentkolleger å forholde seg til).

Dert fysiske læringsmiljøet får sterk kritikk for dårlig luft og manglende renhold (Domus Nova). Dårlig ventilasjon går igjen som et kritikkpunkt, enten det gjelder forelesningssaler, kursrom eller lesesaler, men det ses også i sammenheng med overfylte lokaler. For Misjonssalen kritiseres også belysning (utskifting av pærer) og dårlig sikring av toalett-papir. Kritikken mot undervisningslokalene stemmer med resultatene fra min egen underveisevaluering av forelesningene i sivilprosess.

Det blir særlig påpekt behov for lesesalsplasser i eksamensperioden.

Mer enn 2/3 av studentene er ukjent med hvor de kan klage over det psykososiale eller fysiske arbeidsmiljøet. – Dette bør rettes opp ved informasjon f.eks. på semestersidene.

7 Generelle merknader

Svarene med studentenes kommentarer tyder på at det er grunn til å vurdere spørsmålsstillingene i fremtidige undersøkelser nøye for at de skal kunne gi informasjon av betydning for oppfølgingen. Jeg viser særlig til at respondentene angivelig ikke kunne svare at de fulgte flere undervisningstilbud. Spørsmål og svar gir heller ikke grunnlag for å skille mellom de enkelte fagene i emnet, og merknader i kommentarfeltet trenger på ingen måte være representative.

Det er ingen tvil om JUS 4211 medfører et travelt semester, og det slår sterkest ut i et høstsemester. Noen vesentlig lettelse i dette er det neppe plass for i dag. På sikt kan det være grunn til å overveie fordypingsfag innenfor straffe- og prosessrett som valgemner (i tillegg til rettslig bevis teori), og det kan tenkes å gi grunnlag for visse begrensninger av lærestoffet i JUS 4211 uten at det trenger å svekke kvalifikasjonene for å bli dommerfullmektig i nevneverdig grad.

En del ønsker som fremkommer under studentevalueringen, reiser i virkeligheten ressurs spørsmål – som større spredning av undervisningen, flere kurs og fakultetsoppgaver mv.

8 Aktuelle tiltak

8.1 Det er *allerede truffet* noen tiltak som avhjelper svakheter som studentevalueringen har pekt på. Flere lærebøker er utkommet i reviderte og oppdaterte utgaver, og Juridisk studentutvalg har utgitt en ny utgave av domssamlingen som er tillatt hjelpemiddel ved eksamen.

Flere av kritikkpunktene har å gjøre med generelle forhold ved fakultetet. Det gjelder særlig tilgangen på lesesalsplasser og undervisningslokaler og eksamensformen. Dette er spørsmål som blir behandlet generelt i egne prosesser om nybygg for fakultetet og om eksamensformen. Ferdigstillingen av reparasjonene i Domus Media og Domus Academica vil bedre situasjonen når det gjelder undervisningslokaler.

For vårsemesteret 2014 er introduksjonsforelesningene lagt noe om, slik at det vil bli holdt separate introduksjonsforelesninger for 7. og 8. semester, med en dobbelttime for JUS 4211. Det vil gi bedre mulighet for en oversiktsintroduksjon som kan binde de tre fagene sammen.

Noen kritikkpunkter må møtes gjennom den daglige virksomheten i fakultetet. Det gjelder særlig rask og korrekt utlegging av informasjon til studentene.

8.2 Det bør *overveies* følgende tiltak:

- Det bør sikres *underveisevaluering* (eventuelt sluttevaluering) av alle forelesningsserier av lengre varighet og understrekes at det er viktig å gi mulighet for *effektiv tilbakemelding* fra studentene på kurs.
- Foreleserne bør oppfordres til å etterkomme studentenes ønske om å få forelesninger lagt ut på *podcast*, så langt foreleseren finner å kunne gjøre det ut fra sin situasjon
- Det bør overveies hvordan studentene kan få informasjon om forskjellene mellom *ulike alternativer av hovedlitteraturen*

- De ansvarlige faglærerne bør sørge for *informasjon til kurslederne* om forventninger til hvordan kurs ledes og gjennomføres
- Det bør sikres *lesesalsplasser også i eksamensperioden*
- Det bør overveies å bruke ledige lærerressurser på *retting av fakultetsoppgaver*, også for å styrke opplæringen i juridisk klarspråk
- *Renhold, ventilasjon og belysning* bør innskjerpes
- Det må gjøres kjent for studentene hvor de på en enkel måte kan rette klager og påpekinger om det *psykososiale og fysiske arbeidsmiljøet*

9 Oppsummering til utlegging på nettsider for studentene

Studentevalueringen av JUS 4211 ga en svarprosent på 29. Flertallet av dem som svarte, er fornøyde med informasjon, læremidler og undervisning, men kommentarene viser rom for forskjellige forbedringer. Det er størst misnøye med eksamen og det psykososiale og fysiske arbeidsmiljøet. En del av misnøyepunktene skyldes omleggingen av 4. studieår, som gjorde at JUS 4211 skal avlegges i 7. semester og våren 2013 medførte et dobbelt så stort kull som ordinært. Flere misnøyepunkter om hovedlitteratur og hjelpemidler er allerede rettet opp ved nyutgivelser.

Emnerapporten foreslår oppfølging for å styrke studentenes muligheter for tilbakemeldinger, utlegging av forelesninger på podcast, gi bedre informasjon om forskjeller mellom alternativer av hovedlitteratur, gi bedre informasjon til kursledere, og bedre tilgangen til lesesalsplasser i eksamensperioden og renhold, ventilasjon og belysning i undervisningslokaler og lesesalsplasser. Det foreslås overveid å bruke ledige lærerressurser på retting av fakultetsoppgaver.

Oslo, 8. oktober 2013.

Inge Lorange Backer
studieårsansvarlig 4. studieår

Periodisk emnerapport for selskapsrett JUS5801 vår 2013

Innledning

Periodiske emneevalueringer er en del av UiOs kvalitetssystem, og systembeskrivelsen for kvalitetssystemet gir mer utfyllende informasjon om evalueringene. Evalueringene skal dokumenteres i en periodisk emnerapport.

Grunnlagsmateriale for den periodiske emnerapporten

- Emnebeskrivelsen for emnet.
- Statistikk over karakterer, frafall, klager (for eksempel FS-rapport 754.001).
- Tidligere periodiske emnerapporter for emnet.
- Tilsynsensorrapporter.
- Studenttilbakemeldinger/underveisevaluering av emnet.
- Deltakerevaluering og ev. andre læreres og administrativt ansattes vurdering av emnet.

Innhold i den periodiske emnerapporten

1. En vurdering av:

- **Pensum (innhold, omfang).**

Vi bruker fortsatt Mads Henry Andenæs' lærebok fra 2006, som er en grunnleggende god bok på sentrale selskapsrettslige temaer. Pga bokens alder og noe snevre fokus er det viktig å supplere med annet undervisningsmaterieell og dels erstatte noen av kapitlene med artikler eller bokkapitler fra andre områder. Dette sendte jeg inn et forslag til PMR om for et par år siden, men det har ikke blitt behandlet (bortsett fra ett punkt). Jeg sendte det inn på nytt i år og det er nå behandlet og vil gjelde for vår 2014, slik at vi vil få bedre litteratur fra da av. I mellomtiden har jeg kompensert for dette ved å oppgi på første forelesning hva annet vi anbefaler studentene å lese, inkludert at jeg har gitt dem linker til utredningsrapporter og forarbeider til pågående lovendringer. Fra i sommer er aksjelovene endret på flere viktige punkter, og det gjør pensumsituasjonen enda mer krevende. Jeg vil derfor innkalle de andre faglærerne til et møte og foreslå at vi lager et kompendium med forskjellige bokkapitler og artikler og forarbeider til studentene, da tilbakemeldingene tyder på at i hvert fall noen av studentene blir overveldet av å få en rekke forslag til hva de kan lese og ikke greier å ta inn hva det foreslås for (f.eks. ved at en bestemt artikkel foreslås for et spesifikt tema).

- **Undervisning (undervisningsformer, timeantall, spredning over semesteret, obligatoriske aktiviteter, kvalifiseringsoppgaver).**

Forelesningene fungerer generelt godt, slik tilbakemeldingene viser fra studentene direkte til meg (jeg har bedt om sluttevaluering i tillegg til underveisevaluering). Det ville være ønskelig med kurs eller annen type gruppearbeid underveis, men det antar jeg at det ikke er ressurser til. Dersom det hadde vært mulig å få utvide forelesningsrammen med et par dobbelttimer, ville det være lettere å trekke inn praktikere og ha noen annerledes forelesningstimer hvor jeg innleder om et tema teoretisk og det deretter blir en samtale mellom meg og praktikerer, med spørsmål fra studentene, som viser hvordan dette fungerer i praksis. Vi vil uansett vurdere å innføre dette fra våren i et begrenset omfang.

- **Ressurser og infrastruktur (undervisningsrom, audiovisuelle hjelpemidler, bibliotekressurser m.m.).**

Stort sett greit; studentene har klaget litt på å bli undervist på byggeplass, men det vil jo bli bedre fremover. Podcast fungerer stort sett bra. Det ville være fint om alt kunne være klart i undervisningslokalet, spesielt for forelesninger som starter 0815 – at alt var oppladet og på plass, og at det sto klart vann til foreleser.

- **Eksamen (eksamensordning, vurderingsform).**

Vedtatt 11. februar 2010

OK, selv om det kunne vært mer tilfredsstillende for meg som fagansvarlig og for studentene om vi hadde hatt en type hjemmeeksamen, slik at det ble mer tid til fordypning.

2. Gir læringsutbytteformuleringene i emnebeskrivelsen en god beskrivelse av hva studentene skal kunne etter avlagt eksamen?

Nei, og dette er rettet fra våren 2014. Jeg sendte inn et forslag til PMR om for et par år siden, men det har ikke blitt behandlet. Jeg sendte det inn på nytt i år og det er nå behandlet og vil gjelde for vår 2014.

3. Fungerer emnebeskrivelsen tilfredsstillende?

Ja, gjennomgående, selv om det alltid vil være slik at studenter vil melde seg på med forskjellige forutsetninger.

4. Har du gjort noen endringer siden forrige periodiske evaluering? Hvilke?

Opplegget for og innholdet i forelesninger vurderes på nytt hvert år med sikte på kontinuerlig forbedring.

5. Forslag til forbedringer.

- Som nevnt over vil vi søke ytterligere å forbedre og oppdatere pensum etter lovendringene i år. Vi vil også hvert år gjennomgå læringskravene og vurdere om det er behov for ytterligere endringer.

- Jeg har tatt studentenes tilbakemelding om sen start i semester som et problem til meg, og vil starte tidligere våren 2014 og fremover.

- Selv om dette skal være et fordypningsfag og studentene skal ha hatt grunnleggende selskapsrett tidligere (vanligvis i 3. studieår), ser jeg av tilbakemeldingene at det kan være grunn til å gjøre spesielt første dobbeltforelesning enda mer pedagogisk og i enda større grad forklare hvorfor det er nødvendig å gå inn i internasjonale kilder også (selv om en rekke av studentene, både ordinære studenter og praktikere som tar faget flere år etter avsluttet utdanning, har gitt svært gode tilbakemeldinger på nettopp dette).

6. Gi en kort oppsummering av denne rapporten som skal publiseres på nettsidene til studentene.

Takk for konstruktive og gode tilbakemeldinger! Følgende endringer vil bli gjort fra våren 2014: vi vil komme tidligere i gang i semesteret med forelesninger, læringskrav og pensum vil være forbedret og vi vil klargjøre enda bedre hvorfor de enkelte temaer behandles.

Oslo, oktober 2013

Beate Sjøfjell, fagansvarlig lærer

Periodisk emnerapport høsten 2013 - JUS5851 (International Investment Law)

Fra fagansvarlig Ivar Alvik

1. Innledning

Det vises til epost fra Elisabeth Ulleberg datert 26. august i år, hvor jeg er bedt om å utarbeide en periodisk emnerapport for JUS 5851 – international investment law, samt til tilsendt underlagsmateriale.

Emnet tilbys masterstudenter på fakultetets engelskspråklige masterprogrammer, samt norske studenter i femte år av masterstudiet i jus. Undervisning og eksamen tilbys i vårsemesteret hvert år. Emnet inngår også i profilen internasjonale kommersielle relasjoner. De to semestrene emnet har vært tilbudt (v-12 og v-13) har det vært 33 oppmeldte studenter og henholdsvis 26 og 28 studenter som har tatt eksamen. Disse fordelte seg våren 13 på 2 studenter fra masterprogrammet i Maritime Law, 9 fra masterprogrammet i Public International Law, 1 fra masterprogrammet i Theory and Practice of Human Rights, 4 fra femte året på masterstudiet i jus, 7 utvekslingsstudenter og 5 øvrige. Det er altså en god blanding i studentmassen på kurset.

2. Vurdering av pensum og undervisningsopplegg

Jeg har mottatt en studentevaluering med svar fra kun fire studenter, og har dermed et nokså tynt grunnlag for å vurdere studentenes oppfatninger. Hovedinntrykket er likevel at studentene i all hovedsak er fornøyd med undervisning og kursopplegg (tre studenter sier de er fornøyd eller svært fornøyd), selv om det pekes på enkelte ting som kunne vært bedre tilrettelagt for studentene.

Pensum i faget er basert på en anerkjent lærebok på ca 300 sider som dekker hovedtemaene, samt ca 200 sider supplerende litteratur samlet i et eget kompendium som dels gir noen andre perspektiver på enkelte kontroversielle temaer og dels går noe mer i dybden på enkelte viktige temaer som ikke er særlig grundig dekket i læreboken. Etter mitt syn fungerer dette godt, og det er også inntrykket basert på nivået på eksamensbesvarelsene og studentenes innsats i timene. Tre av de fire studentene som har svart på evalueringen svarer at de er fornøyd med pensum.

Undervisningen har vært organisert på vanlig måte som 10 dobbelttimer forelesning i tillegg til en dobbelttime for oppgavegjennomgang. Dette semesteret hadde jeg kun anledning til å undervise omtrent halvparten av kurset selv grunnet pappaperm store deler av semesteret. Jeg var også nødt til å gjøre min undervisning over et relativt kort tidsrom i begynnelsen av semesteret, noe som ikke er ideelt. Basert på studentevalueringene virker det imidlertid som det har gått greit, selv om studentevalueringene kan tilsi at en noe større del av undervisningen bør gjennomføres av samme lærer for å sikre kontinuitet i undervisningen fra begynnelse til slutt. Det gis også enkelte kommentarer om at informasjon og tilrettelegging kunne vært bedre. Her var det litt uheldig at læreboken kom i ny utgave rett før semesteret, og at course schedule som allerede var lagt ut til studentene med anbefalt lesning til hver time ikke ble oppdatert med nye sidetall. Videre er det kommentert at forelesningsdisposisjoner ofte ikke ble lagt ut før etter en viss forsinkelse.

I den første delen av kurset som jeg selv gjennomførte la jeg stor vekt på å diskutere og gå gjennom praktiske cases gjennom et opplegg hvor jeg ba studentene lese avgjørelser før neste time som belyste det vi nettopp hadde gjennomgått, og som vi så diskuterte den neste timen. Jeg hadde inntrykk av at dette var vellykket, og har også gode erfaringer med denne metodikken fra tidligere. Det er kommentert at kurset kunne vært noe mer praktisk vinklet, særlig siste delen. Her kunne nok undervisningsopplegget i noe større grad vært koordinert fra min side også for siste del av kurset slik at kontinuiteten og den praktiske vinklingen hadde blitt bedre.

Ressurser og infrastruktur fungerer etter mitt syn normalt bra, men forrige semester ble det en del flytting rundt til ulike rom på grunn av undervisningsomlegging, noe som ikke var helt ideelt men vanskelig å unngå. Personlig kan jeg nok også bli flinkere til å bruke fronter både til å legge ut materiale og gi informasjon til studentene.

Eksamen i emnet har vært gjort gjennom vanlig skoleeksamen med besvarelse av en teorioppgave. Her kan det virke på studentevalueringene som om studentene er mindre fornøyd med denne vurderingsformen. Ut fra tilbakemeldinger jeg har fått fra studenter i forbindelse med sensuren kan det ha å gjøre med at den norske eksamensformen med krav til selvstendig analyse og stringens også i teorioppgaver er ukjent for enkelte utenlandske studenter. Videre vil jeg vurdere om det i større grad bør benyttes praktikumsoppgaver til eksamen.

3. Beskrivelsen av emnet og læringsutbytte

Etter mitt syn fungerer både emne- og læringsutbyttebeskrivelsen tilfredsstillende, men det er mulig det som nå er publisert på nettsidene er litt utdatert i forhold til nyere retningslinjer. Jeg har utarbeidet nye læringsmål for faget i henhold til det såkalte kvalifikasjonsrammeverket som jeg antar vil bli publisert på nettsidene.

Noen av studentene som har svart på evalueringen kommenterer at emnet er for komplekst for bachelorstudenter, noe som for så vidt er litt pussig siden emnet kun tilbys på masternivå. Her er det imidlertid mulig at dette kan fremgå klarere på nettsidene, for eksempel i forhold til tilreisende utvekslingsstudenter.

Mitt inntrykk fra sensur i emnet er at det er forholdsvis stort sprik mellom de beste og dårligste besvarelsene. Karaktermessig er det imidlertid god og naturlig fordeling av studentene, uten at dette er noe som har vært særskilt tilstrebet ved sensuren.

4. Endringer

Dette er første gang jeg har utarbeidet emneevaluering, jeg har således ikke gjort noen endringer.

5. Forbedringer

I hovedsak er mitt inntrykk at faget fungerer godt, men at kontinuiteten i undervisningen kan gjøres noe bedre neste gang, og at informasjonen kan gis bedre informasjon med hensyn til anbefalt lesning til hver time. Jeg vil også ta sikte på å utarbeide en tematisk liste med støttelitteratur og rettspraksis/voldgiftsavgjørelser som kan leses i tillegg til pensum, noe som hittil ikke har blitt gjort.

6. Oppsummering

Kun fire studenter besvarte studentevaluering av kurset. Hovedinntrykket er likevel at studentene er godt fornøyd med undervisning og kursopplegg. Tilbakemeldinger fra studentene både under evalueringen og ellers er at det kan gis noe bedre informasjon om kurset og bedre tilgang på materiale underveis, herunder til forelesningsdisposisjoner, noe som vil bli hensyntatt i den fremtidige planleggingen av kurset.

Periodisk emnerapporte women's law and human rights **Utarbeidet av ansvarlig lærer professor Anne Hellum i oktboer 2013.**

1. Kort om kurset

Kurset women's law and human rights omfatter både master og bacehelor studenter - MA JUS 5910 og BA JUS 1910. Lærerne som underviser på kurset er Anne Hellum (ansvarlig lærer) og faglærerne Kirsten Ketscher og Ingunn Ikdahl. Det er et godt samarbeid mellom lærerne som har undervist på dette kurset i en årrekke.

Kurset tilbys etter ønske fra studieadministrasjonen både bacheolor og masterstudenter på grunn av den store pågangen av utenlandsstudenter (fra et faglig synspunkt er det ønskelig å ha separate kurser for BA studenter og MA studenter – dette er utdypet nedenfor).

Studentene som tar kurset har ulik fagbakgrunn og kommer fra ulike deler av verden, dvs Norge, Norden, Afrika, Asia, Australia, Nord Amerika og Mellom Amerika. Kurset anlegger på denne bakgrunn et globalt et kvinne- og menneskerettighetsperspektiv med fokus på retten til likestilling og ikke-diskriminering etter relevante internasjonale og regionale instrumenter generelt og dens konkretisering i forhold til utvalgte sosiale og økonomiske rettigheter spesielt. Rettighetenes realisering, herunder det internasjonale/regionale vernets effektivitet og legitimitet behandles i lys av utvalgte nasjonale og lokale case studier. Studentene på kurset ses som en ressurs og oppfordres til aktivt å bidra med erfaringer, undersøkelser og rapporter om kvinne- og menneskerettighetssituasjonen i deres egne land.

2. Kursbeskrivelse (etter pensumendring i 2013)

Kurset har siden forrige evaluering (for tre år siden, se rapport fra Ingunn Ikdahl) vært revidert to ganger (sist gang høsten 2013) med sikte på å fange opp nyere internasjonal faglitteratur, den raske utviklingen i internasjonale overvåkingsorganer og nye dommer fra internasjonale og nasjonale domstoler som referer til CEDAW. Fra og med våren 2014 foreslås boken ***Women's human rights: CEDAW in international, regional and national law*** redigert av Anne Hellum og Henriette Sinding Aasen som grunnbok for kurset. Dette utgjør en forenkling av læreboksituasjonen.

Fra den reviderte fagbeskrivelsen siteres:

This course presents the international legal framework for women's human rights with emphasis on basic principles such as equality and non-discrimination, freedom, integrity and dignity embedded in the UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW). The principle of substantive equality and direct, indirect, structural and intersectional discrimination is elaborated in the light of the CEDAW with reference to relevant provisions in the Covenant on Civil and Political Rights, the Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, European Union Law and the Protocol to the African Charter on the Rights of African Women. The right to equality and non-discrimination, integrity and freedom is substantiated through a focus on the right to work, reproductive health rights, the right to protection against violence, the right to housing and land and the right to water and sanitation. National and local case studies

from Scandinavia, Asia and Africa demonstrate how state and non-state actors have invoked, adopted or resisted the CEDAW and related instruments in different legal, political, economic and socio-cultural contexts.

Cross-cutting core topics are

- The CEDAW regime's added value in comparison to and in interaction with other international mechanisms with focus on the CEDAW's gender specific, *transformative* and holistic approach
- How international law responds to women's lived realities with focus on protection against violence and social economic rights such as the right to work the right to a home and the right to water
- The relationship between different human rights principles, such as gender equality, freedom of religion and protection of custom and culture.
- The domestication of women's right to gender equality and non-discrimination through civic action, legislation and judicial review
- Access to law: NGO's as mediators and translators between international, national and local norms.

3. Bakgrunn, utvikling og generelle utfordringer

Antallet påmeldte studenter og studenter som tar eksamen i dette faget øker hvert år. I 2013 hadde 75 studenter (BA og MA) meldt seg opp til eksamen mens 56 studenter skrev seg på kursets deltakerliste. Av disse gikk 53 studenter opp til eksamen. Blant MA studentene møtte 2 av 24 som var oppmeldt til eksamen ikke opp. Blant BA studentene møtte 20 av 51 studenter som var oppmeldt til eksamen ikke opp. Nesten alle studentene som skrev seg på deltakerliste fulgte kurset gikk opp til eksamen. Det virker som om det er vanlig at BA studentene skriver seg på flere kurs enn de har kapasitet til å følge og avlegge eksamen in.

Det er ulike grunner til at studenter faller fra. Jeg har fått tilbakemelding fra en student som sluttet på kurset på grunn av arbeidssituasjonen:

Hi,
 jeg heter XX og har deltatt på kurs "women's law and Human Rights" i noen måneder. Da jeg fikk jobb var det ikke mulig for meg å fortsette. Hver gang jeg kunne delta på kurset ditt var det en veldig bra opplevelse. Jeg har også lest hele pensum og det var veldig interessant. Jeg er italiensk, har tatt mastergrad i norsk i Italia. Nå jobber jeg som kursleder ved Stamina kurscenter, et opplæringscenter for innvandrere. Der er det mange kvinner fra hele verden, med mange historier der. Jeg har også vært i Afrika, og har vært prosjektleder i et prosjekt for å forebygge malaria med en organisasjon som heter Human Rights International. Jeg har veldig lyst til å ta en PHD, derfor spør jeg om jeg kunne ha et møte en dag etter kl. 16.00, for å fortelle deg om noen forslag og å se hva du synes om det. Jeg har også vedlagt min CV. Jeg håper å høre fra deg enten gjennom mail eller telefon. mob..
 Med vennlig hilsen XX

Studentene utgjør en svært sammensatt gruppe, både geografisk, med hensyn til fagbakgrunn og faglig nivå. Mens den faglige og geografiske diversiteten er en ressurs er det ulike faglige nivået et problem – ikke så mye i forhold til angivelse av de formelle læringsutbyttmålene som i forhold til selve undervisningsopplegget. Tidligere var kurset tildelt ekstratimer for ikke-jurister hvor elementære metodiske og rettskildemessige

spørsmål ble behandlet, for eksempel hvordan de finner internasjonale kilder på nettet og hvordan de bruker dem. Med reduksjon av undervisningstilbudet og knappe 10 dobbelttimer må en del grunnkunnskaper tas for gitt og studentene som ikke har juridisk bakgrunn må greie seg som best det kan med foreliggende generelle tilbud fra Fakultetet.

Masterstudentene består av norske studenter som tar mastergraden i rettsvitenskap, studenter som tar Master i Public and International Law (PIL), Master of Arts in Human Rights ved SMR, Master i Gender Studies ved Senter for tverrfaglige kjønnsstudier (STK) og noen spredte masterstudenter fra statsvitenskap, internasjonal politikk og sosialantropologi. Studentene kommer fra Norge, Europa, Asia, Afrika og Latin Amerika. En del av masterstudentene har ikke bachelor grad i rettsvitenskap og deres engelskkunnskaper er varierende. Ca 2/5 av avlagte eksamener i faget våren 2013 var mastergradsstudenter.

Bachelorstudentene består i stor grad av utvekslingsstudenter fra EU (Erasmus) og Norden (NORPLUS) og et økende antall norske juss studenter som tar faget på bachelor nivå. Ca 3/5 av avlagte eksamener våren 2013 var BA studenter. BA studentenes oppgaver var med unntak av noen meget gode besvarelser og større strykprosent (studenter som åpenbart ikke hadde brukt mye tid på å lese pensum) nesten like gode som masterbesvarelsene. Dette kan skyldes at flertallet av BA studentene er juss studenter mens en stor del (anslagsvis 1/3 av MA studentene har ikke-juridisk bakgrunn).

Kurset har siden 2012 inngått i valgmenyprofilen **Velferd og likeverd** som engelsk språklig emne. Det var i 2013 ca 10 norske studenter som tok eksamen – noen på BA nivå men de fleste på MA nivå. Dette er en meget positiv utvikling når det gjelder å få norske studenter til å ta engelskspråklige fag. Jeg hadde et eget møte med denne studentgruppen for å høre deres syn på kursets relevans og problemer forbundet med å følge undervisning og besvare eksamensoppgave på engelsk. Flere av de norske juss studentene hadde bodd eller studert i utlandet og var spesielt interessert i menneskerettigheter og utvikling. Jeg har etter eksamen vært i kontakt med tre studenter som fikk meget gode karakterer og ønsker å skrive 30 eller 60 studiepoengs oppgave om utviklingsrelaterte kvinne- og menneskerettighetsspørsmål. Den økte interessen for kurset blant norske juss studenter er en meget positiv utvikling som vil bli fulgt opp gjennom veiledningstilbud i valgmenyprofilen.

Konklusjon:

Studenttallet har iløpet av de siste tre år økt betraktelig og det bør vurderes å erstatte eksisterende kurs med et kurs på BA nivå som gir en innføring i internasjonal diskriminerings- og likestillingsrett med særlig sikte på det høye antallet norske, nordiske og europeiske studenter og et globalt/komparativt kurs på MA nivå som henvender seg til de internasjonale MA studentene som kommer fra ulike verdensdeler og ulike fagdisipliner.

4. Konkret vurdering av pensum, undervisning, infrastruktur og eksamen i lys av det innhentede spørreskjem og midtveisevaluering

Pensum er siden forrige evaluering revidert med angivelse av 500 sider for masterstudenter og 400 sider for bachelorstudenter. Som opplyst ovenfor foretas det jevnlig revisjon av pensum med sikte på å fange opp endringer i rettsutvikling og nyere internasjonal faglitteratur. Studentene er, som framgår av spørreskjema, stort sett fornøyd med pensum. Dette bestyrkes av at jeg får mange personlige henvendelser fra studenter som ønsker å skrive oppgave (norske og internasjonale) og også studenter som ønsker referanse i forbindelse med søknad om stilling i internasjonale organisasjoner.

Konklusjon: Pensumsituasjonen er tilfredsstillende

Undervisningen strekker seg over 10 dobbelttimer, en gang i uken. På grunn av det høye studenttallet har kurset per i dag mer forelesningspreg enn tidligere års seminarform.

Forelesning/powerpoint/diskusjon: Ved semesterstart legges det ut studieplan med oversikt over tema, litteratur og rettskilder, særlig sentrale dommer til hver time. Studentene forventes å forberede seg til hver gang for å kunne delta i diskusjon i klassen. Studentene blir i tillknytning til lærernes framleggelse stilt spørsmål og bedt om å kommentere omstridte rettsspørsmål og aktuelle dommer. Våren 2013 diskuterte jeg med studentene (både ved kursets begynnelse og midtveisevaluering) om de ønsker diskusjon i grupper eller plenum og det var en klar preferanse for plenumsdiskusjon. En del av studentene møter regelmessig, er godt forberedt og deltar i diskusjon mens en nokså stor del av studentene møter uregelmessig og dårlig forberedt. Studentene ønsker powerpoint presentasjoner som en hjelp til å fange inn sentrale begreper, dommer etc. De har også uttrykt ønske, både på forelesningen og i spørreskjema undersøkelse om å få utlagt power point presentasjon i forkant av forelesning. Dette ønsket har ikke blitt etterkommet fordi jeg mener studentene bør oppfordres til å arbeide selvstendig med stoffet. Noen av lærerne på kurset bruker av denne grunn ikke power point.

Muntlig studentframleggelse: En dobbelttime er satt av til studentframleggelse .

Studentene deles inn i grupper som skal undersøke hvordan CEDAWs standarder gjennomføres på ulike rettsområder i ulike land. Dette krever selvstendig undersøkelse og analyse av et bredt spekter kilder. Våren 2013 deltok ca halvparten av studentene i gruppearbeid og mange av fremleggelsene viste evne til å arbeide selvstendig og vurdere det internasjonale vernets styrke og svakhet. En del av studentene deltok ikke i gruppearbeid og møtte ikke opp til framleggelsene.

Innlevering av skriftlig arbeid: I tillegg til de 10 dobbelttimene gis studentene tilbud om å innlever skriftlig essay over et oppgitt emne. Hver student får individuelle skriftlige tilbakemeldinger i tillegg til gjennomgang og diskusjon. Inneværende år innleverte 23 studenter essay. Jeg søker hvert år Fakultetet om adgang til å gi studentene dette tilbudet.

Det framgår av spørreundersøkelsen at noen studenter er misfornøyd med sin egen innsats og har ønske om å et undervisningstilbud som aktiverer dem mer.

Konklusjon: På grunn av det høye studenttallet og uregelmessig frammøte er det vanskelig å sørge for at alle studentene aktiviseres og får tilbakemelding på hvor det står faglig.

Deltakelse i gruppearbeid og innlevering av skriftlige arbeid er frivillig.

- For å sikre at studenter leser og forbereder seg til hver gang mener jeg det bør det vurderes å innføre møteplikt, plikt til å innlevere skriftlig arbeid og plikt til å delta i gruppearbeid. Jeg har inntrykk av at mange studenter melder seg på flere kurser enn de har kapasitet til å følge opp og ”shopper” rundt.
- Tilbud om innlevering av skriftlig arbeid (Mock Exam) må opprettholdes. Det er svært viktig at studentene arbeider skriftlig med stoffet. Det økende antallet innleverte oppgaver tyder på at dette er et viktig tilbud for mange studenter. Dessuten gir det en unik anledning til å konkretisere for studentene hva som ligger i læringskravene.
- Tidligere år var det mulig å søke om en til to ekstra seminarer for master studentene med sikte på fordypning. Det bør innføres minst en ekstra dobbelttid for master studenter– slik at stoff og problemstillinger som ikke inngår i BA undervisningen kan behandles i eget seminar for MA studentene. Det må tas hensyn til at pensum på MA nivå er 100 sider lenger enn på BA nivå.
- For å aktivere studentene, særlig svake studenter, er det behov for å utarbeide spørsmål til hver forelesningstime slik at de er forberedt på diskusjone i klassen.

Tiltak for å skape interesse: I tillegg til de 10 dobbelttimene får studentene hver semester tilbud om å delta på faglige arrangementer i regi av forsker gruppen RIKS/KVIBALD. I 2012 fikk klassen møte FNs spesialrapportør om vold mot kvinner under hennes besøk i Oslo. I 2013 ble kursdeltakerne invitert til halvdagsseminar kvinners menneskerettigheter og religion med bl.a Professor Frances Raday fra UNHCRs Working Group on Elimination of All Forms of Discrimination against Women og professor Rikki Holtmaat fra University of Leiden og professor Karima Benone fra UCLA , alle ledende internasjonale fagpersoner på dette feltet. En stor del av klassen deltok på seminaret som aktualiserete og konkretiserte sentrale deler av pensum.

Lokaler. Studieadministrasjonen legger på grunn av det høye antallet studenter som melder seg opp til eksamen kurset til de store auditoriene. Fordi jeg erfaringsmessig vet at antallet studenter som melder seg opp til eksamen ikke er i samsvar med antallet studenter som faktisk følger kurset og tar eksamen anmoder jeg hvert år studieadministrasjonen om å få tildelt det største seminarrommet i DN , 540 til kurset. I dette lokalet er det frisk luft og plass til ca 50 studenter – det er et rom hvor bordene kan settes sammen til kortere gruppediskusjoner.

Konklusjon:

Tilgangen til store seminarrom som DN 540 bør gjøres lettere av hensyn til læringsmiljøet.

Eksamen. I tråd med eksamensreglementet er det 4 timers skriftlig eksamen.

Eksamensoppgaven tar sikte på å teste studentenes forståelse av grunnleggende teorier og begreper innen diskriminerings- og likestillingsrett, herunder utviklingslinjer i det internasjonale rettskildet bildet og evne til god argumentasjon og selvstendige vurderinger. En del av studentene som har svart på spørreskjema ønsker en annen eksamensform en 4 timers eksamen.

Konklusjon: Eksisterende eksamensform er ikke ideell men vi kan leve med den inntil videre.

5. Læringsutbytte

Læringsutbytteformuleringene er revidert siden forrige evaluering med sikte på å angi hva studentene på bachelor og masternivå skal kunne etter eksamen. Eksamenstall og eksamensresultater gir grunn til å anta at studentene forstår læringsutbytteformuleringene. I 2013 gikk nesten alle studentene som skrev seg på kursdeltakerlisten opp til til eksamen (53). MA: 24 oppmeldte, 19 bestått, 3 stryk og 2 møtte ikke opp. BA nivå: 29 bestått, 2 stryk og 20 møtte ikke opp. Det virker som om mange BA studenter melder seg opp til eksamen i flere kurs enn de har kapasitet til å følge. Kursets skriftlige deltakerliste viser at mange av BA studentene som var oppmeldt til eksamen overhodet ikke fulgte undervisningen

6. Oppsummering: forslag til forbedringer.

1. Forslag til revidert pensum med ny lærebok foreligger.
2. Det bør utarbeides kjernespørsmål til hver kurstime slik at studentene får hjelp til å forberede seg til diskusjon i klassen
3. Det bør utarbeides en liste over de mest sentrale dommene/individklagene på feltet med lenker – slik at det blir letter for studentene å bruke rettspraksis som rettskilde
4. Obligatorisk frammøte bør vurderes av hensyn til lærings situasjonen, det forhold at under halvparten av studentene møter uregelmessig ødelegger læringsmiljøet.
5. Tilbud om innlevering av skriftlig essay (mock exam) må opprettholdes
6. Tilbud om framleggelse av gruppearbeid opprettholdes
7. Det bør vurderes å erstatte eksisterende kurs med et BA kurs og et MA kurs
8. Kurset bør ikke legges til at auditorium men til større seminarrom som DN 540

Periodisk emnerapport: JUS 5911 International Climate Change and Energy Law, v/2013

Emneansvarlig: Christina Voigt, Professor, IOR

06. september 2013

1. Emnebeskrivelse

Kurset 'International climate change and energy law' gir studentene en oversikt over den internasjonale reguleringen av redusering av klimagassutslipp og omstillingen til fornybare og bærekraftige energisystemer. Begge utfordringene er sett i sammenheng. Kurset tar opp et aktuelt og globalt viktig tema og analyserer det i kontekst av folkerettens rolle, muligheter og begrensninger for å løse disse utfordringene.

Kurset gjennomgår FNs klimakonvensjon og Kyoto protokoll og diskuterer FN-forhandlingenes formål og status. Det legges særlig vekt på rettfærdig byrdefordeling mellom ulike stater, regulering av det globale karbonmarked, skogbevaring i utviklingsland og utvikling av det globale, rettslige rammeverk. Videre foretas det en analyse av internasjonale dommer og voldgiftsavgjørrelser i et klima- og/eller energiperspektiv. Kurset tar for seg statenes, individenes og selskapenes rolle i omstillingen til et karbon-reduert og bærekraftig samfunn. Her diskuteres ulike virkemidler, som direkte regulering, bruk av økonomiske insentiver eller selskapenes sosiale ansvar (corporate social responsibility).

En siste del av kurset ser på «sektorovergripende» temaer som, for eksempel, forholdet mellom menneskerettigheter og klimaregulering, subsidier for fornybar energi og internasjonal handels- og investeringsrett, klimaskader og statsansvar. Her analyseres muligheter for eventuelle normative konflikter eller konvergens.

Kurset ble tilbudt hvert vårsemester siden 2011. Antall studenter som meldte seg til eksamen: 2011 (18), 2012 (38), 2013 (32).

2. Læringsmål

Studentene vil få en forståelse av følgende temaer (basert på forelesningene, pensum og egenstudier av rettspraksis):

- Rettskilder for internasjonal klimarett og regulering av fornybare energisystemer

- Prinsipper i disse rettsfelt (Føre var-prinsippet, prinsippet om felles men differensiert ansvar, bærekraftig utvikling, suverenitet og forbud mot grenseoverskridende skade)
- Implementering, etterlevelse og håndheving av forpliktelsene i internasjonale traktater, samt ikke-etterlevelses mekanismer
- Rettslige reguleringsformer for selskaper
- Forholdet mellom menneskerettigheter, internasjonal handelsrett og alminnelig folkerett til klimarett
- Kjennskap til relevant internasjonale dommer og voldgiftsavgjørrelser

Det forventes at studentene kan se regulering av klimagassutslipp og energisikkerhet i sammenheng og kjenner til det relevante internasjonale regelsett. Klimarett er mer enn det som finnes i FN klimakonvensjonen og det forventes at studentene har tilegnet seg en forståelse av nødvendigheten av normativ koherens og samspill mellom ulike internasjonale regimer for å løse de globale klima- og energi utfordringene.

3. Vurdering

Grunnlaget for vurderingen er egne erfaringer, midtveisevalueringen (kopi av alle besvarelser for 2012 og 2013 vedlagt) og emneundersøkelsen (vedlagt). På undersøkelsen som ble sendt ut til studentene var det 12 respondenter av 31 studenter som utgjør 39 %. Av dette var det 6 menn og 6 kvinner, 9 masterstudenter og 3 som tok en bachelorgrad.

3.1 Pensum

Klima- og energirett er et rettsområde i raskt endring og utvikling. Av den grunn finnes det ingen aktuelle lærebøker. Pensumet er derfor satt sammen av nyere tidsskriftsartikler og bokkapitler. Dette er gjort for å holde pensumet aktuelt og relevant. Omfanget ligger litt i underkant av 600 sider. Kompendiet inneholder kun bokkapitler og artikler i tidsskrifter som ikke finnes på bibsys. Tidsskrifter som finnes på bibsys er ikke trykket. Det er forventet at studentene selv finner disse. Dette grepet er gjort for å redusere kostnadene for innkjøp av pensum og for å gjøre det mulig å bruke digitale verktøy.

Noen studenter klaget over at noe av materialet ikke var aktuelt nok (fra 2009). Dette prøver jeg å komme imot ved å velge ut de mest aktuelle rettslige bidrag.

Undersøkelsen viser at 91.7 % av studentene er enten «very satisfied» eller «satisfied» med tilgjengeligheten og kvaliteten av kursinformasjon. 100 % syntes at pensumet er adekvat for å nå kursets læringsmål.

3.2 Undervisning

Emnet ble for første gang tilbudt i 2011 (18 studenter som var meldt til eksamen). I 2012 var det 38 studenter og i 2013 32 studenter. Mens det i 2011 fortsatt var mulig med et mer kurslignende oppsett, har det i 2012 og 2013 stort sett vært forelesninger som undervisningsform. Det har vanligvis blitt undervist i to dobbeltimer hver uke i 12 uker, med meg som hovedforeleser og noen gjesteforelesere. Studentene fikk mulighet til å skrive en mock-eksamen, som ble rettet og gjennomgått i den siste undervisningstimen. Videre har hvert år noen studenter fått muligheten til å fremlegge en presentasjon av enten et spesielt tema eller en rettssak.

Jeg pleier å ta i bruk interaktive elementer (quizzes, summegrupper, spørsmål) samt å benytte meg av korte videosekvenser for «å bryte opp» og for å skape grunnlag for diskusjon.

91.6 % av studentene som besvarte undersøkelsen sa at de fulgte undervisning «very much/alot/everything». Studentene ga videre uttrykk for at de er stort sett fornøyde med undervisningsformen. 83.3 % var enten «very satisfied» eller «satisfied» med undervisningsmetoden. Men både under midtveiseevalueringen og under undersøkelsen kom det fram at flere studentene ønsker å delta mer aktivt i opplegget. Kommentarene var følgende: «We could have worked more in groups and read less articles.» Eller: “There should be small excersises or several mandatory mock exams.”, “maybe more groupwork, or special assignments”, “The class has not been very active during lectures. This form of teaching does not encourage students to take part”.

Jeg skal prøve å lage flere muligheter for studentene til å arbeide med små oppgaver/saker og presentere dem for klassen. Problemet er at selv om (noen) studentene er veldig ivrige, så er den pedagogiske evnen til å formidle ikke spesielt utpreget. Dette har ført til at noen studenter sa at de ikke helt skjønnte hva andre studenter presenterte og ønsket seg en (ny) gjennomgang av saken fra meg.

Videre har noen av studentene gitt uttrykk for at når de først bidrar aktivt til kurset, så forventes også at dette telles med i den endelige karakteren. Kommentaren var følgende:

“There is no recognition and no incentives at all during the whole course for participating in class, as all the weight is placed on the written exam. For example, for climate change, a group of 7 students prepared and taught an entire class and that was not recognized at all. The consequence of course is that many students do not get involved and prepare for the classes. This problem is partly connected with the problem that the treatment from the teachers at UiO towards the students is completely anonymous and impersonal. This could be solved if professors took an interest in exceptional students who always make relevant contributions in class, and maybe make a note of it, and for the exam, if the grade is between an A and a B, for example, to turn it into an A as a reward.”

En slik «reward» er på grunn av anonymitet under eksamen ikke mulig. Min oppfatning er at innsats i kurset bør motiveres av viljen til å lære og å forstå – ikke nødvendigvis av å få en bedre karakter.

Når dette er sagt, så har mange studenter gitt uttrykk for sin entusiasme over kursets innhold og undervisningen. Slike kommentarer ble også gjort: «The professor is excellent. As in other courses, I wish that there weren't so few lectures.», «The information provided from personal experiences [with negotiations] is particularly valuable.», “It is the best law course I took at the university of Oslo because it has time for the discussions of critical points and shows different points of view. It also motivates students to participate in class.”, “it is a real pleasure to attend the classes, lectures I find prizeless and enjoyable at the same time”, “I really like this course because I don't have the chance to take a similar course in my home country”, “Very good! Motivating, inspiring, clear, easy to follow” og “Loved the course, has inspired me a lot into studying environmental law further, went further and beyond what I expected. Possibly one of the best modules I've done during my bachelor degree – thank you!”

3.3. Ressurser og infrastruktur

Undervisningslokalene for emnet har vært langt fra det optimale. I 2012 brukte vi auditorium 6 i DA (da bygningen allerede var under oppussingen, som førte til mye støy, dårlig luft og lite dagslys). I 2013 benyttet fakultetet seg av mestersalen på “Håndverkeren”. Dette er heller ikke et optimalt rom, grunnet fraværet av skrivebord/tavla (som jeg ofte og gjerne bruker) og stadig krøll med internettforbindelse. Studentene legger merke til slike ting, men interessen for emnet var tilsynelatende stor nok for å overkomme disse tekniske ulempene.

Som sagt, pleier jeg å bruke hyppig audiovisuelle hjelpemidler, som blir tatt godt imot av studentene. Også studentene selv bruker ofte videosekvenser i sine presentasjoner.

Jeg peker også på aktuelle artikler, domsavgjørelser og oppslag i media. I 2012 semester pleide jeg å begynne hver forelesning med spørsmålet «Any current events?» for å motivere studentene til å følge med i media om ulike klimarelaterte temaer og for å stimulere en diskusjon.

3.4 Eksamen

I alle tre semester ble det tilbudt en 4-timers skoleeksamen. Besvarelsene ble sensorert av en co-sensor sammen med meg. Eksamen pleier å bestå av fire spørsmål, hvorav studentene må besvare tre. Oppgavene varierer i karakter mellom «essay-oppgaver» og «praksisoppgaver» - hvor studentene løser en fiktiv sak. Dette er gjort for å gi studentene mer rom for å velge oppgaver som de føler seg trygge på og for å imøtekomme ulike eksamenstradisjoner ved «hjemmeuniversitetene».

91.7 % av studentene var enten «very satisfied» eller «satisfied» med eksamen som vurderingsform (assessment) om læringsmålene var blitt nådd.

En student var kritisk til omfanget av eksamen. Kommentaren var: “The exam was too big, and what is the deal with not being able to bring notes and literature? What is the point of learning everything by heart? If you really want to test the students evaluating skills, change the exams.”

Jeg pleier å legge opp eksamensoppgaver på den måten at studentene blir (også) spurt om å reflektere over det de har lært, om å gi egne evalueringer og om å dele sine synspunkter – om å være kritiske til og reflekterte over kunnskapen de har tilegnet seg i løpet av kurset.

3.5. Annet

Mens 66.6 % av studentene enten var «very satisfied» eller «satisfied» med det akademiske innholdet i emnet, var 25 % kun «slightly satisfied» og 8,3 «slightly unsatisfied». Jeg skal ta dette til følge og inkludere flere reflekterende (og ikke deskriptive) bidrag i pensumet. Videre skal jeg prøve å fremheve tydeligere det overordnede spørsmål om folkerettens rolle og kapasitet til å møte med dagens store, globale utfordringer. Jeg skal også i sterkere grad gi

rom for studentens tanker og refleksjoner rundt alternative reguleringsmuligheter og systemkritikk.

Noen studenter klaget over for lite juss i emnet. Dette er kanskje en mer grunnleggende utfordring i folkeretten generelt: politikk og juss er ofte veldig tett knyttet sammen og jussen er (ofte) forlengelsen av politiske interesser. Samtidig har juss en viktig regulerende og «emansiperende» rolle i det internasjonale politiske spillet. For studenter som ikke har lest folkerett før, kan nok dette virke forvirrende og altfor «politisk». Jeg pleier å diskutere dette med studentene i begynnelsen av kurset.

En annen kommentar ble gjort i forhold til mulig overlapp med International Environmental Law – og klimadelen der. Det er vanskelig å undervise internasjonal miljørett uten å gå inn på klimarett. Men jeg holder klimadelen av internasjonal miljørett på et mye mer generelt nivå og gir kun en grov oversikt. Dette opplegget er veldig kompatibelt med og kan fordypes i International Climate Change and Energy Law».

4. Gir læringsutbytteformuleringene i emnebeskrivelsen en god beskrivelse av hva studentene skal kunne etter avlagt eksamen?

I prinsippet ja. Men de norske formuleringene i denne emnerapporten er nok mer treffende enn den engelske teksten som for tiden ligger på nettet. Dette skal endres og forbedres.

5. Fungerer emnebeskrivelsen tilfredsstillende?

5.1 Statistikk over karakterer, frafall og klager

Ja. Statistikken viser at flertallet av dem som tok eksamen fikk gode eller veldig gode karakterer. I 2012 fikk 37 % A, 30 % B og 27 % C. I 2013 var det 29 % A, 36 % B og 21 % C. Dette betyr at studentene stort sett oppfyller læringsmålene. I 2013 kom det inn to klager. Det som er forbedringsverdig er frafallet. I 2012 var frafallet 18 %, i 2013 var det 12,5 %. Dette synes jeg er fortsatt høyt. Det kan være mange grunner hvorfor studenter ikke stiller opp til eksamen, men det kan også være grunnet i et språk mellom forventninger og kursinnhold. Grunnen kan være at noen studenter kommer med veldig «aktivistiske» holdninger og forventninger om å «redde verden». Kurset er først og fremst en analyse av reglene som finnes og av forholdet mellom ulike rettslige regimer. Den tar ikke for seg hele spektre av klimapolitikken og -kritikken. Dette kan nok være litt skuffende for de mest

aktivistiske deltakerne. Klimatematikken er kompleks og dette betyr at det alltid ville være noe som ligger utenfor kursets innhold, som noen studenter gjerne skulle ha sett dekket.

En student kommenterte det på følgende måte: "I think that on the whole there was not enough space for critical thinking in this course. It is really the mainstream thought that were taught. It would have been interesting to confront more the views because the international climate regime is not really efficient and will not end global warming. Having at least one seminar on the alternatives to the dominant views would be highly appreciable. This course should give more voice to the criticisms made by the NGOs and critical scholars and countries who oppose commodification of nature.

Jeg skal ta hensyn til det til mest mulig grad – men noen prioriteringer må det tas for å holde et rettslig fokus og også gitt begrenset antall forelesningstimer.

5.2 Tilbakemeldinger til lærere og administrasjon

Se om tilbakemeldingene over.

5.3 Tilbakemeldinger på informasjonen/veiledningen studentene får om emnet

Se over.

5.4 Hvordan emnet fungerer i emnegruppene det inngår i.

Emnet er et valgemne for mastergraden i Public International Law og er et «pliktemne» for spesialiseringen i «International Environment and Energy Law» under PIL masterprogrammet. Bortsett fra noen kommentarer om eventuell overlapp med International Environmental Law (se over), ser det ut som studentene er stort sett fornøyd med emnetilbudet og – sammensetningen.

5.5 Om emnet er riktig plassert med hensyn til nivå/anbefalt semester.

International Environmental Law tilbys i høstsemesteret. Dette betyr at de studentene som ønsker å fordype seg i International Climate Change and Energy Law kan gjøre det i det påfølgende vårsemester. Dette er en veldig fin løsning og har fungert bra.

5.6 Om emnet er riktig definert med hensyn til anbefalte/påkrevde forkunnskaper.

83.3 % av studenter sa at de enten er «very satisfied» eller «satisfied» with deres «learning efforts» - noe som tyder på at kravene til forkunnskaper er noenlunde riktig definert og ikke gir en for høy eller for lav terskel for deltakelsen i emnet.

6. Har du gjort noen endringer siden forrige periodiske evaluering? Hvilke?

Nei, dette er første emneevaluering.

7. Forslag til forbedringer.

- Sette opp flere muligheter for gruppearbeid og diskusjonsrunder, gir mer rom for aktiv deltakelse (gjennom presentasjoner eller «case-reports»)
- Holde pensumet oppdatert
- Inkludere flere kritiske, reflekterende bidrag i pensumet
- Forbedre formuleringen av emnebeskrivelsen for å gjøre den enda mer treffende (og for å unngå frafall)
- Inkludere enda flere aktuelle rettssaker og rettslige diskusjoner i opplegget
- Utvide rom for diskusjon av alternative tilnærminger og systemkritikk

8. Gi en kort oppsummering av denne rapporten som skal publiseres på nettsidene til studentene.

12 students participated in the course assessment, which is 39% of the course participants. Of these 6 were men, 6 women, 9 master students and 3 bachelor students.

Students were in general very positive to the learning environment and the teaching. The assessment showed that 91.7% were either «very satisfied» or «satisfied» with access to and the quality of information. 91.6 % were following the teaching «very much/ alot/everything». 83.3 % were either «very satisfied» or «satisfied» with the method of teaching. Criticism was raised as to the limited possibility to actively participate during the classes. In addition, the wish was expressed to reflect the participation in class in the final mark. The exam was found to be an adequate form to assess the outcome of the course. Over 60% were satisfied with the academic content of the course, though some suggested expanding on the law. One student expected more critical – and less mainstream – thinking.

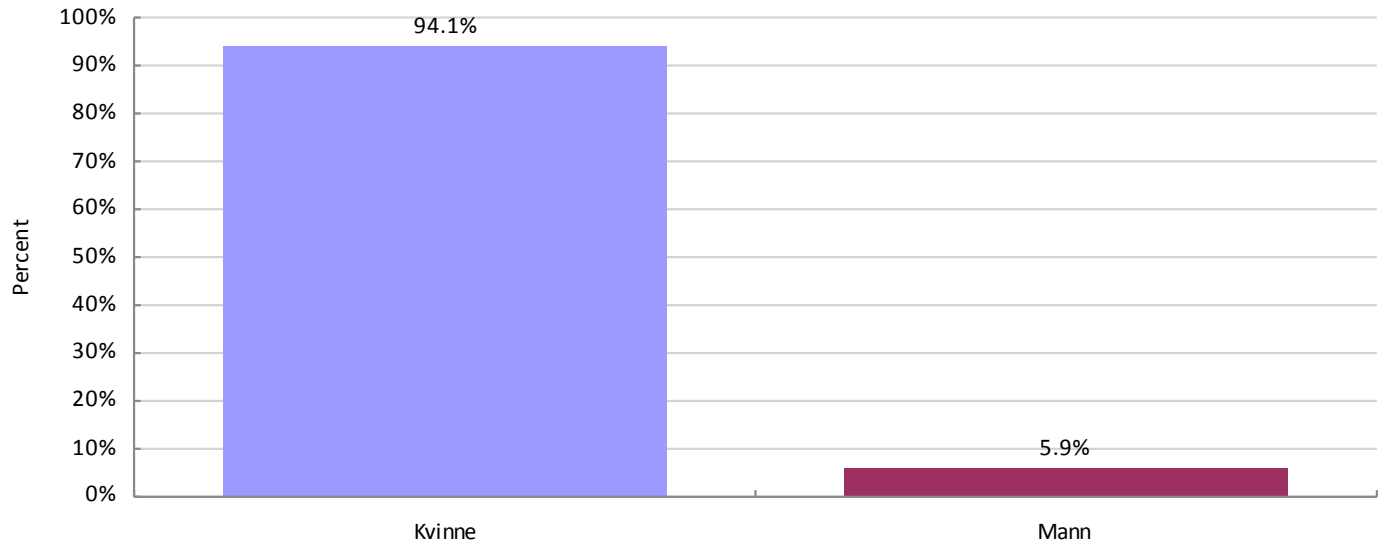
From the constructive criticism received, the following changes are suggested:

- Include more group work and discussion rounds
- Give more room for active student participation (through presentations or “case-reports” – though this cannot be reflected in the final mark

- Keep the reading requirements up to date, relevant and include more “critical studies” in order to increase the academic content of the course
- Improve the course description to better match the content of the course
- Include more recent/pending cases and timely discussions
- Create some space for discussion of alternative approaches and for criticism.

Emneevaluering JUS5970 - Barnerett

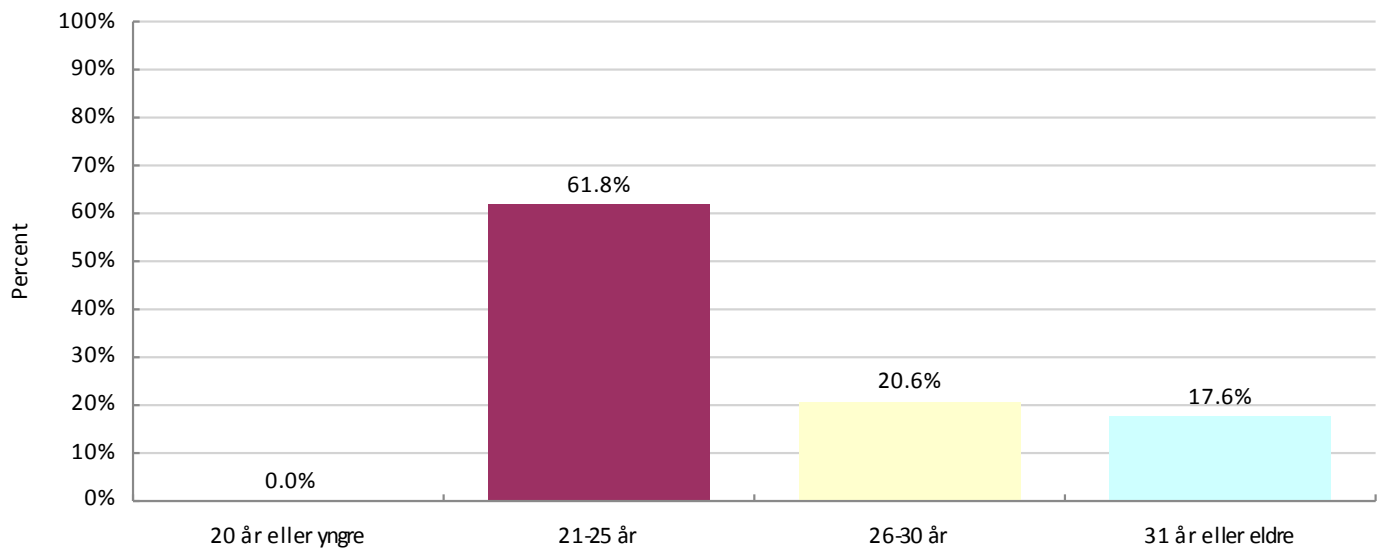
1. Kjønn?

N	Mean	Standard Deviation	Median
34	1.1	0.2	1

	Kvinne	Mann	N
Kjønn?	94.1 %	5.9 %	34

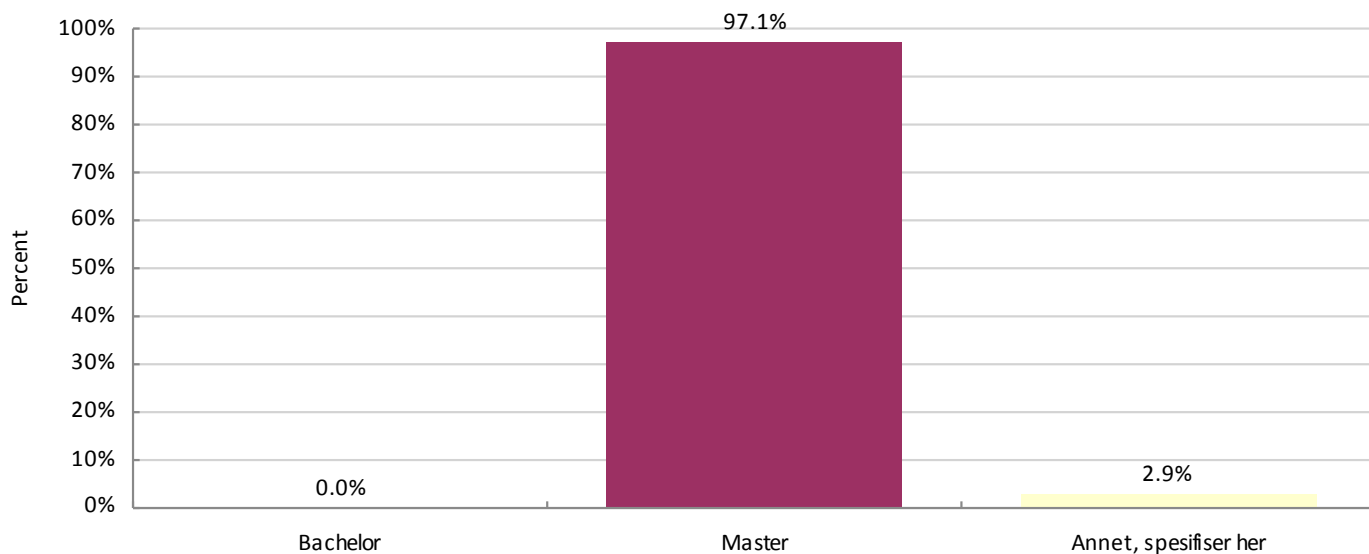
2. Alder?

N	Mean	Standard Deviation	Median
34	2.6	0.8	2

	20 år eller yngre	21-25 år	26-30 år	31 år eller eldre	N
Alder?	0 %	61.8 %	20.6 %	17.6 %	34

3. Nivå?

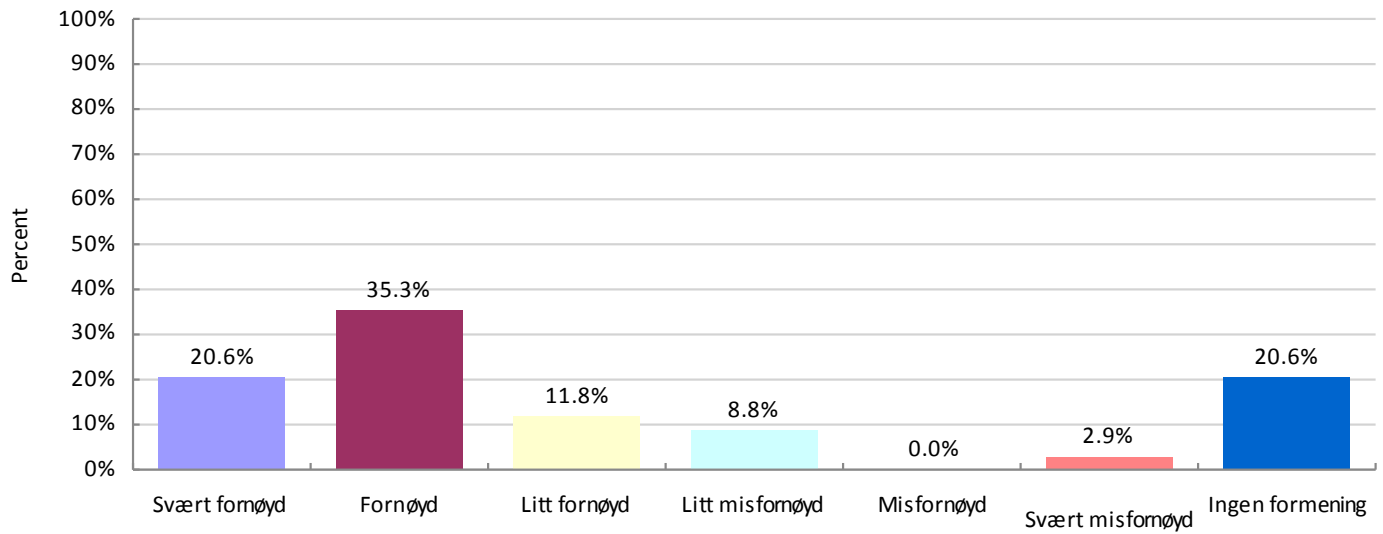

N	Mean	Standard Deviation	Median
34	2	0.2	2

	Bachelor	Master	Annet, spesifiser her	N
Nivå?	0 %	97.1 %	2.9 %	34

juridisk embetsmenn

4. Hva synes du om undervisningsstart og igangsetting av emnet?

N	Mean	Standard Deviation	Median
34	2.3	1.2	2

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om undervisningsstart og igangsetting av emnet?	20.6 %	35.3 %	11.8 %	8.8 %	0 %	2.9 %	20.6 %

5. Hva kunne vært bedre?

Podcastene

Podcaster kunne vært bedre. Og når det stilles spørsmål i salen så hadde det vært fint om de hadde blitt gjentatt på podcasten

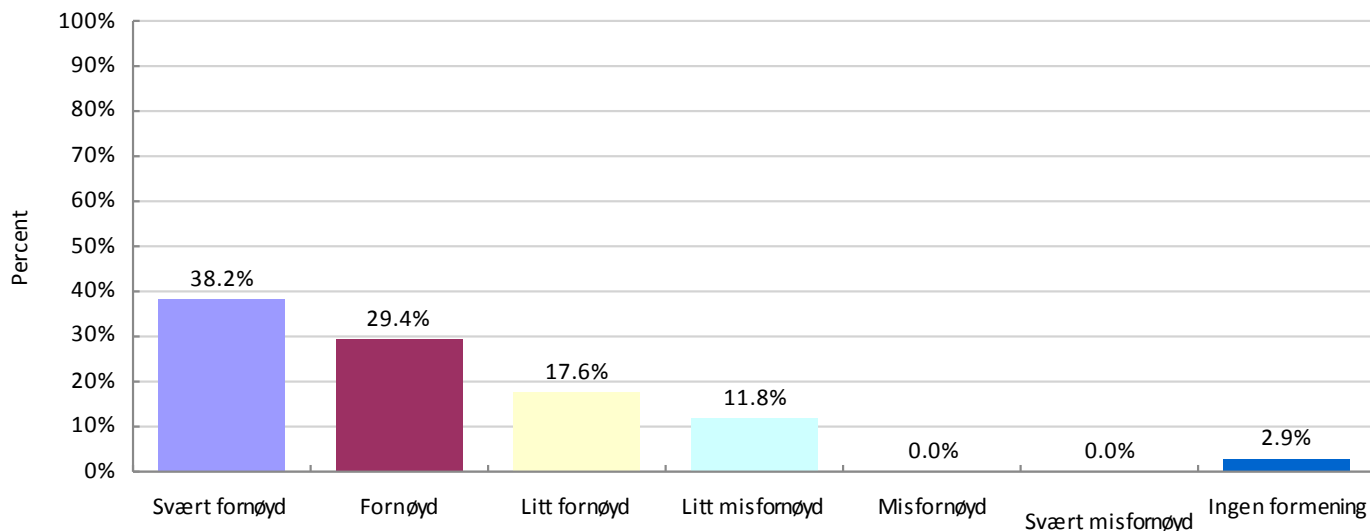
Jeg har brukt endel podcast, og mange forelesninger mangler.

At stoffet ble presentert litt overordnet i starten og en presentasjon av opplegget videre, hva som gjennomgås først osv.

Mer pedagogisk gjennomgang av pensum

Noe mer oversiktlige forelesninger. Men bra disposisjonsplan for undervisningen og fremdriften av dette.

6. Hva synes du om tilgjengeligheten på informasjonen som har med emnet å gjøre?

N	Mean	Standard Deviation	Median
34	2	1	2

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om tilgjengeligheten på informasjonen som har med emnet å gjøre?	38.2 %	29.4 %	17.6 %	11.8 %	0 %	0 %	2.9 %

7. Hva kunne vært bedre?

Lettere å finne tidligere gitte eksamensoppgaver, samt løsningsforslag

En lærebok

podcast og video fra forelesning fungerte ikke på fronter

Mindre opplesning av disposisjon, unødvendig gjennomgang av statistikk og pensum som er lett tilgjengelig å lese selv. Bedre fokus på det viktigste og heller lære oss det godt.

Undervisningsmateriale kunne vært lettere tilgjengelig. Det har vært problemer med fronter; enkelte har fått opp alt som har blitt lagt ut, enkelte andre har fått tilgang til kanskje halvparten. Hvorfor er uvisst.

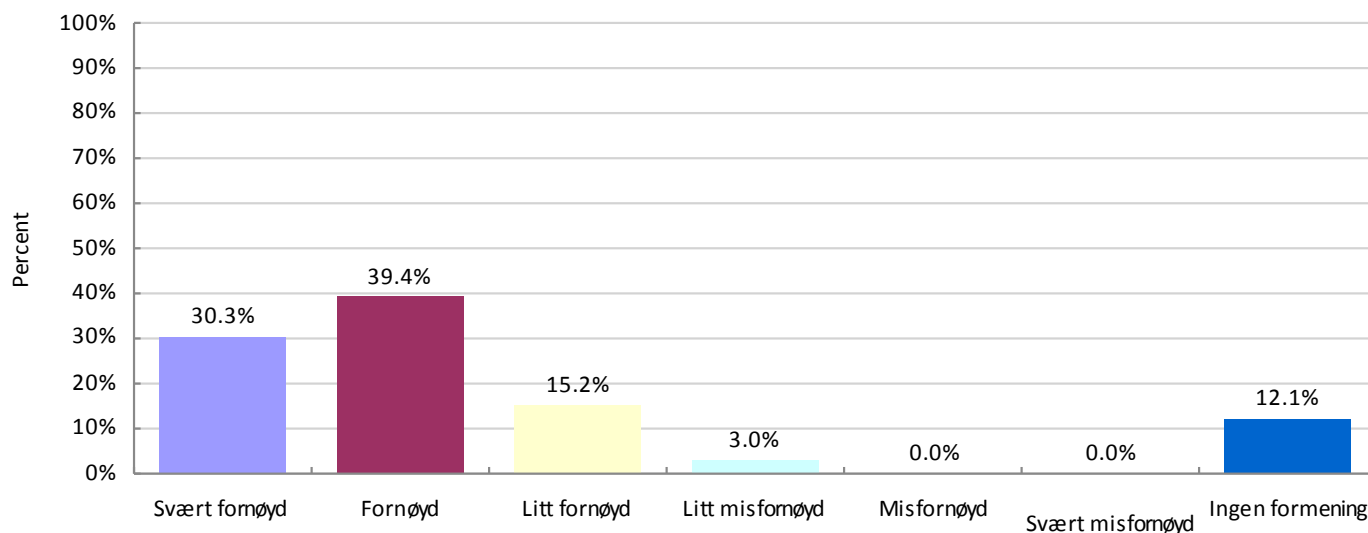
info fra forelesningene kunne vært tilgjengelig. Jeg fikk ikke fri fra jobben for å følge undervisning og droppet av den grunn eksamen. Har små barn og var avh av undervisn for å komme meg gjennom

Mer ryddig, bedre opptak

Flere beskjeder på semestersiden, ikke bare Fronter

Podcast fra forelesninger

8. Hva synes du om kvaliteten på informasjonen som har med emnet å gjøre?

N	Mean	Standard Deviation	Median
33	1.9	0.8	2

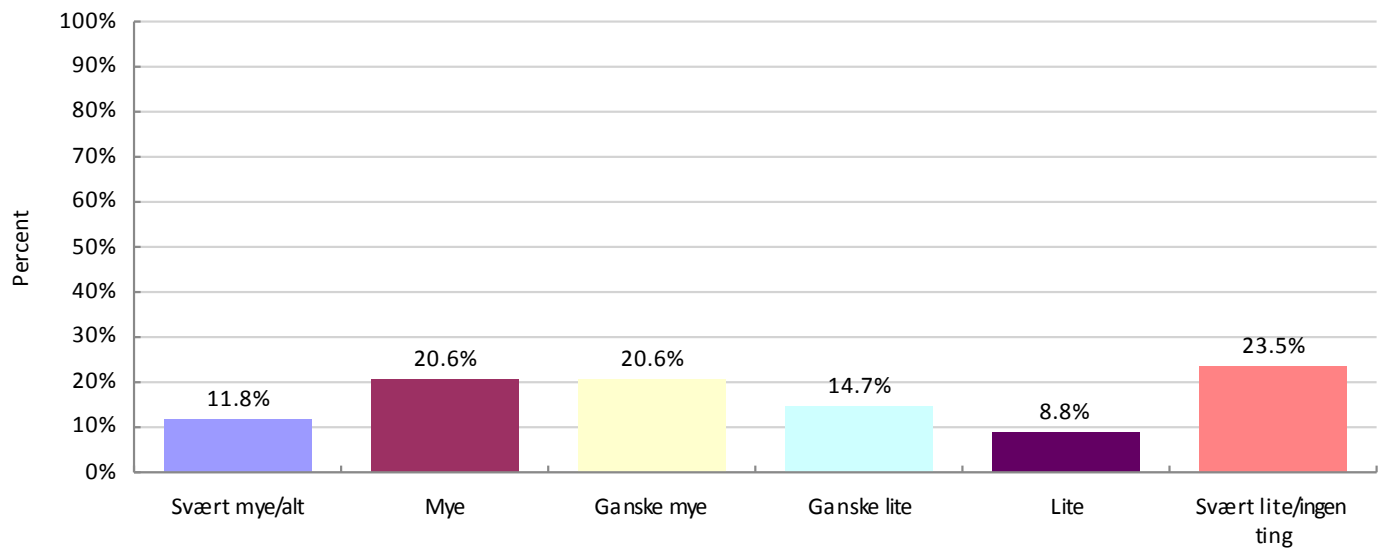
	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om kvaliteten på informasjonen som har med emnet å gjøre?	30.3 %	39.4 %	15.2 %	3 %	0 %	0 %	12.1 %

9. Hva kunne vært bedre?

Det var rot med pensumlisten. Det var altfor liten forelesningssal (aud.7)

Både forelesningene og bøkene kunne vært bedre.

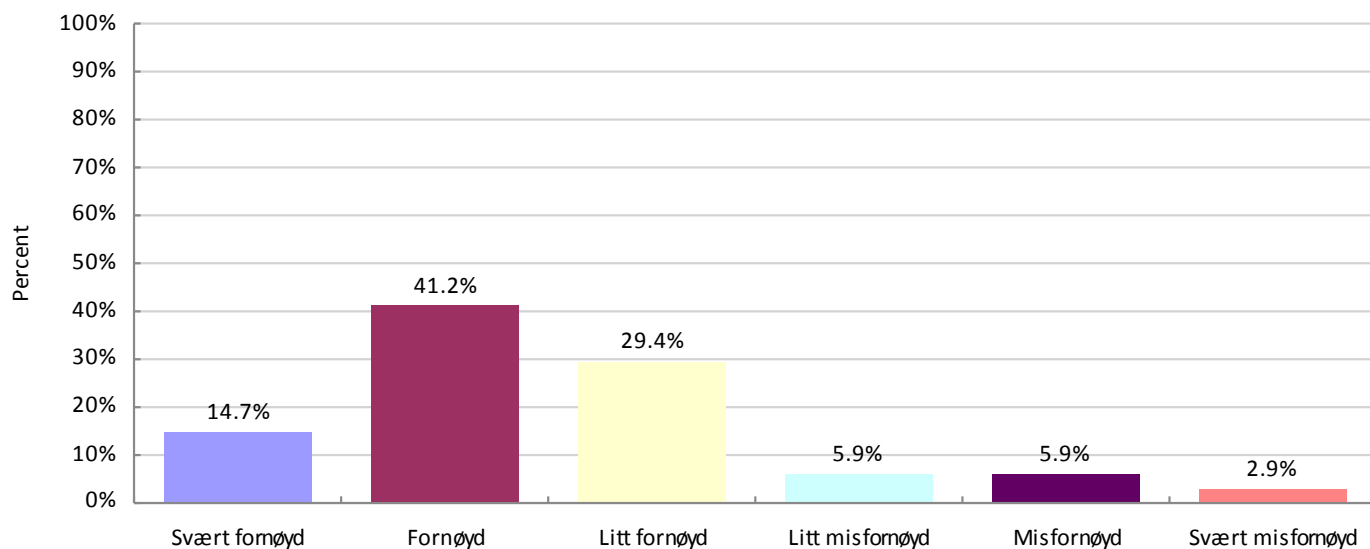
10. Hvor mye av undervisningen i emnet har du deltatt på?

N	Mean	Standard Deviation	Median
34	3.6	1.7	3

	Svært mye/alt	Mye	Ganske mye	Ganske lite	Lite	Svært lite/ingen ting	N
Hvor mye av undervisningen i emnet har du deltatt på?	11.8 %	20.6 %	20.6 %	14.7 %	8.8 %	23.5 %	34

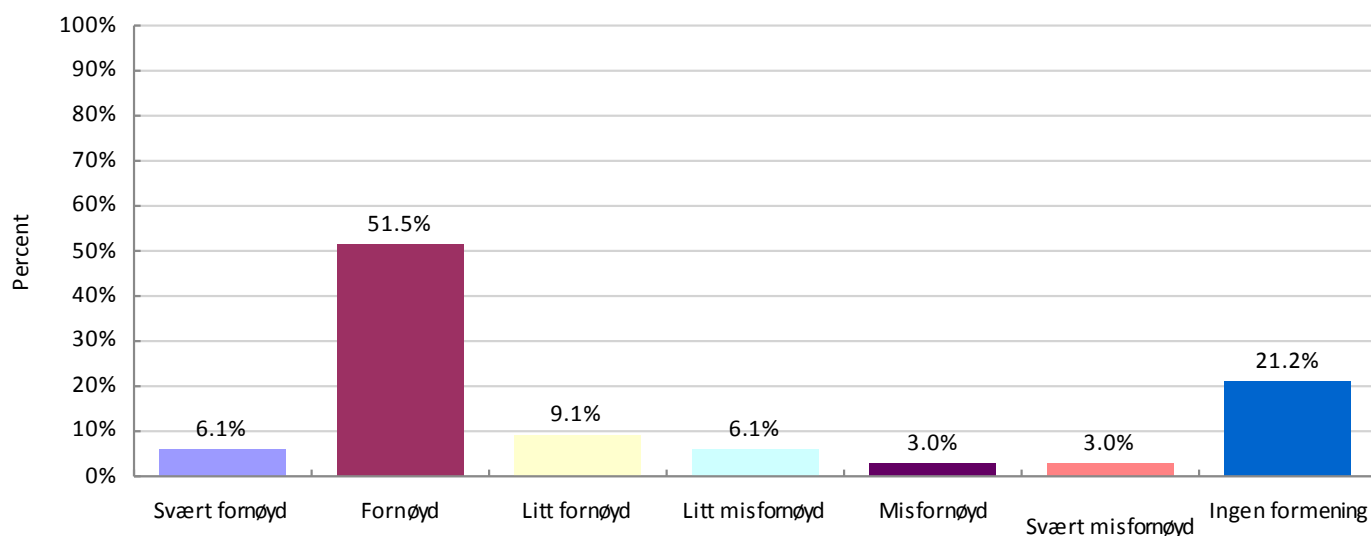
11. Hvordan vil du vurdere din egen studieinnsats i emnet?

N	Mean	Standard Deviation	Median
34	2.6	1.2	2

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	N
Hvordan vil du vurdere din egen studieinnsats i emnet?	14.7 %	41.2 %	29.4 %	5.9 %	5.9 %	2.9 %	34

12. Hva synes du om innholdet i undervisningen?

N	Mean	Standard Deviation	Median
33	2.5	1.1	2

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om innholdet i undervisningen?	6.1 %	51.5 %	9.1 %	6.1 %	3 %	3 %	21.2 %

13. Hva kunne vært gjort bedre?

podcasts kunne fungeert på fronter

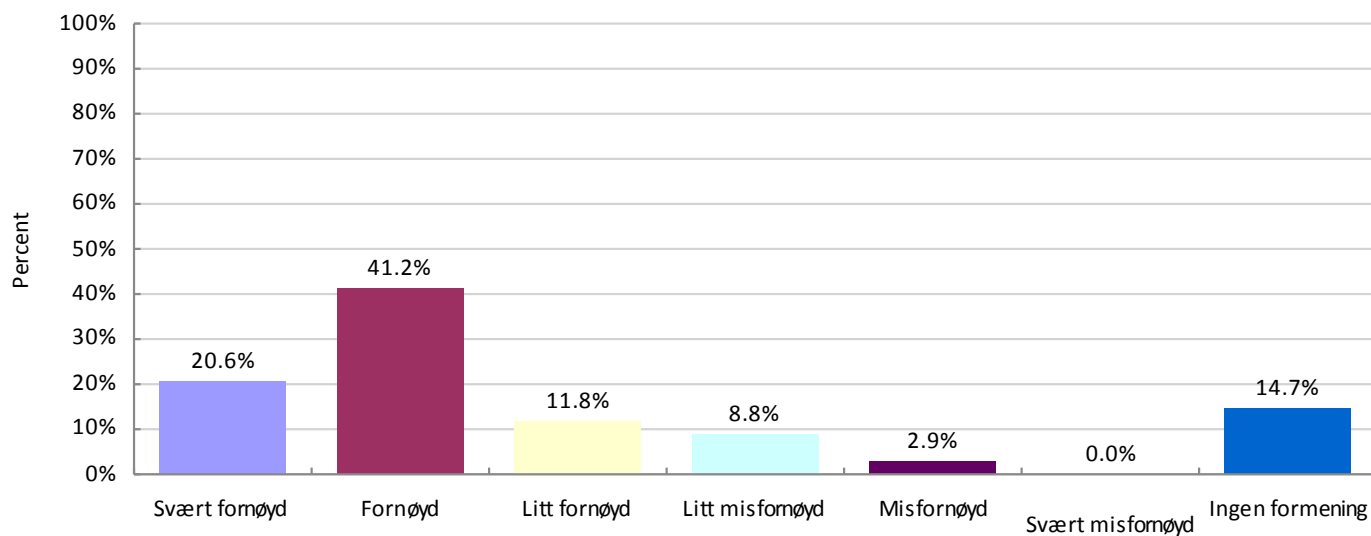
Alle timer på podcast (de podcastene som var lagt ut var veldig bra!), mangel på sensorveiledning på gamle eksamensoppgaver, unngå direkte opplesning fra disp

At foreleser hadde forelest om alle emner likt, i hvert fall de som inngår i læringskravene, og ikke mest om det foreleser selv jobber med

Dialogformen i forelesningene bruker mye tid og gir ikke tilstrekkelig utbytte. Jeg har vært i en spesiell situasjon dette semesteret slik at egeninnsatsen normalt ville vært høyere. Forelesninger er best, men podcast er et godt substitutt når man ikke har anledning til å delta. Imidlertid mangler mange forelesninger slik at emnedekningen blir ufullstendig. Jeg har fått lite informasjon om pensum utover pensumliste og informasjon på fronter.

Undervisningen var av veldig variabel kvalitet. Litt rotete fremstilling. Synes temaene på forelesningene tildels ikke samsvarte med pensum og lærekrav

14. Hva synes du om formen på undervisningen?

N	Mean	Standard Deviation	Median
34	2.2	1	2

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om formen på undervisningen?	20.6 %	41.2 %	11.8 %	8.8 %	2.9 %	0 %	14.7 %

15. Hva kunne vært gjort bedre?

dumt ikke alt av forelesninger ble lagt ut på fronter. de som ble lagt ut fungerte ikke

At alle andre temaer hadde vært like mye belyst

Pensum. Hvordan underholdsbidrag påvirker foreldretvister

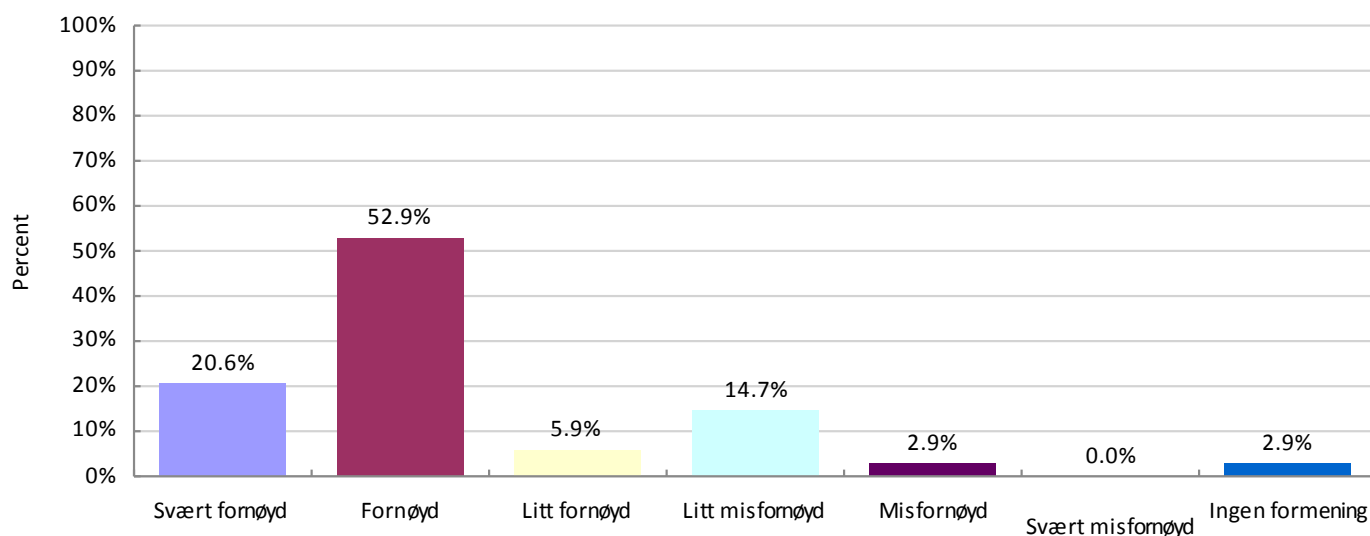
Dialogformen tar tid og blir lett litt forvirrende. Jeg foretrekker denne formen i kursgrupper.

Bedre opptak. Mindre dialog og mer forelesning. Funker dårlig å stille spørsmål til salen når så mange tar faget. Funker også dårlig for opptaket, ettersom man ikke hører hva det snakkes om.

Litt "rotete" med ulike forelesere, som ikke var helt samkjørte. Ble hoppet litt raskt frem og tilbake i ulike tema. + teknisk tull med å ta opp forelesning kunne vært unngått.

tigjengelighet på undervisningen

16. Hva synes du om de skriftlige læremidlene til emnet?

N	Mean	Standard Deviation	Median
34	2.2	1.1	2

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om de skriftlige læremidlene til emnet?	20.6 %	52.9 %	5.9 %	14.7 %	2.9 %	0 %	2.9 %

17. Hva kunne vært gjort bedre?

Veldig stort pensum

Ikke bruke pensum som er utsolgt fra forlag. Vær nøye med lydopptak, legge ut på fronter. Pga omsorg for kronisk sykt barn var dette eneste mulighet for meg å få med meg forelesningene. Brukte dette mye.

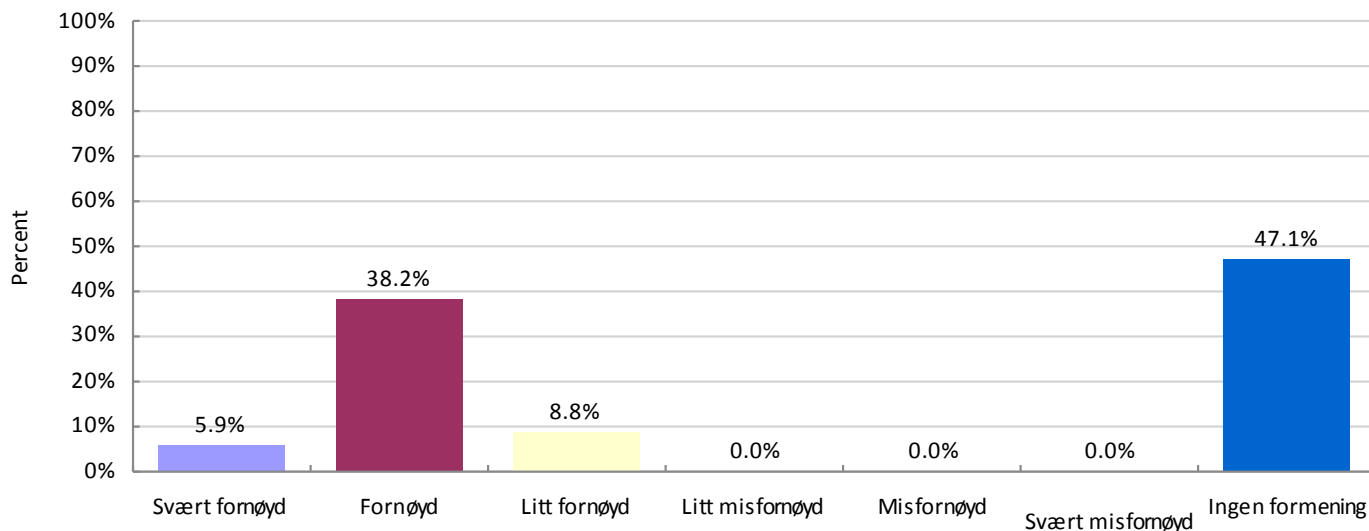
En lærebok

Mer oversiktlig pensum samlet i en bok

Barnekonvensjonsboken er av variabel kvalitet - de ulike kapitlene har tildels veldig ulik vinkling og fokus, som et resultat av at det var mange ulike forfattere. En mer samlet fremstilling hadde vært gunstig.

Synes det blir litt rotete med så mange forskjellige bøker. Merket stor forskjellen på kvaliteten på bøkene.

18. Hva synes du om det psykososiale læringsmiljøet på emnet?

N	Mean	Standard Deviation	Median
34	2.1	0.5	2

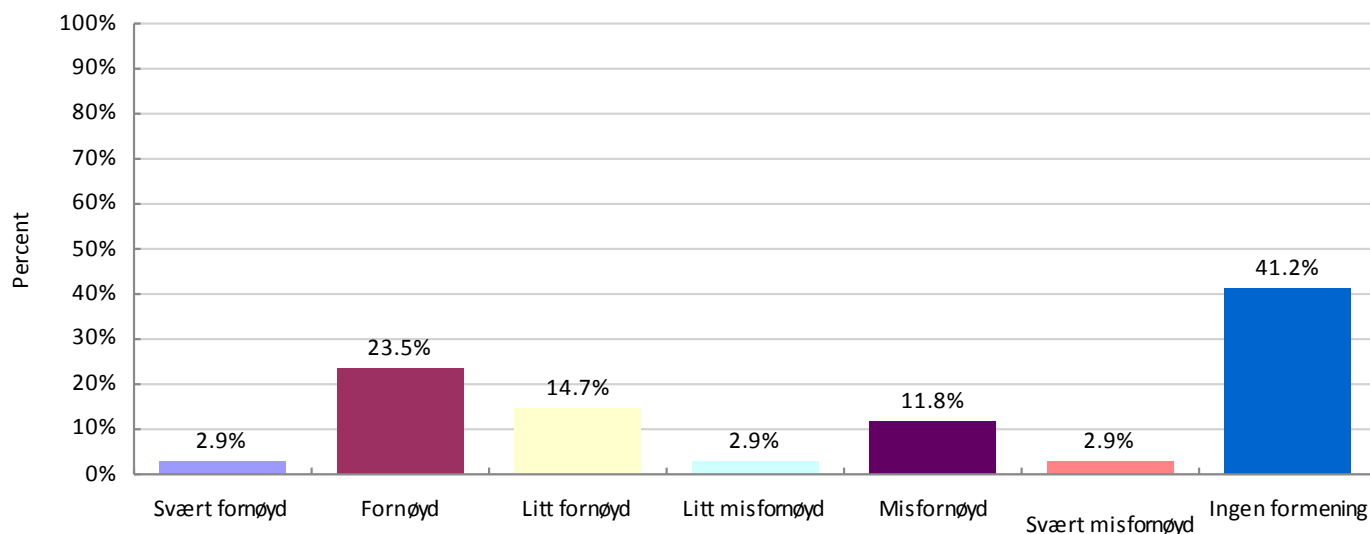
	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om det psykososiale læringsmiljøet på emnet?	5.9 %	38.2 %	8.8 %	0 %	0 %	0 %	47.1 %

19. Hva kunne vært bedre?

Mindre grupper

Gruppearbeid og at selve deltagere presenterer dømpraksisene. Dette fører til mer engasjement i emnet

20. Hva synes du om det fysiske læringsmiljøet på emnet?

N	Mean	Standard Deviation	Median
34	3.1	1.4	3

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om det fysiske læringsmiljøet på emnet?	2.9 %	23.5 %	14.7 %	2.9 %	11.8 %	2.9 %	41.2 %

21. Hva kunne vært bedre?

Større forelesningssal

Enkle beskjeder kan legges på semestersiden fremfor på fronter

Bedre plass på forelesningene

Ingen av undervisningslokalene er godt egnet, spesielt ikke auditoriet på DB.

For lite plass for alle deltakerne. Forelesningssalen på biblioteket fungerer dårlig mht akustikk og notatskriving

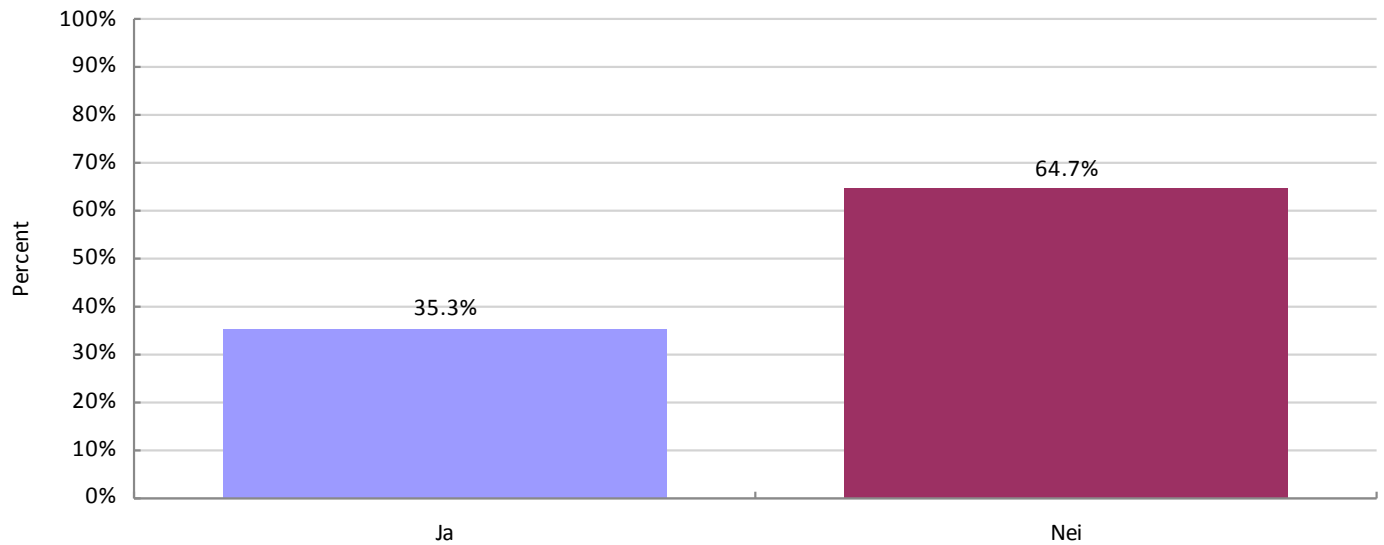
For liten forelesningssal i Domus Nova, trangt og varmt og uryddig.

Auditoriumet i 7. etasje på domus nova er ikke en egnet forelesningssal. Det er alt for liten plass kladdebøker/pc og lovsamling. Auditorium 14 på biblioteket er heller ikke egnet. Sittebenkene er plassert alt for langt unna bordene.

At studentene presenterer og diskutere dømpraksisene u sted for professoren gjør det. Det vil føre til mye mer engasjement og forbereding i temaene før forelesning

Mer behagelige benker

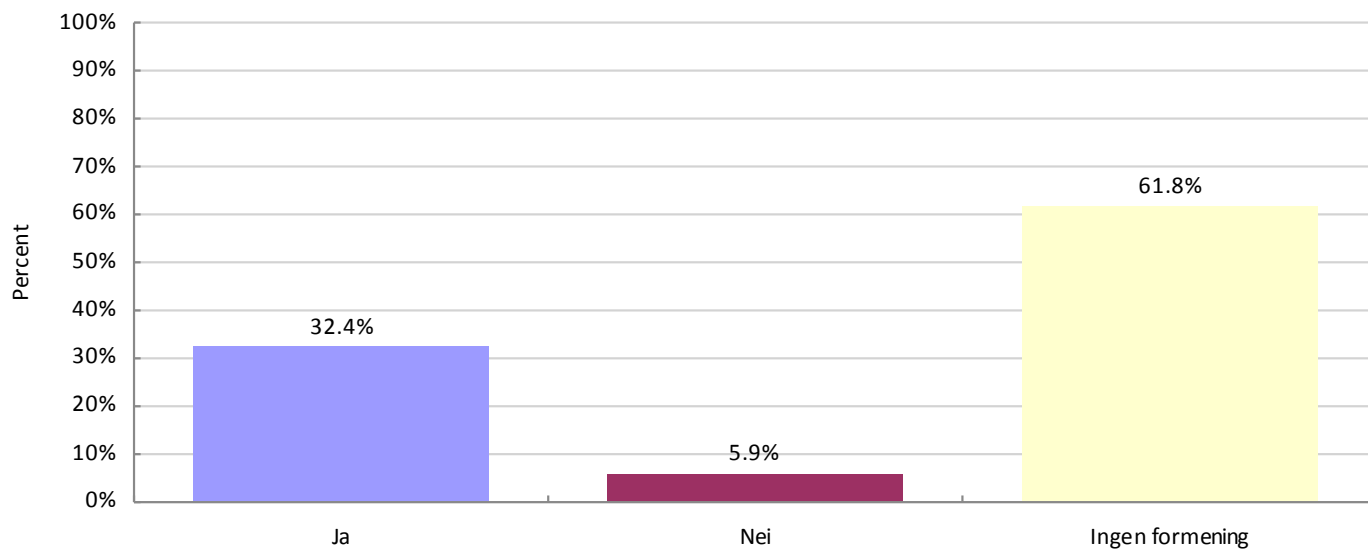
22. Vet du hvor du kan henvende deg for å klage på både det psykososiale og det fysiske læringsmiljøet?

N	Mean	Standard Deviation	Median
34	1.7	0.5	2

	Ja	Nei	N
Vet du hvor du kan henvende deg for å klage på både det psykososiale og det fysiske læringsmiljøet?	35.3 %	64.7 %	34

23. Har du underveis i undervisningen fått anledning til å komme til orde med ting du ønsket rettet på vedrørende undervisningen?

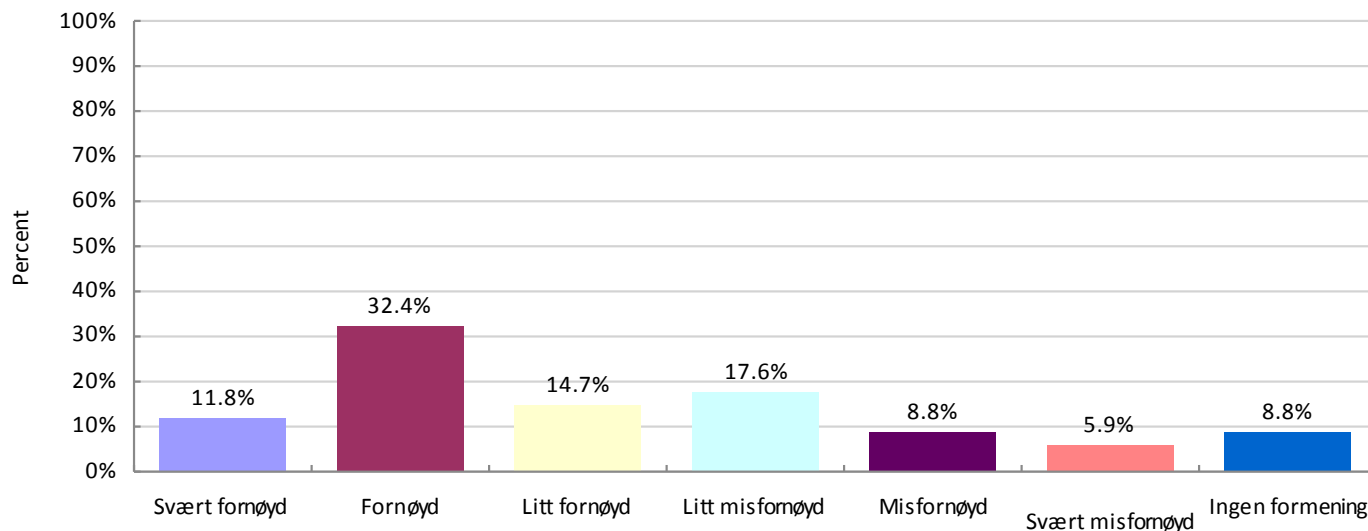
N	Mean	Standard Deviation	Median
34	1.2	0.4	1

	Ja	Nei	Ingen formening	N
Har du underveis i undervisningen fått anledning til å komme til orde med ting du ønsket rettet på vedrørende undervisningen?	32.4 %	5.9 %	61.8 %	34

24. Hvorfor ikke?

Det var lite til det. Det var mye leses

25. Hva synes du om den måten studentenes faglige prestasjoner i emnet prøves og vurderes?

N	Mean	Standard Deviation	Median
34	3	1.4	3

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om den måten studentenes faglige prestasjoner i emnet prøves og vurderes?	11.8 %	32.4 %	14.7 %	17.6 %	8.8 %	5.9 %	8.8 %

26. Hva kunne vært gjort bedre?

Flere mindre oppgaver, istedet for en stor, slik at man kunne få vist kunnskap om flere temaer

Prøvd på flere felt

legge mer til rette for privatister, og legge ut alt på nett. og at det fungerer

Eksamen på data

Tilgang på sensorveiledning, gjennomgang av oppgaver, mulighet til innlevering for å teste forståelsen, mulighet til domsamling og elektronisk innlevering

Innleveringer, evt muntlig presentasjon kunne vært en del av eksamenskarakteren

Dumt at man ikke får mulighet til å levere fakultetsoppgave

Eksamenssituasjonen er ikke reell i forhold til en eventuell arbeidssituasjon. En hjemmeeksamen, eller obligatoriske innleveringer vil være mer arbeidsrelevant.

Skoleeksamen får bare vist frem en liten del av pensum. Kunne vært fint med underveis kursoppgave.

tilgjengelighet på undervisning

Vurderes ut fra en eksamen og denne omfatter svært ofte en oppgave. Dagsformen og oppgaven har mye å si, og mange føler at man ikke får vist sine kunnskaper. Men slik er det vel i jussen.

Det var bra i forhold til podcast osv, god informasjon. Så jeg er veldig fornøyd :)

Studentene må kunne legge fram muntlige presentasjoner og ikke bare er med på forelesning

Podcast og mer konsentrert pensum. Mye pensum, lite fag.

27. Har du noe mer du vil kommentere kan du gjøre det her:

Veldig bra med podcast!

Savner sensorveiledninger fra tidligere eksamener i faget. Kunne vært greit å sett på det før eksamen.

Veldig gode muligheter til å få med seg undervisninga på fronter

Dette er det emnet i løpet av min studietid på jussen hvor det har blitt lagt ut mest informasjon på fronter og hvor det har vært lett å finne undervisningsmateriale. Sandberg skal ha stor takk for at hun legger ut både podcasts, Power pointer og annet undervisningsmaterieell i den utstrekning hun gjør. Dette emnet har vært veldig bra studiemessig!

Kjempefornøyd med at såvidt mye av undervisningen er gjort tilgjengelig i fronter for de som ikke bor i Oslo og ikke er studenter på heltid.

Rutinen med å slettes fra fronter dersom man trekker seg fra eksamen. kan oppleves uhensiktsmessig. Dersom man ønsker å utsette eksamen til neste semester, blir det tungvint når alt materiell må lastes ned og lagres dersom man vil beholde det.

Som nevnt representerer jeg ikke gjennomsnittstudenten dette semesteret, men vil gjerne gi uttrykk for at det oppleves fruktbart med en undersøkelse som denne.

Det var veldig bra at det ble godt gjennom dommer på forelesning. Skulle imidlertid ønske at det hadde vært en ryddigere gjennomgang av foreleseren, i stedet for håndsopprekking.

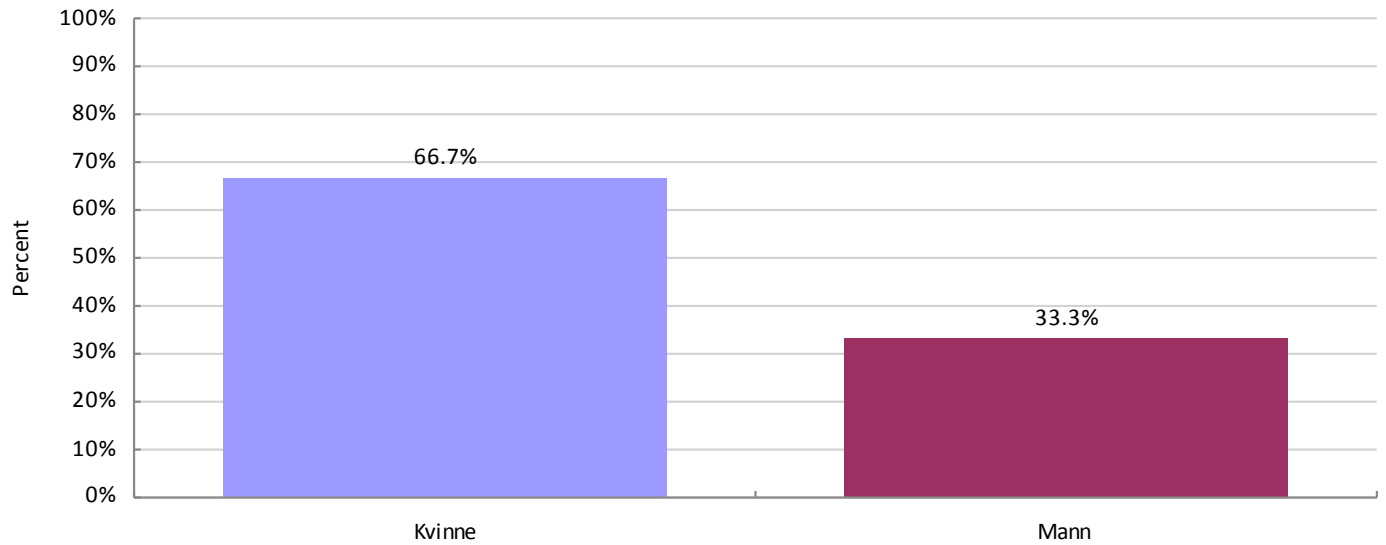
Trenger bedre foreleser som ikke leser rett av PowerPoint

Mange som tar valgemner er fjernstudenter, legger tilrette for dem.

Interessant emne

Emneevaluering JUOFF1410 – Folkerett

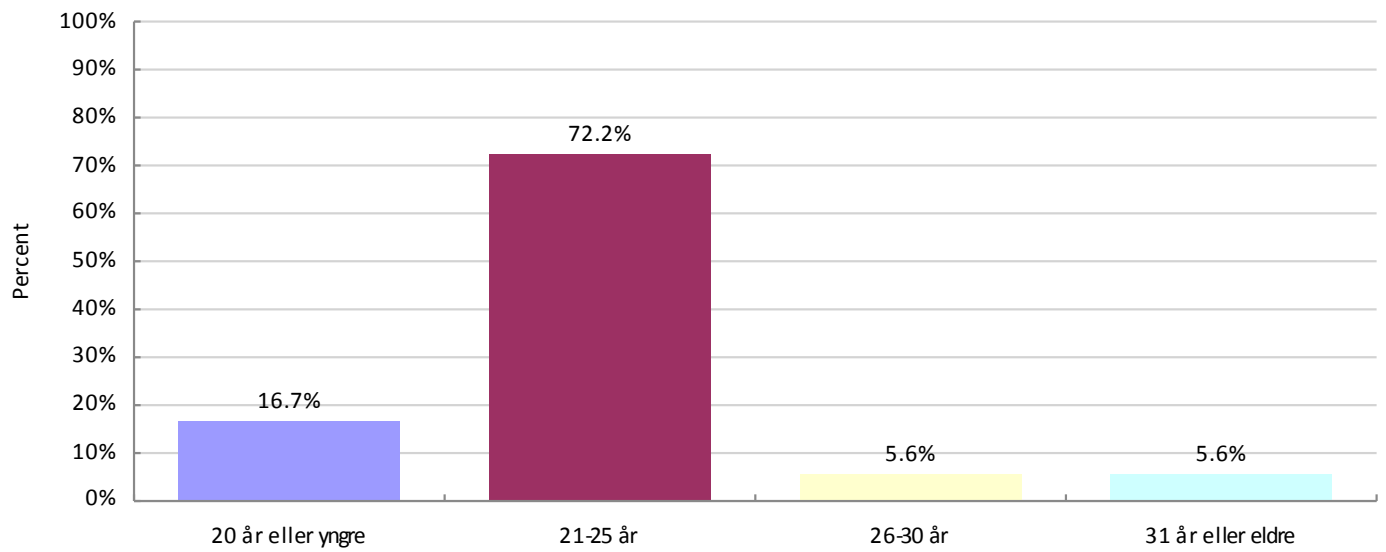
1. Kjønn?

N	Mean	Standard Deviation	Median
18	1.3	0.5	1

	Kvinne	Mann	N
Kjønn?	66.7 %	33.3 %	18

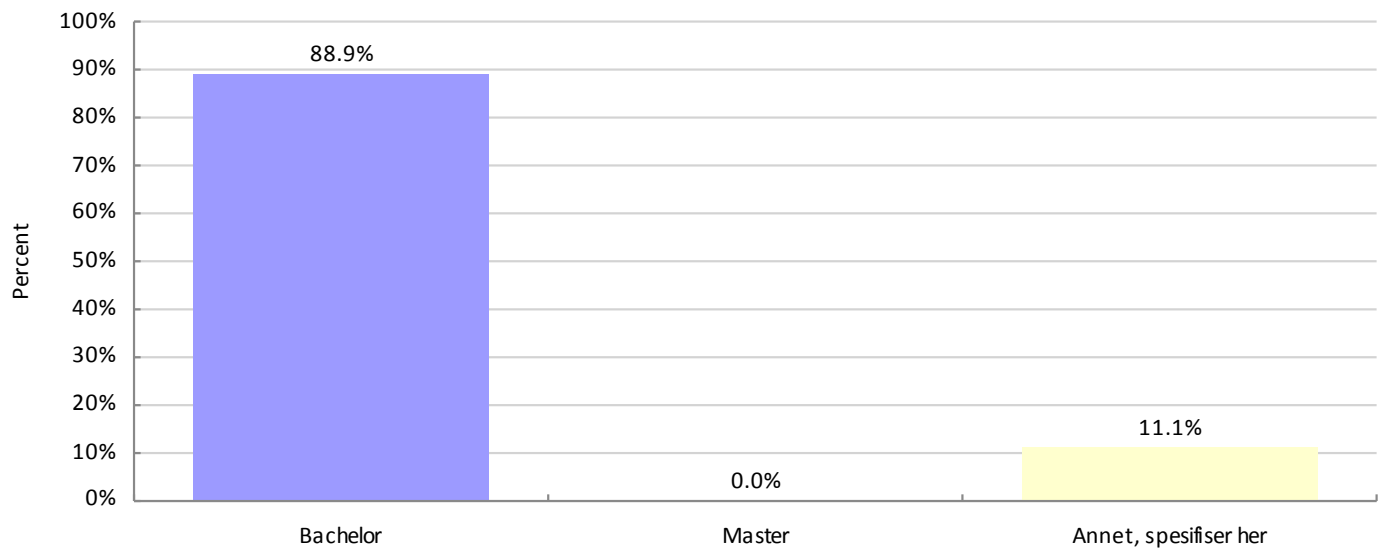
2. Alder?

N	Mean	Standard Deviation	Median
18	2	0.7	2

	20 år eller yngre	21-25 år	26-30 år	31 år eller eldre	N
Alder?	16.7 %	72.2 %	5.6 %	5.6 %	18

3. Nivå?

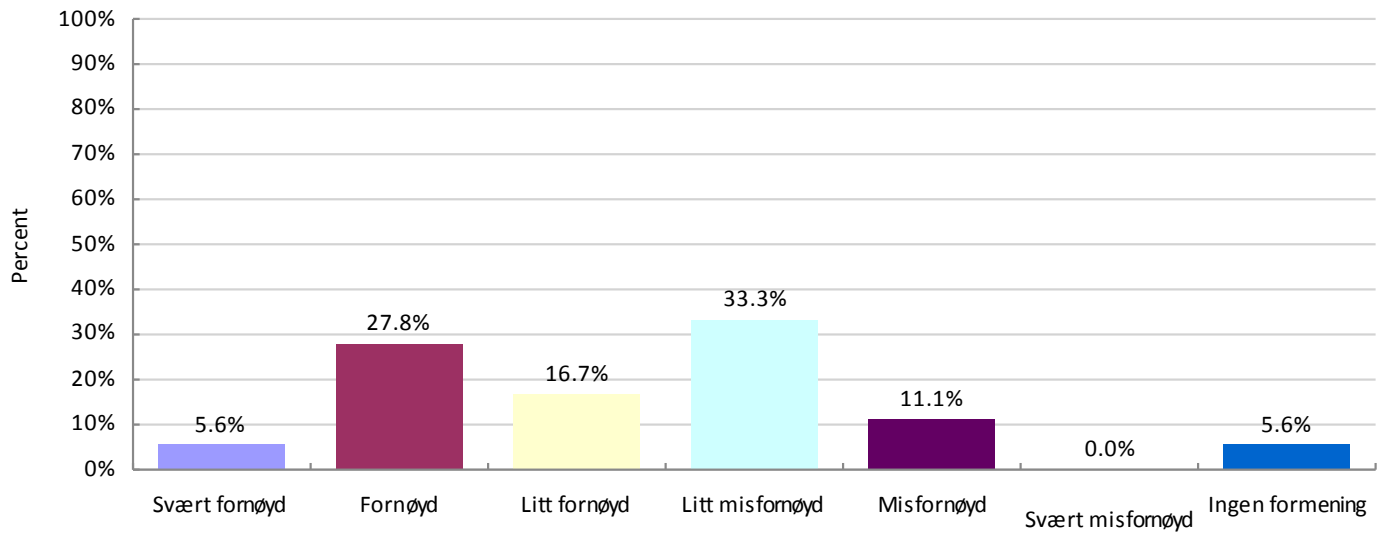
N	Mean	Standard Deviation	Median
18	1.2	0.6	1

	Bachelor	Master	Annet, spesifiser her	N
Nivå?	88.9 %	0 %	11.1 %	18

Enkeltemnestudent

Emne

4. Hva synes du om undervisningsstart og igangsetting av emnet?

N	Mean	Standard Deviation	Median
18	3.2	1.2	3

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om undervisningsstart og igangsetting av emnet?	5.6 %	27.8 %	16.7 %	33.3 %	11.1 %	0 %	5.6 %

5. Hva kunne vært bedre?

Det var dårlig informasjon i forkant, frontergruppen ble ikke benyttet og beskjeder på emnesiden kunne dukke opp dagen før..

Spre forelesninger og seminarundervisning utover hele semesteret.

Mer tilrettelagt for ikke-jusstudenter; når seminarene ikke gis til alle er det vanskelig å skjønne kjernen av faget. Det har vært en stor svakhet, selv om selve undervisningen, samt podcastene har vært hjelpsomme

Tydligere introduksjon på første kurs, følte veldig lite tilgjengelig for enkeltemnestudenter.

Introduksjonskurset var nyttig men svært bredt, bra at vi kunne følge forelesningene for jusstudentene, men seminarene kunne vært bedre organisert.

Fra statsvitenskap er vi vant at meste informasjon kommer via fronter. Men her var det gjennom semestersiden, så de første oppleggene fikk jeg ikke med meg.

flere kursdager med professoren og seminar i tillegg

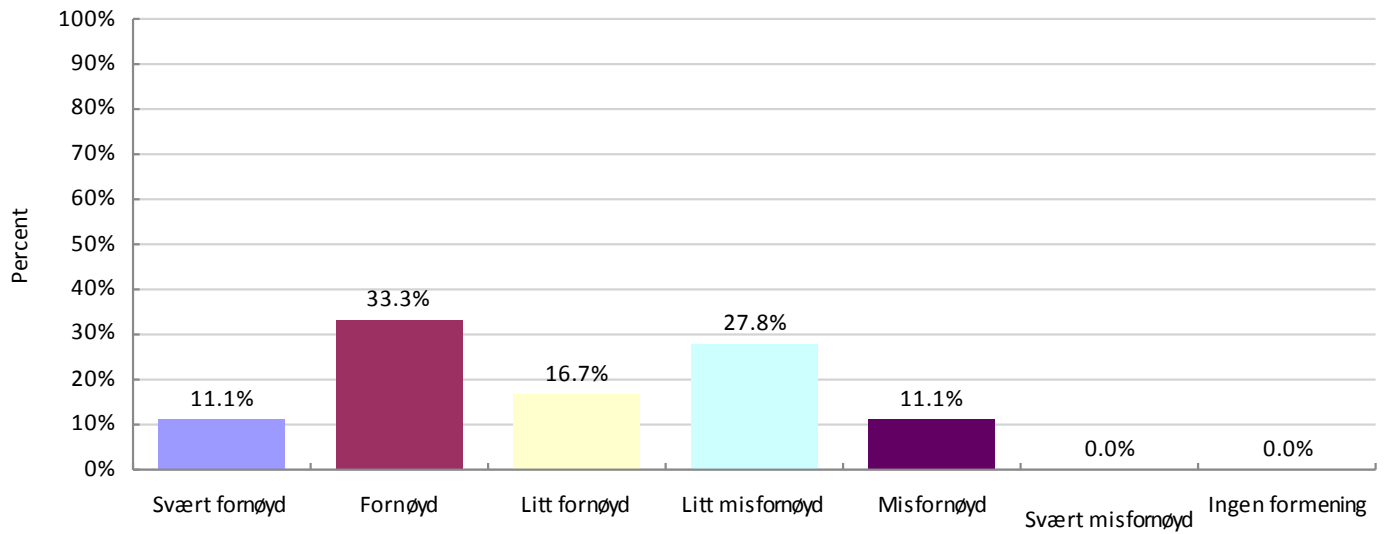
En uke med svært intensiv forelesning av flere emner per time, ga for min del ikke stort læringsutbytte

Lettere tilgjengelig informasjon om forelesninger osv. Det var ikke lett for de som kommer fra andre studieretningene å vite hvor man finner informasjon.

upraktisk med alle forelesninger så tett - går glipp av mye om man f.eks er syk

Vi fikk informasjon om informasjonsmøte med oppgavegjennomgang og bruk av juridisk metod, som øvelse for ikke-jurister, ettermiddagen før møte skulle være. Jeg tror svært få fikk det med seg og gjorde at studentene ikke hadde noen ferdigheter i fagets metode, som er vanskelig når man ikke kjenner den, før seminarrekken begynte.

6. Hva synes du om tilgjengeligheten på informasjonen som har med emnet å gjøre?

N	Mean	Standard Deviation	Median
18	2.9	1.2	3

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om tilgjengeligheten på informasjonen som har med emnet å gjøre?	11.1 %	33.3 %	16.7 %	27.8 %	11.1 %	0 %	0 %

7. Hva kunne vært bedre?

Gi informasjon om forelesningstid rett på emnesiden.

mer aktiv bruk av fronter

Mer informasjon via fronter

informasjon om hva som er tillatt av markeringer i bøker på nettside av emnet. At bokkontroll finne sted noen dager eller en dag før eksamen og ikke samme dagen.

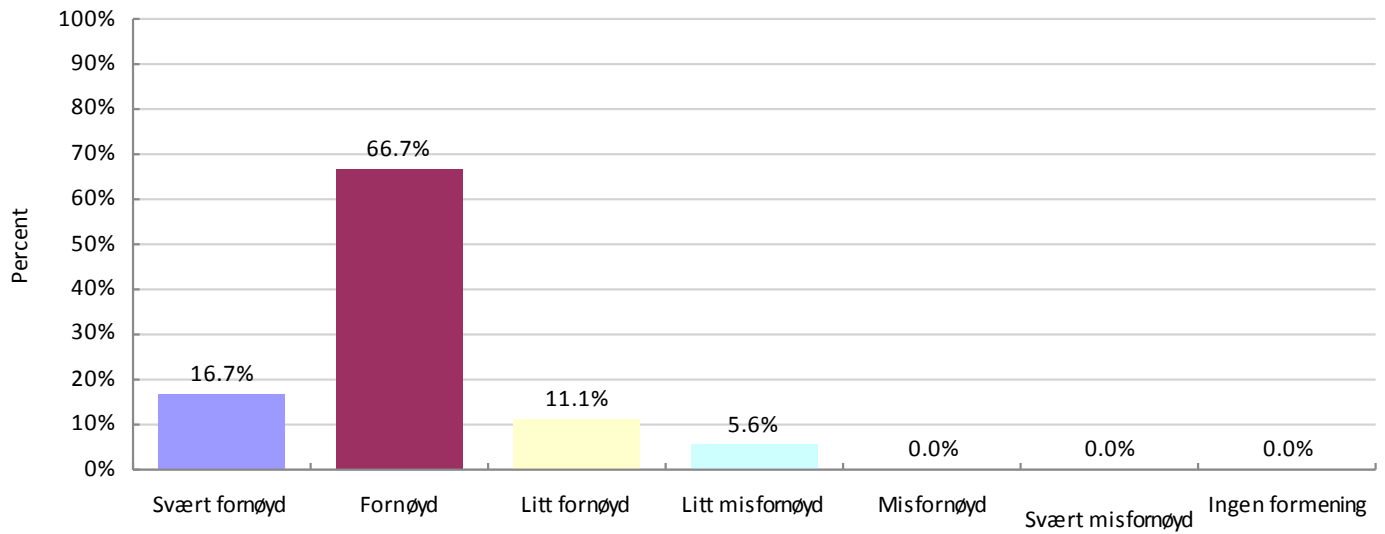
Alle kunne fått tilbud om undervisning og egne forelesninger

Benytte Fronter for informasjon, alternativt e-post på tidligere tidspunkt.

Informasjonen om første forelesning kom veldig sent og var ikke lett å finne. Kunne vært sendt på e-post.

Kunne kommet lengre tid i forveien.

8. Hva synes du om kvaliteten på informasjonen som har med emnet å gjøre?

N	Mean	Standard Deviation	Median
18	2.1	0.7	2

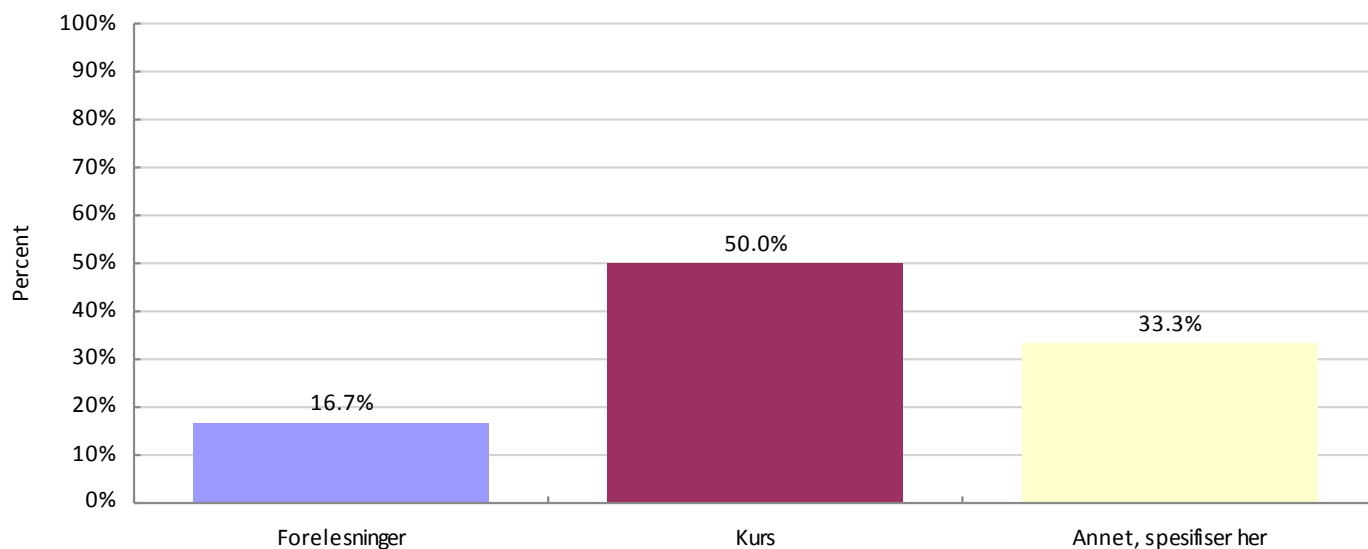
	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om kvaliteten på informasjonen som har med emnet å gjøre?	16.7 %	66.7 %	11.1 %	5.6 %	0 %	0 %	0 %

9. Hva kunne vært bedre?

hva som eksakt skulle kunne har ikke blitt klart. På kurset la fokus ikke på det i det hele tatt. Man burde lære hvordan man skrive juridiske eksamer på kurset/ seminar.

Selve informasjonen var som den skulle når den først kom.

10. Hva slags undervisning i emnet har du deltatt på?

N	Mean	Standard Deviation	Median
18	2.2	0.7	2

	Forelesninger	Kurs	Annet, spesifiser her	N
Hva slags undervisning i emnet har du deltatt på?	16.7 %	50 %	33.3 %	18

Både forelesninger og kurs.

Både forelesninger for jusstudentene, og alle kurs.

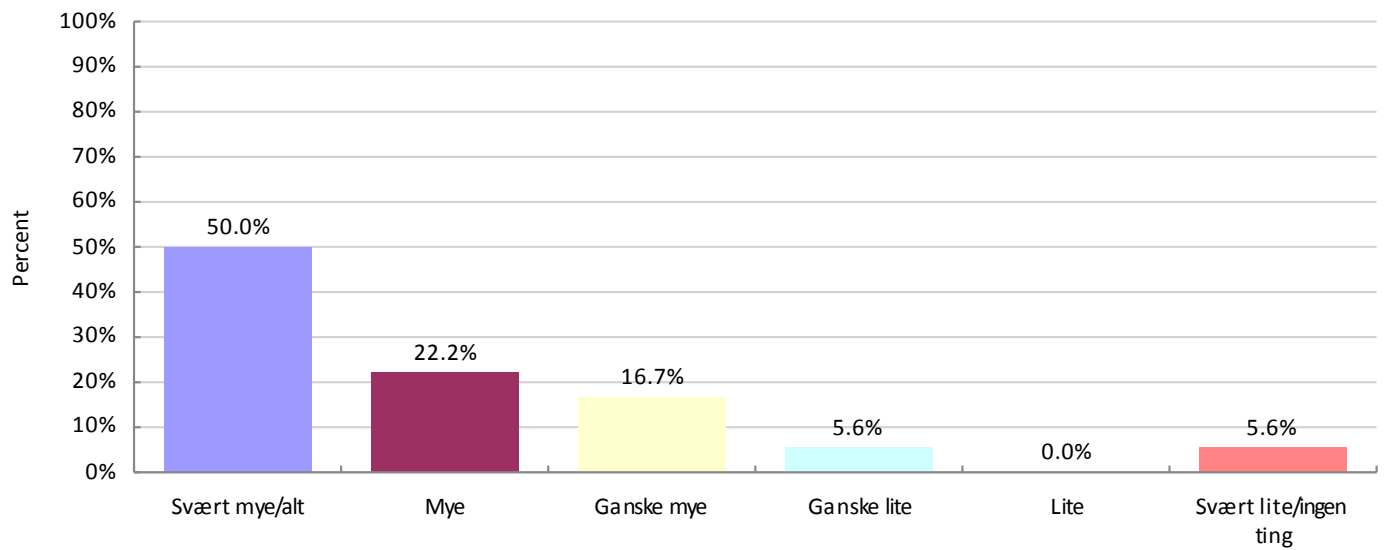
både forelesninger og kurs

Forelesning og kurs

begge, men misset de fleste forelesninger

Forelesninger og kurs.

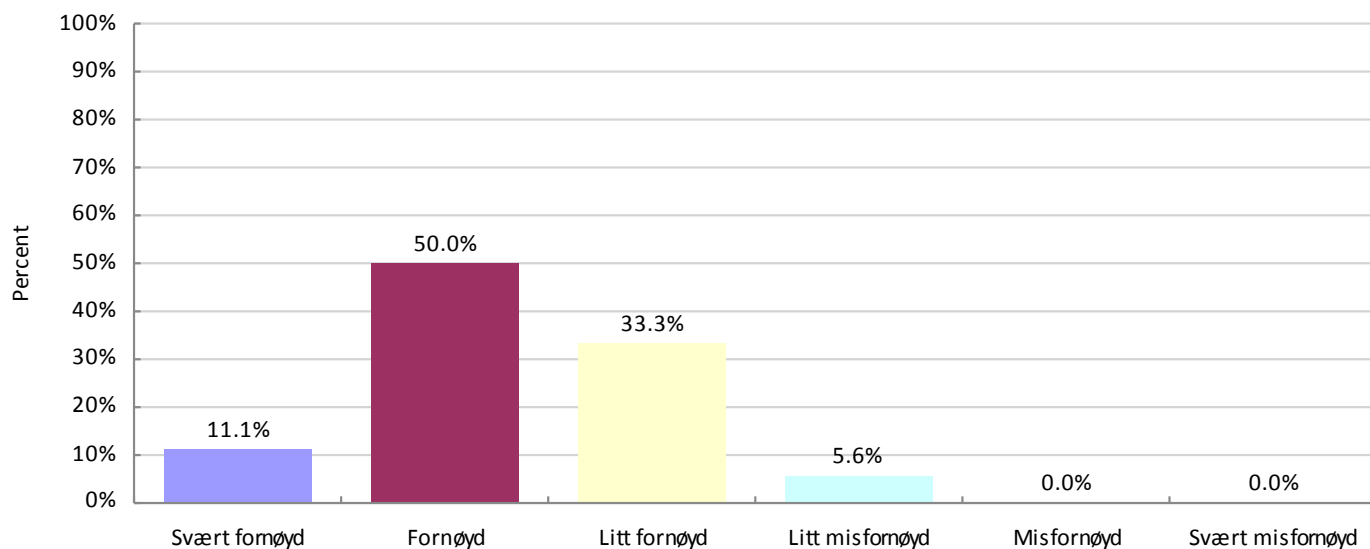
11. Hvor mye av undervisningen i emnet har du deltatt på?

N	Mean	Standard Deviation	Median
18	2	1.3	2

	Svært mye/alt	Mye	Ganske mye	Ganske lite	Lite	Svært lite/ingen ting	N
Hvor mye av undervisningen i emnet har du deltatt på?	50 %	22.2 %	16.7 %	5.6 %	0 %	5.6 %	18

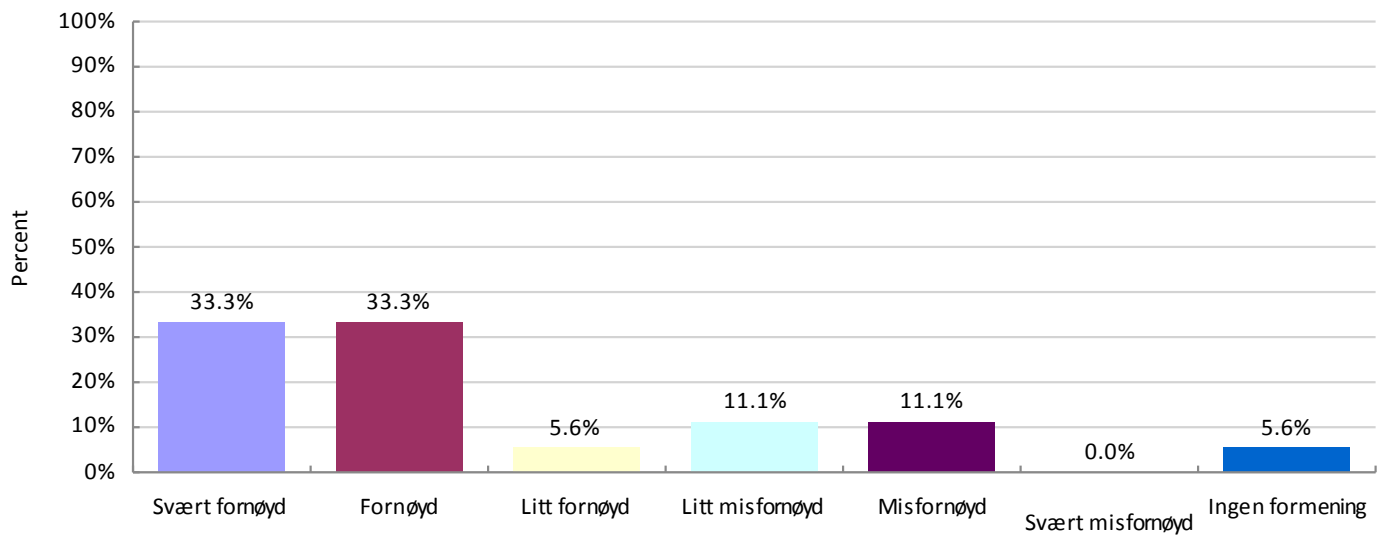
12. Hvordan vil du vurdere din egen studieinnsats i emnet?

N	Mean	Standard Deviation	Median
18	2.3	0.8	2

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	N
Hvordan vil du vurdere din egen studieinnsats i emnet?	11.1 %	50 %	33.3 %	5.6 %	0 %	0 %	18

13. Hva synes du om innholdet i undervisningen?

N	Mean	Standard Deviation	Median
18	2.3	1.4	2

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om innholdet i undervisningen?	33.3 %	33.3 %	5.6 %	11.1 %	11.1 %	0 %	5.6 %

14. Hva kunne vært gjort bedre?

På kurset/seminaret burde vi ha fulgt spørsmålene til hver seminartime mer nøyaktig. Kursleder holdt seg sjelden til spørsmålene som foreligger, og snakket seg lett bort i uviktige detaljer.

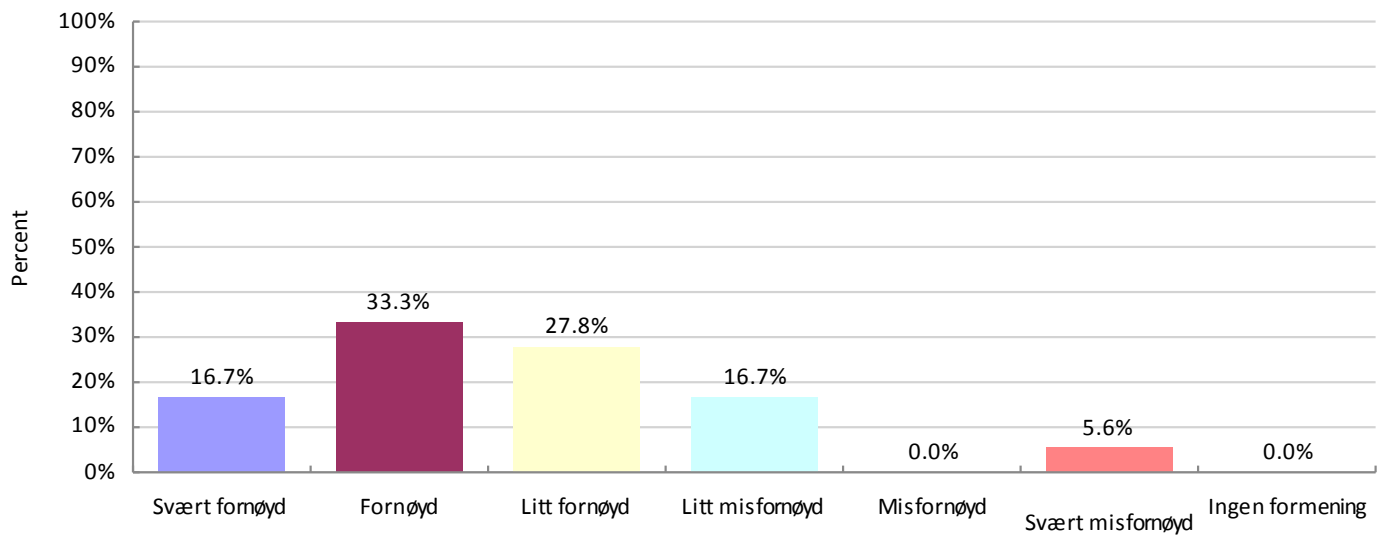
Når seminar ikke er obligatorisk, faller mye på forleseren (som konsenterte seg om jusstudentene, naturlig nok). Det må tilrettelegges bedre for ikke-jusstudenter

Faget savner nok noe på ren mengde av undervisning, men all den tid det er vanskelig å kreve ville nok en kursholder som holdt seg til kursplanen og ikke kom på etterskudd allerede fra første kurs av hjulpet. Kursene var ustrukturerte og kursholder var dårlig forberedt.

Ift undervisningen på kursene synes jeg kursleder ofte var for sen og uforberedt i forhold til oppgavene som lå ute på nettet, synes kursleder burde være mer involvert i oppgavelagingen ettersom det er han som lager eksamen, og vil da være mer forberedt på hva oppgavene går ut på. Etter hvert mistet flere og flere motivasjonene til å forberede seg hjemme før kursene ettersom det var mye vi ikke rakk å gå gjennom og kursleder ikke hadde sett så nøye på enkelte av oppgavene. Kursleder har masse kunnskap og erfaring, men oppgavene som lå ute til kursene gikk ut på mye forskjellig men i liten grad på tolkning/faktum/anvendelse av artikler, og eksamen var en ren faktumsoppgave så jeg følte ikke at jeg gjennom undervisningen hadde blitt så forberedt til hvordan man skriver en faktumoppgave.

mer struktur med hensikt på at vi ikke er juss studenter og tydelig informasjon om hva som skal kunnes.

15. Hva synes du om formen på undervisningen?

N	Mean	Standard Deviation	Median
18	2.7	1.3	3

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om formen på undervisningen?	16.7 %	33.3 %	27.8 %	16.7 %	0 %	5.6 %	0 %

16. Hva kunne vært gjort bedre?

Flere kurs

Ha egne forelesninger i JUROFF1410

Plass for alle på seminar

Jeg savnet en forelesningsrekke før kursene (jf JUROFF1500), eventuelt mer konkret informasjon om hva de totalt ti timene undervisning faget hadde skulle dekke, og dermed også hvor mye som lå til studentene.

Flere seminarer istedenfor introduksjonskurset som ble holdt i starten av semesteret.

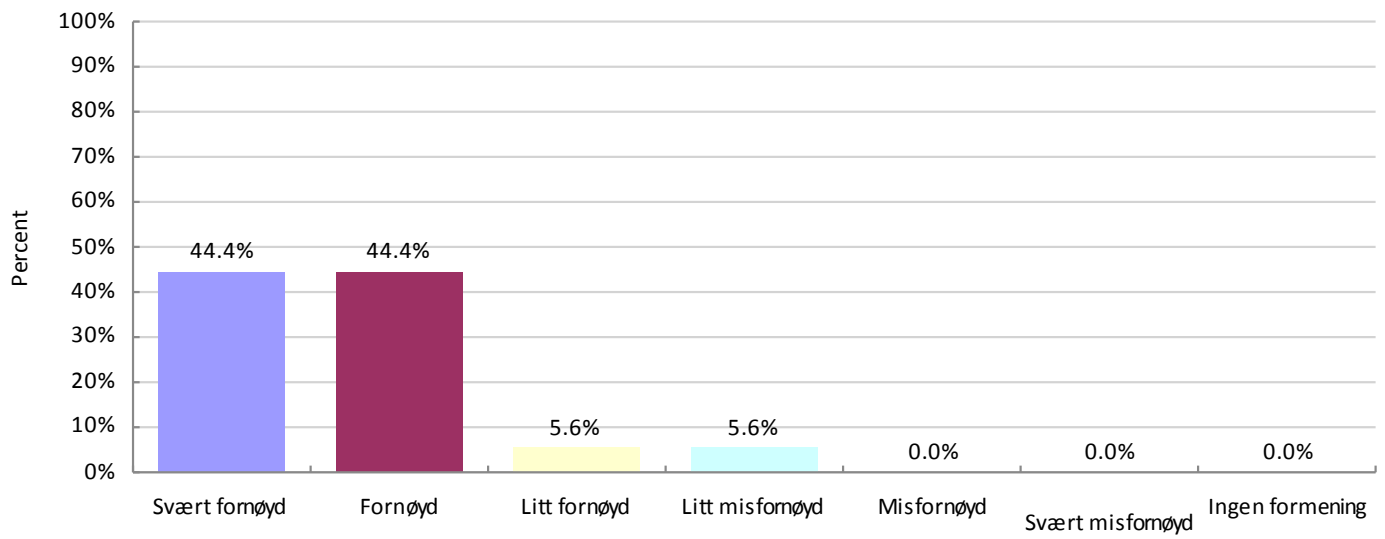
seminar i tillegg til kurset. og mer struktur på kurset.

bedre tilbud om undervisning

Det var satt av for lite tid til forelesninger, et par dager til ville gjort undervisningen mer overdiktlig og læringseffektiv

Seminarrekken kunne vært mer stringent gjennomført. Samtidig vare det i oppgavene en del dommer vi ble bedt å sette oss inn i uten at de nødvendigvis ble gjennomgått så nøye. Det ble studietid brukt, med lite utbytte som kunne vært brukt på andre deler av studiet. Kanskje egne oppgaver for seminarrekken til JUROFF1410 enn det tilsvarende kurset for jusstudentene. Det ble en diskrepans mellom tyngden og kravet til forberedelse i oppgavene, da særlig dommene og måten det disse ble gjennomgått på seminaret.

17. Hva synes du om de skriftlige læremidlene til emnet?

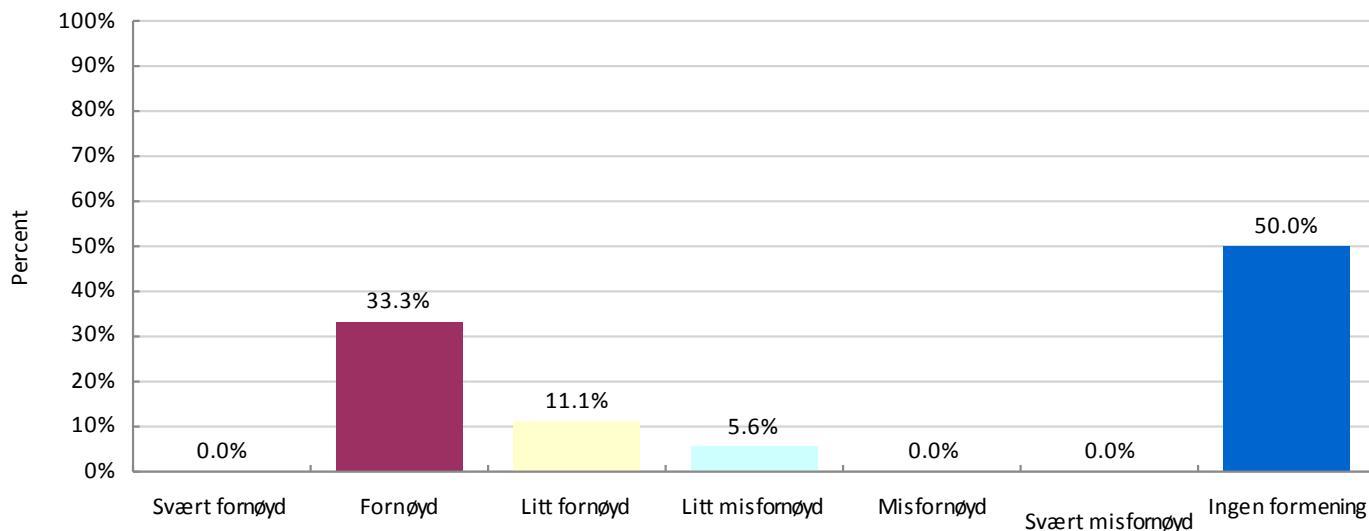

N	Mean	Standard Deviation	Median
18	1.7	0.8	2

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om de skriftlige læremidlene til emnet?	44.4 %	44.4 %	5.6 %	5.6 %	0 %	0 %	0 %

18. Hva kunne vært gjort bedre?

19. Hva synes du om det psykososiale læringsmiljøet på emnet?

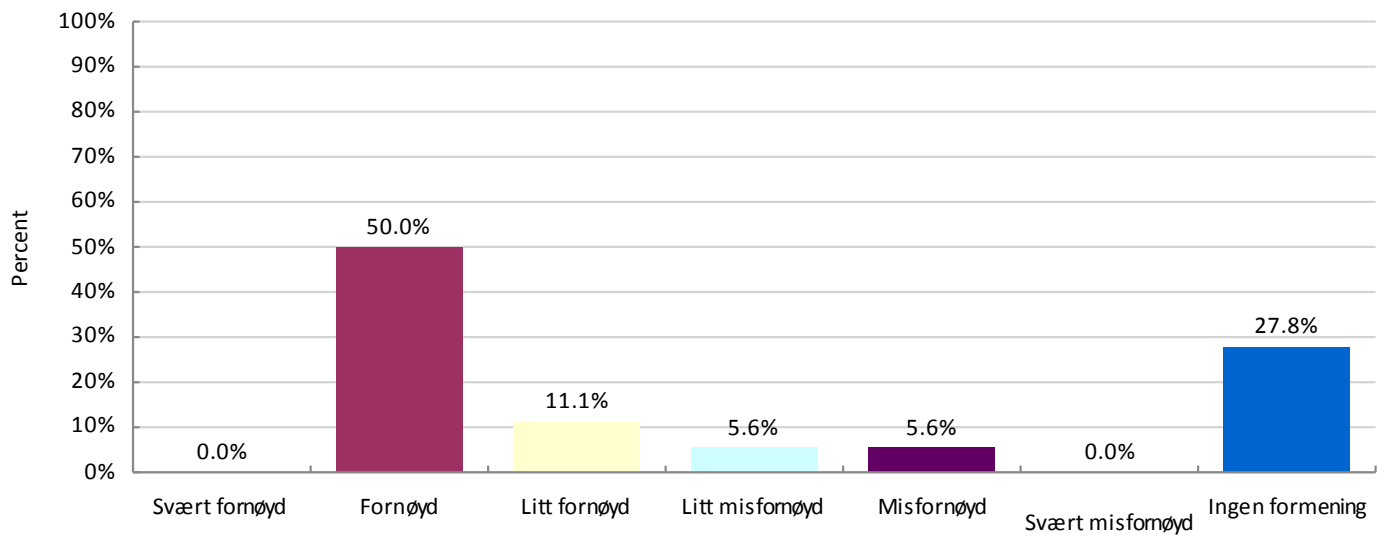
N	Mean	Standard Deviation	Median
18	2.4	0.7	2

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om det psykososiale læringsmiljøet på emnet?	0 %	33.3 %	11.1 %	5.6 %	0 %	0 %	50 %

20. Hva kunne vært bedre?

Muligens en tydeliggjøring av hvem som var studentene av emnet, virket tydelig at mange kom dårlig forberedt eller ikke følte seg i en posisjon til å stille ("dumme") spørsmål som, de få gangene de ble stilt, viste seg å være veldig forløsende og oppklarende for mange.

21. Hva synes du om det fysiske læringsmiljøet på emnet?

N	Mean	Standard Deviation	Median
18	2.5	0.9	2

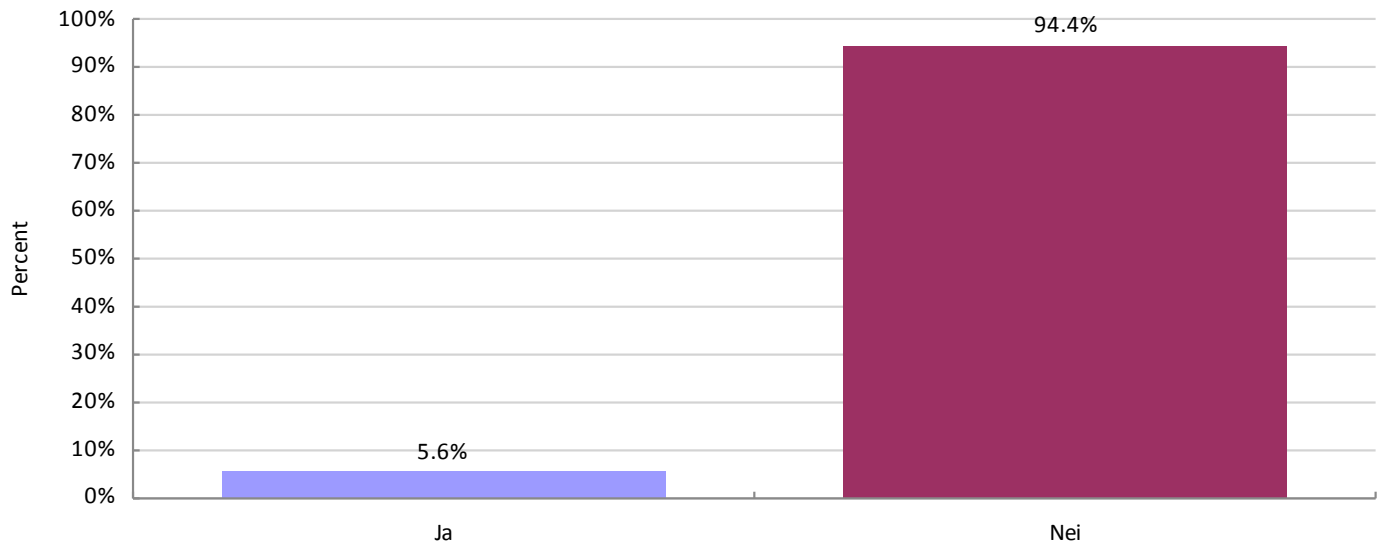
	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om det fysiske læringsmiljøet på emnet?	0 %	50 %	11.1 %	5.6 %	5.6 %	0 %	27.8 %

22. Hva kunne vært bedre?

Ha kursundervisning og eventuelt forelesninger på Blindern, ikke i sentrum.

Seminarrommene på Domus Nova blir vel små når mange nok studenter møter opp, særlig hvis man blir sittende langt bak ta rommene er relativt lange å smale. Hadde vært bedre med et lite auditorium eller større seminarrom.

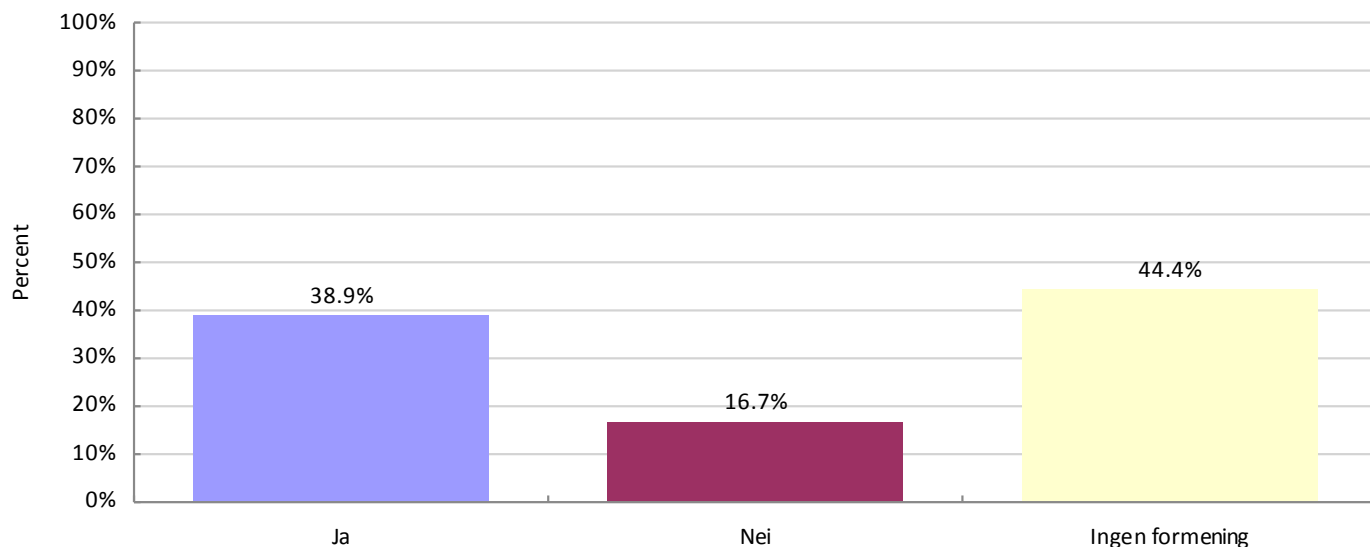
23. Vet du hvor du kan henvende deg for å klage på både det psykososiale og det fysiske læringsmiljøet?

N	Mean	Standard Deviation	Median
18	1.9	0.2	2

	Ja	Nei	N
Vet du hvor du kan henvende deg for å klage på både det psykososiale og det fysiske læringsmiljøet?	5.6 %	94.4 %	18

24. Har du underveis i undervisningen fått anledning til å komme til ordet med ting du ønsket rettet på vedrørende undervisningen?

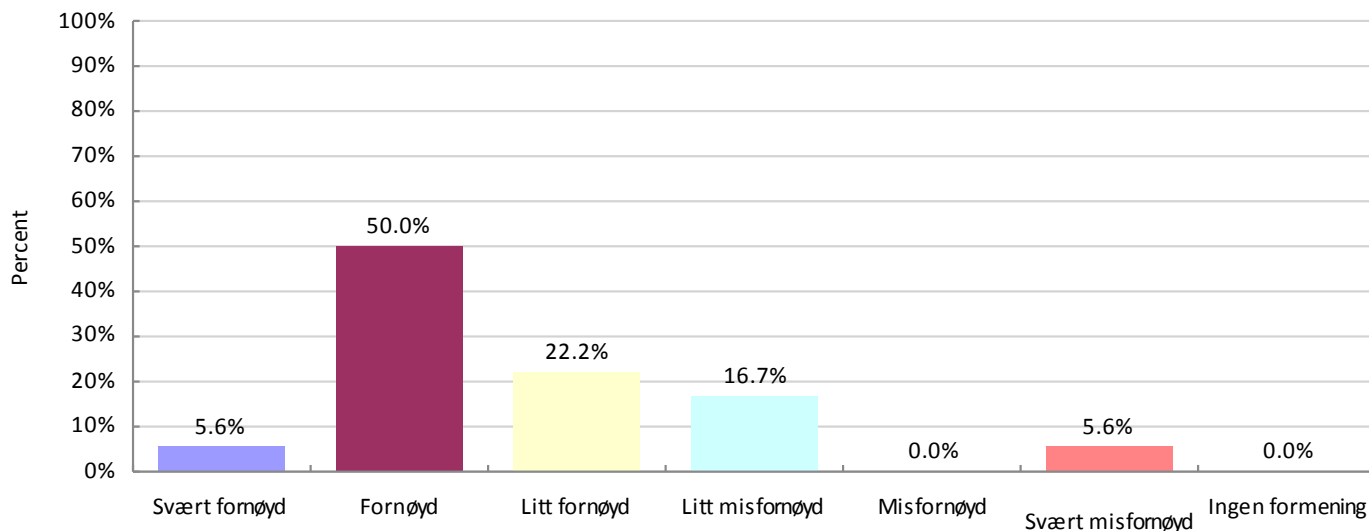
N	Mean	Standard Deviation	Median
18	1.3	0.5	1

	Ja	Nei	Ingen formening	N
Har du underveis i undervisningen fått anledning til å komme til ordet med ting du ønsket rettet på vedrørende undervisningen?	38.9 %	16.7 %	44.4 %	18

25. Hvorfor ikke?

Vel, jeg får det jo strengt tatt nå, men det hjelper ikke mye å be om en egen undervisningsgruppe for ikke-jusstudenter midt i semester.

26. Hva synes du om den måten studentenes faglige prestasjoner i emnet prøves og vurderes?

N	Mean	Standard Deviation	Median
18	2.7	1.2	2

	Svært fornøyd	Fornøyd	Litt fornøyd	Litt misfornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Ingen formening
Hva synes du om den måten studentenes faglige prestasjoner i emnet prøves og vurderes?	5.6 %	50 %	22.2 %	16.7 %	0 %	5.6 %	0 %

27. Hva kunne vært gjort bedre?

Flere kurs

Savner en obligatorisk oppgave i faget, for å gi noen tilbakemelding i forkant av eksamen. En valgfri oppgave var der, men denne ble kun gjennomgått i et ekstrakurs som ble informert om forholdsvis sent. Spesifikt savnet jeg tilrettelegging for nye studenter ved jusfakultetet og for nyere studenter generelt, ble som fremstår som naturlig å ha i et JUOFF-fag (jus for ikke-jurister) og i et førsteårsfag uten påkrevde forkunnskaper.

Jeg synes eksamensoppgaven var veldig spennende og kursansvarlig laget en kjempebra eksamensoppgave, eneste er at vi gjennom kursene egentlig ikke fikk trent på å skrive faktum og tolke. Det ligger ute en innleveringsoppgave men den tok vi bare muntlig. En ting dere bør gjøre til neste gang er å arrangere slik at man kan levere innleveringsoppgaven skriftlig og få skriftlig tilbakemelding, det hadde vært ekstremt nyttig i forhold til at ingen av oss hadde hatt noe juss tidligere. Da kan man rette på eventuelle småfeil i formulering, oppsett og tolkning før eksamen. Dumt at eksamen er det første prøvingsmiddelet til tolkning av jussen, og at det ikke har vært større fokus på det gjennom kursene.

obligatorisk kvalifiseringsoppgave e.l.

Informasjonskanalene, mer via fronter

eksamen er ingen grei måte i hvertfall. kanskje hjemme eksamen eller endå bedre oppgaveskriving som blir vurdert.

Burde være faste rammer på hvordan eksamensoppgavene blir gitt

Flere oppgaver, skriftlig innlevering

En eksamen med mer varierte oppgaver

28. Har du noe mer du vil kommentere kan du gjøre det her:

Som Europastudent som tilbys JUS1410 i 40-gruppen, har det vært utfordrende ikke å få plass på seminar. Det må ha vært en kjempefordel for de på internasjonale studier som har fått det; og virker på meg som en rar tildeling av seminarplasser.

Veldig, veldig lite undervisning og svært lite utbytte av det lille som var. Når så mye av tyngden i faget legges på en kursholder som har liten tid med studentene MÅ det være mye bedre forberedt og strukturert. Å ta 25-minutters pauser når man allerede ligger langt etter kursplanen fordi man ble hengt opp i en samtale med en liten gruppe studenter er IKKE greit.

Dette fremsto som et vanlig jusfag som ikke egner seg særlig godt for studenter på sitt første år, særlig ikke studenter som er mye for fakultetet. Det er synd, for emnet er veldig engasjerende og fagstoffet ikke så krevende.

Folkerett er et kjempe spennende emne, jeg håper dere fortsetter å tilby det fremover. Jeg har lært utrolig mye av emnet, men mye den læringen gjorde jeg på egenhånd samme med andre jusstudenter og diverse bøker om hvordan man skriver juss osv.

Tror at jeg jenta meg her, men alikevel. Jeg synes at undervisningen i form av 5 kursdager er alt for lite. Jeg synes at man bør få mer øving i oppgaveskriving/ eksamensbesvarelse med tilbakemelding etc. Kurslederen bør sette større fokus på hva som er viktig for oss å forstå, å lære og tenke på når det gjelder folkerett. Spesielt siden emnet er nytt for oss og vi er ikke vant med den juridiske metoden og tenkemåten. Jeg synes at seminarer hadde vart en grei måte å lære mye av det som skal kunnes til eksamen, om det der skal være eksamen, eller oppgaveskrivingen på. Alt i alt så synes jeg ikke at 5(6) kursdager holder. Jeg har i tillegg vært på forelesningen (innføring i folkerett) for juss studentene. Men alikevel mangler det forum for diskusjon av det man nettopp har lært på forelesningen eller kurset. Dessuten var det ikke alltid som at vi hadde tid til å gå gjennom alt på kurset som skulle forberedes til denne kursdagen.

Håper evalueringen kan være til hjelp og håper at vurderingsgrunnet blir forbedret (ikke bare eksamen) slik den kan gjenspeile bedre det studentene kan!

God sommer!

Stigen gjorde faget utrolig interessant og spennende!

JUROFF 1500 – Periodisk emnerapport

1. Sammenfattende evaluering av gjennomføringen av emnet i perioden

1.1. Beskrivelse av og kommentarer til eventuelle avvik fra emneplan

Emnet JUROFF1500 (strafferett for ikke-jurister) skal formidle grunnleggende trekk ved strafferettens og strafferettssystemets oppbygging og juristers metode og tenkemåte. Etter å ha gjennomført emnet skal studentene beherske strafferettens grunnbegreper og enkelte straffebud. Kandidaten skal kunne finne, vurdere og henviser til rettskildene innenfor strafferett, samt reflektere over strafferettslige problemstillinger. Som generell kompetanse skal kandidaten sitte igjen med innsikt i elementær strafferett. Emnet gis hvert semester med 8 timer forelesninger og 8 timer kurs. Ingen avvik fra emneplanen.

1.2. Oppsummering og kommentarer til spørreskjema til studenter vår 2013

Våren 2013 ble det gjennomført en evaluering av JUROFF 1500 med spørreskjema til vårens studenter. På undersøkelsen som ble sendt ut til studentene var det 13 av 68 respondenter, som utgjør 19 %. Svarprosenten er dessverre såpass lav at det kan være vanskelig å bruke resultatene direkte.

Med forbehold for meget usikre tall skal noe sies. Jeg må understreke at hver enkelt svarende student utgjør 7,7 %. Og som en av kandidatene skriver: «Jeg tok dette emnet ved siden av fulltidsjobb på dagtid, og vil derfor tro at min tilbakemelding ikke er særlig representativ.» Det gleder flere.

- Emnet er, slik jussen ellers, dominert av kvinner – 77 % (10)
- Flertallet (54 % (7)) er i alderstrinnet 21-25 år
- Fordelingen på bachelor og masterstudenter er helt lik.
- 46 % (6) er svært fornøyd eller fornøyd. Ingen av de 13 er misfornøyd.
- De aller fleste (69 %) er svært fornøyd eller fornøyd med studieinformasjonen.
- Stort sett alle (92 %) er fornøyd med kvaliteten på informasjonen som har med emnet å gjøre.
- Ingen har hatt noen mening m hva som kunne være bedre.
- Dessverre kan konstateres at halvparten (7 studenter) av de 13 svarende studentene *ikke* har fulgt verken forelesninger eller kurs. En kommentar til dette er at undervisningen kolliderer med jobb.
- De som har fulgt undervisningen har fulgt alt eller mye.
- 61 % (8) er selv fornøyd med egen innats.

- 61 % (8) er svært fornøyd eller fornøyde med innholdet i undervisningen. Dette tilsvarer de som har fulgt undervisningen.
- Ingen kommentarer til hva som kunne vært gjort bedre med undervisningen.
- 69 % (9) er svært fornøyde eller fornøyde med formen på undervisningen. Dette er en fler enn de som har fulgt undervisningen.
- 69 % (9) er svært fornøyd, fornøyd eller litt fornøyd med lærebøkene. Og 30 % (4) er misfornøyd. Dette spørsmålet gir større spredning i svarene enn tidlige spørsmål. Negative kommentarer til lærebøkene (Slettan/Øyes bok) gjelder prisen og manglende oppdatering.
- Til det psykososiale miljøet er 46 % (6) fornøyde. Samme tall for det fysiske læringsmiljøet. Meget få (77 % (10) er kjent med hvor de skal klage.
- De aller fleste (77 % 10) har ingen formening vedrørende muligheten å komme til orde vedr undervisningen.
- 61 % (8) er svært fornøyde eller fornøyde med eksamensformen.
- Kommentarer fra noen studenter:
 - Flink foreleser (Thomas Frøberg, min bemerkning). Pensum er kjempebra. Forklarende og enkelt
 - Synd med bare 4 forelesninger i emnet. Det burde ha vært minst det dobbelte. Også flere kurs.
 - En innleveringsoppgave for å teste kunnskapen og språket en skal anvende i jussen hadde vært svært nyttig.

1.3. Oppsummering og kommentarer til FS-rapport 754.001 over kvantitative gjennomføringsdata på emnet (karakterer, stryk, frafall)

Det var 35 studenter som var opp til eksamen våren 2013. I tillegg var det 33 oppmeldte som ikke møtte. De 35 som møtte til eksamen ble vurdert av én kommisjon. Av de som møtte fikk: 5 A, 8 B, 8 C, 9 D, 3 E og to fikk F. Fordeling prosentuell av de 33 som besto: 15 % A, 24 % B, 24 % C, 27 % D og 9 % E. Dette er en jevnere spredning enn våren 2012. Det var stort sett samme antall studenter som hadde meldt seg opp, som møtte og som ikke møtte. Kommisjonen var delvis den samme (én annen sensor). Fordelingen av karakterene var våren 2012 litt annerledes med mange flere gode karakterer: 2012 fikk 60 % fikk A eller B mot 39 % 2013. 2012 fikk 23 % fikk D eller E mot 36 % 2013. Forskjellen mellom de to semestrene kan skyldes små utvalg (30 studenter).

1.4. Er det fanget opp indikasjoner/eksempler på særlig god kvalitet? Hvordan ble dette fulgt opp?

Evaluering av emnet viser at de få studentene som besvarte undersøkelsen er fornøyde.

1.5. Er det fanget opp indikasjoner på sviktende kvalitet? Hvordan ble dette fulgt opp?

Ingen indikasjoner på sviktende kvalitet.

1.6. Hva er det fokusert spesielt på i denne perioden mht utvikling av studiekvalitet? Hva er det viktig å fokusere på i fremtiden?

Det er særlig fokusert på å gjøre studentene i stand til å løse oppgaver. På kursene løser studentene oppgaver som er av tilsvarende form/størrelse som de oppgavene de møter på eksamen. Også i fremtiden vil kursene bli lagt opp slik at oppgaveløsning står i sentrum, mens forelesningene gir innføring i juridisk metode og hovedtrekkene i den alminnelige strafferetten.

2. Forslag til tiltak for å forbedre emnet

De 13 som besvarte undersøkelsen er svært fornøyde eller fornøyde med det meste. Det gjelder læreren, administrasjonen og opplegget ellers. Det minst positive gjelder læreboken av Slettan/Øye som er alt for dyr (opptrykk av Pensumtjeneste) og ikke oppdatert (fra 2001). Det er jeg fullt klar over. Men jeg og øvrige faglærere er enige i at det finnes ingen bedre bok for tiden. Den er særdeles pedagogisk som treffer «ikke-jurister» godt. Det utdaterte blir oppdatert og kommentert i undervisningen. Derfor er det uheldig at ikke alle følger undervisningen.

Emnet JUOFF1500 fungerer godt, det tilbys hvert semester og har jevnt tilsig av studenter. De fleste studentene er bachelor studenter i kriminologi, det er denne studentgruppen som emnet primært retter seg mot, vi rekrutterer altså de fleste studentene fra emnets primære målgruppe. Noen av studentene er imidlertid enkeltemnestudenter fra andre fakultet, for eksempel studenter på språkfag som satser på en karriere som tolker i rettsvesenet og dermed ønsker seg grunnleggende kunnskap om strafferett. Det er også noen studenter som enten ikke har kommet inn på jusstudiet og tar dette emnet mens de prøver å kvalifisere seg til opptak på jusstudiet, eller de tar emnet som en ”prøve” på om juss er noe for dem. De fleste studentene har ikke tatt juridiske emner før, dette er heller ikke noe krav. Emnet er lagt opp slik at studenter uten noen forkunnskaper i juss skal kunne ta emnet, dette ser ut til å fungere godt.

Med hensyn til undervisningen så fremgår det av evalueringen at studentene stort sett var fornødt med den undervisningen de ble tilbudt, de ønsker imidlertid mer undervisning og tidligere studiestart. Ønsket om tidligere studiestart vil bli vurdert, det kan være et poeng å starte noe tidligere, slik at det blir et lengre tidsrom til egenstudier mellom undervisningsslutt og eksamen. Tanken bak dagens opplegg er at det skal være intensiv undervisning ganske nær opp til eksamen for at studentene skal ha det de lærte på undervisningen ”friskt i minne” ved eksamen. At studentene ønsker mer undervisning er et generelt fenomen og ikke spesielt for dette emnet, vi må imidlertid vurdere antallet undervisningstimer opp mot emnets størrelse (i studiepoeng), og det vil ikke være rom for å tilby vesentlig mer undervisning.

Det er også slik at mange av studentene ikke møter på undervisning. Det har relativt sett vært få av de studentene som har meldt seg opp til eksamen som har deltatt i undervisningen. Det kan være flere grunner til dette, en sentral grunn er at en del av studentene tar mange emner samtidig og har problemer med at undervisningen foregår samtidig. Dette problemet er det vanskelig å gjøre noe med ettersom studentene følger mange forskjellige emner, det blir en umulig oppgave å koordinere disse. De studentene som møter til undervisningen er som regel interessert og godt motivert. De fleste er villige til å legge ned arbeid med oppgaveløsning i forkant av kursene, og stiller godt forberedt til kursene. Alt i alt virker det som om studentene er fornøyde med formen på undervisningen.

17. september 2013

Ulf Stridbeck, fagansvarlig JUROFF 1500

Til: PMR

Dato: 21.10.2013

Saksbehandler:
Christine Havgar

Forslag til endringer i litteratur, hjelpemidler, læringsutbytte og fagbeskrivelser for våren 2014.

Det er innkommet forslag til endringer i litteratur og læringsutbytte fra ansvarlige faglærere. Endringsforslagene presenteres i dette notatet, sortert etter studieår i kronologisk rekkefølge. Vedtatte endringer vil normalt ikke tre i kraft før påfølgende semester.

Det har foregått en parallell prosess med godkjenning av læringsutbyttebeskrivelser i henhold til Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, og den semestervise rutinen for endring av litteratur og læringsutbytte. Grunnet dette kan det forekomme at enkelte av de vedlagte læringsutbyttebeskrivelsene ikke følger kravene i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk og at dette må kvalitetssikres av administrasjonen før endelig publisering av emne- og semestersidene for våren 2014.

INNHOLDSLISTE:

Side: 3-7.....**TREDJE STUDIEÅR**

- 1. JUS3111/JUR3000P – Obligasjonsrett**
- 2. JUS3111/ JUR3000P- Avtalerett**

Side: 8-11.....**FJERDE STUDIEÅR**

- 1. JUS4211/ JUR4000P – Alminnelig strafferett**
- 2. JUS4211/JUR4000P – Sivilprosess og Straffeprosess**
- 3. JUS4122/ JUR4000P - Rettssosiologi I**

Side: 12-19.....**NORSKE VALGEMNER**

- 1. JUR1285- Markedsrett**
- 2. JUR1981/JUS5981- Grunnleggende skatterett**

3. JUR1820/JUS5820 Design-, varemerke- og patentrett

4. JUR1512/JUS5512- Arbeidsrett- den kollektive del

Side: 19-37.....**ENGELSKE VALGEMNER**

1. JUS5911- International Climate Change and Energy Law

2. JUS5870- International and Comparative Labour Law

3. JUS5101- Criminology

4. JUR1530 /JUS5530- Refugee and Asylum Law

5. JUS5650- Enforcement and Dispute resolution in a Digital Context

6. JUR1910/JUS5910- Woman`s Law and Human Rights

7. JUR1630/JUS5630- Privacy and Data Protection

Side 38.....**EMNELEVERANSER TIL ANDRE STUDIEPROGRAM**

1. Euro2101- EØS-regelverket; innhold og betydning for nasjonal handlefrihet

TREDJE STUDIEÅR: JUS3111 og JUR3000P**1. JUS3111/ JUR3000P – Obligasjonsrett og avtalerett**

Ansvarlig faglærer: Lasse Simonsen.

Forslag fremmet av Geir Woxholth.

Kommentar fra Geir Woxholth:

Jeg viser til forslag om endringer i læringskravene/pensum for Formuerett I som Lasse Simonsen har sendt inn i dag. De gjelder for avtalerett (der jeg er ansvarlig) og obligasjonsrett (der Lasse Simonsen er ansvarlig). Vi er som det vil fremgå av Lasses mail enige om forslagene. Jeg vil bare tillegge at dette ikke fører til noen problemer med hensyn til studiepoeng (omfang). Det er god plass innenfor rammen for Formuerett I i faget avtalerett. Dagens pensum ligger godt under studiepoengrammen og det vil det fortsatt etter at den foreslåtte endringen er implementert.

Obligasjonsrett:**Forslag til endringer i læringsutbytte:****Hva lærer du?**

Det kreves god forståelse av:

- Obligasjonsrettens (kontraktsrettens og pengekravsrettens) rettskildelære.
- Prinsippene for realforpliktelsers innhold, herunder hovedforpliktelser og biforpliktelser, resultatforpliktelser og innsatsforpliktelser, genus- og speciesforpliktelser, og av prinsippene for fastleggelsen av realforpliktelsers innhold, herunder prinsippene om opplysningsrisiko og misligholdt opplysningsplikt.
- Prinsippene for oppfyllelse av obligasjonsrettslige forpliktelser, hvem som kan oppfylle, hvem som kan motta oppfyllelse osv.
- Prinsippene om oppfyllestid for forpliktelser.
- Prinsippene om oppfyllestesstedet for forpliktelser.
- Reglene om oppsigelse og avbestilling.
- Reglene om kontraktsrevisjon; forutsetningslæren, læren om force majeure og avtaleloven § 36 som grunnlag for å revidere innholdsmangler.

- **Kulepunktet foran utgår og erstattes med dette: «Reglene om kontraktsrevisjon; forutsetningslæren og læren om force majeure. (Læringskravene vedrørende avtaleloven § 36 er omfattet av avtalerettens læringskrav, jfr. disse)».**
- Reglene om mislighold og misligholdsbeføyelser, - detensjonsrett, rett til naturaloppfyllelse, retting, prisavslag, hevning, erstatning. Antecipert mislighold. Brudd på kreditorplikter.
- Prinsippene om bortfall av misligholdsbeføyelser ved forbehold, undersøkelsesplikt, reklamasjonsplikt, avkall, passivitet.
- Berikelse som kravsgrunnlag.
- Direktekrav.

Det kreves kjennskap til:

- Internasjonale instrumenter som UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts og Principles of European Contract Law
- Kontrakter og andre beslektede grunnlag for forpliktelser.
- Debitor og kreditor for obligasjonsrettslige (kontraktsrettslige og pengekravsrettslige), forpliktelser, herunder reglene om flere debitorer for krav og prinsippene om bruk av oppfyllelseshjelpere.
- Avtaler om misligholdsvirkninger; ansvarsfraskrivelser, ansvarsskjerpelser og konvensjonalbot.
- Tredjepersons erstatningsansvar for mislighold (tilskyndelse til mislighold, illojal konkurranse o.l.).

Se semestersiden for pensum.

Beskrivelse av fagområdet

Obligasjonsretten er læren om skyldforhold, særlig skyldforhold som har grunnlag i kontrakt. Obligasjonsretten omhandler forpliktelsers innhold, endring, opphør samt virkningen av at forpliktelser ikke er blitt oppfylt på riktig måte. Både realforpliktelser og pengeforpliktelser behandles. En del temaer som er spesielt knyttet til pengeforpliktelser, er likevel skilt ut til egen behandling i emnet [emne:JUS3211].

Obligasjonsretten grener seg ut i en rekke, mer eller mindre spesielle, typer av skyldforhold – særlig kontraktsforhold. De spesielle kontraktsforhold er hver for seg egne rettsdisipliner. Å behandle alminnelig obligasjonsrett som en egen teoretisk rettsdisiplin tjener likevel flere formål: Først og fremst tjener det et pedagogisk formål: De fleste typer av skyldforhold – ikke minst kontraktsforhold – har en rekke felles problemstillinger. Fellesspørsmål er det rasjonelt å behandle i en allmenn rettsdisiplin fremfor ta dem opp på en repeterende måte i de forskjellige deler av den spesielle kontraktsretten. For en rekke typer av skyldforhold – ikke minst kontraktsforhold –

gjelder det også felles regler som med fordel kan og bør behandles i en allmenn rettsdisiplin, hvor ikke minst komparative momenter kan belyses. Dessuten er det en rekke ulovfestede prinsipper som går igjen fra type til type av skyldforhold, for eksempel prinsipper om betydningen av passivitet m.m.

Alminnelig obligasjonsrett har tradisjonelt hatt et videre siktemål enn det rent pedagogiske. I motsetning til en rekke andre land i Europa har Norge – og for øvrig også de andre nordiske land – ikke hatt noen kodifikasjon av allmenne regler på obligasjonsrettens område. Dermed ble det i det 19. og 20. århundre en nærliggende oppgave for rettsvitenskapen – i et vekselspill med rettspraksis – å søke å utvikle og formulere allmenne obligasjonsrettslige prinsipper. Dette kunne bare gjøres i en alminnelig obligasjonsrett. Alminnelige obligasjonsrettslige prinsipper er en form for syntese, som senere kunne tjene som rettesnor for løsning av rettsspørsmål som oppsto i de forskjellige typer av skyldforhold, særlig der man savnet mer konkret rettskildemateriale av betydning.

Det går et skille mellom realforpliktelser og pengeforpliktelser. Det er et systematisk hensiktsmessighetsspørsmål hvorvidt pengeforpliktelser og realforpliktelser som bygger på kontrakt, skal behandles i separate disipliner, altså som pengekravsrett og kontraktsrett, eller i en felles disiplin, obligasjonsrett. Denne systematiske oppdelingen har ikke avgjørende betydning, og faget kan enten baseres på studium av fremstillinger av obligasjonsrett eller av pengekravsrett og kontraktsrett. I nåværende studieordning tas det utgangspunkt i obligasjonsretten som en felles disiplin for realforpliktelser og pengeforpliktelser, men slik at en del temaer som spesielt gjelder pengeforpliktelser, er skilt ut og [inngår i faget Obligasjonsrett II](#).

2. JUS3111/ JUR3000P - Avtalerett

Ansvarlig faglærer: Geir Woxholth.

Forslag til endringer:

Endring i hovedlitteraturen:

Jeg kommer med en ny og oppdatert utgave av min bok Avtalerett våren 2014. Den skal ta over for nåværende utgave. Forslaget innebærer ingen reelle endringer. Boken er imidlertid oppdatert med hensyn til ny lovgivning, rettspraksis mv. Det er ingen omfangsmessige endringer eller tekniske endringer i kapitler osv.

Forslaget går ut på at fra og med våren 2014 blir:

Woxholth, Geir, Avtalerett, 9 utgave, Oslo 2014 alternativt pensum med samme bok, 8 utgave.
Fra og med høst 2014 blir 9 utgave eneste pensum.

Dette innebærer ingen endringer når det gjelder det øvrige pensumalternativet for hovedlitteratur, Hov og Høgbergs bok. Denne boken skal fortsatt være alternativt pensum til min bok.

Endring i tillegglitteratur:

Geir Woxholth, Utviklingen i rettspraksis om anvendelsen av avtaleloven § 36, Jussens Venner, hefte 4/2013, s 259 flg.

Endring i læringskrav:

Jeg viser til forslag om endringer i læringskravene/pensum for Formuerett I som Lasse Simonsen har sendt inn i dag. De gjelder for avtalerett (der jeg er ansvarlig) og obligasjonsrett (der Lasse Simonsen er ansvarlig). Vi er som det vil fremgå av Lasses mail enige om forslagene. Jeg vil bare tillegge at dette ikke fører til noen problemer med hensyn til studiepoeng (omfang). Det er god plass innenfor rammen for Formuerett I i faget avtalerett. Dagens pensum ligger godt under studiepoengrammen og det vil det fortsatt etter at den foreslåtte endringen er implementert.

Hva lærer du?

Det kreves god forståelse av:

- Inngåelse av avtale ved fullmektig og andre representasjonsforhold, særlig for juridiske personer.
- Hva det innebærer at en avtale er ugyldig, og virkningene av at gyldig avtale ikke er kommet i stand.
- Ugyldighetsregelen i avtaleloven § 33.
- **Den alminnelige formuerettslige lempningsregelen i avtaleloven § 36. (Dette er nytt)**

Det kreves kjennskap til:

- Andre enn de ovennevnte ugyldighetsreglene.
- Godkjennelse av ugyldige disposisjoner.
- Tredjemanssavtaler.
- Avtaleinngåelse gjennom agenter, eiendomsめglere og fondsめglere.
- Det offentliges kontroll med standardkontraktsvilkår, jfr. markedsføringsloven § 22.

Se semestersiden for pensum.

Beskrivelse av fagområdet

Reglene om inngåelse og tolkning av avtaler – som studiemessig er lagt til Privatrett I – har tradisjonelt vært oppfattet som en del av avtaleretten. De deler av avtaleretten som inngår i

Formuerett I, gjelder først og fremst reglene om avtaleinngåelse ved hjelp av fullmektig og andre mellommenn, reglene om ugyldighet og reglene om tredjemannsavtaler. Også dette er regler som tradisjonelt er blitt behandlet som deler av avtaleretten.

Reglene om fullmakt og ugyldighet har særlig forbindelseslinjer til to av de andre fagene i Formuerett I og II:

For det første må avtalerettens regler om fullmakt ses i sammenheng med selskapsretten, idet det er forbindelseslinjer mellom selskapsrettens regler om representasjonsrett og avtalerettens regler om fullmakt og annen representasjon. Til avtalerettens representasjonsregler hører også emner fra mellommannsretten, f eks om handelsagenter, kommisjonærer, meglere mv.

For det annet må avtalerettens regler om ugyldighet ses i sammenheng med obligasjonsretten (kontraktsretten og pengekravsretten). Det er forbindelseslinjer mellom avtalerettens regler om ugyldighet og obligasjonsrettens regler om kontraktsbrudd. **(Nytt tillegg herfra som lyder:) Det er også forbindelseslinjer mellom avtalerettens regler om ugyldighet og obligasjonsrettens regler og prinsipper om kontraktsrevisjon (lempning). Et eksempel er avtaleloven § 36, som dels er en ugyldighetsregel og dels en lempningsregel. I det praktiske rettsliv er det imidlertid lagt til grunn at bestemmelsen først og fremst har fått betydning for ugyldighetstilfeller. Av denne grunn er avtaleloven § 36 pensummessig helt og fullt lagt til avtaleretten, mens den ulovfestede revisjonsregelen – forutsetningslæren – og læren om force majeure, er lagt til obligasjonsretten.**

I avtaleretten inngår også en redegjørelse for hva ugyldighet er, forskjellige former for ugyldighet, samt reglene om habilitetsmangler, tilblivelsesmangler og innholdsmangler. Ugyldighetsreglene har også linjer til moderne forvaltningsrett ved den offentlige kontroll med standardkontraktsvilkår, jfr. markedsføringsloven § 22.

Følgende går ut fra den gamle beskrivelsen, fordi den er blitt endret, se foran:

«Det må gjøres en reservasjon for hoveddelen av avtaleloven § 36 om innholdsmangler og læren om bristende forutsetninger, som for å unngå dobbeltbehandling, pensummessig blir behandlet i obligasjonsretten (kontraktsretten og pengekravsretten)».

FJERDE STUDIEÅR: JUS4211, JUS4122 og JUR4000P**1. JUS4211/ JUR4000P – Alminnelig strafferett**

Ansvarlig faglærer: Ulf Stridbeck.

Forslag til endringer:**a) Ny alternativ hovedlitteratur:**

Henry John Mæland: Norsk alminnelig strafferett, Bergen 2012 – 376 sider

Litteraturhenvisninger til læringskrav i ALMINNELIG STRAFFERETT -**God forståelse:**

- Juridisk metode: Andenæs kap. 10 og 11 eller Eskeland kap. II:6.1.og 6.2, III: 1, 2, 3.1 og 3.3, IV og XX eller Mæland kap. 2 og 3.
- Ansvarslæren: Andenæs kap. 8, 9, 12:I-V 1., 14, 15:I-VII, 16, 17, 19 - 24, 25:III-IX, 27:I, 28, 29, 31, og 33 – 35 eller Eskeland kap. VII-XI, XII: 2.2.1 og XIII eller Mæland kap. 5-12
- Reaksjonssystemet (inkl. fullbyrdelseslæren): Andenæs kap. 37: II og VI, 38:II, III, V, VI, 39:II, III, 41:I og II og 47:III-V eller Eskeland kap. XVI: 1 og 2, og XVII: 1, 3 – 6 eller Mæland kap. 13-16, 18-20 og 23.

Litteraturhenvisninger til læringskrav i ALMINNELIG STRAFFERETT -**Kjennskap til:**

- Straffens formål, begrunnelser og virkninger: Andenæs kap. 6 og 7 eller Eskeland kap. II:4 og 5 eller Mæland kap. 2
- Fullbyrdelseslæren: Se Andenæs i punktet 'Reaksjonssystemet' ovenfor eller Eskeland kap. XIX: 1, 2, 3, og 4 eller Mæland kap. 1-4, se også under «Reaksjonssystemet».
- Straffelovgivningens virkeområde i tid og rom: Andenæs kap. 53 og 55 eller Eskeland kap.III: 3.3.2 eller kap. 26-27.

Vennligst se kommentarer fra Ståle Eskeland (vedlegg 1).**b) Forslag til endringer i litteraturbeskrivelsen i Strafferett.**

Foreslått av: Inge Lorange Backer.

Kommentar fra Inge Lorange Backer:

Faglærerne i strafferett er orientert om forslaget. Ansvarlig faglærer, professor Ulf Stridbeck, har gitt uttrykk for at han finner annen (siste) setning i forslagets tredje avsnitt overflødig.

Vennligst se kommentarer fra Anne Robberstad (vedlegg 2).

Litteraturbeskrivelse

Litteraturen består av innføringslitteratur, anbefalt hovedlitteratur, samt tilleggslitteratur. Innføringslitteraturen dekker ikke kunnskapskravene, og går sjelden utover disse. Den anbefalte hovedlitteratur består av den litteratur som best dekker læringskravene. Tilleggslitteratur er oppgitt for å gi studentene informasjon om hvor de kan finne fordypningsstoff på ulike områder som de måtte være spesielt interessert i. Studiet av tilleggslitteratur kan ofte ha overføringsverdi for bedre forståelse av strafferettslige problemstillinger generelt, men forutsettes ikke lest, i motsetning til hovedlitteraturen.

De to anbefalte bøkene i alminnelig strafferett (alternativ hovedlitteratur), Johs. Andenæs: Alminnelig strafferett (5. utg. 2004) og Ståle Eskeland: Strafferett (3. utg. 2013), er ulike på flere måter. Andenæs' bok, som ble utgitt første gang i 1956, regnes som en klassiker innenfor strafferetten. Eskelands bok, som ble utgitt første gang i 2000, er i større grad enn Andenæs' bok rettskilde- og metodeorientert, i samsvar med en uttalt målsetting for det juridiske studiet.

Eskelands bok er ajourført når det gjelder lovgivning og rettspraksis til 2013, Andenæs' bok er ajourført til 2004. Den ulovfestede frifinnelsesgrunnen ulovlig politiprovokasjon er ikke behandlet hos Andenæs.

Læringskravene refererer til gjeldende rett, og ikke anbefalt hovedlitteratur. Studentene må selv skaffe seg oversikt over på hvilke områder det er kommet ny lovgivning og rettspraksis.

2. JUS4211/ JUR4000P – Sivilprosess og straffeprosess.

Ansvarlig faglærer: Anne Robberstad og Jo Stigen.

Forslag fremmet av Anne Robberstad.

Jo Stigen har som ansvarlig for straffeprosess sagt seg enig i endringen av felles tilleggslitteratur.

Forslag til endringer:

Sivilprosess:

Innføringslitteratur: Mæland 2009 erstattes av siste utgave: *Henry John Mæland: Kort prosess. En innføring i den sivile rettergang etter tvisteloven*, 3. utgave 2013

Tilleggslitteratur:

Schei m fl 2007 erstattes av siste utgave: *Schei m fl: Tvisteloven. Kommentartutgave, bind I og II*. 2. utgave 2013

Ny tittel inn:

Jens Edvin A. Skoghøy: Tvisteløsning. Oslo 2010

Felles tilleggslitteratur for straffeprosess og sivilprosess:

Bøhn 2002 erstattes av siste utgave: *Anders Bøhn: Domstolloven. Kommentartutgave*. 2. utgave Oslo 2013

3. JUS4122 / JUR4000P– Retts sosiologi

Ansvarlig faglærer: Knut-Erich Papendorf.

Forslag til endringer i hovedlitteratur (blandingskompendium):

Ut:

Åkvåg 25 s

Bahus 15 s

Papendorf 20 s

Sand 25 s

Aubert 7 s

Sum 92 s

Inn:

Papendorf, Knut (2011): Business lawyers in the Age of Globalization – A Comparison of the Situation in Norway and Germany. I Hellum, Ali, Griffiths (eds), From Transnational Relations to Transnational Laws, Ashgate, s. 209-227.

18 s

Graver, H. P.: Hvem bestemmer over loven? Hvordan rettsliggjøring av samfunnet gjør jussen mektigere på bekostning av politikken. I Samtiden nr. 2, 2012, s. 100-110

10 s

Olaussen, L. P. (2005): Folks tillit til og medvirkning i domstolene. I Tidsskrift for strafferett. Nr. 2. s. 119 – 143

25 s

Sand, I. J. (2012): Rettssosiologisk teori i komplekse samfunn: Hva slags teori har vi behov for? I Kritisk juss, nr. 3 – 4, s. 181 – 203

23 s

Grut, Øyvind, Mina Luhr og André Olsen (2011): Jusstudentenes sosiale bakgrunn og yrkesplaner. I Juss-Buss (red.). Med loven mot makta, Novus, s. 43-78.

35 s

Sum

111 s

Vennligst se kommentarer fra Hadi Strømmen Lile (vedlegg 3).

NORSKE VALGEMNER

1. JUR1285 – Markedsrett

Ansvarlig faglærer: Ole-Andreas Rognstad.

Forslag til endring i hjelpemidler:

Hefte: «Hjelpemidler i Markedsrett»

Forslag til endring i hovedlitteratur:

Kompendium i Markedsrett, 2. utgave, med unntak av alt petitstoff.

Følgende endring gjøres i *innholdet* i forhold til i dag:

Stenvik, Are: Patentrett, 2. utg. Oslo 2006 s. 16–27, 53–81, 123–155.

erstattes med

Stenvik, Are: Patentrett, 3. utg. Oslo 2013 s. 16-26, 50-78, 120-146.

Totalt antall sider hovedlitteratur: ca. 400**2. JUR1981/JUS5981– Grunnleggende skatterett**

Ansvarlig faglærer: Frederik Zimmer.

JUS5981:**Forslag til endringer i hovedlitteratur:**

Zimmer, Frederik: Lærebok i skatterett, 7. utgave 2013.

JUR1981:**Forslag til endringer i hovedlitteratur:**

Zimmer, Frederik: Lærebok i skatterett, 7. utgave 2013, unntatt kap. 17 – 19. Stoff som er satt med petit, omfattes ikke av lærestoffet.

Boken dekker læringskravene godt. En del av det stoffet som er satt med petit og således ikke hører med til lærestoffet, vil likevel være nyttig lesning som bakgrunnsstoff, supplering osv.

3. JUR1820/ JUS5820 - Design-, varemerke- og patentrett.

Ansvarlig faglærer: Ole-Andreas Rognstad.

Kommentar fra Ole-Andreas Rognstad: Merk spesielt at pensumendringene i de to sistnevnte (JUR1820/JUS5820) FORUTSETTER at fagenes tittel endres, ettersom designretten tas ut av pensum.

JUS5820:

Forslag til endring i navn på emnet:

Patent- og varemerkerett.

Forslag til endringer i hjelpemidler:

Hefte: Hjelpemidler i Patent- og varemerkerett.

Forslag til endringer i hovedlitteratur:

Ny hovedlitteratur:

Lassen, Birger Stuevold og Are Stenvik: Kjennetegnsrett, 3.utg. Oslo 2011 s.17-35, 54-100, 107-119, 155-182, 204-223, 238-443, 459-487, med unntak av alt petitstoff. Sidene 200-203 samt 497-507 er ikke eksamensstoff, men anbefales likevel lest.

Stenvik, Are: Patentrett, 3. utg., Oslo 2013, s. 13-16 annet avsnitt, 26 siste avsnitt-41 annet avsnitt, 51 tredje avsnitt-60 tredje avsnitt, 61 tredje avsnitt-74 fjerde avsnitt, 120-254 annet avsnitt, 280-303 første avsnitt, 338-393

Totalt antall sider hovedlitteratur: Ca. 600 sider

JUR1820:

Forslag til endring i navn på emnet:

Patent- og varemerkerett.

Forslag til endringer i hjelpemidler:

Hefte: Hjelpemidler i Patent- og varemerkerett

Forslag til endringer i hovedlitteratur:

Ny hovedlitteratur:

Lassen, Birger Stuevold og Are Stenvik: Kjennetegnsrett, 3.utg. Oslo 2011 s.17-35,54-100,107-119,177-182,204-223,238-262,279-428,459-479,med unntak av alt petitstoff.

Stenvik, Are: Patentrett, 3.utg., Oslo 2013 s.53-60,61-74,120-145,169-75,198-205,211-223,280-290,338-368.

Totalt antall sider hovedlitteratur: Ca. 360 sider

4. JUR1512/JUS5512 – Arbeidsrett- den kollektive del

Ansvarlig faglærer: Stein Evju.

Vennligst se kommentarer fra Stein Evju (vedlegg 4).

Administrasjonens kommentarer vedrørende vedlagt læringsutbyttebeskrivelse fra Stein Evju:

Studiedekanen har fullmakt til å vedta alle nye læringsutbyttebeskrivelser i forbindelse med implementeringen av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Forslag til læringsutbytte til JUR1512/JUS5512 er godkjent av studiedekanen og vil bli publisert til våren 2014.

Forslag til endringer i litteratur:

JUR1512:

Innføringslitteratur:

Stokke, Torgeir Aarvaag; Kristine Nergaard, Stein Evju, Det kollektive arbeidslivet. 2. utgave. Universitetsforlaget 2013, kap. 2, 3 og 6 [111 s.]

Evju, Stein, «Arbeidsrettsdisiplinen og arbeidsrettsforskningen i tilbakeblikk: Utviklingen av faget og forskningen fra fortid til nåtid», *Arbeidsrett* 2012, s. 1–29

Hovedlitteratur:

- Stokke, Torgeir Aarvaag; Kristine Nergaard, Stein Evju, *Det kollektive arbeidslivet*. 2. utgave. Universitetsforlaget 2013, kap. 4 (Tariffavtaler som rettslig fenomen) og kap. 5 (Tariffrevisjoner) 112 s
- Evju, Stein, «Arbeidsrett og styringsrett – et perspektiv». I: Evju, Stein, *Arbeidsrett: Utvalgte artikler 2001–2010*. Universitetsforlaget 2010, s. 29–51 21 s.
- Evju, Stein, «Tariffavtalebegrepet – prosessuelt og materielt», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 2, s. 112–123 (2005) 12 s.
- Evju, Stein, «Kollektiv autonomi, 'den nordiske modell' og dens fremtid», *Arbeidsrett* 2010, s. 1–29 29 s
- Evju, Stein, «Normer og rettsvirkninger – to tariffrettslige observasjoner», *Arbeidsrett* 2013, s. 139–146 8 s.
- Evju, Stein, *Ufravikelighet og tariffbundethet – historisk og aktuelt*. Institutt for privatrett, Arbeidsrettsgruppen. Arbeidsnotater 2013:1 36 s.
- Evju, Stein: «Konkurrerende tariffavtaler», *Arbeidsrett* 2010, s. 105–141 36 s.
- Evju, Stein, «Fusjon og tariffavtaler», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 7, s.103–141 (2012) 38 s.
- Evju, Stein: «Informasjon og drøftelser som beslutningsvilkår», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 1, s. 263-273 (2005) 10 s.
- Evju, Stein, «The right to strike in Norwegian labour law: An insider–outsider perspective». I: Evju, *Arbeidsrett: Utvalgte artikler 2001–2010* (ovenfor), s. 171–186 15 s.
- Evju, Stein, «Arbeidsrett i møte med Europa: Om utstasjonering, tjenstedirektiv og andre direktiver». I: Evju, *Arbeidsrett: Utvalgte artikler 2001–2010* (ovenfor), s. 255–279 25 s.
- Evju, Stein, «Saklighet og «lovanvendelse» i Arbeidsretten». I: 15 s.

Jens Fejø m.fl. (eds.), *Festschrift. Liber Amicarum et Amicorum in Honour of Ruth Nielsen*. Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2013, s. 111–125

Ulseth, Therese Smith, «Hva er så spesielt med tariffavtaler? Om tolkning av tariffavtaler, særlig om klarhetskravet», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 6, s. 324–340 (2012) 17 s.

I alt: 374 s.

Støtte- og tillegglitteratur:

Prop. 134 L (2010–2011) *Lov om arbeidstvister (arbeidstvistloven) og lov om lønnsnemnd i arbeidstvister (lønnsnemndloven) m.m.*

Evju, Stein, «Voldgift og domstol i kollektivarbeidsrettslige tvister: Et komparativt blikk på genesen i Danmark og Norge». I: Evju, *Arbeidsrett: Utvalgte artikler 2001–2010* (ovenfor), s. 52–65

Evju, Stein, «Prosessmonopolet. Grunnlag og grenser». I: Evju, *Arbeidsrett: Utvalgte artikler 2001–2010* (ovenfor), s. 104–128

Evju, Stein, «Safeguarding National Interests: Norwegian Responses to Free Movement of Services, Posting of Workers and the Services Directive». I: Stein Evju (ed.), *Cross-Border Services, Posting of Workers, and Multilevel Governance*. Institutt for privatrett, Skriftserie 193, 2013, s. 225–259

Arbeidsrett.no, *Kommentarer til arbeidstvistloven og lønnsnemndloven* (2012) [database i X-port, og papirutgave ved Henning Jakhelln m.fl.]

JUS5512:

Innføringslitteratur:

Stokke, Torgeir Aarvaag; Kristine Nergaard, Stein Evju, Det kollektive arbeidslivet. 2. utgave. Universitetsforlaget 2013, kap. 2, 3 og 6 [111 s.]

Evju, Stein, «Arbeidsrettsdisiplinen og arbeidsrettsforskningen i tilbakeblikk: Utviklingen av faget og forskningen fra fortid til nåtid», *Arbeidsrett* 2012, s. 1–29

Hovedlitteratur:

- Stokke, Torgeir Aarvaag; Kristine Nergaard, Stein Evju, *Det kollektive arbeidslivet*. 2. utgave. Universitetsforlaget 2013, kap. 4 (Tariffavtaler som rettslig fenomen) og kap. 5 (Tariffrevisjoner) 112 s
- Evju, Stein, «Arbeidsrett og styringsrett – et perspektiv». I: Evju, Stein, *Arbeidsrett: Utvalgte artikler 2001–2010*. Universitetsforlaget 2010, s. 29–51 21 s.
- Evju, Stein, «Tariffavtalebegrepet – prosessuelt og materielt», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 2, s. 112–123 (2005) 12 s.
- Evju, Stein, «Kollektiv autonomi, 'den nordiske modell' og dens fremtid», *Arbeidsrett* 2010, s. 1–29 29 s
- Evju, Stein, «Normer og rettsvirkninger – to tariffrettslige observasjoner», *Arbeidsrett* 2013, s. 139–146 8 s.
- Evju, Stein, *Ufravikelighet og tariffbundethet – historisk og aktuelt*. Institutt for privatrett, Arbeidsrettsgruppen. Arbeidsnotater 2013:1 36 s.
- Evju, Stein: «Konkurrerende tariffavtaler», *Arbeidsrett* 2010, s. 105–141 36 s.
- Evju, Stein; «Sjelløse tariffavtaler». I: Evju, *Arbeidsrett: Utvalgte artikler 2001–2010* (ovenfor), s. 539–552 14 s.
- Evju, Stein, «Fusjon og tariffavtaler», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 7, s.103–141 (2012) 38 s.
- Evju, Stein: «Informasjon og drøftelser som beslutningsvilkår», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 1, s. 263-273 (2005) 10 s
- Evju, Stein, «The right to strike in Norwegian labour law: An insider–outsider perspective». I: Evju, *Arbeidsrett: Utvalgte artikler 2001–2010* (ovenfor), s. 171–186 15 s.
- Evju, Stein, «Arbeidskamp og skip – verneting og rettsvalg». I: Evju, *Arbeidsrett: Utvalgte artikler 2001–2010* (ovenfor), 27 s.

s. 208–234

Evju, Stein, «Gjensvitt til streikebrytere». I: Evju, *Arbeidsrett: Utvalgte artikler 2001–2010* (ovenfor), s. 129–137 9 s.

Evju, Stein, «Arbeidsrett i møte med Europa: Om utstasjonering, tjenestedirektiv og andre direktiver». I: Evju, *Arbeidsrett: Utvalgte artikler 2001–2010* (ovenfor), s. 255–279 25 s.

Evju, Stein, «Safeguarding National Interests: Norwegian Responses to Free Movement of Services, Posting of Workers and the Services Directive». I: Stein Evju (ed.), *Cross-Border Services, Posting of Workers, and Multilevel Governance*. Institutt for privatrett, Skriftserie 193, 2013, s. 225–259 24 s.

Evju, Stein, «Implementing EU Law on Services: National Diversity and the Human Rights Dilemma», *Arbeidsrett og arbeidsliv Bind 5*, s. 287–309 (2011) 13 s.

Evju, Stein, «Prosessmonopolet. Grunnlag og grenser». I: Evju, *Arbeidsrett: Utvalgte artikler 2001–2010* (ovenfor), s. 104–128 25 s.

Evju, Stein, «Saklighet og «lovanvendelse» i Arbeidsretten». I: Jens Fejø m.fl. (eds.), *Festskrift. Liber Amicarum et Amicorum in Honour of Ruth Nielsen*. Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2013, s. 111–125 15 s.

Ulseth, Therese Smith, «Hva er så spesielt med tariffavtaler? Om tolkning av tariffavtaler, særlig om klarhetskravet», *Arbeidsrett og arbeidsliv Bind 6*, s. 324–340 (2012) 17 s.

Annotasjoner til ARD 1992 s. 1, ARD 1994 s. 182, og ARD 1995 s. 129. I: Evju, *Arbeidsrett: Utvalgte artikler 2001–2010* (ovenfor), s. 640–662 22 s.

I alt: 508 s

Støtte- og tillegglitteratur:

Prop. 134 L (2010–2011) *Lov om arbeidstvister (arbeidstvistloven) og lov om lønnsnemnd i arbeidstvister (lønnsnemndloven) m.m.*

Evju, Stein, «Voldgift og domstol i kollektivarbeidsrettslige tvister: Et komparativt blikk på genesen i Danmark og Norge». I: Evju, *Arbeidsrett: Utvalgte artikler 2001–2010* (ovenfor), s. 52–65

Arbeidsrett.no, *Kommentarer til arbeidstvistloven og lønnsnemndloven* (2012) [database i X-port, og papirutgave ved Henning Jakhelln m.fl.]

ENGELSKE VALGEMNER**1. JUS5911- International Climate Change and Energy Law.**

Ansvarlig faglærer: Christina Voigt.

Forslag til endringer i støttelitteratur:

Suggested supplementary reading:

You may search for articles by using “BIBSYS Ask”

<http://www.ub.uio.no/english/>

- Teresa Thorp, Climate Justice: A Constitutional Approach to Unify the Lex Specialis Principles of International Climate Law , *Utrecht Law Review*, 2012, Vol.8(3), p.7
- Cameron, Edward; Limon, Marc, Restoring the Climate by Realizing Rights: The Role of the International Human Rights System , *Review of European Community and International Environmental Law (RECIEL)*, Volume 21, Number 3, 1 November 2012 , pp. 204-219(16)
- Joost Pauwelyn, The End of Differential Treatment for Developing Countries? Lessons from the Trade and Climate Change Regimes, *Review of European, Comparative & International Environmental Law*, Special Issue: Assessing Progress in International Environmental Law, Volume 22, Issue 1, pages 29–41, April 2013
- Daniel Farber, Beyond the North–South Dichotomy in International Climate Law: The Distinctive Adaptation Responsibilities of the Emerging Economies, *Review of European, Comparative & International Environmental Law*, Special Issue: Assessing Progress in International Environmental Law, Volume 22, Issue 1, pages 42–53, April 2013

- Harald Winkler & Lavanya Rajamani, Climate Policy (2013): CBDR&RC in a regime applicable to all, Climate Policy, DOI: 10.1080/14693062.2013.791184
- Lavanja Rajamani, EU Climate Change Unilateralism, European Journal of International Law Issue Vol. 23 (2), p 469-494, (2012)
- Steven Ferrey, The Failure of International Global Warming Regulation to Promote Needed Renewable Energy, 37 B.C. Envtl. Aff. L. Rev. 67 (2010),
- Stuart Bruce, International Law and Renewable Energy: Facilitating Sustainable Energy for All?, Melbourne Journal of International Law, Vol. 14, No. 1, June 2013
- From Barriers to Opportunities: Renewable Energy Issues in Law and Policy, Yale School of Forestry and Environmental Studies, <http://environment.research.yale.edu/publication-series/4801>
- RE Benedick 'The Montreal Ozone Treaty: Implications for Global Warming' (1990) 5 AmUJIntL&Pol 227–34.
- D Zaelke and J Cameron 'Global Warming and Climate Change—An Overview of International Legal Process' (1990) 5 AmUJIntL&Pol 249–90.
- TC Schelling 'Some Economics of Global Warming' (1992) 82 The American Economic Review 1– 14.
- PGG Davis 'Global Warming and the Kyoto Protocol' (1998) 47 ICLQ 446–61.
- K Nowrot 'Saving the International Legal Regime on Climate Change? The 2001 Conferences of Bonn and Marrakesh' (2001) 44 GYIL 396–429.
- C Streck 'The Evolution of the CDM in a Post-2012 Climate Agreement' (2009) 18 Journal of Environment and Development 227–47.

Select Documents

- Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change (adopted 10 December 1997, entered into force 16 February 2005) (1998) 37 ILM 32.
- UN Conference on Environment and Development 'Rio Declaration on Environment and Development' (14 June 1992) UN Doc A/CONF. 151/26/Rev 1 vol I, 3.
- UN Conference on the Human Environment 'Stockholm Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment' (16 June 1972) UN Doc A/CONF.48/14/Rev 1, 3.
- United Nations Convention on the Law of the Sea (concluded 10 December 1982, entered into force 16 November 1994) 1833 UNTS 397.
- United Nations Framework Convention on Climate Change Conference of the Parties 'Decision 1/CP.13: Bali Action Plan' (14 March 2008) UN Doc FCCC/CP/2007/6/Add.1, 3.
- United Nations Framework Convention on Climate Change Conference of the Parties 'Decision 24/CP.7: Procedures and Mechanisms relating to Compliance under the Kyoto Protocol' (21 January 2002) UN Doc FCCC/CP/2001/13/Add.3, 64.
- Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer (adopted 22 March 1985, entered into force 22 September 1988) 1513 UNTS 324.

- Vienna Convention on the Law of Treaties (concluded 23 May 1969, entered into force 27 January 1980) 1155 UNTS 331.
- “An Inuit Petition to the Inter-American Commission on Human Rights for Dangerous Impacts of Climate Change” (http://www.ciel.org/Publications/COP10_Handout_EJCIEL.pdf) (Petition can be found here: <http://www.inuitcircumpolar.com/files/uploads/icc-files/FINALPetitionICC.pdf>)
- International Council on Human Rights Policy: Climate Change and Human Rights (Summary) (http://www.ichrp.org/files/summaries/35/136_summary.pdf) and Report of the Office of the UN High Commissioner for Human Rights (UN Doc. A/HRC/10/61; 15 Jan 2009) (See also: E. Cameron and M. Limon, Restoring the Climate by Realizing Rights: The Role of the International Human Rights System, 21 RECIEL 3, 2012, pp. 204-219)
- Submission of the Maldives to the Office of the UN High Commissioner for Human Rights (*Maldives Submission under Resolution HRC 7/23 - FINAL -- 25 September 2008*), available at: http://www.ohchr.org/Documents/Issues/ClimateChange/Submissions/Maldives_Submission.pdf

Case Law

GATT/ WTO

Canada — Certain Measures Affecting the Renewable Energy Generation Sector (Complainant: Japan; EU, USA, China, Australia, Norway and others joined) 13 September 2010, Canada and Japan appealed in February 2013

Canada — Measures Relating to the Feed-in Tariff Program (Complainant: European Union) 11 August 2011; Canada and EU appealed 13 February 2013

China — Measures concerning wind power equipment (Complainant: United States) 22 December 2010

European Union and Certain Member States — Certain Measures Affecting the Renewable Energy Generation Sector (Complainant: China) 5 November 2012

India — Certain Measures Relating to Solar Cells and Solar Modules (Complainant: United States) 6 February 2013

Forslag til endring i fagbeskrivelse:

This course reviews the sources, principles and rules of international climate and the emerging international architecture for the governance of renewable energy resources. The course analyses the interactions of the commitments under both regimes and the new opportunities they create for the promotion of sustainable energy, energy efficiency, and corporate responsibility. In particular, the course is based on a detailed examination of the following topics: the international climate change regime (UNFCCC/Kyoto Protocol) and its related legal mechanisms; the regulatory approaches for the involvement of companies in achieving sustainable development and combating climate change; the legal obligations deriving from the climate regime and affecting the energy sector (a major source of emissions); the international regulation of renewable energy sources and their support and an assessment of the existing trade barriers raised for the defense of climate change.

Forslag til endring i læringsutbytte:

During this course, students will acquire a thorough understanding of the following topics based on the literature, lectures and case studies:

- Foundations and sources of international climate.
- Principles of international climate: Common But Differentiated responsibility, Sustainable development, Precautionary Principle, Polluter Pays principle, Sovereignty, Jurisdiction
- Implementation, enforcement and non-compliance procedures
- Regulatory approaches concerning the involvement of companies
- Main issues related to the international climate change regime (in particular the UN Framework Convention on Climate Change and the Kyoto Protocol)
- Main issues related to the regulation of energy as impacted by the climate change regime (access to natural resources, energy production, transportation, supply and consumption patterns)
- The issues of climate change, energy security, sustainable development and human rights
- The relationship between international trade rules and international climate & energy law.

Within some of these topics a case study is used as a point of departure for a thorough examination of a specific issue. The cases will be presented at appropriate times during the course, and relevant material will be handed out.

The course will mainly have public international law components, but will also include comparative studies, which highlight fundamental parallels/differences in terms of law principles, enforcement and regulatory techniques. There are a variety of national regulatory approaches to climate change.

2. JUS5870- International and Comparative Labour Law.

Fagansvarlig: Stein Evju.

Vennligst se kommentarer fra Stein Evju (vedlegg 5).

Administrasjonens kommentarer vedrørende vedlagt læringsutbyttebeskrivelse fra Stein Evju:

Studiedekanen har fullmakt til å vedta alle nye læringsutbyttebeskrivelser i forbindelse med implementeringen av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Forslag til læringsutbyttebeskrivelse til JUR5870 er sendt til studiedekanen til godkjenning og skal derfor ikke vedtas av PMR.

Forslag til endringer i litteratur:

Bemerkninger fra Stein Evju: Det som står i høyre spalte, er utelukkende ment til informasjon for PMR. Det er ikke meningen at dette skal være med i en litteraturliste som legges ut på nett. Inndelingen under «hovedlitteratur» er ment for å lette oversikten; det er ikke skarpe tematiske skiller mellom arbeidene.

Litteraturliste	
Innføringslitteratur	
Simon Deakin, Priya Lele, and Mathias Siems, «The evolution of labour law: Calibrating and comparing regulatory regimes», 146 <i>International Labour Review</i> (2007), 133–162	Nedlastbar via X-port
William Twining, «Diffusion of Law: A Global Perspective», (2004) 49 <i>Journal of Legal Pluralism</i> 1–45,	Nedlastbar via X-port
og samme, «Social Science and Diffusion of Law», (2005) 32 <i>Journal of Law and Society</i> s. 203–240	Nedlastbar via X-port
Catherine Barnard, «Internal Market v.	

Labour Market: A Brief History», i Marc De Vos (ed.), <i>European Union Internal Market and Labour Law: Friends or Foes?</i> (Intersentia 2009), s. 19–43	
Hovedlitteratur	
<i>International:</i>	
Jean-Michel Servais, <i>International Labour Law</i> . Kluwer 2005, s. 15–125	110 s
Arturo Bronstein, <i>International and Comparative Labour Law: Current Challenges</i> . Palgrave Macmillan 2009, s. 1–29, 69–123	83 s
Keith Ewing and John Hendy, «The Dramatic Implications of <i>Demir and Baykara</i> », (2010) 39 <i>Industrial Law Journal</i> , 2–51	49 s
<i>Comparative and European</i>	
Giuditta Cordero Moss, <i>Lectures on Comparative Law of Contracts</i> . Institutt for privatrett. Stensilserie A. Nr. 166 – 2004, s. 11–58	47 s
A.C:L. Davies, <i>EU Labour Law</i> . Elgar 2012, s. 3–74, 90–197, 217–264	220 s
Stein Evju, «Fundamental Social Rights vs. Fundamental Freedoms», <i>Europäische Zeitschrift für Arbeitsrecht</i> 2013, s. 312–323	12 s – Artikkelen kan legges ut til fri nedlasting.
<i>Private International Law</i>	
Michael Bogdan, <i>Concise Introduction to EU Private International Law</i> . Second Edition. Europa Law Publishing 2012, s.	84 s

3. JUS5101- Criminology.

Ansvarlig faglærer: Vidar Halvorsen.

Forslag til endringer i hovedlitteratur:

UT: Christie, Nils (2007): Limits to Pain, Ch. 3, 4, 11 (pp. 20-36, 92-116) = 40p

INN: Duff, Antony (2013): Legal Punishment, i Stanford Encyclopedia of Philosophy, tilgjengelig online på <http://plato.stanford.edu/entries/legal-punishment/> (27p)

UT: Ericson, Richard and Haggerty, Kevin D. (1997): Policing the Risk Society, "Introduction" and Ch. 1 (p. 3-38) = 36p

INN: Reiner, Robert (2010): "Watching the Watchers", ch. 1 in The Politics of the Police (36p), tilgjengelig online på http://ukcatalogue.oup.com/product/9780199283392.do#.UkU3SBY_vBE

Totalt antall sider hovedlitteratur: 756 sider (redusert med 13 sider).

Begge de to foreslåtte endringene er forøvrig tilgjengelig online.

4. JUR1530/ JUS5530- Refugee and Asylum Law.

Ansvarlig faglærer: Cecilia Marcela Bailliet.

Forslag til endring i støttelitteratur:

Webber, Frances: Borderline Justice. The Fight for Refugee and Migrant Rights, 2012. 256 pages.

5. JUS5650- Enforcement and Dispute Resolution in a Digital Context.

Ansvarlig faglærer: Tobias Mahler.

Følgende legges til hovedlitteratur:

Chris Reed, Making Laws for Cyberspace, Oxford University Press, 2012 (except 6,7 and 10); 190 pages

Det som er strøket i følgende liste flyttes fra hovedlitteratur til støttelitteratur:

Edwards L. & Waelde, C. (eds.) (2009), Law and the Internet:

chapter 3, Hörnle, J., “The Jurisdictional Challenge of the Internet”;

~~chapter 19, Jones, R., “Cybercrime and Internet Security: A Criminological Introduction”; (20 pages)~~

chapter 20, Edwards, L., “Pornography, Censorship and the Internet”;

chapter 21, Brown, I. et al, “Information Security and Cybercrime” (total ~~130~~110 pages).

~~Koops, B-J et al (2006), “Should Self-Regulation be the Starting Point?” in Koops et al (eds.) Starting Points for ICT Regulation: Deconstructing Prevalent Policy One-Liners, TMC Asser Press, The Hague, p. 109-149, (40 pages).~~

Lessig Code version 2.0, chapters 1, 7 and 17, available as an eBook at <http://codev2.cc/> (total 36 pages).

Mahler, T., "Legal Risk Management: Developing and Evaluating Elements of a Method for Proactive Legal Analyses, With a Particular Focus on Contracts ", University of Oslo, 2010: Chapter 1 (Introduction), Chapter 4 (Risk), Chapters 6 (Legal Risk), Chapter 13 (A Legal Risk Management Process), (56 pages).

~~Mifsud Bonnici, J.P. (2008), in particular chapters 2, 3, Self regulation in Cyberspace, TMC Asser Press, The Hague, p.9-32, (24 pages).~~

Schiavetta, S. (2008), Electronic Alternative Dispute Resolution – Increasing Access to Justice via Procedural Protections, doctoral thesis, Chapter 1, p.23-48 (26 pages).

~~Wall, David S. “Cybercrime” (2007), p. 17-19; p. 157-166 (13 pages).~~

Articles

The following journal articles and paper are available online:

~~Council of Europe discussion paper “Cloud Computing and cybercrime investigations: Territoriality vs. the power of disposal?”, 31 August 2010, available at <http://www.coe.int> (10 pages)~~

~~Greenleaf, G: “An Endnote on Regulating Cyberspace: Architecture vs Law?”, University of New South Wales Law Journal, 1998, volume 21, number 2, available at <http://www.austlii.edu.au> (29 pages)~~

Reidenberg, J: “Lex Informatica: The Formulation of Information Policy Rules Through Technology”, Texas Law Review, 1998, volume 76, pp. 553–593, available at http://reidenberg.home.sprynet.com/lex_informatica.pdf (40 pages).

Reidenberg “States and Internet Enforcement” (2003–04) 1 University of Ottawa Law & Technology Journal 213-230 (18 pages), available at <http://www.uoltj.ca> (18 pages).

~~Rotenberg, M: “Fair Information Practices and the Architecture of Privacy (What Larry Doesn’t Get)”, Stanford Technology Law Review, 2001, available at <http://stlr.stanford.edu> (34 pages).~~

~~Schiavetta, S. (2004), “The Relationship between e-ADR and Article 6 of the European convention of Human Rights pursuant to the case-law of the European Court of Human Rights”, Journal of~~

Information, Law and Technology, 2004, No. 1, at <http://www2.warwick.ac.uk> (35 pages).

The following journal articles are available via the UiO library:

The following chapters and articles are available from the University Library by using the "BIBSYS ASK" online system. You may search for journals (printed and e-journals) by using "BIBSYS Ask" or "Find e-Journal". Both are available at the English home page of the [Faculty of Law Library](#)

Gilles, L.E., "Addressing the 'Cyberspace Fallacy': Targeting the Jurisdiction of an Electronic Consumer Contract, International Journal of Law and Information Technology Vol. 16 No. 3, 2008, p. 242-269, available from the UIO at <http://ijlit.oxfordjournals.org> (28 pages)

Tang, Z., "The Interrelationship of European Jurisdiction and Choice of Law in Contract", Journal of Private International Law, April 2008, p. 35-59 available from the UIO from <http://www.ingentaconnect.com> (25 pages)

Totalt antall sider i hovedlitteraturen: 587 sider.

Forslag til endring i fagbeskrivelse:

Recommended previous knowledge:

Three years of law studies. In addition, it is recommended that students have a general understanding of information and communications technology (ICT) law. It is recommended that students combine this course with other courses focusing on ICT law.

6. JUR1910/JUS5910 - Women's Law and Human Rights

Ansvarlig faglærer: Anne Hellum.

Forslag til endringer:

Syllabus/achievement requirements

Course content

This course presents the international legal framework for women's human rights with emphasis on basic principles such as equality and non-discrimination, freedom, integrity and dignity embedded in the UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW). The principle of substantive equality and direct, indirect, structural and intersectional discrimination is elaborated in the light of the CEDAW with reference to relevant provisions in the Covenant on Civil and Political Rights, the Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, European Union Law and the Protocol to the African Charter on the Rights of African Women. The right to equality and non-discrimination, integrity and freedom is substantiated through a focus on the right to work, reproductive health rights, the right to

protection against violence, the right to housing and land and the right to water and sanitation. National and local case studies from Scandinavia, Asia and Africa demonstrate how state and non-state actors have invoked, adopted or resisted the CEDAW and related instruments in different legal, political, economic and socio-cultural contexts.

Cross-cutting core topics are

- The CEDAW regime's added value in comparison to and in interaction with other international mechanisms with focus on the CEDAW's gender specific, *transformative* and holistic approach
- How international law responds to women's lived realities with focus on protection against violence and social economic rights such as the right to work the right to a home and the right to water
- The relationship between different human rights principles, such as gender equality, freedom of religion and protection of custom and culture.
- The domestication of women's right to gender equality and non-discrimination through civic action, legislation and judicial review
- The relationship between human rights and legal pluralism: NGO's as mediators and translators between international, national and local norms.

Requirements

The following reading list is common for the courses taught at bachelor's and master's level. **Note** that there are different achievement requirements:

Master's level (10 credits): A **thorough understanding** is required

Bachelor's level (10 credits): A **general understanding** is required

Achievement requirements for master's level (10 credits):

A **thorough understanding** of the following topics dealt with in the course literature:

- The concept of gender equality and non-discrimination (direct, indirect, systemic and intersectional) embedded in the UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women and related instruments such as the Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the Covenant on Civil and Political Rights, the European

Convention on Human Rights, the European Union Treaty and The African Charter on Human and People's Rights.

- Gender stereotyping within CEDAW, Inter-American and African human rights jurisprudence
- The right to gender equality and non-discrimination in relation to work, reproductive health, land/housing, water and sanitation
- Women's right to protection against violence in the public and private domain under the CEDAW and the Rome statute establishing the international court.
- The CEDAW's gender specific, *transformative* and holistic approach and its contribution to engenderment of international law
- Sources and principles of the interpretation of human rights
- The implementation and monitoring of the CEDAW. The composition and competence of the CEDAW Committee, its strengths and weaknesses.
- Legal, political, social and cultural processes that affect the implementation and realization of women's human rights at the national and at the local level.

Achievement requirements for bachelor's level (10 credits):

A **general understanding** of the following topics that are dealt with in the course literature:

- The concept of gender equality and non-discrimination (direct, indirect, systemic and intersectional) embedded in the UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women and related instruments such as the Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the Covenant on Civil and Political Rights, the European Convention on Human Rights, the European Union Treaty and The African Charter on Human and People's Rights.
- The right to gender equality and non-discrimination in relation to work, reproductive health, land/housing, water and sanitation
- Women's right to protection against violence in the public and private domain under the CEDAW and the Rome statute establishing the international court.
- The CEDAW's gender specific, *transformative* and holistic approach and its contribution to engenderment of international law
- Sources and principles of the interpretation of human rights
- The implementation and monitoring of the CEDAW. The composition and competence of the CEDAW Committee, its strengths and weaknesses.

- Legal, political, social and cultural processes that affect the implementation and realization of women's human rights at the national and at the local level.

Course literature Master Level (500 pages)

Articles marked with **A** are found in the main book for the course *Women's Human Rights in International, Regional and National Law*, Anne Hellum and Henriette Sinding Aasen (eds) Cambridge University Press 2013.

Articles and chapters marked with **B** are available online through the [University Library](#)

Articles and chapters marked with **C** are to be found in compendiums available for purchase in the bookstore Akademika (Domus Nova, St. Olavs plass 5, entry from Pilestredet). Bring your student identification card when buying compendiums

Theories and concept of gender equality and non-discrimination in international law

Byrnes, Andrew (2012): "Article 1" (CEDAW), In M.A Freeman, C. Chinkin and B. Rudloff. *CEDAW Commentary*. Oxford University Press, 51-70 (19) **C**

Byrnes, Andrew (2013): "The Committee on the Elimination of Discrimination against Women", In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women's Human Rights*. Cambridge University Press, 27 – 63 (35) **A**

Holtmaat, Rikki (2013): "The CEDAW: a holistic approach to women's equality and freedom", In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women's Human Rights*. Cambridge University Press, 95-124 (29) **A**

Fredman, Sandra (2013): "Engendering socio-economic rights" ", In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women's Human Rights*. Cambridge University Press, 217-242 (25) **A**

Relevant jurisprudence of Human Rights Treaty Bodies (sources of international law)

CEDAW General Recommendation No. 28, on the core obligations of States parties under article 2 of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women
<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/comments.htm>

CEDAW General Recommendation No. 25, Article 4,1. Temporary Special Measures.
<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/comments.htm>

CESCR Committee General Comment 20, Non-Discrimination in Economic, Social and Cultural Rights (art 2, para 2) <http://www2.ohchr.org/english/bodies/cescr/>

Human Rights Committee General Comment No. 28 “Equality of rights between men and women , Article 3” <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrc/comments.htm>

Gender stereotyping in international, regional and constitutional law

Cusack, Simone (2013) “The CEDAW as a legal framework for transnational discourses on gender stereotyping. In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women’s Human Rights*. Cambridge University Press 124 – 158 (34) A

Bailliet, Cecilia M. (2013) “From the CEDAW to the American Convention: elucidation of women’s right to a life’s project and protection of maternal identity within Inter-American human rights jurisprudence”, In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women’s Human Rights*. Cambridge University Press, 158-183 (25) A

Musembi, Celestine Nyamu (2013) “Pulling apart? Treatment of pluralism in the CEDAW and the Maputo Protocol”, In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women’s Human Rights*. Cambridge University Press, 183 – 215 (32) A

Raday, Frances : “Traditionalist Religious and Cultural Challenges – International and Constitutional Human Rights Responses”, in *Israel Law Review* Vol. 41, pp 596-634 (38 pages) **B**
<http://www.humanrights.org.il/articles/traditional%20religious%20and%20cultural%20challenges.pdf>

Engendering social and economic rights – work, reproduction and health, land/housing, water and sanitation

Raday, Frances (2012): “Article 11” (CEDAW) In M.A Freeman, C. Chinkin and B. Rudolf. *CEDAW Commentary*. Oxford University Press, 279- 309 (30). **C**
<http://www.humanrights.org.il/articles/traditional%20religious%20and%20cultural%20challenges.pdf>

Rebecca Cook: “Article 12” (CEDAW), In M.A Freeman, C. Chinkin and B. Rudolf. *CEDAW Commentary*. Oxford University Press, 311- 332 (21). **C**

Ikdahl, Ingunn (2013) “ Property and security: articulating women’s rights to their homes”, , In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women’s Human Rights*. Cambridge University Press, 268-292 (24) A

Hellum, Anne (2014) “Engendering the right to water and sanitation”, M .Langford and A. Russell (eds) *The Right to Water: Theory, Practice and Prospects* (Cambridge University Press forthcoming 2014) (25) (PDF file will be made available) B

Relevant jurisprudence of human rights treaty bodies:

CEDAW General Recommendation No. 25, Article 4,1. Temporary Special Measures.

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/comments.htm>

CEDAW Committee General Recommendation 24. Women and Health article 12

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/comments.htm>

CESCR Committee General Recommendation 15. The right to water (article 11 and 12)

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cescr/>

Protection against violence an equality and non-discrimination issue

MacKinnon, Catharine (2012): “Creating international law: Gender as a New Paradigm”, in C.M. Bailliet(ed) *Non-State actors, Soft Law and Protective Regimes*, 17–32 (15). **C**

Schaak, Beth Van “Engendering Genocide: The Akayesu Case Before the International Criminal Tribunal for Rwanda”, *Santa Clara Law Digital Commons* 7-1-2008. 1-29 (29) **B**

<http://www.google.no/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=2&ved=0CDQQFjAB&url=http%3A%2F%2Fdigitalcommons.law.scu.edu%2Fcgi%2Fviewcontent.cgi%3Farticle%3D1626%26context%3Dfacpubs&ei=9CdNUuXwGcaM0AWGm4HgBg&usg=AFQjCNFxISznbDh4T3cGwKqsYxCetl08nA&bvm=bv.53537100,d.d2k>

Byrnes, Andrew and Eleanor Bath: *Violence against Women, the Obligation of Due Diligence, and the Optional Protocol to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women – recent Developments* - (9) **B** <http://hrlr.oxfordjournals.org/content/8/3/517.full>

Relevant jurisprudence of human rights treaty bodies:

CEDAW General Recommendation No. 19

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/comments.htm>

Implementation of international law: from the International to the national and the local

Hellum, Anne (2013) “Making space and giving voice: the CEDAW in Norwegian Law”. In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women’s Human Rights*. Cambridge University Press 557- 588 (31) **A**

Pandey, Kabita (2013) “Judicial education on the Convention on Elimination of Discrimination against Women in Nepal”. In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women’s Human Rights*. Cambridge University Press. 410 -430 (20) **A**

Hellum, Anne and Farhat Taj (2011): "Taking what law where and to whom" in *From Transnational Relations to Transnational Laws: Northern European Laws at the Cross Roads*. Anne Hellum, Shaheen Sardar Ali and Anne Griffiths (eds.), Ashgate, pp 93-117 (17 pages) **C**

Bourdon, Natalie (2013) "Coercive harmony?: Realizing women's rights through alternative dispute resolution in Dar es Salaam's legal aid clinics". In *Worlds of Human Rights. The ambiguities of Rights Claiming in Africa*, Derman Bill; Hellum, Anne and Sandvik Kristin (eds). Brill. 195-219 (24) **C**

Legal texts of particular relevance for this course is:

Fauchald, Ole Kristian og Bård Sverre Tuseth: "Global and European Treaties", Oslo and/or "Global and Regional Treaties", Oslo

Of relevance for this course are also:

Blackstone's EU Treaties and Legislation 2011-2012 by Nigel Foster.

Course literature Bachelor Level (400 pages)

Course literature Master Level (500 pages)

Articles marked with **A** are found in the main book for the course *Women's Human Rights in International, Regional and National Law*, Anne Hellum and Henriette Sinding Aasen (eds) Cambridge University Press 2013.

Articles and chapters marked with **B** are available online through the [University Library](#) links

Articles and chapters marked with **C** are to be found in compendiums available for purchase in the bookstore Akademika (Domus Nova, St. Olavs plass 5, entry from Pilestredet). Bring your student identification card when buying compendiums

Theories and concept of gender equality and non-discrimination in international law

Byrnes, Andrew (2012): "Article 1" (CEDAW), In M.A Freeman, C. Chinkin and B. Rudloff. *CEDAW Commentary*. Oxford University Press, 51-70 (19) **C**

Byrnes, Andrew (2013): "The Committee on the Elimination of Discrimination against Women", In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women's Human Rights*. Cambridge University Press, 27 – 63 (35) **A**

Holtmaat, Rikki (2013): "The CEDAW: a holistic approach to women's equality

and freedom”, In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women’s Human Rights*. Cambridge University Press, 95-124 (29) A

Fredman, Sandra (2013): “Engendering socio-economic rights” , In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women’s Human Rights*. Cambridge University Press, 217-242 (25) A

Relevant jurisprudence of Human Rights Treaty Bodies (sources of international law)

CEDAW General Recommendation No. 28, on the core obligations of States parties under article 2 of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women
<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/comments.htm>

CEDAW General Recommendation No. 25, Article 4,1. Temporary Special Measures.
<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/comments.htm>

CESCR Committee General Comment 20, Non-Discrimination in Economic, Social and Cultural Rights (art 2, para 2) <http://www2.ohchr.org/english/bodies/cescr/>

Human Rights Committee General Comment No. 28 “Equality of rights between men and women , Article 3” <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrc/comments.htm>

Gender stereotyping in international, regional and constitutional law

Cusack, Simone (2013) “The CEDAW as a legal framework for transnational discourses on gender stereotyping. In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women’s Human Rights*. Cambridge University Press 124 – 158 (34) A

Raday, Frances : “Traditionalist Religious and Cultural Challenges – International and Constitutional Human Rights Responses”, in *Israel Law Review* Vol. 41, pp 596-634 (38 pages) B

Engendering social and economic rights – work, reproduction and health, land/housing, water and sanitation

Raday, Frances (2012): “Article 11” (CEDAW) In M.A Freeman, C. Chinkin and B. Rudolf. *CEDAW Commentary*. Oxford University Press, 279- 309 (30) C

Rebecca Cook: “Article 12” (CEDAW), In M.A Freeman, C. Chinkin and B. Rudolf. *CEDAW Commentary*. Oxford University Press, 311- 332 (21) C

Ikdahl, Ingunn (2013) “ Property and security: articulating women’s rights to their homes”, , In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women’s Human Rights*. Cambridge University Press, 268-292 (24) A

Hellum, Anne (2014) "Engendering the Right to Water and Sanitation", M .Langford and A. Russell (eds) *The Right to Water: Theory, Practice and Prospects* (Cambridge University Press forthcoming 2014) (25) (PDF file will be made available) **B**

Relevant jurisprudence of human rights treaty bodies:

CEDAW General Recommendation No. 25, Article 4.1. Temporary Special Measures.

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/comments.htm>

CEDAW Committee General Recommendation 24. Women and Health article 12

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/comments.htm>

CESCR Committee General Recommendation 15. The right to water (article 11 and 12)

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cescr/>

Protection against violence an equality and non-discrimination issue

Schaak, Beth Van "Engendering Genocide: The Akayesu Case Before the International Criminal Tribunal for Rwanda", *Santa Clara Law Digital Commons* 7-1-2008. 1-29 (29) **B**

<http://www.google.no/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=2&ved=0CDQQFjAB&url=http%3A%2F%2Fdigitalcommons.law.scu.edu%2Fcgi%2Fviewcontent.cgi%3Farticle%3D1626%26context%3Dfacpubs&ei=9CdNUuXwGcaM0AWGm4HgBg&usg=AFQjCNFxiSznDh4T3cGwKqsYxCetl08nA&bvm=bv.53537100,d.d2k>

Byrnes, Andrew and Eleanor Bath: *Violence against Women, the Obligation of Due Diligence, and the Optional Protocol to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women – recent Developments* - (9) **B** <http://hrlr.oxfordjournals.org/content/8/3/517.full>

Relevant jurisprudence of human rights treaty bodies:

CEDAW General Recommendation No. 19

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/comments.htm>

Implementation of international law: from the International to the national and the local

Hellum, Anne (2013) "Making space and giving voice: the CEDAW in Norwegian Law". In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women's Human Rights*. Cambridge University Press 557- 588 (31) **A**

Pandey, Kabita (2013) "Judicial education on the Convention on Elimination of

Discrimination against Women in Nepal". In A. Hellum and H. Sinding Aasen. *Women's Human Rights*. Cambridge University Press. 410 -430 (20) **A**

Hellum, Anne and Farhat Taj (2011): "Taking what law where and to whom" in *From Transnational Relations to Transnational Laws: Northern European Laws at the Cross Roads*. Anne Hellum, Shaheen Sardar Ali and Anne Griffiths (eds.), Ashgate, pp 93-117 (17 pages) **C**

Legal texts of particular relevance for this course is:

Fauchald, Ole Kristian og Bård Sverre Tuseth: "Global and European Treaties", Oslo and/or "Global and Regional Treaties", Oslo

Of relevance for this course are also:

Blackstone's EU Treaties and Legislation 2011-2012 by Nigel Foster.

7. JUR1630/JUS5630 – Privacy and Data Protection.

Ansvarlig faglærer: Lee A. Bygrave

Forslag til endring i hovedlitteratur:

Ny bok -- Lee A. Bygrave, *Data Privacy Law: An International Perspective* (Oxford University Press, 2014)

erstatter

Lee A. Bygrave, *Data Protection Law: Approaching Its Rationale, Logic and Limits* (Kluwer Law International, 2002).

Den nye boken forventes å være publisert januar 2014. Hele boken skal være pensum. Den blir på ca. 220 sider.

Følgende artikler utgår:

Lee A. Bygrave, "Privacy and Data Protection in an International Perspective", *Scandinavian Studies in Law*, 2010, volume 56, pp. 166–200.

Lee A. Bygrave, "Determining Applicable Law pursuant to European Data Protection Legislation", *Computer Law & Security Report*, 2000, volume 16, pp. 252–257.

Totalt antall sider hovedlitteratur:

JUS5630: 393 sider

JUR1630: 320 sider

EMNELEVERANSER TIL ANDRE STUDIEPROGRAM: EURO2101

1. EURO2101 – EØS-regelverket; innhold og betydning for nasjonal handlefrihet

Ansvarlig faglærer: Finn Arnesen/ Fredrik Sejersted.

Forslag til endringer i litteraturen:

Utgår: Sejersted, Arnesen, Rognstad, Foyen og Kolstad: EØS-rett, 2004. Universitetsforlaget. 2. utgave. Bortsett fra kapitlene 24 til 27.

I stedet: Sejersted, Arnesen, Rognstad og Kolstad, EØS-rett, 3. utgave, Universitetsforlaget 2011, bortsett fra kapitlene 24 til 27.

Utgår: Hamre, Inger og Fredrik Sejersted (red.): EU- og EØS-relevante tekster. Universitetsforlaget 2010.

I stedet: Hamre, Inger og Fredrik Sejersted (red.): EU- og EØS-relevante tekster, 6. utg., Universitetsforlaget 2012.

Utgår: Hjelpemiddel ved eksamen Hamre, Inger og Fredrik Sejersted*: EU- og EØS-relevante tekster. Universitetsforlaget 2010.

I stedet: Hjelpemiddel ved eksamen: Hamre, Inger og Fredrik Sejersted (red.): EU- og EØS-relevante tekster, 6. utg., Universitetsforlaget 2012.

Vedlegg 1: E-post fra Ståle Eskeland vedr. JUS4211- Strafferett, endring i hovedlitteratur

Vedlegg 2: Brev fra Anne Robberstad vedr. JUS4211- Strafferett, endring i litteraturbeskrivelse

Vedlegg 3: E-post fra Hadi Strømmen Lile vedr. JUS4122- Rettssosiologi I

Vedlegg 4: Brev fra Stein Evju vedr. JUS5512 og JUR1512 – Arbeidsrett- den kollektive del

Vedlegg 5: Brev fra Stein Evju vedr. JUS5870- International and Comparative Labour Law

Subject: Re: Fwd: Til alle ansvarlige faglærere samt studieårsansvarlige lærere
From: Ståle Eskeland <stale.eskeland@jus.uio.no>
Date: 30.08.2013 13:01
To: Alf Petter Høgberg <a.p.hogberg@jus.uio.no>, Inge Lorange Backer <i.l.backer@jus.uio.no>, Ulf Stridbeck <ulf.stridbeck@jus.uio.no>, j.m.stigen@jus.uio.no, c.s.havgar@jus.uio.no

Til mottakerne av denne eposten

Vedr. Mælands bok som anbefalt hovedlitteratur i alminnelig strafferett.

Jeg har selvsagt ikke noe imot at flere (alternative) bøker i et fag er anbefalt hovedlitteratur. Like selvsagt er det at den enkelte bok må kvalitetsvurderes, før den eventuelt anbefales.

Min bok Strafferett (2000, 2006, 2013) har jeg lagt betydelig arbeid i å forklare hvordan Høyesterett og andre underbygger sine standpunkter mht. hva de mener er gjeldende strafferett. Dette har jeg gjort både i egne rettskildekapitler (kapittel IV, kapittel XV og kapittel XX) og i den løpende fremstillingen. Denne tilnærmingen er i tråd med fakultetets uttalte målsetting om at undervisningen skal være metoderettet i alle fag. Viktigheten av at studentene tilegner seg forståelse av strafferettslig metode er også understreket i omtalen av faget på fakultetets hjemmeside.

Mælands bok er i langt mindre grad metodeorientert enn min bok og den er gjennomgående mer kortfattet. Et eksempel (flere kunne vært nevnt) er behandlingen av et sentralt tema som foretaksansvaret. Det behandles av Mæland over fem sider, mens det i min bok behandles over 20 sider. Den vesentlig mer omfattende behandlingen i min bok skyldes ikke minst at strl. § 48 a reiser en rekke metodespørsmål som Mæland i liten grad tar opp.

PMR må vurdere Stridbecks forslag om å gjøre Mælands bok til anbefalt hovedlitteratur i lys av ovenstående.

Denne eposten går også førstekonsulent Christine Skogrand Havgar, i det jeg ber henne gjøre mitt synspunkt kjent for PMR.

Med vennlig hilsen Ståle Eskeland

--

Professor dr.juris Ståle Eskeland
Institutt for offentlig rett
Det juridiske fakultet
Universitetet i Oslo
Karl Johans gate 47
0162 Oslo
Tlf. kontor (dir.) + 47 22 859443
Fax kontor + 47 22 859420
Mobil 95 797532
Epost stale.eskeland@jus.uio.no

Til PMR
v/ Christine Skogrand Havgar

11.10.2013

Litteraturbeskrivelsen i strafferett for 2014 (JUS 4211, 7. semester)

Jeg viser til forslag om endret litteraturbeskrivelse fra studieårsansvarlig Inge Lorange Backer, oversendt Christine Skogrand Havgar på e-post den 27.9. d. å.

Etter min oppfatning bør dette forslaget ikke vedtas. Det inneholder en ubalansert beskrivelse av de to alternative pensumbøkene i strafferett, og vil bli oppfattet som at fakultetet anbefaler Eskelands strafferett fremfor Andenæs sin bok.

Etter diskusjon på flere møter våren 2011, ble det enighet i PMR om at eventuelle litteraturbeskrivelser skal inneholde balanserte beskrivelser av innholdet i bøkene, og at en skal avstå fra karakteristikker av kvaliteten. Når en bok tas inn som anbefalt hovedlitteratur, er det gitt at den etter fakultetets mening holder tilstrekkelig kvalitet. Denne holdningen (som ikke ble eksplisitt uttrykt i vedtaks form) ble deretter lagt til grunn for praksis, slik at slike setninger ble luket ut når andre fag kom til behandling.

De tre siste avsnittene i Backers forslag lyder:

«De to anbefalte bøkene i alminnelig strafferett (alternativ hovedlitteratur), Johs. Andenæs: Alminnelig strafferett (5. utg. 2004) og Ståle Eskeland: Strafferett (3. utg. 2013), er ulike på flere måter. Andenæs' bok, som ble utgitt første gang i 1956, regnes som en klassiker innenfor strafferetten. Eskelands bok, som ble utgitt første gang i 2000, er i større grad enn Andenæs' bok rettskilde- og metodeorientert, i samsvar med en uttalt målsetting for det juridiske studiet.

Eskelands bok er ajourført når det gjelder lovgivning og rettspraksis til 2013, Andenæs' bok er ajourført til 2004. Den ulovfestede frifinnelsesgrunnen ulovlig politiprovokasjon er ikke behandlet hos Andenæs.

Læringskravene refererer til gjeldende rett, og ikke anbefalt hovedlitteratur. Studentene må selv skaffe seg oversikt over på hvilke områder det er kommet ny lovgivning og rettspraksis.»

Til sammenligning står det slik i dag på nettsidene:

«Det finnes ikke hovedlitteratur som er fullt ut oppdatert eller som dekker alle deler av kunnskapskravene like godt. Eksempelvis er ulovlig politiprovokasjon og de strafferettslige følger ikke omtalt i Andenæs' bok "Alminnelig strafferett", mens strafferettens unnlattelseslære på sin side ikke er beskrevet i Eskelands bok "Strafferett". Studentene må selv skaffe seg oversikt over på hvilke områder det har kommet til relevant ny rettspraksis, samt lærebøkens øvrige sterke og svake sider i forhold til gjeldende rett og relevante rettskilder og pågående faglige debatter.»

Hvis det, som Backer foreslår, fortsatt skal stå noe om temaer som ikke er behandlet i den enkelte bok, burde dette vært gjort for begge bøkens del, slik at det blir balanse. Det er også unødvendig å fremheve at bøkene ikke er ajourført lenger enn til utgivelsesåret, dette er jo enhver vil forstå. Andenæs' bok ventes utgitt i ny utgave i 2014. Eskeland har selv fremholdt at hans bok er rettskilde- og metodeorientert. Det finnes meg bekjent ikke noe prinsippvedtak om at alle lærebøker bør være eksplisitt rettskilde- og metodeorientert. Hvis dette aspektet skulle fremheves i beskrivelsen, burde det i tilfelle gjøres konsekvent, i alle fag. For øvrig er det vel slik at alle lærebokforfattere er opptatt av rettskildene og av metoden, selv om vi ikke skriver om det på samme måte som Eskeland.

Dagens beskrivelse stammer fra 2011 og ble utarbeidet sammen med den nye studieordningen. Til avdelingsansvarlig (Robberstad) kom det et forslag fra Alf Petter Høgberg (daværende fagansvarlig i strafferett), om en setning som skulle vise seg å vekke strid. Setningen lød slik:

«Andenæs' fremstilling lider eksempelvis av den vesentlige rettskildemessige svakhet at den ikke forholder seg til Eskelands bok og de synspunkter som der fremsettes.»

Senere formulerte Høgberg dette på en annen måte. Han skrev så til PMRs medlemmer:

«Dersom dette ikke går igjennom, foreslår jeg som ansvarlig faglærer i strafferett altså fremdeles at Andenæs gamle fremstilling av strafferetten tas ut av den anbefalte hovedlitteraturen.»

Det ble ikke bifalt av PMR, som vedtok de formuleringene som er gjengitt ovenfor.

Det er ønskelig med en viss kontinuitet, slik at fakultetets politikk ikke skifter hver gang det kommer et nytt PMR som er ukjent med tidligere vedtak. En endring av de prinsipielle standpunktene bør først skje etter diskusjon og nye vedtak.

Dersom dagens litteraturbeskrivelse skal endres, hvilket etter mitt syn ikke er påkrevet, foreslår jeg at Backers forslag modereres slik, så det blir balanse:

«De to anbefalte bøkene i alminnelig strafferett (hovedlitteratur), Johs. Andenæs: Alminnelig strafferett (5. utg. 2004) og Ståle Eskeland: Strafferett (3. utg. 2013), er ulike på flere måter. Andenæs' bok, som ble utgitt første gang i 1956, regnes som en klassiker innenfor strafferetten. Eskelands bok, som ble utgitt første gang i 2000, er i større grad enn Andenæs' bok rettskilde- og metodeorientert.

Læringskravene refererer til gjeldende rett, og ikke anbefalt hovedlitteratur. Studentene må selv skaffe seg oversikt over på hvilke områder det er kommet ny lovgivning og rettspraksis.»

Jeg sender kopi direkte til studieårsansvarlig Backer og fagansvarlig i strafferett, Ulf Stridbeck.

Med hilsen

Anne Robberstad

Subject: Re:

From: Hadi Lile <h.s.lile@jus.uio.no>

Date: 27.09.2013 11:58

To: Knut-Erich Papendorf <k.e.papendorf@jus.uio.no>

CC: Christine Skogrand Havgar <c.s.havgar@jus.uio.no>, Kristian Anden <kristian.andenas@jus.uio.no>, Leif Petter Olaussen <l.p.olaussen@jus.uio.no>, Monika Lindbekk <monika.lindbekk@jus.uio.no>, Trond Erik Welstad <t.e.welstad@jus.uio.no>, Hadi Khosravi Lile <h.s.lile@jus.uio.no>

Hei

Jeg skal ikke ha noen sterke meninger om hva som bør ut eller inn. Men jeg vil gjerne påpeke at artikkelen til Anne Hellum inneholder en god del feil. Spesielt under punkt 4 (andre punkt 4) "Menneskerettigheter, diversitet og kompleksitet - et integrasjonsperspektiv". Samtlige henvisninger til konvensjonsartikler er her feil. Det påstås at retten til beskyttelse av kultur er nedfelt i:

ØSK artikkel 2 (om ikke diskriminering)

SP artikkel 6 (om retten til liv)

AC artikkel 13 (om likhet for loven og retten til å stille til valg)

Jeg synes det er vanskelig å henvise til en klar bestemmelse i ØSK som sikrer kulturelle rettigheter til en gruppe. Når jeg skal forklare kollektive rettigheter og dets relevans i forhold til rettspluralisme og dilemmaet mellom individuelle og kollektive rettigheter bruker jeg som regel å ta utgangspunkt i SP artikkel 27 eller religionsfriheten sikret i blant annet SP artikkel 18.

I artikkelen hevdes det at religionsfriheten er sikret i SP artikkel 19 (det riktige er artikkel 18)

Dessuten er det noe som er utdatert. Under tredje punkt 4, under overskriften "Hierarkiseringen av kjønns- og rasediskrimineringsvernet" står det noe om hvorfor Kvinnekonvensjonen ikke er inkorporert i menneskerettsloven. Den ble inkorporert i 2009.

Er det mulig å be Anne om å oppdatere og rette litt på artikkelen?

Ellers når det gjelder andre artikler er jeg litt usikker på denne artikkelen om Grønland. Det er en veldig lang artikkel der de rettsosnologiske poengene ikke nødvendigvis kommer så tydelig fram. Jeg ser poenget med artikkelen, men jeg lurer på om det ikke finnes andre artikler som på en kortere og mer presis måte kan få fram de samme poengene?

mvh
Hadi

On 27.09.2013 11:26, Knut-Erich Papendorf wrote:

Hei,
her kommer mine forslag til endring av pensum i blandingskompendiet jus4122.
Vennlig hilsen
Knut Papendorf

--
Hadi Strømmen Lile

STEIN EVJU

Professor i arbeidsrett, Universitetet i Oslo
Honorær professor, Aarhus Universitet, Juridisk Institut

Kontor:
Institutt for privatrett
Universitetet i Oslo
Postboks 6706 St. Olavs pl.
0130 OSLO

Privat:
Stertebakke 4 B
3612 KONGSBERG

Besøksadresse: St. Olavs gt. 23^{III}

Tlf.: 22 85 93 25
Fax: 22 85 97 20

Tlf.: 32 98 52 99
Mobil: 909 82 695

E-post: stein.evju@jus.uio.no E-post: stein@evju.co

PMR

her

11. september 2013

Deres ref.: Christine Skogrand Havgar

Min ref.: AR-vf 13/020

PROGRAMPLAN 2014 – ARBEIDSRETT – DEN KOLLEKTIVE DELEN

Jeg viser til e-post fra Christine Skogrand Havgar (for PMR) 27. august d.å. vedrørende eventuelle endringer i litteratur m.v. for V 2014, med senere e-postutveksling, senest e-post fra Havgar til meg 29. august d.å. (kl. 14.28).

For min del gjelder det nå valgemnet JUS5512 og JUR1512 Arbeidsrett – den kollektive delen.

Jeg legger til grunn at det er de elementene i «læringsutbytte» m.v. som er utarbeidet i samsvar med «kvalifikasjonsrammeverket», etter administrasjonens «bestilling» ved e-post av 28. april d.å. (v/Bente Lindberg Kraabøl), som er det relevante for neste semester. Jeg har utarbeidet og sendt (til Kraabøl) slike beskrivelser av «totalt læringsutbytte» i mai d.å. Jeg har ikke fått noen form for tilbakemelding, hverken om innvendinger eller aksept, og forutsetter derfor at det ikke er nødvendig å utarbeide noe nytt i denne omgang. For helhetens skyld henger jeg ved det dokumentet det er tale om.

Videre henger jeg ved mitt forslag til reviderte lister for pensum/litteratur for JUR1512 og JUS5512. Det er en beklagelig mangel på gjennomgående fremstillinger som er noenlunde å jour, derfor er det mye artikkelstoff i forslagene. Det er mange av mine arbeider som er med. Det skyldes at det knapt er andre som har skrevet om kollektivarbeidsrettslige emner her til lands i senere år.

Endel av artikkelstoffet er samlet i én bok, min, *Arbeidsrett – utvalgte artikler ...* (2010). Det bør lette situasjonen for studentene et stykke på vei. Dessuten er det grunn til å fremheve: Alle artikler i *Arbeidsrett* og i *Arbeidsrett og arbeidsliv* kan lastes ned direkte fra databaser som er tilgjengelig for studentene. I praksis blir slike artikler lagt ut i Fronter til direkte nedlasting derfra. Det samme gjelder mitt Arbeidsnotat 2013:1 samt artikkelen fra Festskrift til Ruth Nielsen, som jeg også har tilgjengelig i pdf-format.

Ut fra erfaring i inneværende semester når det gjelder JUR1511/JUS5511 vil jeg understreke at sidetallene i høyre spalte i oppstillingene av Hovedlitteratur bare er ment til informasjon for PMR, for kontroll i forhold til sidetallsnormene. Sidetallene skal selvsagt *ikke* med i litteraturlister som legges ut på emne/semestersidene.

Når det gjelder hjelpemidler, er det bare ett særskilt slikt som (fortsatt) skal kunne benyttes også ved eksamen:

S. Evju (red.), *Materialsamling i arbeidsrett*. Institutt for privatrett, Skriftserie B nr. 58 (2012).

Jeg imøteser PMRs behandling og håper at det vil være mulig å bli underrettet om utfallet før det er gått to måneder fra programrådets møte 30. oktober.

Med vennlig hilsen,

Stein Evju (s.)

Arbeidsrett – den kollektive delen

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Master JUS5512		Bachelor JUR1512	
Du skal		Du skal	
- tilegne deg god kunnskap og forståelse av arbeidsrettens ideologiske grunnlag og utgangspunkter for arbeidsrettslig regulering		- tilegne deg kunnskap om arbeidsrettsfagets grunnlag om saksfelt	
- bli kjent med ulike faglige tilnæringer til arbeidsrettslig regulering		- bli kjent med ulike faglige tilnæringer til arbeidsrettslig regulering	
- tilegne deg kunnskap om sentrale trekk ved det norske arbeidsmarkedet og arbeidslivets organisasjoner og forståelse av «den norske [nordiske] arbeidslivsmodellen»		- tilegne deg grunnleggende kunnskap om trekk ved det norske arbeidsmarkedet og arbeidslivets organisasjoner	
- tilegne deg kunnskap om ulike reguleringsformer og utviklingstrekk i den arbeidsrettslige regulering, spesielt på den kollektive arbeidsrettens område		- ha kunnskap om rettskildebildet i arbeidsretten, særlig den kollektive arbeidsretten, inkludert forholdet mellom individuell og kollektiv arbeidsrett	
- ha god forståelse av forholdet mellom den individuelle og den kollektive del av arbeidsretten		- ha kunnskap om den rettslige regulering på sentrale områder i den kollektive arbeidsretten	
- ha kunnskap om internasjonal, inkludert EØS-rettslig, regulering på arbeidsrettens område og forholdet mellom slik regulering og nasjonal arbeidsrettslig regulering			
- ha god kunnskap om den rettslige regulering på hovedområdene i den kollektive arbeidsretten, inkludert særlige rettskildespørsmål og institusjonelle ordninger			

Ferdigheter

Du skal	Du skal
<ul style="list-style-type: none"> - kunne identifisere og formulere relevante problemstillinger for generelle og konkrete rettsspørsmål innenfor fagområdet - kunne gjennomføre selvstendige drøftelser av slike problemstillinger med anvendelse av det relevante rettskildemateriale - opparbeide kunnskap om kritiske tilnærminger til og evne til kritisk vurdering av faglige spørsmål - kunne vurdere relevansen av og kvaliteten på formulering av problemstillinger og drøftelser av rettsspørsmål innenfor fagfeltet - forstå forholdet mellom privatrett og offentlig rett i arbeidsrettslig sammenheng og hvordan dette spiller inn i den kollektive arbeidsretten 	<ul style="list-style-type: none"> - kunne identifisere relevante problemstillinger som gjør at du kan gjennomføre egne drøftelser av relevante spørsmål - forstå begreper og betydningen av ulike rettskildefaktorer som setter deg i stand til å gjennomføre slike drøftelser - opparbeide evne til kritisk vurdering av problemstillinger og drøftelser av faglige spørsmål innenfor fagfeltet

Generell kompetanse

Du skal	Du skal
<ul style="list-style-type: none"> - utvikle evner til selvstendig og kritisk tenkning og analyse - forstå forholdet mellom institusjonelle ordninger, særlig domstolsordningene, på arbeidsrettens område - ha kunnskap om og forståelse av norsk arbeidsrett, særlig den kollektive arbeidsretten, i et internasjonalt perspektiv - ha god innsikt i hvordan det arbeidsrettslige systemet er bygget opp og hva det omfatter, særlig på den kollektive arbeidsrettens område. Dette skal også gi et godt grunnlag for arbeid med en masteroppgave innenfor fagområdet. 	<ul style="list-style-type: none"> - opparbeide et kunnskapsgrunnlag og forståelse av faglige problemstillinger på den kollektive arbeidsrettens område som gir deg grunnlag for å arbeide med konkrete spørsmål, og som gir et godt grunnlag for videre studier av arbeidsrettslige emner

STEIN EVJU

Professor i arbeidsrett, Universitetet i Oslo
Honorær professor, Juridisk Institutt, Aarhus Universitet

Kontor:
Institutt for privatrett
Universitetet i Oslo
Postboks 6706 St. Olavs pl.
0130 OSLO

Privat:
Stertebakke 4 B
3612 KONGSBERG

Tlf.: 22 85 93 25
Fax: 22 85 97 20

Tlf.: 32 98 52 99
Mobil: 909 82 695

E-post: stein.evju@jus.uio.no *E-post:* stein@evju.co

PMR

her

24. september 2013

Deres ref.: Christine Skogrand Havgar

Min ref.: AR-vf 13/023

PROGRAMPLAN 2014 – INTERNATIONAL AND COMPARATIVE LABOUR LAW

Jeg viser til e-post fra Christine Skogrand Havgar (for PMR) 27. august d.å. vedrørende eventuelle endringer i litteratur m.v. for V 2014, med senere e-postutveksling, senest e-post fra Havgar til meg 29. August d.å. (kl. 14.28).

Jeg legger til grunn at det er den «modellen» for utformning av læringskrav m.v. som følger av det såkalte kvalifikasjonsrammeverket, som skal anvendes for neste semester også for JUS5870 International and Comparative Labour Law. Ut fra den korrespondansen jeg har vist til ovenfor, bygger jeg på dette selv om jeg hittil ikke på noen måte er blitt kjent med hvorvidt de nye beskrivelsene av læringskrav m.v. som er sendt inn tidligere for andre valgmenner i arbeidsrett, er blitt godkjent som forutsatt.

Vedlagt følger en oppstilling med beskrivelse av læringskrav m.v. for JUS5870.

Likeledes følger vedlagt mitt forslag til revidert liste for pensum/litteratur. Listen er revidert i forhold til den som forelå da valgemnet ble godkjent av PMR. Revisjonen er foretatt i samarbeid med de to andre lærerne som har spesialkompetanse innenfor områdene som emnet omfatter, og som er tenkt å skulle ta deler av undervisningen – Johann Mulder og Marie Nesvik. Siktemålet har vært å få et best mulig tilpasset litteraturutvalg til de temafeltene som inngår i valgemnet. Det avspeiles også i det som er oppført som innførings- og støttelitteratur.

Når det gjelder hjelpemidler, vil det være aktuelt å sette sammen en materialsamling tilsvarende den som brukes i emnene JUS5511 og JUS5512. Det har ikke vært praktisk mulig å ferdigstille en slik materialsamling ennå. Jeg vil komme tilbake til PMR om saken når det er gjort.

Med vennlig hilsen,

Stein Evju (s.)

JUS5870 International and Comparative Labour Law

A candidate having completed the course should have gained learning outcomes as follows as defined by knowledge, skills, and general competencies:

Knowledge

You should
- acquire knowledge and understanding of the institutions and institutional framework of international bodies involved in the regulation of international and European labour law
- have sound knowledge and understanding of key international instruments (conventions etc.) relating to the regulation of international law
- acquire knowledge and understanding of the relation and interaction between international law instruments and regulation and labour law at the European and national levels
- have sound knowledge and understanding of essential features of European law and its interaction with and influence domestic labour law and industrial relations regimes
- acquire knowledge and understanding of the methodological approaches to and pitfalls involved in comparative labour law
- acquire knowledge and understanding of basic issues in private international law and regulatory instruments etc. relevant to labour law

Skills

You should
- master the key concepts and institutional aspects and apply acquired knowledge to ancillary and new issues within the field of study
- be proficient with regard to situating, analysing, and elaborating on pertaining issues
- be skilful at imparting understanding of issues involved
- have sound ability to elaborate and develop such issues independently and in collaboration with domestic and international actors

General competencies

You should
- develop further skills of independent and critical reflection and analysis generally
- develop your understanding of common traits and differences in various international and European regulatory systems
- have knowledge and understanding of the role of human rights in labour law and industrial relations
- have knowledge and understanding of the interaction between international and domestic law, including European labour law and private international law

FORSLAG FOR OPPRETTELSEN AV EMNET

”COMPARATIVE PUBLIC LAW”

→ **Det vises til den parallelle søknaden om å opprette en profil i ”Komparativ rett” ved det juridiske fakultet.**

Emnet ”Comparative Public law” utgjør motstykket til ”Comparative Private law”. Det er sentralt for profilen i ”Komparativ rett” og anses som kjerne i profilen. Det gir derfor liten mening å opprette profilen i ”Komparativ rett” uten at emnet ”Comparative Public law” tilbys studentene.

1. FORDELENE MED OPPRETTELSEN AV EMNET

- Et nytt emne i ”Comparative Public Law” (”Komparativ offentlig rett”, på norsk) er den logiske, nødvendige motpart til forelesningene i ”Comparative Private Law”. Opprettelsen bidrar til god balanse mellom privat og offentlig rett, samt ytterligere tyngde, i profilen ”Komparativ rett”.
- Ved opprettelsen av et nytt emne i ”Comparative Public Law” vil Institutt for offentlig rett og Det juridiske fakultet (UiO)
 - o styrkes
 - o bli mer synlige internasjonalt
 - o få kontakt med flere anerkjente internasjonale akademiske samarbeidspartnere.
- Spesialisering av studenter / jurister innenfor både den komparative metoden og faget ”Comparative Public Law”.
- Med hensyn til mangelen på tilbud på emner/kurs/undervisning de utenlandske stipendiatene og postdoktorstipendiatene (som har en krevende undervisningsplikt) kan delta på eller undervise i på andre språk enn norsk, kunne faglæreren benytte seg av denne ressursen på en eller annen måte. De kunne bl.a. bidra med komparative eksempler, begrensede forskningsoppgaver (som eventuelt ville telle som undervisningstimer), de kunne delta på komparative og internasjonale seminarer organisert i parallell til kurset, osv.
- Alle de beste universitetene i utlandet har et slikt tilbud, bl.a. Yale, Harvard, Chicago, Oxford, Cambridge, Paris 1 og 2, Roma (se søknaden for opprettelsen av en profil i komparativ rett for flere eksempler fra Europa, USA, Asia, osv.).

2. INNHOLD / HVA LÆRER DU?

Aldri før har emnet vært så populært verden over!

Fremveksten av komparativ offentlig rett i begynnelsen av det 21. århundre har fulgt bølgen av globalisering, demokratisering og utvikling av menneskerettsvern.

Domstoler, advokater, beslutningstakere, men også statsvitere, politikere, økonomer og sosiologer osv., etterspør komparative juridiske analyser, også i Norge.

Innhold:

Emnet "Comparative Public Law" legger hovedvekten på det sammenlignende studiet av nasjonale rettssystemer og institusjoner i et konstitusjonelt og administrativt perspektiv, særlig (men ikke utelukkende) med utgangspunkt i nordisk, europeisk og amerikansk rett.

Emnet har en todelt struktur, siden "Komparativ offentlig rett" (Comparative Public Law) omfatter egentlig både elementer av komparativ konstitusjonell rett (Comparative Constitutional Law) og komparativ forvaltningsrett (Comparative Administrative Law).

- For det første gis en generell innføring i komparative tilnærminger og metoder i feltet.
- For det andre studeres flere temaer innenfor
 - o «Comparative Constitutional law», som f.eks. "Constitutions: their origins and main features", "The horizontal and vertical separation of powers", "Constitutional protection of Human Rights", alle med eksempler fra ulike land og rettssystemer.
 - o «Comparative Administrative law», som f.eks. "Administrative organisation", "Administrative judicial review / litigation" i et komparativt perspektiv.
- Til slutt reflekteres det over nye trender, som f.eks. globaliseringen av både statsforfatningsretten og forvaltningsretten.

Emnet åpner for en ny og spennende internasjonal arena for utveksling av vitenskapelige ideer og organisering av fellesprosjekter.

OBS: Man kunne vurdere å dele emnet opp (dvs. utvide det) i to adskilte og komplementære fagemner, over to semestre i stedet for ett, ved en senere anledning. F.eks.: Høstsemestret: «Comparative Constitutional Law»; Vårsemestret: «Comparative Administrative Law».

Hva lærer studentene

- **Kunnskap**

Studentene vil opparbeide god forståelse i følgende emner:

- likheter og forskjeller mellom ledende juridiske tradisjoner om sentrale temaer (suverenitet, maktfordeling, domstolsprøvningsrett osv.)

- en stats konstitusjonelle og administrative utvikling sett i lys av globalisering, europeisering og demokratisering
- de norske konstitusjonelle hovedreglene i komparativt perspektiv

- **Ferdigheter**

Den som har studert faget vil være i stand til:

- å analysere kompliserte rettsspørsmål og ta begrunnet standpunkt til konkrete rettsspørsmål innenfor rettsområdet samt å formidle fagstoffet systematisk.
- å anvende komparativ kunnskap og metode i analysen av eget og andre rettssystem.
- å bruke (konstitusjonelt og administrativt) rettsmateriale fra utlandet og vurdere relevansen av dette i forhold til eget rettssystem.

Faget skal også øve opp evnen til å tenke komparativt og i et bredere perspektiv (bl.a. europeisk og internasjonalt).

3. LÆREREN (ressurser)

a. Faglærer

Postdoktorstipendiat Iris Nguyen Duy kan undervise i ”Comparative Public Law” og ønsker å være ”faglærer” for dette emnet.

Siden 1995 har hun spesialisert seg innenfor komparativ offentlig rett.

Hun var Erasmus-student ved University College of London (UCL) i 1995.

Hun tok en master i komparativ rett, med en spesialisering i komparativ offentlig rett i 1996.

Hun skrev en prisbelønnet masteroppgave i komparativ forvaltningsrett i 1997.

Deretter skrev hun en PhD-avhandling i komparativ offentlig rett (om det britiske parlamentets suverenitet) som publisert i 2011, med finansiell støtte fra Det juridiske fakultetet ved Paris 1 Panthéon-Sorbonne.

I 2008 ble hun kvalifisert som dosent/førsteamanuensis (“Maître de conférences”) av de franske universitetenes nasjonale råd.

Alle hennes forskningsprosjekter er preget av komparativ rett. Hun deltar i flere internasjonale forskningsnettverk som driver med samlingen av informasjon om andre rettssystemer, bl.a. OLA-Europe (som sammenligner de ulike europeiske ordningene for det kommunale selvstyret) og IMODEV (the World and Development Institute).

Hun ønsker å søke på en førsteamanuensisstilling ved Det juridiske fakultet etter at hun er ferdig med postdoktorstipendiaten.

OBS: Flere andre personer ved fakultetet kunne ved behov undervise i faget, bl.a. professor Eivind Smith, og eventuelt andre som tilhører forskergruppen i ”Konstitusjonelle (norske og komparative) studier”, som, f.eks., førsteamanuensis Christoffer Conrad Eriksen og professor Benedikte Moltumyr Høgberg, flere utenlandske (postdok)stipendiater (f.eks. stipendiat Azin Tadjini; stipendiat Malcolm Langford er også interessert i å samarbeide i dette prosjektet).

b. Fagansvarlig

Professor Cecilia Bailliet blir ”fagansvarlig”, siden Iris Nguyen Duy ikke for øyeblikket er fast ansatt ved det juridiske fakultet. Hun kan undervise i amerikansk rett og gjøre en innføring i det amerikanske rettssystemet om nødvendig.

4. UNDERVISNINGSFORMER

Undervisningen går over hele semesteret og består av 11 forelesninger, samt (eventuelt) spesialiserte kollokvier og seminarer (”*research seminars*”, ”lunch speakers series” osv.) som blir organisert bl.a. ved Institutt for offentlig rett.

Det foreslås at undervisningen skjer i vårsemesteret.

Om emnet opprettes, kan det undervises for første gang våren 2016.

Undervisningen er på engelsk.

5. VURDERING OG EKSAMEN

4 timers skoleeksamen.

Eksamensspråk: Norsk eller engelsk

6. KURSOPPLEGG OG PENSUM (midlertidig)

a. Kursopplegg (11 x 2 t.)

1. Comparative Public Law: Presentation. Theory and methodologies.
2. Reflections on the classification in “legal families” (legal systems, legal styles, legal traditions). Presentation of the Romanistic, Germanic, Anglo-Saxon / Common law (UK, USA), Nordic legal families. Presentation of Far-East legal systems (China, Japan), Muslim law, African legal system.

I. Comparative Constitutional Law

3. Typology of Constitutions. Origins and main features (sovereignty, separation of powers / checks and balances, etc.).
4. [Horizontal Separation of powers] Presidentialism, parliamentarism, etc.
5. Constitutional Justice and the protection of Human Rights
6. The Flexibility of Constitutions. Amending the Constitution. Constitutional Change.

II. Comparative Administrative Law

7. [Vertical Separation of powers] Federalism, Regionalism, Unitary States.
8. Administrative organisation: a Comparative perspective.
9. Administrative litigation. Administrative courts. Judicial review of administrative acts.
10. Administrative independence (independent agencies). Administration beyond the State: the Example of European regionalism.
11. Widening the perspectives. New trends and issues in Comparative Public law: The Internationalisation of constitutional law: Towards “global constitutionalism”? The emergence of Global Administrative law? Towards a “*ius commune*”?

b. Pensum / litteraturliste

- ➔ Rosenfeld, Michele & Sajo, Andras (2012). *The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law*. Oxford: Oxford University Press.
- ➔ Rose-Ackerman, Susan & Lindseth, Peter (2010). *Comparative Administrative Law*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited.

I tillegg kan flere artikler og bokutdrag brukes i løpet av forelesningene. F.eks.:

- Bermann, G.A. et al. (2010-2011). “Comparative Law: Problems and Prospects”. 26 *American University Law Review* 935.
- David, René; Brierley, John E. C. (1985). *Major Legal Systems in the World Today: An Introduction to the Comparative Study of Law*. London: Stevens.
- De Cruz, Peter (2007). *Comparative Law in a Changing World*, 3rd edn (1st edn 1995). London: Routledge-Cavendish.
- Ginsburg, Tom & Dixon, Rosalind (2011). *Comparative Constitutional Law*.
- Harlow, Carol (2006). “Global Administrative Law: The Quest for Principles and Values.” *European Journal of International Law* 17(1): 187-214.
- Husa, Jaakko, “Legal Culture vs. Legal Tradition: Different Epistemologies?”, Maastricht European Private Law Institute, Working Paper 2012/18.
- Jaakko Husa, Kimmo Nuotio & Heikki Pihlajamäki (eds.), *Nordic Law – Between Tradition and Dynamism*, (2008), Antwerp-Oxford (Intersentia)
- Husa, Jaakko, “Legal Families and Research in Comparative Law”, *Global Jurist Advances*, vol. 1 (3), article 4.
- Jackson, Vikcy (2006). “Constitutions as ‘Living Trees’. Comparative Constitutional Law and Interpretative Metaphors”. 75 *Fordham L. Rev.* 921-960.
- Jackson, Vicky C. & Tushnet, Mark, ed. (2002). *Defining the Field of Comparative Constitutional Law*. Westport, Connecticut: Praeger.
- Jackson, Vicky C. & Tushnet, Mark (2006). *Comparative Constitutional Law*. New York: Foundation Press.
- Kingsbury, Benedict, Nico Krisch, and Richard B. Stewart (2005). “The Emergence of Global Administrative Law,” *Law and Contemporary Problems* 68: 15-61.
- Lando, Ole (2001), «Nordic Countries, A Legal family? A Diagnostic and a Prognosis», *Global Jurist Advances*, vol. 1 (2), article 5.
- Legrand, Pierre (1996). “European Legal Systems Are Not Converging”, *International and Comparative Law Quarterly*, vol. 45, pp. 52-81.

- Legrand, Pierre (2003). "The Same and the Different" in Legrand, Pierre and Munday, Roderick (eds.) *Comparative Legal Studies: Traditions and Transitions*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Oliver, Dawn, & Carlo Fusaro (eds.) (2011), *How Constitutions Change. A Comparative Study*, Oxford: Hart Publishing.
- Reimann, Mathias and Zimmermann, Reinhard (2008). *The Oxford Handbook of Comparative Law*. Oxford: Oxford University Press.
- Max Rheinstein (1968). "Comparative Law - Its Functions, Methods and Usages". 22 *ARK. L. REV.* 415
- Ruffert, Matthias (ed.) (2007). *The Transformation of Administrative Law in Europe / La mutation du droit administratif en Europe*. Munich: Sellier : European Law Publishers
- Slaughter, Anne-Marie (2003). "A Global Community of Courts". 44 *Harvard International Law Journal* 191.
- Smith, Eivind (1995). *Constitutional Justice under Old Constitutions*. Kluwer.
- Tushnet, Mark (1999). "The Possibilities of Comparative Constitutional Law". *The Yale Law Journal*, vol. 108, nr. 6, pp. 1225-1309.
- Van Hoecke and Warrington (1998) "Legal Cultures, Legal Paradigms and Legal Doctrine: Towards a New Model for Comparative Law" 47 *International & Comparative Law Quarterly* 495
- Alan Watson (1978), "Comparative Law and Legal Change" 37 *Cambridge L.J.* 313
- Zweigart, Konrad, Kötz, Hein & Weir, Tony (1998). *An Introduction to Comparative Law*.
- International Journal of Constitutional Law (ICON)
- International and Comparative Law Quarterly

OBS: Pensumet og kursopplegget som foreslås for emnet "Comparative Public Law" er tentative, men de vil selvfølgelig bli ferdigstilt i god tid før publiseringen av emnet på internett.

7. STUDENTAKTIVITER OG -FORDELER

- Å bli anerkjent som "spesialist i komparativ rett".
- Å bli praktikant eller å jobbe i anerkjente norske advokatfirmaer, i en utenlandsk bedrift eller i en internasjonal organisasjon.
- Å delta på utvekslingsprogrammer ved utenlandske juridiske fakulteter. [→ Ta kontakt med Jens Peder Lomsdalen]
- Å delta på spennende seminarer hvor fremtredende internasjonale spesialister / gjesteprofessorer i komparativ rett har innlegg [Hvis det lar seg organisere... → Det er sikkert mulig å invitere bl.a. Mark Tushnet, Tom Ginsburg, Pierre Legrand, Mireille Delmas-Marty, Michel Troper, Helene Ruiz-Fabri, John Bell, Jacques Ziller, Constance Grewe, Elisabeth Zoller etc.].
- Å bli forsker og å bli publisert i tidsskrifter spesialisert i internasjonal og komparativ rett.

Vi understreker at **Juridisk Studentutvalg (JSU)** fikk utkastet av forslaget for opprettelsen av profilen i komparativ rett hvor det var klart at emnet "Comparative Public Law" sto sentralt, ved siden av "Comparative Private Law" – og at de støtter det.

→ Se det vedlagte støttebrevet fra JSU.

8. KOSTNADBEREGNING

→ Finansiering av det nye emnet "Comparative Public Law": **ordinær**.

→ **Man trenger ikke nye lærere.** Postdokstipendiat Iris Nguyen-Duy ønsker ansvaret med å undervise i "Comparative Public Law" (se pkt. 3). Flere andre (bl.a. utenlandske stipendiater) ved Instituttet for offentlig rett kunne ved behov undervise i dette faget. **Det er ikke nødvendig å trekke personer utenfor fakultetet inn i undervisningen.**

9. DERFOR BER VI P.M.R. OM:

- Å opprette det foreslåtte emnet "Comparative Public Law" (med oppstart fra vår 2016)

Med vennlig hilsen,

Iris Nguyễn-Duy (forslagsstiller)

VEDLAGT

- Emnemaal: ”Comparative Public Law”.
- Emnet ”slik den kunne se ut på UiOs nettsider”
- Støttebrev og eposter fra ulike institusjoner og personer:
 - Den amerikanske ambassaden
 - Det franske institutt, tilknyttet Den franske ambassaden
 - Den tyske ambassaden
 - JSU (Juridisk studentutvalg)
 - Professor Eivind Smith
 - Professor Giuditta Cordero Moss
 - Førsteamanuensis Lee Andrew Bygrave

OBS1: Professorene Geir Ulfstein og Inger Johanne Sand støtter også prosjektet.

OBS2: Støttebrevene ble i utgangspunktet skrevet for å støtte opprettelsen av en profil i komparativ rett, hvor det var tydelig at emnet ”Comparative Public Law” sto sentralt, som et av de to obligatoriske emnene i profilen.

Mal for opprettelse av nye emner ved Det juridiske fakultet

For saksforberedning og fremlegg til programråd/vedtaksorgan

Emnenavn: Comparative Public Law

Behov, økonomi og ressurser.

Begrunnelse for opprettelse av emnet	
<p>I en tid hvor globaliseringen og demokratiseringen utvikler seg i raskt tempo og hvor Norge i stadig større grad er bundet av internasjonale (multilaterale eller bilaterale) avtaler, er det vanskelig å hevde at det nasjonale rammeverket er tilstrekkelig for rettsutviklingen. Det komparative perspektivet blir stadig viktigere – for ikke å si uunnværlig – for å forstå både andre rettssystemer og de internasjonale og europeiske rammene som påvirker alle rettsområder.</p> <p>Emnet "Comparative Public Law" ("Komparativ offentlig rett", på norsk) tilbyr en kritisk innføring og analyse av de viktigste ideene, problemer, trender og metoder innen komparativ offentlig rett.</p> <p>Emnet "Comparative Public Law" legger hovedvekten på det sammenlignende studiet av nasjonale rettssystemer og institusjoner i et konstitusjonelt og administrativt perspektiv, særlig (men ikke utelukkende) med utgangspunkt i nordisk, europeisk og amerikansk rett.</p> <p>Kommentar: Emnet "Comparative Public law" utgjør motstykket til "Comparative Private law" og er sentralt for profilen i "Komparativ rett".</p>	
Kostnadsberegning	
Ressurser	
- Finansiering av emnet	Ordinær
- Institutttilknytning	Institutt for offentlig rett
- Faglig ansvarlig	Cecilia Bailliet
- Faglærere	Iris Nguyễn Duy
- Administrativt ansvarlig	Anne-Brit Strandset (undervisning) og Ann-Kristin Moldal (eksamen)
- Programtilknytning	Master i rettsvitenskap

Emnets innhold

Beskriv emnets faglige innhold (kort beskrivelse rettet mot søkere)
<p>Emnet har en tredelt struktur. For det første gis en generell innføring i komparative tilnærminger og metoder i feltet. For det andre studeres flere temaer innenfor "Comparative Constitutional Law", som f.eks. "Constitutions: their origins and main features", "The horizontal and vertical separation of</p>

<p>powers”, "Constitutional protection of Human Rights”, alle med eksempler fra ulike land og rettssystemer”, og innenfor "Comparative Administrative Law", som f.eks. "Administrative organisation” og "Administrative judicial review / litigation” i et komparativt perspektiv. Til slutt reflekteres det over nye trender, som f.eks. globaliseringen av både statsforfatningsretten og forvaltningsretten.</p>	
Hva lærer du?	
<i>Kunnskap</i>	<p>Studentene vil opparbeide god forståelse i følgende emner:</p> <ul style="list-style-type: none"> - likheter og forskjeller mellom ledende juridiske tradisjoner om sentrale temaer (suverenitet, maktfordeling, domstolsprøvningsrett osv.) - en stats konstitusjonelle og administrative utvikling sett i lys av globalisering, europeisering og demokratisering - de norske konstitusjonelle hovedreglene i komparativt perspektiv
<i>Ferdigheter</i>	<p>Den som har studert faget vil være i stand til:</p> <ul style="list-style-type: none"> - å analysere kompliserte rettsspørsmål og ta begrunnet standpunkt til konkrete rettsspørsmål innenfor rettsområdet samt å formidle fagstoffet systematisk. - å anvende komparativ kunnskap og metode i analysen av eget og andre rettssystem. - å bruke (konstitusjonelt og administrativt) rettsmateriale fra utlandet og vurdere relevansen av dette i forhold til eget rettssystem.
<i>Generell kompetanse</i>	<p>Faget skal også øve opp evnen til å tenke komparativt og i et bredere perspektiv (bl.a. europeisk og internasjonalt).</p>
Pensum/Litteraturliste	
<i>Innføringslitteratur</i>	
<i>Hovedlitteratur</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Rosenfeld, Michele and Andras Sajo (2012). The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law. Oxford: Oxford University Press. - Rose-Ackerman, Susan and Peter Lindseth (2010). Comparative Administrative Law. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited.
<i>Tillegglitteratur</i>	<p>Flere artikler og bokutdrag.</p> <p>Kommentar: Det er ønskelig å opprette emnet som fullt ut engelskspråklig. Om emnet opprettes vil litteraturlisten justeres i god tid før publisering på nett.</p>
Tillatte hjelpemidler til eksamen	

Om emnet

Generelle fakta om emnet		
Emnekode i FS (må avklares med lokal FS-koordinator)	Fylles inn i admin etter eventuelt vedtak om opprettelse	
Emnenavn – bokmål	Komparativ offentlig rett	
Emnenavn – nynorsk	Komparativ offentlig rett	
Emnenavn – engelsk	Comparative Public Law	
Antall studiepoeng	10	
Eksamenssemester (sett kryss)	Høstsemesteret	☐
	Vårsemesteret	☒
Undervisningssemester (sett kryss)	Høstsemesteret	☐
	Vårsemesteret	☒
Studienivå (sett kryss)	BA (Bachelor)	☐
	MA (Master)	☒
Hvis emnet inngår i en emnegruppe, oppgi hvilken.	Aktuell som en del av en profil i komparativ rett	
Opptak og adgang		
Hvordan oppnås studierett til emnet? Studieprogram, evt andre opptak.	Studierett til masterstudiet i rettsvitenskap eller studierett til juridiske valgemner	
Har emnet obligatorisk undervisning?	Ja	
Forkunnskaper		
Obligatoriske	<p>- Bestått 1. - 3. avdeling i masterstudiet i rettsvitenskap (eller juridiske eksamener som kvalifiserer for fritak for disse), eller</p> <p>- Bestått grunndel og fellesdel i 96-ordningen av Cand. Jur-studiet (eller eksamener som kvalifiserer for fritak for disse), eller</p> <p>- Opptak til fakultetets utvekslingsprogrammer</p> <p>Bemerkning IND: Faget kan være interessant for andre også, for eksempel folk fra Lovavdelingen ved Justisdepartement, Stortinget eller andre som trenger å bruke dette faget i praksis. Hvis det ikke er formelle hindringer, synes jeg at faget bør åpnes også for slike.</p>	
Anbefalte	Minst tre års jusstudier.	
Faglig overlapp med andre emner		
List opp emner og angi overlapp i studiepoeng	Emne	Studiepoeng
Undervisning		
Undervisningsformer	Sett kryss	Antall timer
- Forelesninger	☒	
- Kurs/Seminar	☐	
- Frivillige kurs-/fak.oppgaver	☐	
- PBL-undervisning	☐	
- Basisgrupper	☐	
- Veiledning	☐	
Beskriv eventuelle obligatoriske arbeidskrav eller undervisning		

<i>arbeidskrav eller undervisning</i>			
Eksamen			
<i>Eksamensform</i>	Skriftlig skoleeksamen		
<i>Eksamenstid</i>	4 t		
<i>Karakterregel (sett kryss)</i>	<i>A-F (bokstavkarakter)</i>	☒	
	<i>Bestått/Ikke bestått</i>	☐	
<i>Gis det utsatt eksamen? (sett kryss)</i>	<i>Ja</i>	☒	
	<i>Nei</i>	☐	
<i>Inngår emnet i kvoteordning for gjentak av bestått eksamen? Gjelder emner som kan inngå i graden Master i rettsvitenskap</i>	Ja		
Språk i undervisning, litteratur og eksamen			
	Norsk	Engelsk	
- Undervisning	☐	☒	
- Litteratur (pensum)	☐	☒	
- Eksamensoppgave	☐	☒	
- Eksamensbesvarelse	☒	☒	

COMPARATIVE PUBLIC LAW

Course content

This course provides a critical understanding of the main ideas, issues, trends and methods in the field of comparative public law.

It will present a survey of the major themes in comparative public law and compare leading legal families and traditions (Nordic, Romano-Germanic, Common law, among others) in the field of Constitutional and Administrative law. The course will also provide the students with both method and practice in comparative public law.

The main part of the course is dedicated to the study of the fundamental structure of a Constitution, its main features in various countries, as well as the institutional and administrative structure of the States studied. The students will also be introduced to constitutional and administrative judicial review and case-law. The last part of the course will focus on recent trends and evolutions in a more international and European perspective.

Learning outcomes

On completion of this course, the students should:

- Understand the similarities and differences between leading (Western) constitutional traditions in key areas (sovereignty, separation of powers etc.).
- Have an improved understanding of their own legal system.
- Understand how the States studied have developed and applied constitutional principles, especially in the light of processes of globalization and democratization.
- Understand the theoretical and practical issues surrounding the making and the amendment of constitutions.
- Understand how the States studied have developed their administrative structure and how they solve the conflicts between the State and the citizens.
- Be aware of the international and European contexts that frame and influence the States and their legal and administrative organisation.
- Be familiar with the methodology of comparative public law.
- Be able to use (constitutional & administrative) legal material from the States studied and to analyse and evaluate the relevance of this material in relation to their own legal system.
- Be able to use comparative methods to deepen and enhance any legal analysis.

Facts about this course:

Credits: 10

Level: Advanced course at master's level

Teaching semester: Spring

Examination semester: Spring

Language of instruction: English

Administrated by: [The Faculty of Law](#)

Syllabus

- Rosenfeld, Michele and Andras Sajo (2012). *The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law*. Oxford: Oxford University Press.
- Rose-Ackerman, Susan and Peter Lindseth (2010). *Comparative Administrative Law*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited.
- Various articles (to be announced)

Course outline

1. Comparative Public Law: Presentation. Theory and methodologies.

2. Reflections on the classification in “legal families” (legal systems, legal styles, legal traditions). Presentation of the Romanistic, Germanic, Anglo-Saxon / Common law (UK, USA) and Nordic legal families. Presentation of Far-East legal systems (China, Japan), Muslim law, African legal system.

I. Comparative Constitutional Law

3. Typology of Constitutions. Origins and main features (sovereignty, separation of powers / checks and balances, etc.).

4. [Horizontal Separation of powers] Presidentialism, parliamentarism, etc.

5. Constitutional Justice and the protection of Human Rights

6. The Flexibility of Constitutions. Amending the Constitution. Constitutional Change.

II. Comparative Administrative Law

7. [Vertical Separation of powers] Federalism, Regionalism, Unitary States.

8. Administrative organisation: a Comparative perspective.

9. Administrative litigation. Administrative courts. Judicial review of administrative acts.

10. Administrative independence (independent agencies). Administration beyond the State: the Example of European regionalism.

11. Widening the perspectives. New trends and issues in Comparative Public law: The Internationalisation of constitutional law: Towards “global constitutionalism”? The emergence of Global Administrative law? Towards a “ius commune”?

Admission

You may register for this course if you have admission to a Master's programme at UiO or the faculty's exchange programme. You can also register for this course if you do not have admission to any programme at UiO, but meet the formal prerequisites.

All students are required meet the formal prerequisites.

Have you met the formal prerequisites at another institution than the University of Oslo, and the results are not formally registered at UiO, you must apply for [admission to courses at Master's level](#). Students with admission to Master's degree programmes at other faculties than The Faculty of Law must also apply for admission.

[When your admission is in order you must register for courses in StudentWeb](#)

Prerequisites

Students must meet one of these requirements:

- Passed 1st – 3rd year of the 5-years degree Master of Laws (Master i rettsvitenskap at UiO) (or exams that qualify for the exemption for these) or
- Hold a 5-years Master's degree in Laws (Master i rettsvitenskap at UiO) or equivalent.

Exception: Students with admission to the faculty's exchange programme and students with admission to any Master's programme at the University of Oslo (except Master i rettsvitenskap) have an exemption from the formal prerequisites.

Recommended prior knowledge

Three years of law studies.

Teaching

Lectures/seminars.

The language of teaching for this course is English. This means that all communication during lectures/seminars will be in English, and all literature and auxiliary materials are in English.

Teaching takes place throughout the semester.

Exam information

4 hour written examination.

Exam resources

[Regulations for support materials permitted at examination for courses taught in English.](#)

Please read all three chapters.

Language of examination

The language of examination for this course is English or Norwegian.

The examination question will be given in English, but the students may choose to answer either in English or in Norwegian.

Assessment and grading

Course grades are awarded on a descending scale using alphabetic grades from A to E for passes and F for fail. Read more about [the grading system](#).

Explanations and appeals

Students can request an explanation of their grades, and can also appeal against their grades or make a complaint about formal examination errors. Read more about [explanations and appeals](#).

Possibility of make-up exams and re-takes

You can usually resit an exam, but the conditions depend on whether you had a valid reason for absence from the regular exam. Read more about [resitting an exam](#).

Withdrawing from exams and limits on re-takes

A student can sit for this exam up to 3 times. If a student wishes to withdraw from the exam, s/he must do this in StudentWeb at least two weeks prior to the first day of the exam. Failure to do so will be counted as one of the three opportunities to sit for the exam.

A study programme may have rules that further limit the number of times a student may re-take this exam. In such instances the rules of the study programme will have priority.

Exam options for students with special needs

Please see [Detailed regulations for the Faculty of Law, Chapter 3](#) regarding application, responsibilities and special measures.

If you have a disability or a health problem that entails significant inconvenience in an examination situation, you may be considered for [special examination arrangements](#). Mothers who are breastfeeding may apply for extra time to complete the exam.

Evaluation of this course

Feedback from our students is essential to us in our efforts to ensure and further improve the high quality of our programmes and courses. As a student at the University of Oslo you will therefore be asked to participate in various types of evaluation of our courses, facilities and services. All courses are subject to continuous evaluation. At regular intervals we also ask students on a particular course to participate in a more comprehensive, in-depth evaluation of this course, a so called "periodic evaluation".

Other information

The language for this course is English. Students enrolled in the [Masterprogrammet i rettsvitenskap](#) must pass one English subject as part of their degree, this course will meet this obligation.

This subject is taught at Master's level.

This course is a useful complement to the courses [JUS2111 - Statsforfatningsrett og internasjonal rett](#) (in Norwegian), especially the constitutional part (“*statsforfatningsrett*”), which focuses on the Norwegian legal system in a comparative perspective and its relationships with the international community, and [JUS5560 - International Constitutional Law and Democracy](#), which focuses on the nature of the relationship between national and international law and discusses the constitutional character of the EU/EC treaties, the EEA treaty etc..

Contact us

The Faculty of Law

Visiting address:

Urbygningen, Karl Johans gate 47

Postal address:

P.O. Box 6706 St. Olavs plass
N - 0130 Oslo, Norway

Phone: +47 22 85 95 00

Fax: +47 22 85 96 58

E-mail: info@jus.uio.no

Web: www.jus.uio.no/english/

Persons to contact:

- Cecilia Bailliet (responsible for the course - *fagansvarlig*)
- Iris Nguyễn-Duy (main teacher)

Embassy of the United States of America, Oslo
Public Affairs Section

Iris Nguyen-Duy
 Institutt for offentlig rett
 PB 6706 St. Olavs plass
 0130 OSLO

Oslo, January 22, 2013

To whom it may concern:

The U.S. Embassy in Norway welcomes the plan to continue the course “English for law students” (Engelsk For Jurister/ENGSEMJ) and the creation of a profile in Comparative Law, at the Law Faculty of the University of Oslo.

One of this embassy’s top priorities is to increase student mobility between Norway and the United States, whether for a semester, a year or an entire degree program. We appreciate that the United States is one of the top choices for Norwegian students who study abroad and we would like to make their experience as worthwhile as possible. Fluency in English can certainly help them reach that goal.

Each year we receive inquiries from Norwegian lawyers and law students, asking about the best way to become more familiar with the U.S. legal system. We understand that many Norwegians have outstanding English language skills and are generally familiar with American culture, but we believe that in order for Norwegian lawyers to be as competitive internationally as possible, a solid grounding in professional legal terminology is essential, as is a thorough understanding of our case-law legal system. For that reason we welcome the creation of courses focusing on Comparative Law.

The profile, via the language courses, will offer a window into two of the world’s most important legal systems, that of the United States and of the United Kingdom,

from which ours evolved. It builds a bridge between the different legal cultures and we hope and expect it will lead to more legal exchanges between our two countries. For these reasons, the U.S. Embassy urges that the Law Faculty continue to offer its own English classes.

Please let us know if there is any way we can help support this initiative. To offer one concrete suggestion, we would be happy to arrange occasional visits by embassy officers, since so many had had legal training in the United States.

Sincerely,

Timothy Moore

Counselor for Public Affairs

Mrs. Professor Kirsten Sandberg
Institutt for offentlig rett
PB 6706 St. Olavs plass
0130 OSLO

Oslo, le 4 février 2013

Lettre de soutien

L'Institut Français de Norvège estime que la création d'une filière de droit comparé présente un très grand intérêt et soutient pleinement le maintien du cours de français juridique (Fransk for jurister - FRAJUR) à la Faculté de droit de l'Université d'Oslo.

L'enseignement de droit comparé permet la connaissance des différents systèmes juridiques. Il contribue également à une meilleure compréhension des cadres internationaux et européens qui ont une importance croissante dans tous les domaines du droit au niveau national, régional et international.

Notre soutien se justifie parce que nous estimons que, dans un monde de plus en plus interdépendant, il devient nécessaire, voire indispensable, que les futurs juristes soient formés à la connaissance des principaux systèmes juridiques, tant au niveau des institutions publiques, qu'au niveau du droit privé (droit des affaires, droit des obligations, droit des contrats, droit de la concurrence, droit de la propriété intellectuelle, droit international privé, etc.). Cette formation en droit comparé leur permettra, nous n'en doutons pas, d'acquérir une méthodologie les rendant aptes à maîtriser l'ensemble des problèmes juridiques ou des différents systèmes juridiques qu'ils auront à connaître au cours de leur carrière, qu'elle se situe dans le domaine public, dans le domaine privé ou des affaires.

Une des priorités de l'Ambassade de France en Norvège et de l'Institut Français qui lui est rattaché est de promouvoir la francophonie et d'accroître la mobilité des étudiants entre la France et la Norvège. Les étudiants norvégiens francophones choisissent la France en priorité. Ils partent également dans d'autres pays francophones, comme le Canada ou la Belgique. Pour que l'expérience leur soit profitable, un très bon niveau de français juridique est requis.

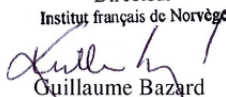
Le cours de français juridique (Fransk for jurister) offre aux étudiants norvégiens francophones, depuis plusieurs années déjà, une présentation des institutions politiques et juridictionnelles françaises, généralement dans une perspective comparative, ainsi que la terminologie juridique qui leur sera nécessaire pour faire des études dans un pays francophone, mais aussi pour travailler en Norvège ou à l'étranger avec des documents juridiques en langue française et/ou dans un cadre professionnel francophone.

Le maintien du cours de « Français pour juristes » (FRAJUR, Fransk for jurister) sur deux semestres et la création d'une filière de droit comparé contribueraient à établir un « pont » entre les différentes cultures juridiques et à renforcer davantage, nous le souhaitons, les échanges entre nos deux pays.

Nous apportons donc notre soutien sans réserve à la création d'une filière d'études en droit comparé à la Faculté de droit de l'Université d'Oslo et à la continuation de l'enseignement du français juridique dans ce cadre.

Nous vous remercions de bien vouloir nous tenir informés de l'avancement de ce projet et vous prions d'agréer, Madame le Professeur, l'assurance de notre considération distinguée.

Guillaume BAZARD
Directeur
Institut français de Norvège

Guillaume Bazard
Directeur

Mrs. Professor Kirsten Sandberg
Institutt for offentlig rett
PB 6706 St. Olavs plass
0130 OSLO

Oslo, February 4th 2013

To whom it may concern:

The French Institute in Norway welcome the plan to continue the course “French for Lawyers” (FRAJUR, Fransk for jurister) and the creation of a profile in Comparative law at the Law Faculty of the University of Oslo.

We believe that, in an increasingly globalised world, it has become necessary – or even essential – that future lawyers are trained and familiar with foreign legal systems and the international and european frameworks that now influence all the areas of law, at a domestic, regional and international level. The teaching of Comparative law is indissociable from the detailed presentation of various foreign legal systems and from the teaching of foreign legal terminology.

Both the creation of a profile in comparative law and the teaching of French for lawyers are welcomed by the Embassy of France and the French Institute in Norway as very positive initiatives. A training in Comparative law and in “French for lawyers” will undoubtedly help the Norwegian Law students to master the legal issues (and the complexity of the legal systems) they will encounter during their career whether it is in the public service or in a private company or a law firm. The profile in Comparative law, via the language courses, will provide for a good insight into some of the world’s most important legal systems, such as the French one. It builds a bridge between the different legal cultures. We hope and expect that it will lead to more legal exchanges between our two countries.

One of this Embassy’s top priorities is to increase student mobility between Norway and France, whether for a semester, a year or an entire degree program. We appreciate that France is one of the top choices for the French speaking Norwegian legal students who study abroad. Fluency in French (and especially in French legal terminology) can certainly help them reach their academic and professional goals. A solid grounding in professional legal terminology, as well as an understanding of the French legal system, would help the Norwegian lawyers to be competitive internationally, not to mention the advantages to master the French language at the European level: French is one of the official languages used in the European institutions.

For all these reasons, the French Institute also fully support the continuance of the teaching of "French for Lawyers" (Fransk for jurister) over two semesters, at the Law Faculty, University of Oslo.

We should be grateful if you could keep us updated on the progress of the whole project.

With best regards

Guillaume BAZARD
Directeur
Institut français de Norvège

Guillaume Bazard
Directeur

**Botschaft
der Bundesrepublik Deutschland
Oslo
Forbundsrepublikken Tysklands
ambassade**

Oslo, den 4. februar 2013

Ref.: Ku 622.00
(Vennligst oppgi ved svar)

Til
Iris Nguyen-Duy
Universitetet i Oslo
Institutt for offentlig rett
Postboks 6706 St. Olavs plass
0130 Oslo

Nytt masterstudium i komparativ rett og „Tysk for jurister“

Med stor interesse har vi blitt gjort kjent med at det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo ønsker å etablere en mastergrad i komparativ rett.

Vi støtter dette prosjektet og betrakter i denne sammenhengen også videreføringen av kurset "Tysk for jurister" som svært viktig. Gode kunnskaper i tysk er en forutsetning for å kunne forstå det tyske rettssystemet. Kurset vil derfor kunne utgjøre en vesentlig bestanddel av - og en god introduksjon til - et slikt masterstudium. Studenter som mestrer tysk juridisk fagspråk, har etter vår erfaring gode jobb- og karrieremuligheter både i Norge og Tyskland.

Vi ville sette stor pris på å få anledning til å følge med på utviklingen av masterstudiet og juristspråkkurset.

Vi ønsker dere og studentene lykke til med prosjektet!

Med vennlig hilsen

Heidi Friedrich

Heidi Friedrich
Ambassaderåd

Besuchsadresse:
Oscars gate 45
0258 OSLO

Post:
Deutsche Botschaft
0244 OSLO

Telefon:
(00 47-)
23 27 54 00

Telefax:
22 44 76 72

Besuchszeiten der
Konsularabteilung
Montag - Freitag

Öffentliche Verkehrsmittel
Haltestellen Homanbyen
und Riddervolds plass

E-Mail:
info@oslo.diplo.de
Homepage:

Fwd: Profil i komparativ rettFrom [Hanna Kristanne Varberg Nicholls](#) To i.n.duy@jus.uio.no

Hei,

Under følger mailen til støtte for opprettelsen av en komparativ profil.

Mvh,

Hanna Nicholls

JSU ønsker med dette å gi sin støtte til opprettelsen av en profil i komparativ rett. Vi mener det er viktig at studentene har mange profiler å velge i mellom, og en profil i komparativ rett vil være et viktig bidrag til mangfoldet blandt disse. Opprettelsen av en slik profil vil være en flott konkretisering av Universitetet i Oslos handlingsplan om økt internasjonalisering. Det er allerede emner i mastergraden som gir studentene en god base for å ta videregående emner i komparativ rett: menneskerettigheter, EØS-rett og folkerett, samt elementene av internasjonal privatrett i kjøpsretten. Derfor vil en spesialisering på masternivå kunne være et naturlig valg etter fullførte 3. studieår.

Kunnskaper om andre lands rettssystemer, samt språkkunnskaper, er ettertraktet blandt både private og offentlige arbeidsgivere. Som eksempler kan nevnes informasjon om henholdsvis Lovavdelingen og advokatfirmaet Wikborg Rein i brosjyren til Arbeidslivsdagene 2013:

"...I Lovavdelingen får man mulighet til å jobbe med svært spennende juss. Avdelingen jobber med dagsaktuelle problemstillinger, ofte i skjæringsfeltet mellom juss og politikk. Våre ansatte deltar i mye internasjonalt arbeid (EU/EØS, FN, Europarådet), og det er mulighet for omfattende reisevirksomhet dersom man ønsker det."

"Wikborg Rein er et fullservice advokatfirma som bistår klienter innen alle forretningsjuridiske områder [...] Vi er Norges mest internasjonale forretningsadvokatfirma med kontorer i Oslo, Bergen, London, Singapore, Shanghai og Kobe. I tillegg har vi samarbeidspartner i Brasil. Det er mulighet til å jobbe ved ett av våre utenandskontorer."

En profil i komparativ rett vil gi studenter som ønsker det, en mulighet til å profilere seg tydelig i møte med slike arbeidsgivere.

Selv for en student som tar sikte på å jobbe nasjonalt, er den økte betydningen av internasjonal og europeisk påvirkning i lovverket uomgåelig, og kunnskaper om andre lands rett er derfor også viktig for den økte forståelsen det gir å se norsk rett i et komparativt perspektiv.

På vegne av JSU,

Hanna Nicholls

Oslo, 1. februar 2013

Det juridiske fakultet

Her

Valgemneprofil i komparativ rett

Jeg er gjort kjent med det pågående arbeidet for å opprette en profil i «komparativ rett» og vil med dette gi uttrykk for min sterke støtte til forslaget.

Blant de større juridiske lærestedene jeg vet om, skiller Oslo-fakultetet seg negativt ut ved i liten grad å tilby undervisning og eksamen i komparativt orienterte emner. Til dette kommer at valgfagtilbudet sett under ett er meget skjevt i den forstand at innslaget av sentrale offentligrettslige fag er lite. Begge deler vil en nyopprettet profil med et fag kalt «Comparative Public Law» kunne bidra til justere (på sikt bør det for øvrig – i lys av tilgang på lærerressurser og annet – vurderes å dele det sistnevnte faget i hhv. «- Constitutional Law» og «- Administrative Law»); egnet pensumlitteratur vil det ikke by på problemer å finne).

Jeg legger dessuten meget stor vekt på at en slik valgemneprofil vil være godt egnet som ramme for bevaring og videreutvikling av det eksisterende tilbudet i [språk x] for jurister, som jeg selv i sin tid bidro til å få opprettet og senere ofte har jobbet for å bevare.

Alle disse punktene vil jeg gjerne få anledning til å utdype i passende form. Innenfor rammen av mine tilgjengelige ressurser vil jeg også gjerne bidra til å utvikle endelige læreplaner, noe undervisning mv.

I denne omgang nøyer jeg meg imidlertid med å nevne stikkordet «internasjonalisering»: Fakultetet har lenge lagt til grunn at økt innsats i komparativ rett er en viktig måte som slike mål kan realiseres på. Tiden er nå inne til å komme videre i dette arbeidet.

Med hilsen

Eivind Smith

Kopi av eposter som støtter forslagene:

Re: støtte vedr. opprettelse av profil i komparativ rett

From [Giuditta Cordero-Moss](#) Date 2013-01-20 23:59

[< <<- -> ||](#)

Kjære Iris Nguyen-Duy,

Takk for din mail og takk for ditt engasjement i forbindelse med komparativ rett!

Det komparative perspektiv er, som du riktig påpeker, vesentlig i en moderne studie - ikke bare for å bli kjent med andre rettssystemer, men også for å forstå den internasjonale/europeiske ramme som blir stadig viktigere på alle rettsområder.

En slik forståelse gjør det mulig å få bedre innsikt i eget rettssystem, så komparativrettslige kunnskaper er nyttige også for de studenter som ikke ønsker å velge en internasjonal profil.

Ideelt burde det komparativrettslige perspektiv være en integrert del av hvert enkelte fag - i mangel av dette, kan det være nyttig med en egen valgmemneprofil.

Jeg håper dette skrivet møter ditt behov.

Vennlig hilsen
Giuditta

*

Re: Profile in Comparative Law

From [Lee Andrew Bygrave](#) Date Wed 14:44

[< <<- -> ||](#)

Dear Iris,

Thanks for the two draft proposals.

I fully support both. In the current era of globalisation, the proposals are timely and important.

Regards,

Lee

*

OBS: Professorene Geir Ulfstein og Inger Johanne Sand støtter også prosjektet.

FORSLAG FOR OPPRETTELSEN AV EN

”PROFIL I KOMPARATIV RETT”

→ Det vises til den parallelle søknaden om å opprette emnet ”Comparative Public Law” ved det juridiske fakultet.

Det ville gi liten mening å opprette profilen i ”Komparativ rett” uten at emnet ”Comparative Public law” tilbys studentene, siden det utgjør motstykket til ”Comparative Private law” og er sentralt for profilen i ”Komparativ rett”.

1. HVORFOR EN PROFIL I KOMPARATIV RETT?

I en tid hvor globaliseringen og demokratiseringen utvikler seg i raskt tempo og hvor Norge i stadig større grad er bundet av internasjonale (multilaterale eller bilaterale) avtaler, er det vanskelig å hevde at det nasjonale rammeverket er tilstrekkelig for rettsutviklingen.

Den juridiske og økonomiske globaliseringen, og særlig utviklingen i Europa, gjør det nødvendig å kjenne andre lands rettskulturer, slik at man kan fange kompleksiteten i kreftene som påvirker vårt eget (og andres) rettssystem(er) og slik at man kan utdype refleksjonen over dagens utfordringer.

Når man forstår de ulike nasjonale forskjellene, er det lettere både å forbedre ens eget rettssystem og å utvikle nye partnerskap og fellesprosjekter på internasjonalt og regionalt nivå. Det er bare med et åpent sinn og en god forståelse av forskjeller at man kan bygge broer mellom ulike (retts)kulturer, takle utfordringer og bli ekte ”verdensborgere”.

1.1. HVA ER ”KOMPARATIV RETT”

- Komparativ rett er et fag, der man studerer hvordan de nasjonale rettssystemene er bygget opp (hva som er deres konstitutive elementer, hvordan de varierer, hvordan de kombineres sammen i et system osv.), hvordan de ”kommuniserer” og hva som er likhetene og forskjellene i de ulike juridiske tradisjonene.
- Komparativ rett er et instrument, et verktøy, som blant annet hjelper å perfektionere ens eget rettssystem, i tillegg til å være nyttig i internasjonale relasjoner, bl.a. for å utforme utenrikspolitikken.

- Komparativ rett er en tenkemåte, som bidrar til å utvide horisonten til de som bestemmer og de som jobber med lover (bl.a. lovgiverne).

Formålet med komparativ rett er å oppnå dypere kunnskap om ulike juridiske rettssystemer og å forbedre dem, eventuelt gjennom en harmonisering og/eller en forening av juridiske rettssystemer (av lite eller stort omfang).

1.2. HVA FÅR DET JURIDISKE FAKULTET UT AV DET?

- **Opprettelsen av profilen bidrar sterkt til at det juridiske fakultet oppnår hovedmålet sitt i planperioden fram til 2020 – og også etter dette.**

Jeg viser til det juridiske fakultets strategi for 2012-2020, samt dets årsplan for 2012-2014:

«Fakultetets hovedmål i planperioden fram til 2020 er:

Det juridiske fakultet skal ivareta sitt nasjonale ansvar for juridisk kunnskap og forskning og styrke sin internasjonale posisjon som et ledende forskningsfakultet gjennom nært samspill mellom forskning, innovasjon, utdanning og formidling. »

«Internasjonalisering:

Det juridiske fakultet står overfor store og viktige utfordringer. Samfunnets og rettens internasjonalisering og europeisering innebærer stadig tettere interaksjon mellom nasjonal, regional og internasjonal rett gjennom utvikling av lovgivning og traktater, kontraktsrett, selskaper, rettspraksis, domstoler og nye internasjonale organisasjoner. Også nasjonal rett påvirkes av at samfunnet står overfor mange nye utfordringer som medfører internasjonalisering på mange områder. Å få kunnskaper om og forståelse av disse endringsprosessene er i dag en betydelig utfordring.»

«MÅL 1: Universitetet i Oslo skal fremme grensesprengende forskning, utdanning og formidling og være en etterspurt internasjonal samarbeidspartner»

«MÅL 2: Universitetet i Oslo skal tilby forskningsbasert utdanning på linje med de fremste internasjonale læresteder»

Referanser:

- Det juridiske fakultets strategi for 2012-2020:
<https://docs.google.com/gview?url=http://www.jus.uio.no/om/strategi/strategisk-plan/jus-strategisk-2020-for-nett.pdf>
- Det juridiske fakultets årsplan 2012-2014:
<http://www.jus.uio.no/om/strategi/planer-rapporter/aarsplan/arsplan-2012-2014.pdf>
- **Fakultetet får en fremtredende internasjonal stilling ved siden av de største juridiske fakultetene.**

Alle de beste universitetene i verden har et slikt tilbud. Både de som påvirker institusjonene og rettssystemene på både et nasjonalt og internasjonalt nivå, og de som ønsker

å få en mer fremtredende stilling utad / internasjonalt, har minst et Master-program i komparativ rett.

Eksempler:

- University College of London (UCL): http://www.ucl.ac.uk/laws/prospective/llm/index.shtml?llm_spec_COMPA
 - Harvard Law School: <http://www.law.harvard.edu/academics/degrees/jd/pos/internationalcomparativelaw/index.html>
 - University of Chicago Law School: <http://www.law.uchicago.edu/prospective/intlcourses>
 - University of California, Los Angeles (UCLA School of Law): <http://www.law.ucla.edu/prospective-students/admission-information/llm-program/llm-degree-requirements-and-specializations/Pages/llm-specialization-in-international-and-comparative-law.aspx>
 - Yale Law School: <http://www.law.yale.edu/academics/internationallawcourses.htm>
 - Stanford Law School: <http://www.law.stanford.edu/node/149751>
 - Columbia Law School (New York): http://www.law.columbia.edu/center_program/intl_progs
 - University of Paris 1: Master 2 - forskning i komparativ offentlig rett (<http://www.univ-paris1.fr/ecoles-doctorales/droit-compare/formations-doctorales/master-recherche-droit-public-compare-europeen/>).
 - University of Paris 2: Master in Comparative European Law (http://www.u-paris2.fr/5158R-2009/0/fiche_formation/&RH=M2-COMPA-09); Master 1 Comparative law – Common law, Master 1 Comparative Law – French and Spanish Law; Master 2 Comparative Law – German Law (http://www.u-paris2.fr/13136124/0/fiche_page libre/&RH=FORMATION); European Lawyer – European Law School Master in Comparative Law and Foreign Law (http://www.u-paris2.fr/m2juristeeuropeen/0/fiche_formation/&RH=FORMATION).
 - University of Paris 5: Master I Common law og komparativ rett.
 - University of Mannheim, Germany: Master in Comparative law (<http://mcl.uni-mannheim.de/startpage/index.html>)
 - European Law School, Maastricht, Netherlands: <http://www.mastersportal.eu/studies/17595/european-law-school.html#tab:description>
 - University of Tokyo: <http://www.u-tokyo.ac.jp/en/admissions-and-programs/graduate-and-research/graduate-schools/law-and-politics.html>
 - Nagoya University Graduate School of Law: <http://gsl-nagoya-u.net/curriculum/gslenglish/>
 - Tulane Law School: LLM in International and Comparative Law.
 - Og flere andre → Se også: <http://www.llm-guide.com/europe/concentrations/49/Comparative%20Law> ; <http://www.llm-guide.com/usa/concentrations/49/Comparative%20Law> ; <http://www.llm-guide.com/article/420/the-llm-in-comparative-law>
- Universitetet i Bergen tilbyr allerede emner som ”Comparative Private Law”, ”Comparative Constitutional Law”, ”Comparative Company Law and Economics” og ”Retts historie og komparativ rett” (de 3 første er valgemenner, det siste er et obligatorisk emne i 3. studieår).
Vi bør være det første juridiske fakultet i Norge som tilbyr mer, dvs. en hel, sammenhengende, attraktiv profil i komparativ rett. Se: <http://www.uib.no/studieprogram/MAJUR#studieplan>
 - Med en profil i komparativ rett tiltrekker fakultet både norske studenter og studenter fra utlandet og utenlandske professorer (til seminarer, konferanser, møter, o.l.). Profilen kommer til å bidra til bedre integrering mellom norske og utenlandske studenter, samt videre samarbeid med andre juridiske fakulteter.
 - Det er en god og rimelig investering [se nedenfor].

1.3. HVA FÅR STUDENTENE UT AV DET?

- En nyttig spesialisering (både i form av metode og kunnskap) for arbeidslivet både i Norge og i utlandet (i advokatfirmaer, i forvaltningen: Selv Regjeringen bestiller utredninger med utenlandske eksempler, osv.), særlig i et land som åpner seg stadig mer til Europa.
- En spesialisering som kan fordypes med en PhD. / forskning + utveksling (ERASMUS, delstudier i utlandet).
- Å lære nye, nyttige metoder i rettsvitenskap.
- Å forstå trendene innen eget land og i et globalt perspektiv: Mot en felles rett? Harmonisering? Osv.
- Å bli kjent med andre lands rettssystemer, med andre tenkemåter og andre metoder.
- Å studere et annet rettssystem for å forstå "de andre" og for å forstå ens eget rettssystem. Å studere et annet rettssystem for å undersøke om det som fungerer i dette landet kan fungere i Norge.
- Å studere flere land for å prøve å etablere nye tankemønstre, systemer og teorier.
- Å se verden i et annet, utvidet perspektiv.

➔ Vi understreker at *Juridisk Studentutvalg (JSU)* fikk utkastet av forslaget for opprettelsen av profilen i komparativ rett hvor det var klart at emnet "Comparative Public Law" sto sentralt, ved siden av "Comparative Private Law" – og at de støtter det.

OBS: Jens Peder Lomsdalen svarte på spørsmålene mine hva gjaldt utvekslingsavtaler fakultetet har inngått; hvor mange studenter som benytter seg av utvekslingsavtaler; hvilke land som er mest, osv. ➔ *Det er bare å ta kontakt med ham.*

- 10-15% av studentene (i 4. og 5. avdeling) benytter seg av tilbudet. De må ha fullført de 3 første årene i master for rettsvitenskap.
- Det finnes 70 avtaler med universiteter i utlandet.
- Sommerskoler (10 studiepoeng) erstatter et valgemenne i 6. eller 7. semester.
- De jobber med å etablere flere nye attraktive utvekslingsavtaler og med å promotere ("markedsføre") utenlandsstudier.

2. PRATISK SETT – HVILKE EMNER SKAL INN I PROFILEN?

I alle profiler må man avlegge 4 valgemenner på masternivå, i tillegg til å skrive masteroppgave innenfor profilen.

Det skilles mellom tre ulike typer emner i en ”vanlig profil”:

- *Profilemner*: De er kjerneemner i profilen. I utgangspunkt er det 4 profilemner. I noen profiler kan man erstatte profilemner med innlånsemner. Det aksepterer vi også i profilen i komparativ rett.
- *Innlånsemner*: De kan erstatte profilemner. Vi åpner for muligheten til å velge ett innlånsemne i tillegg til profilemnene.
- *Støtteemner*: De inngår ikke i profilen, men det kan være fordelaktig å avlegge disse som tillegg til spesialisering. For øyeblikket har vi ett forslag til støtteemne.

Profilemner

JUS5240 - Comparative Private Law*	Høst
JUSxxxx - Comparative Public Law*	Vår
JUS5560 - International Constitutional Law and Democracy	Vår
JUS5260 - English Law of Contract	Høst og vår
ENGSEMJ - Semesteremne i engelsk for jurister	Høst og vår
FRAJUR - Fransk for jurister	Høst og vår
TYSJUR1 - Tysk for jurister, delemne 1	Høst og vår

* Emnet er obligatorisk i profilen.

- [JUS5240 - Comparative Private Law*](#) (22 t., 10 studiepoeng, hvert høstsemester)
- [JUSXXXX Comparative Public Law*](#) (22 t., 10 studiepoeng, hvert høstsemester)
- [JUS5560 - International Constitutional Law and Democracy](#) (22 t., 10 studiepoeng, hvert vårsemester)
- [JUS5260 - English Law of Contract](#) (22 t. x 2, 10 studiepoeng, vår og høst)
- [ENGSEMJ - Semesteremne i engelsk for jurister](#) (67 t. + 55 t., 10 studiepoeng, over 2 semestre)
- [FRAJUR - Fransk for jurister](#) (36 t. x 2, 10 studiepoeng, over 2 semestre)
- [TYSJUR1 - Tysk for jurister, delemne 1](#) (60 t. + 39 t., 10 studiepoeng, over 2 semestre)

Innlånsemner

- [JUS5310 - EU Competition Law](#) (22 t., 10 studiepoeng)
- [JUS5440 - EU Substantive Law](#) (22 t., 10 studiepoeng)
- [JUS5701 - Internasjonale menneskerettigheter](#) (22 t., 10 studiepoeng)
- [JUS5710 - International Human Rights Law: Institutions and Procedures](#) (22 t., 10 studiepoeng)
- [JUS5230 - International Commercial Law](#) (22 t., 10 studiepoeng, vår)
- [JUS5852 - International Commercial Arbitration](#) (22 t., 10 studiepoeng, høst)
- [JUS5870 - International and Comparative Labour Law](#) (22 t., 10 studiepoeng, vår)
- [JUS5570 - International Criminal Law](#) (22 t., 10 studiepoeng, vår)
- [JUS5540 - Public International Law](#) (22 t., 10 studiepoeng, høst)
- [JUS5850 - International Trade Law](#) (22 t., 10 studiepoeng, høst)

Støtteemner

- [JUS5912 - Legal Writing and Oral Advocacy in International Law](#) (22 t., 10 studiepoeng, høst)

Obligatoriske emner

- Comparative Private Law
- Comparative Public Law

→ *Vennligst se tabellen vedlagt i slutten av dokumentet.*

3. SPRÅKEMNENE SOM PROFILEMNER

Språkemnene det undervises i ved det juridiske fakultet passer perfekt inn i en profil i komparativ rett. Det er et ønske om at de kan inngå i graden Master i rettsvitenskap.

Undervisning i komparativ rett er spesielt fruktbart i et miljø der språket for rettssystemene under vurdering er tilgjengelig for både professorene og studentene (selv for de som kun har passivt kunnskap i engelsk, fransk og tysk).

Formålet med emner i utenlandsk rett og terminologi er ”å gi og bearbeide opplysninger om fremmed rett, å lette tilegnelsen av denne, bl.a. terminologisk og systematisk, til beste for lovgivningsarbeid og enhets- og harmoniseringsbestrebelse” (http://snl.no/komparativ_rettsvitenskap).

Språkemnene er en måte å åpne studentenes øyne for juridiske begreper og tilnærminger som er ukjente eller ikke-eksisterende i den nasjonale rettskulturen.

Språkemnene omfatter:

- språk / terminologi
- et introkurs om et utenlandsk rettssystem
- Kurset inkluderer bl.a. analyse av rettspraksis og lovtekster, samt juridiske oversettelser, muntlige framføringer, osv.
- Dette er alltid gjort i et komparativt perspektiv. Språklærerne sammenligner systematisk mellom Norge og landets rettssystem.
- Både språkbruken og rettssystemet har en nær sammenheng med samfunnsforholdene i landet. For at språk og lov ikke skal plasseres i et vakuum må også de sosiale forholdene forklares, i hvert fall berøres. Og alt dette tar tid, selvfølgelig, for studentene skal jo også trenes mest mulig - i å snakke selv, føre samtale, stille spørsmål, skrive både enkle øvingsoppgaver og mer sammensatte fremstillinger.

Dessuten minner vi at:

- *Engelsk* snakkes verdensrundt.

- *Fransk* er offisielt språk (alene eller med andre språk) i 32 land. 57 land er med i La Francophonie, en internasjonal organisasjon av stater og regioner som benytter fransk språk eller der fransk språk og kultur har særlig betydning (<http://www.francophonie.org/>).

Fransk er offisielt språk i de tre byene som er politiske sentrum i EU: Brussel (Belgia), Strasbourg (Frankrike) og Luxembourg (Luxembourg).

Frankrike er den fjerde største investoren i Norge. Energisektoren står for to tredjedeler av den totale investeringen, med Total E & P Norge og GDF-Suez som sentrale aktører. Norge er faktisk den største leverandøren av gass til Frankrike og den neststørste hva gjelder olje. De franske selskapene i sektoren er sterkt etablert i Norge. Dessuten er Frankrike det eneste europeiske landet som har inngått en samarbeidsavtale innen vitenskapelig og teknisk forskning og innovasjon med Norge (siden juli 2008).

- *Tysk* er offisielt språk i Tyskland, Østerrike, Sveits, Luxembourg, Liechtenstein, samt deler av Belgia, Nederland, Frankrike, Italia og Danmark, og store minoriteter i Øst-Europa og andre land omkring i verden. Det mest talte språk i EU er tysk, mens språket flest forstår er engelsk.

Tyskland er Norges handelspartner nr. 1. Behovet for tyskkunnskaper er stort i Norge, især fordi Tyskland er Norges største handelspartner (muligens i konkurranse med Sverige). Tyskland har 16 ganger så mange innbyggere som Norge, føyer vi også til Østerrike og storparten av Sveits, nærmer vi oss 20 ganger Norges befolkning. Dvs. at det dreier seg om et veldig stort marked for norske eksportører, men at vi er minstepartneren her. Som minstepart gjør vi klokt i å rette oss etter motpartens uttalte eller uttalte ønsker. Og motpartens ønske vil nok ofte være at kommunikasjonen kan foregå på tysk. Kunnskapene i hjelpespråket engelsk er ikke alltid så gode.

Vi mener at:

- En innføring i utenlandske rettssystemer, samt øving med fremmedspråk og juridisk terminologi, øker studentenes karrieremuligheter. Kunnskaper om andre lands rettssystemer, samt språkkunnskaper, er ettertraktet blant både private og offentlige arbeidsgivere.
- Språkemnene er et viktig tilbud til studentene (dette slås fast av PMR, se vedtakssak for sak nr. 5, 19. juni 2012)
- For å kunne tilegne seg økt kunnskap og oppleve progresjon i fremmedspråk, trenger man kontinuitet og regelmessig trening i flere timer, ukentlig. Språkemnene bør fortsette å være emner som undervises over 2 semestre med flere undervisningstimer enn ”vanlige fagemner”.

Språkemnenes undervisning støttes i tillegg av flere viktige institusjoner, bl.a. ambassader.

→ *Vennligst se støttebrevene og epostene som er vedlagt i slutten av dette dokumentet.*

OBS1: En bedre markedsføring av språkemnene har vist seg nødvendig. Stillingen som ”profilemne” kan bidra til å løfte dem frem.

OBS2: Det kunne vurderes å opprette et emne i ”Spansk for jurister” ved en senere anledning.

4. STUDENTAKTIVITER OG -FORDELER

- Utvekslingsprogram ved utenlandske juridiske fakulteter. [→ Ta kontakt med Jens Peder Lomsdalen]
- Å delta på spennende seminarer hvor fremtredende internasjonale spesialister / gjesteprofessorer i komparativ rett har innlegg [→ Det er mulig å invitere bl.a. Mark Tushnett, Tom Ginsburg, Pierre Legrand, Mireille Delmas-Marty, Michel Troper, Helene Ruiz-Fabri, Elisabeth Zoller etc.].
- Å bli praktikant eller å jobbe i anerkjente norske advokatfirmaer, i en utenlandsk bedrift eller i en internasjonal organisasjon.
- Å bli publisert i et tidsskrift spesialisert i komparativ rett.

5. KOSTNADBEREGNING

- Man trenger kun å opprette ett nytt emne. De andre emnene i profilen eksisterer allerede.
- Man kan ”låne” de andre emnene som allerede eksisterer ved fakultetet.
- Finansiering av det nye emnet ”Comparative Public Law”: ordinær.

6. DERFOR BER VI P.M.R. OM:

- Å opprette den foreslåtte profilen i ”komparativ rett” f.o.m. høsten 2015.

Med vennlig hilsen,

Iris Nguyễn-Duy (forslagsstiller)

VEDLAGT

1. Profilforslag
2. Tabell for profilforslaget
3. Støttebrev og eposter fra ulike institusjoner og personer:
 - a. Den amerikanske ambassaden
 - b. Den britiske ambassaden,
 - c. Det franske instituttet, tilknyttet Den franske ambassaden
 - d. Den tyske ambassaden
 - e. Juridisk Studentutvalg (JSU)
 - f. Prof. Eivind Smith,
 - g. Prof. Giuditta Cordero Moss,
 - h. Prof. Lee Bygrave

OBS: Professorene Geir Ulfstein og Inger Johanne Sand støtter også begge forslag.

KOMPARATIV RETT

I en tid hvor globaliseringen og demokratiseringen utvikler seg i raskt tempo og hvor Norge i stadig større grad er bundet av internasjonale (multilaterale eller bilaterale) avtaler, er det vanskelig å hevde at det nasjonale rammeverket er tilstrekkelig for rettsutviklingen. Det komparative perspektivet blir stadig viktigere – for ikke å si uunnværlig – for å forstå både andre rettssystemer og de internasjonale og europeiske rammene som påvirker alle rettsområder.

Komparativ rett er et fag hvor man studerer hvordan de nasjonale rettssystemene er bygget opp (hvordan de varierer, hva som er deres konstitutive elementer, hvordan disse settes sammen i et system osv.), hvordan de ”kommuniserer” og hva som er likhetene og forskjellene i de ulike juridiske tradisjonene.

Formålet med komparativ rett er å oppnå dypere kunnskap om ulike rettssystemer og deres samspill, samt å få studentene til å beherske den komparative metoden som benyttes av fremtredende jurister når de befatter seg med rettsutviklingen på både nasjonalt og internasjonalt nivå.

Hvorfor bør du velge denne profilen?

En spesialisering i komparativ rett åpner for bedre jobb- og karrieremuligheter både i Norge og i utlandet.

Det er en økende interesse blant stadig flere norske advokatfirmaer og bedrifter for jurister som kan flere språk (med en spesialisering i juridisk terminologi), som har kunnskap i utenlandske rettssystemer (og i deres kontraktsrett, selskapsrett, konkurranserett, markedsrett, beskyttelse av menneskerettigheter osv.) og som kan forstå juridiske dokumenter fra utlandet (f.eks. en tysk kontrakt). Selv statsforvaltningen og Stortinget gjør mer og mer bruk av komparative elementer og analyser i forberedelsen av bl.a. lovgivningen og grunnlovsendringer.

Det lønner seg å spesialisere seg i komparativ rett for å gjøre karriere i multinasjonale selskaper, i utlandet, i internasjonale organisasjoner, ved de europeiske (eller andre internasjonale) institusjonene, osv.

Den komparative metoden og de komparativrettslige kunnskapene er også svært nyttige selv for studentene som ikke ønsker å velge en internasjonal karriere. De øker og utdyper forståelsen av det norske rettssystemet.

Hvilke spørsmål tas opp i profilen?

Det er to felles hovedemner: ”Comparative Private Law” og ”Comparative Public Law”. De tilbyr grunnleggende kunnskap i både komparativ teori og praksis. I tillegg åpner ”English Law of Contract” og språkemnene for en spesialisering i et rettssystem og juridisk fagterminologi i enten engelsk, fransk eller tysk.

”Comparative Private Law” fokuserer på hva som kjennetegner bl.a. kontraktsrett i ulike rettssystemer og tradisjoner, samt deres likheter og forskjeller.

”Comparative Public Law” tar sikte på å gi en kritisk innføring i de viktigste ideene, problemene, trendene og metodene innen komparativ offentlig rett. Faget gir en oversikt over de viktigste temaene i komparativ konstitusjonell rett og en sammenligning av ledende konstitusjonelle tradisjoner.

“International Constitutional Law and Democracy” er utformet for å gi studentene en dypere innsikt i de aktuelle endringene i internasjonal og europeisk rett i retning av å danne mer helhetlige regimer, anvende overnasjonale juridiske former, bruke internasjonale domstoler og dermed også for å oppnå de kvaliteter som man finner i konstitusjonelle rettssystemer. Kurset vil også gi en innføring i teorier om demokrati som er relevante for de nye konstitusjonelle nivåer.

”English Law of Contract” presenterer flere viktige aspekter av den britiske kontraktsretten, bl.a. regler om dannelselse av kontrakter, vilkårene som må oppfylles, regler om kontraktsbrudd, osv..

”Engelsk for jurister” hjelper jusstudenter å styrke sine generelle kompetanser i skriftlig og muntlig engelsk. Det er lagt vekt på juridisk fagterminologi og amerikansk / britisk kultur og samfunn.

”Fransk for jurister” tilbyr bl.a. en innføring i det franske rettssystemet og i fransk kultur og samfunn. I tillegg øves det skriftlig og muntlig i fransk juridisk fagterminologi med hensyn til jusstudentenes aktuelle studie- og yrkesbehov.

”Tysk for jurister” hjelper jusstudenter å styrke sine generelle kompetanser i skriftlig og muntlig tysk ved bl.a. bruk av litterære tekster, oversettelse av juridiske tekster og innføring i det juridiske fagspråk og det tyske rettssystemet.

Hvilke emner må inngå i profilen?

- Du må skrive masteroppgave innenfor profilens fagområde
- Du må avlegge fire profilemner. 3 av disse må være profilemner og 1 av disse kan være innlånsemne / støtteemne.
- Det er to obligatoriske emner i profilen.

Innhold

Profilemner

JUS5240 - Comparative Private Law*	Høst
JUSxxxx - Comparative Public Law*	Vår
JUS5560 - International Constitutional Law and Democracy	Vår
JUS5260 - English Law of Contract	Høst og vår

ENGSEMJ - Semesteremne i engelsk for jurister	Høst og vår
FRAJUR - Fransk for jurister	Høst og vår
TYSJUR1 - Tysk for jurister, delemne 1	Høst og vår

* Emnet er obligatorisk i profilen.

- [JUS5240 - Comparative Private Law](#)* (22 t., 10 studiepoeng, hvert høstsemester)
- [JUSXXXX Comparative Public Law](#)* (22 t., 10 studiepoeng, hvert vårsemester)
- [JUS5560 - International Constitutional Law and Democracy](#) (22 t., 10 studiepoeng, hvert vårsemester)
- [JUS5260 - English Law of Contract](#) (22 t. x 2, 10 studiepoeng, vår og høst)
- [ENGSEMJ - Semesteremne i engelsk for jurister](#) (67 t. + 55 t., 10 studiepoeng, over 2 semestre)
- [FRAJUR - Fransk for jurister](#) (36 t. x 2, 10 studiepoeng, over 2 semestre)
- [TYSJUR1 - Tysk for jurister, delemne 1](#) (60 t. + 39 t., 10 studiepoeng, over 2 semestre)

Innlånsemner

- [JUS5310 - EU Competition Law](#) (22 t., 10 studiepoeng)
- [JUS5440 - EU Substantive Law](#) (22 t., 10 studiepoeng)
- [JUS5701 - Internasjonale menneskerettigheter](#) (22 t., 10 studiepoeng)
- [JUS5710 - International Human Rights Law: Institutions and Procedures](#) (22 t., 10 studiepoeng)
- [JUS5230 - International Commercial Law](#) (22 t., 10 studiepoeng, vår)
- [JUS5852 - International Commercial Arbitration](#) (22 t., 10 studiepoeng, høst)
- [JUS5870 - International and Comparative Labour Law](#) (22 t., 10 studiepoeng, vår)
- [JUS5570 - International Criminal Law](#) (22 t., 10 studiepoeng, vår)
- [JUS5540 - Public International Law](#) (22 t., 10 studiepoeng, høst)
- [JUS5850 - International Trade Law](#) (22 t., 10 studiepoeng, høst)

Støtteemner

- [JUS5912 - Legal Writing and Oral Advocacy in International Law](#) (22 t., 10 studiepoeng, høst)

Obligatoriske emner

- Comparative Private Law
- Comparative Public Law

Masteroppgave

[JUR5030 - Masteroppgave 30 sp. master i rettsvitenskap](#) (30 studiepoeng)

Profilanvarlig: Professor Cecilia Baillet

Forslagstiller: Postdoktorstipendiat Iris Nguyễn Duy

Fagansvarlige og faglærere for profilemnene:

- Comparative Private Law: Mads Andenæs, Kåre Lilleholt
- Comparative Public Law: Cecilia Bailliet (fagansvarlig), Iris Nguyễn Duy (faglærer)
- International Constitutional Law and Democracy: Inger Johanne Sand
- English Law of Contract: Lee Bygrave
- Engelsk for jurister: Andrew Hutter, Wendy J.H. Gabrielsen
- Fransk for jurister: Eivind Smith (fagansvarlig), Iris Nguyễn-Duy (faglærer)
- Tysk for jurister: Kjell Bjørskau (koordinator), Knut-Erich Papendorff

Profil	Profilansvarlig	Forslagsstiller	Profilemner	Innlånsemner	Støtteemner	Senere emner ?
Profil i komparativ rett	Cecilia Bailliet	Iris Nguyen-Duy	JUS5240 - Comparative Private Law (H)	JUS5540 - Public International Law (H)	JUS5912 - Legal Writing and Oral Advocacy in International Law (H)	Comparative constitutional law (H)
			Comparative Public Law (V) JUS5560 - International Constitutional Law and Democracy (V)	JUS5310 - EU Competition Law (H)		Comparative administrative law (V)
			JUS5260 - English Law of Contract (H & V)	JUS5440 - EU Substantive Law (V)		Spansk for jurister (H & V)
			ENGSEMJ - Semesteremne i engelsk for jurister (H & V)	JUS5701 - Internasjonale menneskerettigheter (H)		
			FRAJUR - Fransk for jurister (H & V)	JUS5710 - International Human Rights Law: Institutions and Procedures (H)		
			TYSJUR1 - Tysk for jurister, delemne 1 (H & V)	JUS5230 - International Commercial Law (V) JUS5850 - International Trade Law (H)		
				JUS5852 - International Commercial Arbitration (H) JUS5870 - International and Comparative Labour Law (V) JUS5570 - International Criminal Law (V)		

Spesialisering oppnås om 4 av emnene i profilen er bestått, eventuelt 3 emner i profilen og 1 innlånsemne.

Embassy of the United States of America, Oslo
Public Affairs Section

Iris Nguyen-Duy
 Institutt for offentlig rett
 PB 6706 St. Olavs plass
 0130 OSLO

Oslo, January 22, 2013

To whom it may concern:

The U.S. Embassy in Norway welcomes the plan to continue the course “English for law students” (Engelsk For Jurister/ENGSEMJ) and the creation of a profile in Comparative Law, at the Law Faculty of the University of Oslo.

One of this embassy’s top priorities is to increase student mobility between Norway and the United States, whether for a semester, a year or an entire degree program. We appreciate that the United States is one of the top choices for Norwegian students who study abroad and we would like to make their experience as worthwhile as possible. Fluency in English can certainly help them reach that goal.

Each year we receive inquiries from Norwegian lawyers and law students, asking about the best way to become more familiar with the U.S. legal system. We understand that many Norwegians have outstanding English language skills and are generally familiar with American culture, but we believe that in order for Norwegian lawyers to be as competitive internationally as possible, a solid grounding in professional legal terminology is essential, as is a thorough understanding of our case-law legal system. For that reason we welcome the creation of courses focusing on Comparative Law.

The profile, via the language courses, will offer a window into two of the world’s most important legal systems, that of the United States and of the United Kingdom,

from which ours evolved. It builds a bridge between the different legal cultures and we hope and expect it will lead to more legal exchanges between our two countries. For these reasons, the U.S. Embassy urges that the Law Faculty continue to offer its own English classes.

Please let us know if there is any way we can help support this initiative. To offer one concrete suggestion, we would be happy to arrange occasional visits by embassy officers, since so many had had legal training in the United States.

Sincerely,

Timothy Moore

Counselor for Public Affairs

British Embassy
Oslo

Jane Owen
HM Ambassador

Direct: (+47) 23 13 27 01
FTN: 8324 2701
jane.owen@fco.gov.uk

Iris Nguyen-Duy
Institutt for offentlig rett
PB 6706 St. Olavs plass
0130 OSLO

23.01.2013

ENGLISH FOR LAW STUDENTS COURSE

Dear Iris Nguyen-Duy

It has been brought to our attention that the English for law students course is in danger of being dropped.

While I do not know any of the background to the possibility of the course being dropped, I hope that you will agree on some of the benefits that the course offers students. These include learning correct terminology, developing better oral and written communication skills, and broadening the students understanding of legal, political and education systems in the UK (and USA). As many Norwegian students choose to work or continue to study in English speaking countries, it is in their interests to see this course continuing to be available in Oslo, and I hope there will be a positive outcome to this situation.

I should be grateful if you could keep me updated on your progress, and I wish you and your students all the best.

With best regards

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jane Owen', with a long horizontal flourish extending to the right.

Jane Owen
HM Ambassador to Norway

Mrs. Professor Kirsten Sandberg
 Institutt for offentlig rett
 PB 6706 St. Olavs plass
 0130 OSLO

Oslo, le 4 février 2013

Lettre de soutien

L'Institut Français de Norvège estime que la création d'une filière de droit comparé présente un très grand intérêt et soutient pleinement le maintien du cours de français juridique (Fransk for jurister - FRAJUR) à la Faculté de droit de l'Université d'Oslo.

L'enseignement de droit comparé permet la connaissance des différents systèmes juridiques. Il contribue également à une meilleure compréhension des cadres internationaux et européens qui ont une importance croissante dans tous les domaines du droit au niveau national, régional et international.

Notre soutien se justifie parce que nous estimons que, dans un monde de plus en plus interdépendant, il devient nécessaire, voire indispensable, que les futurs juristes soient formés à la connaissance des principaux systèmes juridiques, tant au niveau des institutions publiques, qu'au niveau du droit privé (droit des affaires, droit des obligations, droit des contrats, droit de la concurrence, droit de la propriété intellectuelle, droit international privé, etc.). Cette formation en droit comparé leur permettra, nous n'en doutons pas, d'acquérir une méthodologie les rendant aptes à maîtriser l'ensemble des problèmes juridiques ou des différents systèmes juridiques qu'ils auront à connaître au cours de leur carrière, qu'elle se situe dans le domaine public, dans le domaine privé ou des affaires.

Une des priorités de l'Ambassade de France en Norvège et de l'Institut Français qui lui est rattaché est de promouvoir la francophonie et d'accroître la mobilité des étudiants entre la France et la Norvège. Les étudiants norvégiens francophones choisissent la France en priorité. Ils partent également dans d'autres pays francophones, comme le Canada ou la Belgique. Pour que l'expérience leur soit profitable, un très bon niveau de français juridique est requis.

Le cours de français juridique (Fransk for jurister) offre aux étudiants norvégiens francophones, depuis plusieurs années déjà, une présentation des institutions politiques et juridictionnelles françaises, généralement dans une perspective comparative, ainsi que la terminologie juridique qui leur sera nécessaire pour faire des études dans un pays francophone, mais aussi pour travailler en Norvège ou à l'étranger avec des documents juridiques en langue française et/ou dans un cadre professionnel francophone.

Le maintien du cours de « Français pour juristes » (FRAJUR, Fransk for jurister) sur deux semestres et la création d'une filière de droit comparé contribueraient à établir un « pont » entre les différentes cultures juridiques et à renforcer davantage, nous le souhaitons, les échanges entre nos deux pays.

Nous apportons donc notre soutien sans réserve à la création d'une filière d'études en droit comparé à la Faculté de droit de l'Université d'Oslo et à la continuation de l'enseignement du français juridique dans ce cadre.

Nous vous remercions de bien vouloir nous tenir informés de l'avancement de ce projet et vous prions d'agréer, Madame le Professeur, l'assurance de notre considération distinguée.

Guillaume BAZARD
Directeur
Institut français de Norvège

Guillaume Bazard
Directeur

Mrs. Professor Kirsten Sandberg
Institutt for offentlig rett
PB 6706 St. Olavs plass
0130 OSLO

Oslo, February 4th 2013

To whom it may concern:

The French Institute in Norway welcome the plan to continue the course “French for Lawyers” (FRAJUR, Fransk for jurister) and the creation of a profile in Comparative law at the Law Faculty of the University of Oslo.

We believe that, in an increasingly globalised world, it has become necessary – or even essential – that future lawyers are trained and familiar with foreign legal systems and the international and european frameworks that now influence all the areas of law, at a domestic, regional and international level. The teaching of Comparative law is indissociable from the detailed presentation of various foreign legal systems and from the teaching of foreign legal terminology.

Both the creation of a profile in comparative law and the teaching of French for lawyers are welcomed by the Embassy of France and the French Institute in Norway as very positive initiatives. A training in Comparative law and in “French for lawyers” will undoubtedly help the Norwegian Law students to master the legal issues (and the complexity of the legal systems) they will encounter during their career whether it is in the public service or in a private company or a law firm. The profile in Comparative law, via the language courses, will provide for a good insight into some of the world’s most important legal systems, such as the French one. It builds a bridge between the different legal cultures. We hope and expect that it will lead to more legal exchanges between our two countries.

One of this Embassy’s top priorities is to increase student mobility between Norway and France, whether for a semester, a year or an entire degree program. We appreciate that France is one of the top choices for the French speaking Norwegian legal students who study abroad. Fluency in French (and especially in French legal terminology) can certainly help them reach their academic and professional goals. A solid grounding in professional legal terminology, as well as an understanding of the French legal system, would help the Norwegian lawyers to be competitive internationally, not to mention the advantages to master the French language at the European level: French is one of the official languages used in the European institutions.

For all these reasons, the French Institute also fully support the continuance of the teaching of "French for Lawyers" (Fransk for jurister) over two semesters, at the Law Faculty, University of Oslo.

We should be grateful if you could keep us updated on the progress of the whole project.

With best regards

Guillaume BAZARD
Directeur
Institut français de Norvège

Guillaume Bazard
Directeur

**Botschaft
der Bundesrepublik Deutschland
Oslo
Forbundsrepublikken Tysklands
ambassade**

Oslo, den 4. februar 2013

Ref.: Ku 622.00
(Vennligst oppgi ved svar)

Til
Iris Nguyen-Duy
Universitetet i Oslo
Institutt for offentlig rett
Postboks 6706 St. Olavs plass
0130 Oslo

Nytt masterstudium i komparativ rett og „Tysk for jurister“

Med stor interesse har vi blitt gjort kjent med at det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo ønsker å etablere en mastergrad i komparativ rett.

Vi støtter dette prosjektet og betrakter i denne sammenhengen også videreføringen av kurset "Tysk for jurister" som svært viktig. Gode kunnskaper i tysk er en forutsetning for å kunne forstå det tyske rettssystemet. Kurset vil derfor kunne utgjøre en vesentlig bestanddel av - og en god introduksjon til - et slikt masterstudium. Studenter som mestrer tysk juridisk fagspråk, har etter vår erfaring gode jobb- og karrieremuligheter både i Norge og Tyskland.

Vi ville sette stor pris på å få anledning til å følge med på utviklingen av masterstudiet og juristspråkkurset.

Vi ønsker dere og studentene lykke til med prosjektet!

Med vennlig hilsen

Heidi Friedrich

Heidi Friedrich
Ambassaderåd

Besuchsadresse:
Oscars gate 45
0258 OSLO

Post:
Deutsche Botschaft
0244 OSLO

Telefon:
(00 47-)
23 27 54 00

Telefax:
22 44 76 72

Besuchszeiten der
Konsularabteilung
Montag - Freitag

Öffentliche Verkehrsmittel
Haltestellen Homanbyen
und Riddervolds plass

E-Mail:
info@oslo.diplo.de
Homepage:

Fwd: Profil i komparativ rettFrom [Hanna Kristanne Varberg Nicholls](#) To i.n.duy@jus.uio.no

Hei,

Under følger mailen til støtte for opprettelsen av en komparativ profil.

Mvh,

Hanna Nicholls

JSU ønsker med dette å gi sin støtte til opprettelsen av en profil i komparativ rett. Vi mener det er viktig at studentene har mange profiler å velge i mellom, og en profil i komparativ rett vil være et viktig bidrag til mangfoldet blandt disse. Opprettelsen av en slik profil vil være en flott konkretisering av Universitetet i Oslos handlingsplan om økt internasjonalisering. Det er allerede emner i mastergraden som gir studentene en god base for å ta videregående emner i komparativ rett: menneskerettigheter, EØS-rett og folkerett, samt elementene av internasjonal privatrett i kjøpsretten. Derfor vil en spesialisering på masternivå kunne være et naturlig valg etter fullførte 3. studieår.

Kunnskaper om andre lands rettssystemer, samt språkkunnskaper, er ettertraktet blandt både private og offentlige arbeidsgivere. Som eksempler kan nevnes informasjon om henholdsvis Lovavdelingen og advokatfirmaet Wikborg Rein i brosjyren til Arbeidslivsdagene 2013:

"...I Lovavdelingen får man mulighet til å jobbe med svært spennende juss. Avdelingen jobber med dagsaktuelle problemstillinger, ofte i skjæringsfeltet mellom juss og politikk. Våre ansatte deltar i mye internasjonalt arbeid (EU/EØS, FN, Europarådet), og det er mulighet for omfattende reisevirksomhet dersom man ønsker det."

"Wikborg Rein er et fullservice advokatfirma som bistår klienter innen alle forretningsjuridiske områder [...] Vi er Norges mest internasjonale forretningsadvokatfirma med kontorer i Oslo, Bergen, London, Singapore, Shanghai og Kobe. I tillegg har vi samarbeidspartner i Brasil. Det er mulighet til å jobbe ved ett av våre utenandskontorer."

En profil i komparativ rett vil gi studenter som ønsker det, en mulighet til å profilere seg tydelig i møte med slike arbeidsgivere.

Selv for en student som tar sikte på å jobbe nasjonalt, er den økte betydningen av internasjonal og europeisk påvirkning i lovverket uomgåelig, og kunnskaper om andre lands rett er derfor også viktig for den økte forståelsen det gir å se norsk rett i et komparativt perspektiv.

På vegne av JSU,

Hanna Nicholls

Oslo, 1. februar 2013

Det juridiske fakultet

Her

Valgemneprofil i komparativ rett

Jeg er gjort kjent med det pågående arbeidet for å opprette en profil i «komparativ rett» og vil med dette gi uttrykk for min sterke støtte til forslaget.

Blant de større juridiske lærestedene jeg vet om, skiller Oslo-fakultetet seg negativt ut ved i liten grad å tilby undervisning og eksamen i komparativt orienterte emner. Til dette kommer at valgfagtilbudet sett under ett er meget skjevt i den forstand at innslaget av sentrale offentligrettslige fag er lite. Begge deler vil en nyopprettet profil med et fag kalt «Comparative Public Law» kunne bidra til justere (på sikt bør det for øvrig – i lys av tilgang på lærerressurser og annet – vurderes å dele det sistnevnte faget i hhv. «- Constitutional Law» og «- Administrative Law»); egnet pensumlitteratur vil det ikke by på problemer å finne).

Jeg legger dessuten meget stor vekt på at en slik valgemneprofil vil være godt egnet som ramme for bevaring og videreutvikling av det eksisterende tilbudet i [språk x] for jurister, som jeg selv i sin tid bidro til å få opprettet og senere ofte har jobbet for å bevare.

Alle disse punktene vil jeg gjerne få anledning til å utdype i passende form. Innenfor rammen av mine tilgjengelige ressurser vil jeg også gjerne bidra til å utvikle endelige læreplaner, noe undervisning mv.

I denne omgang nøyer jeg meg imidlertid med å nevne stikkordet «internasjonalisering»: Fakultetet har lenge lagt til grunn at økt innsats i komparativ rett er en viktig måte som slike mål kan realiseres på. Tiden er nå inne til å komme videre i dette arbeidet.

Med hilsen

Eivind Smith

Kopi av eposter som støtter forslagene:

Re: støtte vedr. opprettelse av profil i komparativ rett

From [Giuditta Cordero-Moss](#) Date 2013-01-20 23:59

[< <<- -> ||](#)

Kjære Iris Nguyen-Duy,

Takk for din mail og takk for ditt engasjement i forbindelse med komparativ rett!

Det komparative perspektiv er, som du riktig påpeker, vesentlig i en moderne studie - ikke bare for å bli kjent med andre rettssystemer, men også for å forstå den internasjonale/europeiske ramme som blir stadig viktigere på alle rettsområder.

En slik forståelse gjør det mulig å få bedre innsikt i eget rettssystem, så komparativrettslige kunnskaper er nyttige også for de studenter som ikke ønsker å velge en internasjonal profil.

Ideelt burde det komparativrettslige perspektiv være en integrert del av hvert enkelte fag - i mangel av dette, kan det være nyttig med en egen valgemneprofil.

Jeg håper dette skrivet møter ditt behov.

Vennlig hilsen
Giuditta

*

Re: Profile in Comparative Law

From [Lee Andrew Bygrave](#) Date Wed 14:44

[< <<- -> ||](#)

Dear Iris,

Thanks for the two draft proposals.

I fully support both. In the current era of globalisation, the proposals are timely and important.

Regards,

Lee

*